
ÅRSRAPPORT

2011

OVERSIKT OVER VÅRE KONTORER

FELLES SENTRALBORD
02002 for privatkunder
02008 for bedriftskunder

HOVEDKONTOR/ADMINISTRASJON:
Bjergsted Terrasse 1
P.b. 250, 4066 Stavanger
E-post privatkunder: kundesenter@sr-bank.no
E-post bedriftskunder: bedrift@sr-bank.no
Fax nr 51 57 12 60

For åpningstider og fullstendige adresser
til våre kontorer se www.sr-bank.no

INNHold

<i>Hovedtall og nøkkeltall</i>	4
<i>Marked og kundegrunnlag</i>	6
<i>Administrerende direktørs artikkel</i>	8
<i>Viktige hendelser i 2011</i>	10
<i>SpareBank 1 SR-Bank konsernet</i>	12
<i>Organisasjonskart</i>	15
<i>Styrets beretning</i>	16
<i>Styret</i>	29
<i>Årsregnskap innholdsfortegnelse</i>	30
<i>Eierstyring og selskapsledelse</i>	108
<i>Risiko- og kapitalstyring</i>	114
<i>Humankapitalen</i>	116
<i>Divisjon Personmarked</i>	118
<i>Divisjon Bedriftsmarked</i>	120
<i>Divisjon Kapitalmarked</i>	122
<i>Datterselskapene</i>	123
<i>Fra egenkapitalbevis til aksjer</i>	126
<i>Samfunnsansvar</i>	129
<i>Nøkkeltall siste 5 år</i>	130

HOVEDTALL

(tall i mill kroner)

	2011	2010	2009
Netto renteinntekter	1 756	1 742	1 676
Netto andre driftsinntekter	1 511	1 672	1 703
Sum driftskostnader før tap på utlån	1 633	1 566	1 579
Driftsresultat før tap på utlån	1 634	1 848	1 800
Tap på utlån og garantier	139	234	368
Driftsresultat før skatt	1 495	1 614	1 432

NØKKELTALL

(tall i mill kroner)

	2011	2010	2009
Forvaltningskapital 31.12. (mill kroner)	131 142	134 778	124 909
Netto utlån (mill kroner)	100 588	105 033	92 824
Netto utlån inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	145 917	131 194	117 578
Innskudd fra kunder (mill kroner)	64 042	60 770	54 336
Utlånsvekst inkludert SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	11,2 %	11,6 %	5,3 %
Innskuddsvekst	5,4 %	11,8 %	2,4 %
Kapitaldekningsprosent	11,4	12,4	11,9
Kjernekapitalprosent	10,6	10,2	9,6
Netto ansvarlig kapital (mill kroner)	11 681	11 482	10 029
Egenkapitalavkastning (prosent)	11,2	15,5	17,5
Kostnadsprosent	50,0	45,9	46,7
Antall årsverk	1 213	1 163	1 093
Antall kontorer	53	54	51
Børskurs ved årsslutt	40,70	57,00	50,00
Resultat pr egenkapitalbevis	5,42	6,84	6,88
Utbytte pr egenkapitalbevis	1,50	2,75	1,75
Effektiv avkastning på egenkapitalbeviset	-23,77	17,50	87,70

Det vises for øvrig til en fullstendig nøkkeltallsoversikt og definisjoner på side 130 og 128.

KONSERNRESULTAT
FØR SKATT:

1 495

mill kr (1 614 mill kr)

NETTO RENTE
INNTEKTER:

1 756

mill kr (1 742 mill kr)

EGENKAPITAL-
AVKASTNING ETTER SKATT:

11,2

prosent (15,5 prosent)

NETTO PROVISJONS-
OG ANDRE INNTEKTER:

1 192

mill kr (1 101 mill kr)

NETTO AVKASTNING PÅ
FINANSIELLE INVESTERINGER:

319

mill kr (571 mill kr)

UTLÅNSVEKST, BRUTTO SISTE 12
MND INKL. SB1 BOLIGKREDITT
OG SB1 NÆRINGSKREDITT:

11,2

prosent (11,6 prosent)

INNSKUDDSVKST
SISTE 12 MND:

5,4

prosent (11,8 prosent)

NEDSKRIVNINGER I % AV BRUTTO
UTLÅN INKL. SB1 BOLIGKREDITT:

0,10

prosent (0,19)

MARKED OG KUNDEGRUNNLAG

SPAREBANK 1 SR-BANK SIN MARKEDSPOSISJON OG KUNDEGRUNNLAG

LOKALISERING OG DISTRIBUSJONSNETTVERK

SpareBank 1 SR-Bank er Norges største regionbank, og nest største norskeide bank. Rogaland utgjør SpareBank 1 SR-Bank sitt kjerneområde, men satsingen på Agder-fylkene og Hordaland har på få år gitt en god vekst både med hensyn til utvikling i markedsandeler og lønnsomhet. Fylkene i markedsområdet har samlet ca 1 180 000 innbyggere og det er registrert ca 208 000 bedrifter og personlige foretak i regionen.

Sør- og Vestlandet og i sær Stavanger-regionen har de siste førti årene stått i sentrum for utviklingen av Norge som olje- og energinasjon. Om lag 40 prosent av norske oljeservice-selskaper holder til i Stavanger-regionen, og majoriteten av de norske operatørselskapenes hovedkontor er lokalisert her. Norges største oljeselskap Statoil har hovedkontor på Forus i Stavanger og de aller fleste av de internasjonale operatør selskapene har også sine norske hovedkontorer i Stavanger-regionen. Noen av disse er Total, ENI, ConocoPhillips og Shell. Statlige organisasjoner som Petoro, Oljedirektoratet og Petroleumstilsynet, samt Oljeindustriens Landsforening (OLF), har også sine hovedkontorer i Stavanger.

Sør- og Vestlandet har et allsidig og dynamisk næringsliv som er kjent for høy grad av internasjonalisering, verdiskaping og nyskaping. Regionen har en god plassering både når det gjelder internasjonal kommunikasjon, den norske kontinental-sokkelen og regionale transportruter.

Næringslivets internasjonale orientering og nettverk gjør regionen åpen og tilgjengelig for omverden. I kjølvannet av det norske oljeeventyret har en sett en sterk økning av gründervirksomhet og nyetableringer, og det er generelt stor innovasjonsaktivitet i regionen.

Det skjer for tiden betydelige industrielle satsinger basert på regionens hovednæring innenfor olje- og energi. Dette danner grunnlaget for økt aktivitet og verdiskaping i regionen gjennom ringvirkninger. Store nasjonale og internasjonale aktører foretar store investeringer i norsk sokkel og posisjonerer seg i regionen. Dette fører til økt etterspørsel etter arbeidskraft og medfører strammere arbeidsmarked enn ellers i landet og økt press på boligpriser.

Næringsstrukturen i regionen er dominert av olje- og gassrelatert virksomhet, men regionen har også kompetanse på mange andre områder:

- Regionen er en av landets viktigste produsent av kjøtt- og melkeprodukter og grønnsaker
- Finansnæringen, med SpareBank 1 SR-Bank, Hitec Vision og Skagenfondene i spissen, har vokst seg stor
- Det finnes også en omfattende næringsmiddelindustri i regionen

SpareBank 1 SR-Bank sin geografiske eksponering strekker seg fra Grimstad i Aust-Agder til Åsane i Hordaland. Hovedtyngden ligger fortsatt i kjerneområdet Rogaland.

SpareBank 1 SR-Bank følger en multikanalstrategi med utgangspunkt i at forholdet mellom kunde og bank er basert på personlige relasjoner, samtidig som tradisjonelle og nye banktjenester gjøres enkelt tilgjengelige i digitale kanaler. Dette forenkler kundenes hverdag og bidrar til å styrke kunderelasjonen.

De viktigste konkurrentene til SpareBank 1 SR-Bank er fullservicebanker som DNB, Nordea, Fokus Bank og lokale sparebanker. På grunn av den sterke økonomiske utviklingen i markedsområdet har konkurrentene de siste årene satset tungt på å etablere seg og vokse, gjennom aggressiv prising og rekruttering av medarbeidere fra konkurrenter.

KUNDEGRUNNLAG

SpareBank 1 SR-Bank sitt markedsområde dekker ca 24 prosent av Norges befolkning.

Samlet sett har regionen over lengre tid opplevd en betydelig vekst i sysselsetting og næringsaktivitet. Veksten i sysselsettingen i Rogaland har vært betydelig sterkere enn i Norge, sett under ett. Utviklingen i oljeindustrien har gitt grunnlag for vekst i arbeidsmarkedet, slik at fylket har tiltrukket seg en betydelig andel av innflyttingen fra utlandet (særlig fra vestlige land) og av innenlandsk flytting. Fylket har dessuten relativt høyt antall barnefødsler og ung aldersstruktur. Sammenliknet med de foregående tiårene har imidlertid veksten vært særlig rask de siste årene.

SSB anslø i sin siste befolkningsprognose at befolkningen i Rogaland vil øke med om lag 145 000 personer fram mot 2030 (middelanslaget), som vil tilsi en årlig vekst på om lag 1,42 prosent. Prognosen over tid viser at Rogaland vil ha den sterkeste veksten i landet. Dette vil bety en økning på 35 prosent i forhold til nåværende folketall. Den anslåtte befolkningsveksten på kortere sikt fram mot 2015 i Rogaland er på linje med veksten i Oslo og Akershus på ca 2 prosent årlig. Betydelig oppgang i befolkningen framover krever blant annet at det er tilstrekkelige arealer til bosetting og arbeidsplasser til en langt større befolkning enn i dag. Trolig krever dette at deler av befolkningen må bosette seg lengre fra dagens vekstsentra på Nord-Jæren og i Haugesunds-regionen.

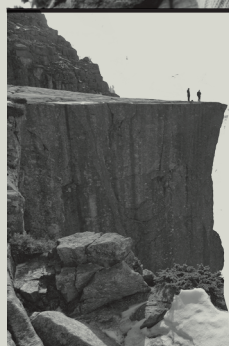
For Agder-fylkene viser veksten fram mot 2015 en vekst på linje med landsgjennomsnittet med ca 1,35 prosent årlig vekst, men fram mot 2030 viser prognosene fra SSB at Agder-fylkene vil ha ca 1,20 prosent årlig vekst mot landsgjennomsnittet på ca 1,03 prosent.

Prognosen fra SSB viser at Hordaland vil ha en årlig vekst fram mot 2015 på ca 1,54 prosent og på lengre sikt fram mot 2030 på 1,18 prosent.

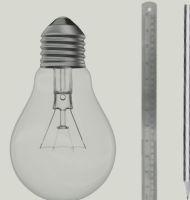

SØR- OG VESTLANDETS LEDENDE FINANSKONSERN

BLANT NORDENS
MEST LØNSOMME
FINANSKONSERN SISTE

15 ÅR

173

ÅR MED VERDISKAPNING

ANTALL KUNDER NÆRMERE

290 000

HOVEDBANK FOR
28 KOMMUNER/
FYLKESKOMMUNER

I 2011 SKAPTE
VI MÅLBARE
VERDIER FOR KR

2.5 MRD

MEDARBEIDERE:

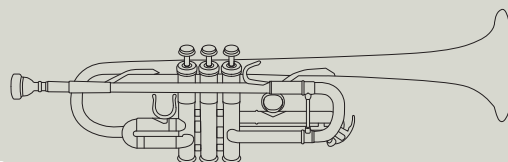
1300

53 AVD

I HORDALAND,
ROGALAND OG AGDER

OMFATTENDE SAMFUNNSENGASJEMENT:

60 MILL

KRONER TIL ALLMENYTTIGE PROSJEKTER I LANDSDELEN

Å VÆRE FORUT FOR SIN TID

Vi har endret oss for å få bli den vi alltid har vært. Ja, det høres ut som en selvmotsigelse, men det er et faktum.

Nå er vi blitt ASA, allmennaksjeselskap. Hele vår kapital ble plassert på Oslo Børs 2. januar 2012. Vi har fått et verdipapir som gjør oss interessante for langt flere investorer enn tidligere. Dette gjør vi fordi våre kunder skal være trygge på at vi er med dem både i gode og vanskelige tider. SpareBank 1 SR-Bank skal sørge for at regionen får tilført den kapitalen som trengs for at vårt område skal fortsette sin naturlige vekst. Slik oppfyller vi vår hensikt som er å skape verdier for den regionen vi er en del av.

Vi har fått en ny eier. Vår største eier og aksjonær er Sparebankstiftelsen SR-Bank. Stiftelsen forvalter den tidligere grunnfondskapitalen gjennom å eie den største andelen av aksjer i SpareBank 1 SR-Bank. Dette er en langsiktig og stabil investor som skal sikre regionalt eierskap, og videreføre våre sparebanktradisjoner.

Omdanningen handler ikke om å oppgi vår identitet og historie. Det er en milepæl, et øyeblikk, i en lengre historie om verdiskaping i vår region.

SpareBank 1 SR-Bank sine eldste røtter går tilbake til 1839. Den gang handlet det om fiskere som med stort hell opplevde et sildebonanza i 1830 og 1840-årene. Et fattig folk i Egersund fikk plutselig penger mellom hendene og trengte en bank. Løsningen ble Egersund Sparebank. Sparebanken fikk kapitalen til å sirkulere fra innskytere til lånetakere med arbeidslystne hender. Dette skapte ytterligere verdier på det lille ladestedet sør i Rogaland.

Vi var her også da det første oljefunnet ble oppdaget i 1969. Den gang som nå hadde vi blikket rettet framover, og skjønnte at sammenføring av små sparebanker var en nødvendighet for at regionen skulle opprettholde sin naturlige vekst. Det sikret både robusthet og god lønnsomhet for det som i dag er SpareBank 1 SR-Bank.

Arne Austreid
Administrerende direktør

Vi fikk Finansdepartementets tillatelse til omdanning til ASA i 2011. Det samme året som nye gigantfunn ble gjort i Nordsjøen. Omdanningen er en ny og viktig milepæl for oss og landsdelen.

Historien viser at vår landsdels behov for kapital bare blir større og større. Vår viktigste oppgave er å tilføre landsdelens næringsliv og privatpersoner denne kapitalen. Slik er vi med på å skape nye arbeidsplasser og sikrer boligutbygging, som det er prekært behov for.

Vår målsetting er å være blant Nordens mest lønnsomme finanskonsern. Det skal vi fortsatt klare gjennom sterkt fokus på inntekter, økt effektivitet og god kostnadskontroll. Men det er våre medarbeidere som utgjør den store forskjellen. Hver enkelt ansatt møter hver kunde på vegne av konsernet. Dette er medarbeidere som stadig vil lære mer for å opprettholde sin faglige kompetanse. Medarbeiderne som gjør at vi blir anbefalt av kunden.

Vi legger ikke skjul på at vi er heldige. Det er et privilegium å levere finansielle tjenester til en region så energisk som Sør- og Vestlandet i Norge. Vi er stolte av våre kunder. Vi er opptatt av å bidra slik at de skal lykkes. Våre kunders suksess er viktig for at vi skal nå målet vårt om å være blant de mest lønnsomme, solide og attraktive finanskonsern.

Det er en kunst å være forut for sin tid. Det er en kunst å være den som legger premisser for fremtiden. Det er en kunst å legge øret mot bakken å lytte til pulsen fra regionen, for så å løfte blikket å se framover. Det er en kunst vi behersker.

Derfor har vi endret oss for å bli den vi alltid har vært.

Arne Austreid
Administrerende direktør

2012

+

NORGES
STØRSTE
VEKSTREGION

24,9%

BNP

PRODUSERES
I REGIONEN

VIKTIGE HENDELSER 2011

SR-MARKETS VOKSER BETYDELIG.

Den forsterkede satsingen i kapitalmarkedsdivisjonen bærer frukter og SR-Markets oppnår over

200 MILL

kroner i omsetning i 2011. En viktig årsak er den lokale forankringen som kjennetegnes ved at våre meglere har god kjennskap og kontakt med både lokalt næringsliv og lokalt investormiljø.

SPAREBANKSTIFTELSEN SR-BANK ETABLERES.

Som et ledd i omdanningen til ASA ble Sparebankstiftelsen SR-Bank etablert og eide på omdanningstidspunktet

36,18 %

av aksjene. Stiftelsen har som formål å forvalte aksjer den ble tilført ved opprettelsen og å utøve og opprettholde et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 SR-Bank ASA.

FRA EGENKAPITALBEVIS TIL AKSJER.

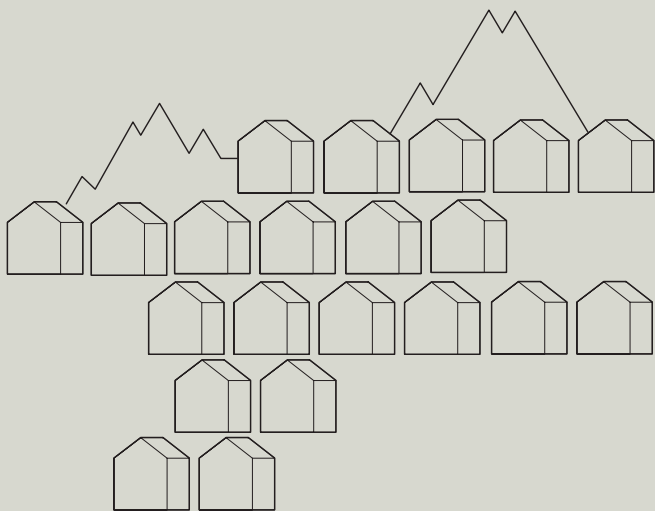
Finansdepartementet godkjente omdanningen til ASA 21. juni 2011. Ny ticker er SRBANK og selskapet fikk æren av å åpne børsåret 2012.

EIENDOMSMEGLER 1
BEFESTER SIN
MARKEDSPOSISJON.

7500

eiendommer ble omsatt i 2011 og Eiendomsmegler 1 SR-Eiendom er regionens dominerende eiendomsmegler.

EI DØR INN - SAMHANDLING
GIR RESULTATER

Vi har over lang tid hatt sterk fokus på samhandling mellom avdelinger og fagområder for på den måten å styrke både kundetilfredsheten og konsernets inntektsbase. I 2011 lanserte vi det strategiske konseptet "Ei dør inn". I årene som kommer skal vi bli enda bedre på samhandling og dialog – uansett hvilken kommunikasjonskanal kunden ønsker å benytte.

ALLMENNYTTIGE FORMÅL
TILGODESES MED
BETYDELIGE MIDLER.

60 MILL

kroner ble utbetalt av banken fra gavefondet.

Ny flerbrukshall på Moi, opprustning av Fjøløy Fort til fritidsområde, Kystkultursenter i Obrestad Havn og nytt flygel til Osean Kunst-og kultursenter i Os er alle eksempler på lokale spleiselag som gjør det enkelte lokalsamfunn til et enda bedre sted å bo.

KONSERNET

HISTORIKK

Den 1. oktober 1976 slo 22 sparebanker i Rogaland seg sammen og dannet landets første regionsparebank, Sparebanken Rogaland. Sammenslutningen var den til da mest omfattende som hadde funnet sted i norsk sparebankvesen. Banken var allerede fra starten landets nest største sparebank, med en forvaltningskapital på 1,5 mrd kroner. Regionbanken vokste fram gjennom aktivt samspill med samfunns- og næringsutviklingen i Rogaland. Dette er i tråd med røttene som går helt tilbake til 1839, da den eldste av de sammensluttede sparebankene ble stiftet i Egersund. Grunnleggerne av sparebankene i bygdene ønsket å bidra til en positiv samfunnsutvikling ved at verdier ble skapt lokalt og pløyd tilbake til lokalsamfunnet.

I 1996 var banken med på å etablere SpareBank 1-alliansen, som er et bank- og produktsamarbeid. Gjennom deltakelsen i SpareBank 1-alliansen er konsernet knyttet sammen i et samarbeid mellom selvstendige, lokalt forankrede banker. På denne måten kan hensynet til effektiv drift og stordriftsfordeler, forenes med fordelene det er å være nær kunder og marked. I mars 2007 endret banken juridisk navn fra Sparebanken Rogaland til SpareBank 1 SR-Bank.

Finansdepartementet ga 21. juni 2011 tillatelse til omdanning av SpareBank 1 SR-Bank fra sparebank til allmennaksjeselskap ("aksjesparebank") samt opprette en sparebankstiftelse på nærmere angitte vilkår. Omdanningen og etablering av Sparebank-

stiftelsen SR-Bank ble gjennomført med virkning fra 1. januar 2012. Samtidig ble selskapets juridiske navn endret til SpareBank 1 SR-Bank ASA.

KONSERNET

Pr 31.12.2011 hadde konsernet SpareBank 1 SR-Bank 1 279 arbeidende årsverk, hvorav 1 213 fast ansatte. Konsernet består av morbanken SpareBank 1 SR-Bank, samt datterselskapene SpareBank 1 SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS, SR-Investering AS og SR-Forvaltning AS.

BANKEN

Konsernets markedsområde er Rogaland, Agder og Hordaland. Banken har i dag 53 kontorer og en forvaltningskapital på 131 mrd kroner. I tillegg har banken solgt om lag 45 mrd kroner i boliglån til det deleide kredittforetaket SpareBank 1 Boligkreditt AS. Hovedkontoret er i Stavanger. Den kunderettede virksomheten er organisert i tre divisjoner innenfor henholdsvis person-, bedrift- og kapitalmarkedet. Banken leverer blant annet produkter og tjenester innen finansiering, plassering, betalingsformidling, pensjon, samt skade- og livsforsikring.

PERSONMARKED

SpareBank 1 SR-Bank er den ledende personkundebanken i Rogaland med 266 710 kunder og en markedsandel på om lag 40 prosent. I tillegg til personkunder betjener personmarkeds-

Administrerende
direktør
Arne Austreid

Konserndirektør
forretningsstøtte og utvikling
Glenn Sæther

Konserndirektør
kapitalmarked
Stian Helgøy

Konserndirektør
kommunikasjon
Thor-Christian Haugland

Konserndirektør
bedriftsmarked
Tore Medhus

divisjonen 9 726 småbedrifts- og landbrukskunder, samt 3 299 lag og foreninger.

BEDRIFTSMARKED

SpareBank 1 SR-Bank har 8 000 kunder innenfor næringsliv og offentlig forvaltning. Rundt 40 prosent av alle næringsdrivende i Rogaland oppgir SpareBank 1 SR-Bank som sin hovedbankforbindelse. I tillegg kommer småbedrifter og landbrukskunder som betjenes av personmarkedet.

KAPITALMARKED

Kapitalmarkedsdivisjonen består av konsernets verdipapirvirksomhet, SR-Markets og datterselskapet SR-Forvaltning AS som forvalter kunders og deler av konsernets eiendeler i form av verdipapirer, verdipapirfond og eiendom. SR-Markets betjener i hovedsak konsernets kunder samt utvalgte kunder i eget markedsområde og landet forøvrig.

EIENDOMSMEGLER I SR-EIENDOM AS

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er markedsleder i konsernets markedsområde. Selskapet er det største i den landsomfattende EiendomsMegler 1-kjeden. Kjeden er den største eiendomsmeglerkjeden i Norge. I 2011 omsatte selskapet 7 502 eiendommer fordelt på 33 meglerkontorer i Rogaland, Agder og Hordaland. Virksomheten omfatter næringsmegling, fritid, nybygg og brukte boliger.

SPAREBANK 1 SR-FINANS AS

SpareBank 1 SR-Finans AS er det ledende leasingselskapet i Rogaland med om lag 5,4 mrd kroner i forvaltningskapital. Hovedproduktene er leasingfinansiering til næringslivet og billån til privatkunder. Leasingporteføljen består av et bredt spekter av produkter, og selskapets kundemasse spenner fra enkeltmannsforetak og små aksjeselskaper til store bedrifter.

SR-FORVALTNING AS

SR-Forvaltning AS sin målsetting er å være et lokalt alternativ med høy kompetanse innen finansforvaltning. Selskapet forvalter porteføljen for SpareBank 1 SR-Bank sin pensjonskasse, omløpsporteføljen til SpareBank 1 SR-Bank og porteføljer for 3 000 eksterne kunder. Den eksterne kundebasen består av pensjonskasser, offentlige og private virksomheter og formuende privatpersoner. Total forvaltningskapital er ca 5,9 mrd kroner.

SR-INVESTERING AS

SR-Investering AS har som formål å bidra til langsiktig verdiskaping gjennom investeringer i næringslivet i konsernets markedsområde. Selskapet investerer hovedsakelig i private equity-fond og bedrifter i SMB-segmentet som trenger kapital til utvikling og vekst. Selskapet hadde ved utgangen av 2011 investeringer og kommitteringer for til sammen 255,5 mill kroner i 23 private equity-fond og bedrifter.

Konserndirektør
økonomi og finans
Inge Reinertsen

Konserndirektør
organisasjon og HR
Wenche Mikalsen

Konserndirektør
personmarked
Jan Friestad

Konserndirektør
risikostyring
og compliance
Frode Bø

SPAREBANK 1-ALLIANSEN

Alliansen er et bank- og produktsamarbeid, som består av flere uavhengige banker. Alliansen er samlet sett en av de største tilbydere av finansielle produkter og tjenester i det norske markedet. De uavhengige bankene i alliansen er SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge, Sparebanken Hedmark og Samarbeidende Sparebanker (11 sparebanker i Sør-Norge). Bankene i SpareBank 1-alliansen distribuerer finansielle produkter fra felleseide selskaper og samarbeider på sentrale områder som merkevare, arbeidsprosesser, kompetansebygging, IT-drift, systemutvikling og innkjøp. Alliansen har inngått strategiske samarbeidsavtaler med LO og LOs fagforbund.

Et overordnet mål for SpareBank 1-alliansen er å sikre den enkelte banks selvstendighet og regionale forankring gjennom sterk konkurranseevne, lønnsomhet og soliditet. Samtidig representerer SpareBank 1-alliansen et konkurransemessig fullverdig bankalternativ på nasjonalt nivå. For å oppnå felles mål har bankene i alliansen etablert en nasjonal markedsprofil og utviklet en felles strategi for merkevarebygging og kommunikasjon. Den markedsstrategiske plattformen danner også basis for felles produkt- og konseptutvikling.

Produktselskapene i SpareBank 1-alliansen eies av bankene gjennom holdingsselskapet SpareBank 1 Gruppen AS. SpareBank 1 Gruppen AS eier 100 prosent av aksjene i SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ODIN Forvaltning AS, SpareBank 1 Medlemskort AS, SpareBank 1 Gruppen Finans AS og 97,2 prosent av aksjene i SpareBank 1 Markets AS. Bankene i SpareBank 1-alliansen eier også SpareBank 1 Boligkreditt AS, SpareBank 1 Nærings-

kreditt AS, EiendomsMegler 1 (kjede), Alliansesamarbeidet SpareBank 1 Utvikling DA, Bank 1 Oslo Akershus AS og BN Bank ASA.

HENSIKTEN MED SPAREBANK 1 SR-BANK

Hensikten med SpareBank 1 SR-Bank er å skape verdier for den regionen vi er en del av.

VISJON

SpareBank 1 SR-Bank - anbefalt av kunden.

VERDIGRUNNLAG

“Mot til å meina, styrke til å skapa”

Gjennom å være:

- langsiktig
- åpen og ærlig

og gjennom å vise:

- ansvar og respekt
- vilje og evne til forbedring

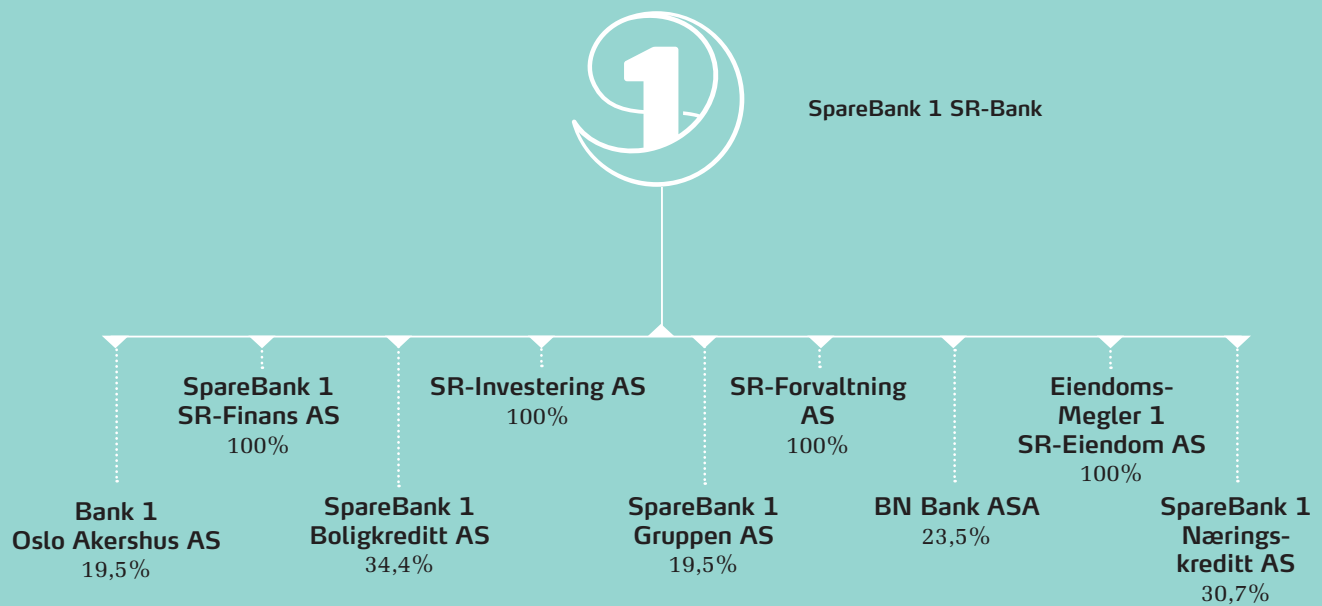
STRATEGI

Vi skal være Sør- og Vestlandets mest attraktive leverandør av finansielle tjenester.

BASERT PÅ:

- Gode kundeopplevelser
- Sterk lagfølelse og profesjonalitet
- Lokal forankring og beslutningskraft
- Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet

FINANSKONSERNET SPAREBANK 1 SR-BANK

ORGANISASJONSKART

STYRETS BERETNING

SpareBank 1 SR-Bank oppnådde i 2011 et konsernresultat før skatt på 1 495 mill kroner. Resultatet etter skatt ble 1 081 mill kroner, mot 1 317 mill kroner i 2010. Egenkapitalavkastningen etter skatt var 11,2 prosent, sammenlignet med 15,5 prosent i 2010. Resultatnedgangen skyldes at uroen i de internasjonale finansmarkedene bare delvis oppveies av stabil utvikling i bankdriften og positive engangseffekter.

Styret er tilfreds med resultatet for 2011. Solid innsats fra medarbeidere, god kvalitet i utlånsporteføljen og nære kunde-relasjoner er viktige drivere for et solid resultat til tross for et urolig finansmarked. Markedsposisjonen som Vestlandets ledende finanskonsern ble ytterligere styrket.

Netto utlånsvekst viser en endring på – 4,2 prosent i 2011. Samlet utlånsvekst inkludert de deleide kredittforetakene ble på 11,2 prosent i 2011, mens innskuddsveksten ble 5,4 prosent. Innskuddsdekningen, målt ved innskudd som andel av brutto utlån, ble økt fra 57,4 prosent til 63,2 prosent i løpet av 2011. Økningen i innskuddsdekningen påvirkes positivt ved salg av låneporteføljer til de deleide kredittforetakene SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS.

Netto renteinntekter ble 1 756 mill kroner i 2011, mot 1 742 mill kroner i 2010. Netto renteinntekter som andel av gjennomsnittlig forvaltningskapital utgjorde 1,31 prosent i 2011, en reduksjon fra 1,35 prosent i 2010 som i hovedsak kan tilskrives økte finansieringskostnader og sterk konkurranse.

Netto provisjons- og andre inntekter var 1 192 mill kroner i 2011 og økte fra 1 101 mill kroner i 2010. Forbedringen kan i hovedsak henføres til økte provisjonsinntekter fra eiendomsmegling, godt salg av forsikringsprodukter og økt aktivitet i kapitalmarkedsdivisjonen. Netto avkastning på finansielle investeringer utgjorde 319 mill kroner i 2011 mot 571 mill kroner i 2010 og inkluderer resultatandeler fra SpareBank 1 Gruppen AS, BN Bank ASA, Bank 1 Oslo Akershus AS, SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS. Reduksjonen må i tillegg til urolige markedsforhold sees i sammenheng med at det i 2010 ble resultatført 163 mill kroner som følge av fusjonen mellom Nordito AS og PBS AS og påfølgende verdiregulering av bankens eierandel i det fusjonerte selskapet, Nets Holding AS.

Konsernets driftskostnader ble 1 633 mill kroner i 2011 mot 1 566 mill kroner i 2010. Både fjorårets og årets driftskostnader er påvirket av pensjonsføringer. I 2010 ble det netto tilbakeført 106 mill kroner knyttet til tidligere AFP-avsetninger. I 2011 medførte tilpasninger i konsernets egne pensjonsordninger en kostnadsreduksjon på 224

mill kroner. Konsernets kostnadsprosent, målt som driftskostnader som andel av inntekter, økte i samme periode fra 45,9 til 50,0.

God kvalitet i kredittstyringen og en god makroøkonomisk situasjon i landet og regionen bidro til at netto nedskrivninger av utlån i 2011 ble redusert til 139 mill kroner fra 234 mill kroner. Det lave nedskrivningsnivået bekreftet konsernets solide utlånsportefølje.

Utdeling av årets overskudd tar utgangspunkt i disponibelt morbankresultat, som ble 936 mill kroner i 2011. Styret foreslår at 299 mill kroner blir disponert til utbytte, tilsvarende 1,50 kroner pr aksje, mens 637 mill kroner avsettes til annen egenkapital.

Kjernekapitaldekningen økte til 10,6 prosent fra 10,2 prosent ved utgangen av 2010. Soliditeten er godt over styrets fastsatte mål for 2011 om en kjernekapitaldekning på minimum 9 prosent. SpareBank 1 SR-Bank har en solid finansiell stilling og en ledende posisjon i landets sterkeste vekstregion. I tillegg til tilbakeholdt overskudd foreslår styret at egenkapitalen styrkes i første halvår 2012 gjennom emisjoner på inntil 1,63 mrd kroner. Den foreslåtte kapitalinnhenting vil styrke konsernets evne til fortsatt å møte kundenes finansieringsbehov på en offensiv måte, samt tilpasse seg EBA-kravet om 9 prosent ren kjernekapitaldekning innen 30. juni 2012. Ved utgangen av 2011 var ren kjernekapitaldekning 8,3 prosent.

Årsregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank konsernet og morbanken er utarbeidet i samsvar med IFRS regelverket som fastsatt av EU.

VIRKSOMHETENS ART

Konsernet SpareBank 1 SR-Bank bestod ved utgangen av 2011 av morbanken samt datterselskapene SpareBank 1 SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS, SR-Investering AS og SR-Forvaltning AS.

SpareBank 1 SR-Bank har hovedkontor i Stavanger og har til sammen 53 kontorer i fylkene Rogaland, Hordaland, Vest-Agder og Aust-Agder. Konsernets hovedvirksomhet er salg og formidling av finansielle produkter og –tjenester, investeringstjenester, samt leasing og eiendomsmegling.

KONSERNETS UTVIKLING

SpareBank 1 SR-Bank har i 2011 hatt en tilfredsstillende utvikling i alle konsernets forretningsområder. Posisjonen som markedsleder i Rogaland ble befestet både innenfor person- og bedrifts-markedet. Kapitalmarkedsdivisjonen viste god framgang og fremstår nå som det ledende kompetansemiljøet på sitt område i regionen. Posisjonen innen eiendomsmegling har bidratt til at SpareBank 1 Eiendomsmegling er blitt den største eiendomsmeglerkjeden i Norge. Eiendomsmegler 1 SR-Eiendom AS er markedsleder i Rogaland og har styrket sin posisjon både i Hordaland og på Agder gjennom året.

Konsernets datterselskaper og strategiske eierskap til produkt-selskaper i SpareBank 1 bidrar i betydelig grad til SpareBank 1 SR-Bank sin inntjening. Blant datterselskapene var det særlig høy aktivitet i eiendomsmeglingsforetaket og finansieringsselskapet. Samarbeidet mellom konsernets ulike forretningsområder har blitt ytterligere forsterket og tydeliggjort i 2011 gjennom det strategiske konseptet "Ei dør inn", og bidrar til at konsernet kan gi et konkurransedyktig og komplett produkt- og tjenestetilbud til kundene.

Bankmarkedet var også i 2011 preget av sterk konkurranse om innskudd og boliglån. Et lavt rentenivå, økte finansieringskostnader og sterk konkurranse har generelt ført til at presset på rentemarginen har vart ved, men med et noe avtagende press ved utgangen av 2011. Inntjeningen er imidlertid tilnærmet opprettholdt gjennom god vekst i den samme perioden.

Aksje- og rentemarkedene var volatile i 2011. Uroen bidro til at konsernets beholdning av verdipapirer falt i verdi. Resultatet for SpareBank 1 Gruppen AS var også påvirket av urolighetene.

Netto provisjons- og andre inntekter økte fra 2010 til 2011. Økningen skyldes i hovedsak godt salg av forsikringsprodukter og økt aktivitet innen kapitalmarkedsdivisjonen og eiendomsmeglingen.

Nedskrivning på utlån ble i 2011 betydelig lavere enn i 2010. Tap som andel av brutto utlån ble redusert fra 0,23 prosent til 0,13 prosent. Styret er tilfreds med kvaliteten i utlånporteføljen og risikostyringen vurderes som god.

Styret mener at det er viktig for samfunns- og næringsutviklingen i regionen at SpareBank 1 SR-Bank, som et solid, regionalt forankret finanskonsern, kan tilføre nødvendig kapital til vekst og utvikling i konsernets markedsområder. Det ble også i 2011 tildelt flere mill kroner til ulike næringsutviklingstiltak gjennom de fem næringsutviklingsstiftelsene henholdsvis i Dalane og Lister, på Haugalandet, på Sørlandet, i Bergensregionen og i Stavangerregionen. Stiftelsenes formål er å bidra til allmenntilgjengelig næringsutvikling med økonomisk tilskudd og investeringer i næringsvirksomhet og næringsfremmende aktiviteter.

SpareBank 1 SR-Bank har et omfattende samfunnsengasjement og støtter blant annet lokale initiativ innenfor kultur og idrett, samt forskning og utdanning. Dette skjer gjennom aktiv bruk av bankens fond for allmenntilgjengelige formål. Det ble i løpet av 2011 disponert i overkant av 70 mill kroner fra fondet. Sparebankstiftelsen SR-Bank ble opprettet i forbindelse med omdanningen til allmennaksjeselskap og vil fra 2012 videreføre arbeidet med å støtte opp under allmenntilgjengelige formål.

UTVIKLING I KONSERNETS MARKEDSOMRÅDER

Bruttonasjonalprodukt (BNP) for Fastlands-Norge vokste med om lag to prosent i 2011 - omtrent uendret fra året før. Finansuro og svakere internasjonal konjunkturutvikling har medført noe dempet aktivitet også i norsk økonomi, men den økonomiske utviklingen fremover forventes å ta seg moderat opp.

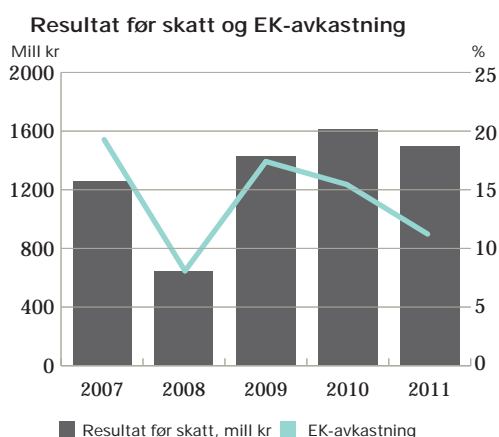
Demografiske utviklingstrekk har stor betydning for konsernets rammevilkår. Konsernets primærområde har over lang tid hatt høy tilflytting og befolkningsvekst. Uføreandelen er også betydelig lavere enn landsgjennomsnittet. Befolkningen er relativt ung i og rundt de regionale sentrene og langs kysten av Sør- og Vestlandet. Trenden med befolkningsvekst har fortsatt de siste årene. Ifølge Statistisk Sentralbyrå (SSB) økte befolkningen i hele landet med 1,2 prosent i 2009, mens den i Rogaland var høyere med en befolkningsvekst på 1,8 prosent. Befolkningsveksten var 1,6 prosent i Hordaland, 1,3 prosent i Vest-Agder og 1,1 prosent i Aust-Agder i 2009. SSB's framskrivinger av befolkningsutviklingen understøtter at veksten i særlig Rogaland og Hordaland forventes å ligge over landsgjennomsnittet.

I følge NAV var arbeidsledigheten i Norge 2,8 prosent ved utgangen av 2011. I Rogaland var arbeidsledigheten 2,0 prosent, i Hordaland 2,4 prosent og i Vest- og Aust-Agder henholdsvis 3,0 prosent og 3,5 prosent.

Det utgis egne konjunkturbarometre som omhandler den økonomiske aktiviteten i konsernets markedsområder. I følge rapportene forventer bedriftene i Rogaland, Hordaland og Agder samlet sett en positiv utvikling i 2012. Spesielt i Rogaland viser konjunkturbarometeret at veksten nærmer seg de samme høyder som i toppåret 2008 – før finanskrisen slo inn. Det er foreløpig stor usikkerhet med hensyn til hvordan en økende eurokrise og statlig gjeldsoppbygging vil slå ut. Svarene fra et representativt utvalg av bedrifter fra ulike næringer viser at tross for usikkerhet og lav vekst i våre viktige eksportmarkeder, forventes sysselsettingsveksten i 2012 å bli på 4 prosent, eller om lag 9 000 nye arbeidsplasser. Utfordringen for mange virksomheter blir å finne kvalifisert arbeidskraft. Deler av næringslivet rapporterer at en konsekvens av finanskrisen og den påfølgende markedsuroen er dempet kapitaltilgang.

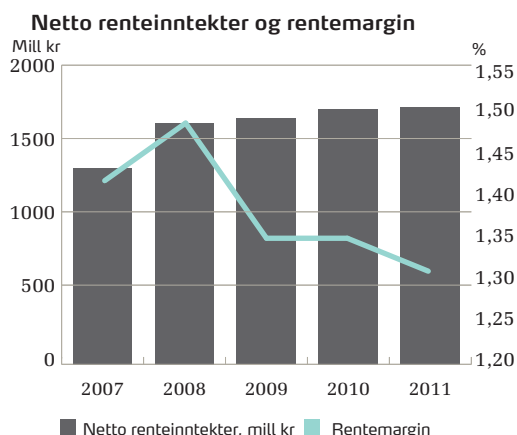
Boligprisene har fortsatt å stige i 2011 og var i konsernets markedsområde ved utgangen av fjoråret i underkant av 10 prosent høyere enn ett år tidligere.

RESULTATUTVIKLING

NETTO RENTEINNETEKTER

I 2011 økte konsernets netto renteinntekter med 14 mill kroner til 1 756 mill kroner. Dette utgjorde 1,31 prosent av gjennomsnittlig forvaltningskapital, en reduksjon fra 1,35 prosent i 2010.

Ved utgangen av 2011 hadde banken solgt ca 45 mrd kroner i boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS, mot 26 mrd kroner ved utgangen av 2010. Inntektene av disse lånene føres etter salg som netto provisjonsinntekter. Til tross for økt overført volum har provisjonsinntektene falt, hovedsaklig som en konsekvens av intensiv konkurranse. I 2011 utgjorde inntekten 87 mill kroner, sammenlignet med 157 mill kroner i 2010.

ANDRE INNETEKTER

Netto provisjons- og andre inntekter utgjorde 1 192 mill kroner i 2011 mot 1 101 mill kroner i 2010.

Netto provisjonsinntekter var 763 mill kroner i 2011 og økte fra 721 mill kroner året før. Eksklusiv provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS var økningen på 107 mill kroner sammenlignet med 2010. Økte inntekter fra tilrettelegging av prosjekter, særlig som følge av god samhandling mellom SR-Markets og Bedriftsmarkedsdivisjonen, samt økte provisjoner fra forsikring og garantier forklarer i hovedsak denne inntektsveksten.

Andre driftsinntekter ble 429 mill kroner og økte fra 380 mill kroner i 2010. Dette er i all hovedsak inntekter fra eiendomsmegling.

Netto inntekter på finansielle investeringer utgjorde 319 mill kroner, en nedgang fra 571 mill kroner i 2010. Av dette utgjorde kurstap på verdipapir 48 mill kroner (kursgevinst på 146 mill kroner) og kursgevinster fra rente- og valutahandel 137 mill kroner (111 mill kroner). Videre utgjorde inntekter av eierinteresser 209 mill kroner (267 mill kroner) og utbytte utgjorde 21 mill kroner (47 mill kroner).

Høye netto inntekter fra finansielle investeringer i 2010 skyldtes for en del fusjonen mellom Nordito AS og PBS AS som ga en resultat effekt på totalt 96 mill kroner. I tillegg ble bankens eierandel i det fusjonerte selskapet, Nets Holding AS, oppskrevet med 67 mill kroner i 2010. Total påvirket dette 2010 resultatet med 163 mill kroner.

Kurstap på verdipapir på 48 mill kroner i 2011 er fordelt med et kurstap på 35 mill kroner fra porteføljen av aksjer og egenkapitalbevis og et kurstap på 13 mill kroner fra renteporteføljen. Konsernet er ikke direkte eller indirekte eksponert mot europeisk eller amerikansk statsgjeld.

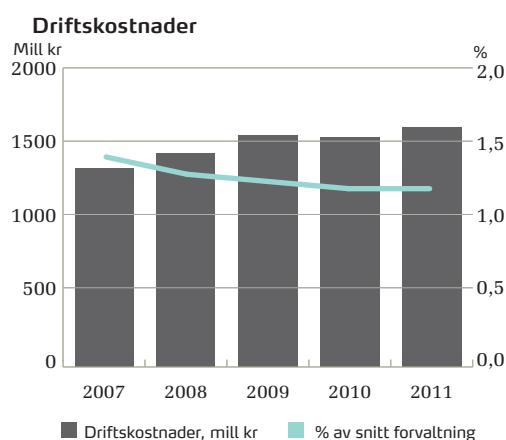
Inntekter fra eierinteresser falt fra 267 mill kroner til 209 mill kroner i 2011 og omfatter hovedsakelig resultatandeler fra SpareBank 1 Gruppen, Bank 1 Oslo Akershus, BN Bank, SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt. Resultatandelen i SpareBank 1 Gruppen var 96 mill kroner (166 mill kr) i 2011. Resultatandelen i BN Bank var 36 mill kroner (33 mill kroner). Videre ble 28 mill kroner (7 mill kroner) inntektsført som følge av differanse mellom beregnet og bokført egenkapital i BN Bank fra tidligere oppkjøpsvurdering. Resultatandelen i SpareBank 1 Boligkreditt utgjorde 24 mill kroner (25 mill kroner), SpareBank 1 Næringskreditt 7 mill kroner (2 mill kroner), Bank 1 Oslo Akershus 16 mill kroner (37 mill kroner) og Samspar Bankinvest 2 mill kroner.

DRIFTSKOSTNADER

Konsernets driftskostnader utgjorde 1 633 mill kroner i 2011. Dette er en økning fra 1 566 mill i 2010. Personalkostnadene er

redusert med 42 mill kroner til 828 mill kroner, og de øvrige kostnadene er økt med 109 mill kroner til 805 mill kroner. Både fjorårets og årets kostnader er påvirket av pensjonsføringer. I 2010 ble det netto tilbakeført 106 mill kroner knyttet til AFP-avsetninger. I 2011 medførte endret pensjonsordning en kostnadsreduksjon på 224 mill kroner (engangs effekter). Ekskl pensjonsføringer økte personalkostnadene med 76 mill kroner fra 2010 til 2011.

En stor del av konsernets kostnadsøkning kan tilskrives fusjonen med Kvinnherad Sparebank i 2010 og økte kostnader i Eiendoms-Megler 1 SR-Eiendom AS knyttet til oppkjøp og økt aktivitet. For øvrig gir også økt aktivitet i morbankens divisjoner utslag i kostnadsveksten. Den underliggende kostnadsveksten fra 2010 til 2011 var ca 5 prosent.

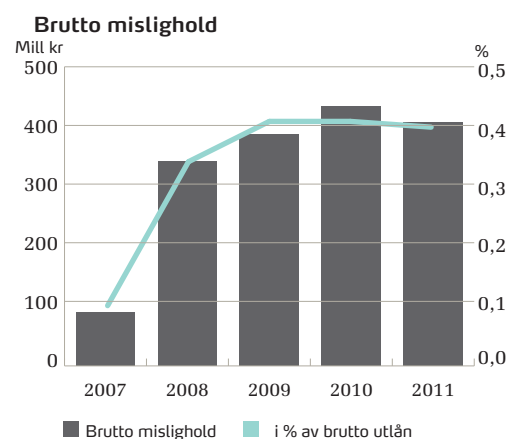
Kostnadsprosenten for konsernet, målt som kostnader i prosent av inntekter, var 50,0 i 2011 mot 45,9 i 2010.

Det har i 2011 vært en økning på 67 arbeidende årsverk i konsernet. Den største veksten har funnet sted innen eiendomsmeglingsforetaket og kapitalmarkedsdivisjonen. Ved utgangen av 2011 hadde konsernet 1 279 arbeidende årsverk totalt, hvorav 1 213 fast ansatte.

TAP OG MISLIGHOLD

Konsernet regnskapsførte netto nedskrivninger på utlån på 139 mill kroner i 2011 (234 mill kroner) som tilsvarer 0,13 (0,23) prosent av brutto utlån. Nedskrivninger på grupper av utlån ble økt med 5 mill kroner til 362 mill kroner ved utgangen av 2011. Av de samlede individuelle nedskrivningene regnskapsført i 2011 med 134 mill kroner var 88 mill kroner relatert til bedriftsmarkedet og 46 mill kroner relatert til personmarkedet.

Brutto misligholdte engasjement utgjorde 415 mill kroner ved utgangen av 2011, sammenlignet med 443 mill kroner ved utgangen av 2010. Dette tilsvarer 0,41 prosent (0,42 prosent) av brutto utlån. Tapsutsatte (ikke misligholdte) engasjement

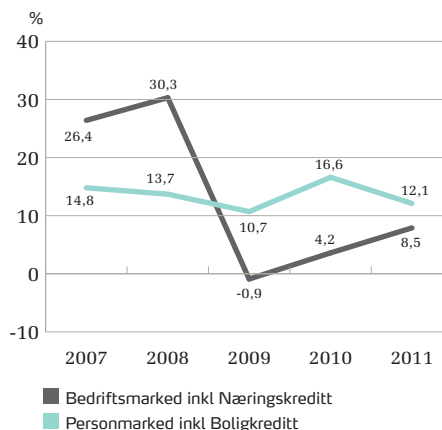
utgjorde 696 mill kroner (762 mill kroner). Dette tilsvarer 0,69 prosent av brutto utlån (0,72 prosent). Summen av misligholdte lån og tapsutsatte engasjement utgjorde 1 111 mill kroner ved utgangen av 2011, redusert fra 1 205 mill kroner ved utgangen av 2010. Målt som andel av brutto utlån gir dette en reduksjon gjennom året fra 1,14 prosent til 1,10 prosent.

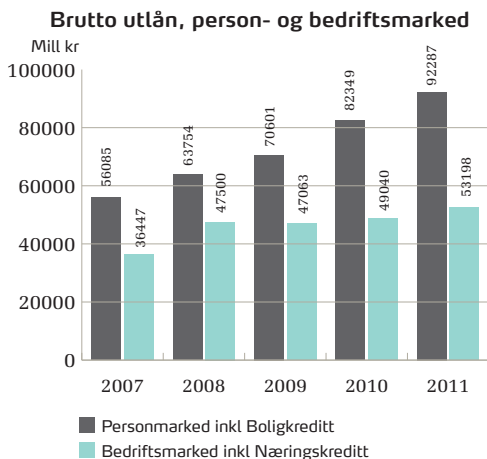
Avsetningsgraden, målt som individuelle nedskrivninger i prosent av misligholdte og andre tapsutsatte engasjement, var henholdsvis 33 prosent og 41 prosent ved utgangen av 2011. Avsetningsgraden i 2010 var henholdsvis 30 prosent og 35 prosent.

BALANSE

Konsernets forvaltningskapital ble redusert fra 134,8 mrd kroner til 131,1 mrd kroner ved utgangen av året. Reduksjonen skyldes at utlånsporteføljer solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS (felleseide selskap) ikke inngår i konsernets forvaltningskapital. SpareBank 1 SR-Bank hadde ved utgangen av året en portefølje av boliglån på 45 mrd kroner i SpareBank 1 Boligkreditt AS, mot 26 mrd kroner ved utgangen av 2010. Utlånsveksten (inklusive SpareBank 1 Boligkreditt AS og

Brutto utlån, % vekst, person- og bedriftsmarked

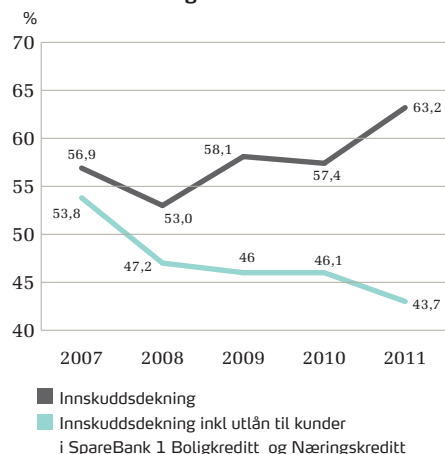

SpareBank 1 Næringskreditt AS)) i 2011 var 11,2 prosent og samlede utlån ved utgangen av 2011 utgjorde 146,7 mrd kroner. Utån til personmarkedet økte med 11,2 prosent. I bedriftsmarkedet og offentlig sektor økte utlånsvolumet med 11,8 prosent i 2011. Fordelingen mellom lån til personmarkedet (inkludert SpareBank 1 Boligkreditt AS) og bedriftsmarkedet/offentlig sektor (inkludert SpareBank 1 Næringskreditt AS) var henholdsvis 63,1 prosent og 36,9 prosent ved utgangen av 2011, mot 62,6 prosent og 37,4 prosent ved utgangen av 2010. Gjennom fusjonen med Kvinnherad Sparebank 1. november 2010 ble konsernet tilført ca 4,0 mrd kroner i utlån.

Samlede innskudd utgjorde 64,0 mrd kroner ved utgangen av 2011, en økning på 5,4 prosent fra utgangen av 2010. Veksten i person- og bedriftsmarkedet/offentlig sektor var henholdsvis 9,6 prosent og 3,0 prosent.

Innskuddsdekning

Innskudd målt i prosent av brutto utlån utgjorde 63,2 prosent ved utgangen av 2011 mot 57,4 prosent ved utgangen av 2010. Konsernet har i et marked med høy konkurranse opprettholdt en god innskuddsdekning. I tillegg til ordinære kundeinnskudd hadde konsernet 11,2 mrd kroner (12,5 mrd kroner) til forvaltning hovedsakelig gjennom SR-Forvaltning og ODIN-fond ved utgangen av 2011.

PERSONMARKEDSDIVISJONEN

Personmarkedsdivisjonens bidrag før nedskrivninger på utlån var 747 mill kroner i 2011. Økte innlånskostnader og sterk konkurranse er hovedårsaken til at bidrag før nedskrivninger på utlån er 43 mill kroner lavere enn i 2010.

Siste 12 måneder har divisjonen økt sine utlån (inkludert salg av boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS) med 11,2 %, samtidig som innskuddene økte med 9,6 %. Veksten kommer som resultat av generell markedsvekst, langsiktig satsing på kvalifisert rådgivning understøttet av en sterk merkevare.

Den gode netto kundeveksten fortsetter med tilsvarende takt som i 2010 både i privatmarkedet og for småbedrifter. Utviklingen innenfor boliglån er fortsatt god som følge av høy aktivitet i markedet og konsernets sterke distribusjonsmodell. Nedskrivninger på utlån og andel misligholdte lån er fortsatt lave. Provisjonsinntekter (eksklusiv inntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt) økte med 45 mill kroner i 2011 sammenlignet med 2010. Den største økningen er knyttet til forsikringsprovisjoner og porteføljeprovisjoner innenfor spare- og plasseringsområdet. Fortsatt god økning i produktsalget er et direkte resultat av konsernets satsing på bredderådgivning. SpareBank 1 SR-Bank er blant de fremste i landet når det gjelder andel autoriserte finansrådgivere. For øvrig har et godt fungerende kundesenter gitt økt salg og servicenivå til kundene, særlig knyttet til skadeforsikring.

BEDRIFTSMARKEDSDIVISJONEN

Bedriftsmarkedsdivisjonens bidrag før nedskrivninger på utlån ble 762 mill kroner i 2011. Dette er en forbedring med 33 mill kroner sammenlignet med 2010.

Aktiviteten i næringslivet er god, men det oppleves sterk konkurranse i markedet. I 2011 har utlånsvolumet i divisjonen økt med 11,8 % samtidig som innskuddene økte med 3,0 %. Utlånsmarginen er under press, men har holdt seg forholdsvis stabil i 2011.

Det arbeides aktivt med bredde salg av konsernets produkter, og produktdekningen er stigende. Provisjoner og andre inntekter har økt med 47 mill kr i 2011.

Kvaliteten i porteføljen er god. Konjunkturutviklingen påvirker kredittkvaliteten, men ettervirkningene av finanskrisen har ikke rammet næringslivet i regionen like hardt som en tidligere

forventet, og en gradvis forbedring av kvaliteten i utlånsporteføljen ble observert gjennom året. Bedringen skyldes både bedre markedsutsikter, samt virkninger av risikoreducerende tiltak. En kompetent organisasjon, god kvalitet i kundeporteføljen og en god og nær kundedialog har lagt til rette for hensiktsmessige løsninger for kundene og for konsernet. Det ble i 2011 bokført tap på 83 mill kroner sammenlignet med 165 mill i 2010. Andelen misligholdte lån er fortsatt lav.

KAPITALMARKEDSDIVISJONEN

Divisjonens kompetanseområder er komplementær til tradisjonell bankdrift og har samlet konsernets ressurser innenfor verdipapirvirksomhet og forvaltning. Verdipapirvirksomheten er organisert under merkenavnet SR-Markets og omfatter kundehandel og egenhandel med renter, valuta og aksjer, corporate finance-tjenester samt oppgjørsfunksjon og verdipapir-administrative tjenester. Forvaltningen er organisert i eget datterselskap, SR-Forvaltning AS.

SR-Markets hadde i 2011 inntekter på 214 mill kroner mot 180 mill kroner året før. Størstedelen av inntektene kommer fortsatt fra kundehandler med rente- og valutainstrumenter. Obligasjonsporteføljen endte samlet sett i 2011 med et resultat på 5 mill kroner, en nedgang fra 23 mill kroner i 2010, etter en positiv utvikling mot slutten av året. Corporate Finance avdelingen har tilrettelagt og gjennomført flere større prosjekter i løpet av 2011, og avdelingens inntekter er mer enn doblet sammenlignet med 2010. Avdelingen har styrket bemanningen mot slutten av året og er dermed godt posisjonert for videre vekst. Det nyetablerte meglerbordet for aksjehandel endte med positivt resultat i sitt første hele driftsår.

DATTERSELKAPENE

Datterselskapene bidrar gjennom sine produkter og tjenester til at konsernet kan gi et bredere tilbud til kundene, og et bedre inntjeningsgrunnlag for banken. Gjennom god intern samhandling og felles markedsføring er konsernet en totalleverandør av finansielle tjenester og produkter.

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er godt representert i hele konsernets markedsområde og har 33 avdelinger fra Grimstad til Bergen. Selskapet er den ledende eiendomsmegleren i Rogaland og Vest-Agder og observerer økende markedsandeler i Hordaland og Aust-Agder.

Selskapet oppnådde et resultat før skatt på 91 mill kroner (59 mill kroner). Resultatforbedringen skyldes i tillegg til økt salg inntekstføring av tidligere avsetninger som følge av endring i selskapets pensjonsordninger.

Selskapet formidlet 7 502 eiendommer i 2011 mot 7 183 i 2010. Samlet sett har selskapet formidlet eiendommer til en verdi av 20,8 mrd kroner (17,6 mrd kroner) i 2011. Mot slutten av 2011 var det noe svakere aktivitet enn forventet i boligmarkedet.

Utsiktene for 2012 vurderes imidlertid som gode for konsernets markedsområde, med forventet høy sysselsetting og lave renter.

Markedet for omsetning av næringseiendom er til dels preget av usikkerheten i finansmarkedene, og det forventes et avventende marked også i 2012. Utleiemarkedet er godt og forventes å være det også inneværende år.

Selskapet har i 2011 beholdt sin sterke markedsposisjon. Nye kontorer på Karmøy og Stord, samt etablering av egen avdeling for næringseiendom i Kristiansand, vil bidra til en ytterligere styrket distribusjonskraft framover.

SpareBank 1 SR-Finans AS tilbyr leasingfinansiering for næringslivet og billån med salgspant. Selskapet oppnådde et resultat før skatt i 2011 på 100 mill kr mot 78 mill kroner i 2010. Resultatforbedringen skyldes primært lavere nedskrivninger på næringslivsporteføljen. Resultat før nedskrivninger utgjorde 117 mill kroner mot 125 mill kroner året før. Forvaltningskapitalen har hatt en jevn økning det siste året og var ved utgangen av 2011 på 5 404 mill kroner.

Nysalget i 2011 var godt både innen billån og leasing, og utsiktene for 2012 er gode med en økende ordreservere og lavt mislighold.

SR-Forvaltning AS er et verdipapirforetak med konsesjon for aktiv forvaltning. Resultat før skatt i 2011 ble 27 mill kroner mot 21 mill kroner i 2010. Selskapet forvaltet 5,9 mrd kroner ved utgangen av 2011. Dette er en reduksjon på ca 300 mill kroner fra nivået ved inngangen til året.

SR-Investering AS har som formål å bidra til langsiktig verdiskaping gjennom investeringer i næringslivet i konsernets markedsområde. Selskapet investerer hovedsakelig i private equity fond og bedrifter i SMB-segmentet som trenger kapital til utvikling og vekst. Resultat før skatt i 2011 var 11 mill kroner, en økning fra 7 mill kroner i 2010. Ved utgangen av 2011 hadde SR-Investering AS samlede investeringer på 143 mill kroner og restkommitteringer knyttet til disse på 112 mill kroner.

SPAREBANK 1 BOLIGKREDITT AS OG SPAREBANK 1 NÆRINGSKREDITT AS

SpareBank 1 Boligkreditt AS og SpareBank 1 Næringskreditt AS har konsesjoner som kredittforetak og utsteder obligasjoner med fortrinnsrett (OMF) i henholdsvis boliglån- og næringseiendomsporteføljer kjøpt av eierbankene. Selskapene eies av banker i SpareBank 1-alliansen og bidrar til å sikre eierbankene stabil og langsiktig finansiering til konkurransedyktige priser.

SpareBank 1 Boligkreditt AS hadde ved utgangen av 2011 et samlet utlånsvolum på 128,6 mrd kroner, hvorav 44,7 mrd kroner var boliglån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel

i selskapet er 34,4 % og justeres årlig i samsvar med andel solgt volum ved årsskiftet.

SpareBank 1 Næringskreditt AS hadde ved utgangen av 2011 et samlet utlånsvolum på 8,9 mrd kroner, hvorav 0,6 mrd kroner var lån kjøpt fra SpareBank 1 SR-Bank. Bankens eierandel i selskapet er 30,7 %.

SPAREBANK 1-ALLIANSEN

SpareBank 1-alliansens hensikt er å anskaffe og levere konkurransedyktige, finansielle tjenester og produkter, samt å ta ut stordriftsfordeler i form av lavere kostnader og/eller høyere kvalitet. Alliansen bidrar på denne måten til at privatpersoner og bedrifter opplever lokal forankring, dyktighet og en enklere hverdag. Videre skal alliansen bidra til å sikre bankenes verdiskaping til glede for egen region og bankens eiere.

SpareBank 1-bankene driver alliansesamarbeidet og utvikling av produktselskaper gjennom det felleseide holdingselskapet SpareBank 1 Gruppen AS.

SpareBank 1 Gruppen AS eies av SpareBank 1 SR-Bank (19,5 prosent), SpareBank 1 Nord-Norge (19,5 prosent), SpareBank 1 SMN (19,5 prosent), Sparebanken Hedmark (12 prosent), Samarbeidende Sparebanker AS (19,5 prosent - eid av 11 sparebanker i Sør-Norge), samt Landsorganisasjonen/ fagforbund tilknyttet LO (10 prosent).

SpareBank 1 Gruppen AS eier SpareBank 1 Livsforsikring AS, SpareBank 1 Skadeforsikring AS, ODIN Forvaltning AS, SpareBank 1 Medlemskort AS, SpareBank 1 Gruppen Finans Holding AS samt 97,2 prosent av aksjene i SpareBank 1 Markets AS (tidl. Argo Securities AS). SpareBank 1 Gruppen Finans Holding AS eier 100 prosent av aksjene i Actor Fordringsforvaltning AS, 100 prosent av SpareBank 1 Factoring AS og 100 prosent av aksjene i Actor Portefølje AS. Bank 1 Oslo Akershus AS ble i 2010 fisjonert ut fra SpareBank 1 Gruppen AS og eies i dag direkte av bankene med samme eierandeler som i SpareBank 1 Gruppen AS.

Svak utvikling i verdipapirmarkedene, oppbygging av virksomheten i SpareBank 1 Markets ASA og betydelige natur- og storskader medførte at resultat etter skatt falt fra 832 mill kroner i 2010 til 479 mill kroner i 2011. SpareBank 1 SR-Banks andel av resultatet i 2011 var 95,9 mill kroner, en reduksjon fra 165,8 mill kroner i 2010.

SpareBank 1 Gruppen AS har administrativt ansvar for samarbeidsprosessene i SpareBank 1-alliansen, der teknologi, merkevare, kompetanse, felles prosesser/utnyttelse av beste praksis og innkjøp står sentralt. Alliansen driver også utviklingsarbeid gjennom tre kompetansesentra innenfor læring (Tromsø), betaling (Trondheim) og kreditt (Stavanger).

SpareBank 1-bankene deltar i stor utstrekning i utviklingsarbeidet på fellesarenaen. Alliansen har i 2011 blant annet fokusert på videreutvikling av selvbetjente mobile løsninger.

BN BANK ASA OG BANK I OSLO AKERSHUS AS

SpareBank 1 SR-Bank og de andre sparebankene i SpareBank 1 -alliansen kjøpte Glitnir Bank ASA og datterselskapet Glitnir Factoring i 4. kvartal 2008. Navnet ble siden endret til BN Bank ASA. SpareBank 1 SR-Banks andel økte fra 20 prosent til 23,5 prosent i fjerde kvartal 2009. Resultatandelen i BN Bank økte fra 33,1 mill kroner i 2010 til 36,1 mill kroner i 2011. I tillegg er det inntektsført 28,2 mill kroner som følge av differanse mellom beregnet og bokført egenkapital i BN Bank, slik at det samlede bidrag til konsernets resultat var 64,0 mill kroner. I 2010 var den samlede inntektsføringen som følge av amortisering og resultatandel 39,9 mill kroner.

Resultatandelen i Bank 1 Oslo Akershus var 16 mill kroner (37 mill kroner i 2010).

REGNSKAPSPRINSIPPER

SpareBank 1 SR-Bank utarbeider morbank- og konsernregnskapet i henhold til International Financial Reporting Standards (IFRS) som fastsatt av EU.

En nærmere redegjørelse for viktige forhold relatert til den regnskapsmessige behandlingen i henhold til IFRS regelverket, samt konsernets anvendte regnskapsprinsipper, er gitt i note 2 til årsregnskapet.

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE (CORPORATE GOVERNANCE)

Eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SR-Bank ASA omfatter de mål og overordnede prinsipper som konsernet styres og kontrolleres etter for å sikre aksjonærenes, kundenes og andre gruppers interesser i konsernet. Konsernets virksomhetsstyring skal sikre en forsvarlig formuesforvaltning og gi økt trygghet for at kommuniserte mål og strategier blir nådd og realisert.

SpareBank 1 SR-Banks prinsipper for eierstyring og selskapsledelse bygger på tre hovedpilarer; åpenhet, forutsigbarhet og gjennomsiktighet. Konsernet har definert følgende hovedprinsipper for eierstyring og selskapsledelse:

- Verdiskaping for aksjonærene og øvrige interessegrupper
- En struktur som sikrer målrettet og uavhengig styring og kontroll
- Systemer som sikrer måling og ansvarliggjøring
- En effektiv risikostyring
- Oversiktlig, lett forståelig og rettidig informasjon
- Likebehandling av aksjonærer og balansert forhold til øvrige interessegrupper
- Overholdelse av lover, regler og etiske standarder

SpareBank 1 SR-Bank har ikke vedtektsbestemmelser som begrenser retten til å omsette selskapets aksjer, Styret er ikke kjent med avtaler mellom aksjeeiere som begrenser mulighetene til å omsette eller utøve stemmerett for aksjer. Styret godkjenner årlig retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte. De veiledende retningslinjene for det kommende regnskapsåret fremlegges generalforsamlingen for rådgivende avstemning, mens de bindende retningslinjene for tildeling av aksjer, tegningsretter mv som ledd i konsernets godtgjørelsesordning for det kommende regnskapsåret fremlegges for generalforsamlingen for godkjenning.

Konsernets prinsipper for eierstyring og selskapsledelse bygger på «Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse». En nærmere redegjørelse for prinsippene samt praksis for foretaksstyring i samsvar regnskapslovens § 3-3b er offentliggjort på www.sr-bank.no.

RISIKOSTYRING

Kjernevirksomheten til banknæringen er å oppnå verdiskaping gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom:

- En sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor den vedtatte forretningsstrategien
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap beskriver det beløpet man statistisk må forvente å tape i løpet av en 12 måneders periode. Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg.

De vesentligste risikoene i konsernet er kredittrisiko, markedsrisiko, likviditetsrisiko, operasjonell risiko og eierrisiko. Disse risikoene omtales nærmere nedenfor.

KREDITTRISIKO

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementsoppfølging og porteføljestyring. Den overordnede kredittstrategien fastsetter at konsernet skal ha en moderat risiko-profil. Mislighold og utlånstap har vist en positiv utvikling i 2011

og markedsområdet preges av vedvarende høyt aktivitetsnivå og lav arbeidsledighet. Sammen med et kontinuerlig fokus på risikohåndtering bidrar dette til at den gode kredittkvaliteten i porteføljen opprettholdes.

Kvaliteten i bedriftsmarkedsporteføljen er god og tilnærmet uendret. Kvaliteten i personmarkedsporteføljen er meget god og utviklingen preges av stabilitet der den lave risikoprofilen opprettholdes. Det meste av porteføljen er sikret med pant i fast eiendom, og belåningen er gjennomgående moderat sett opp mot sikkerhetsverdiene. Dette tilsier begrenset tapspotensial så lenge disse verdiene ikke forringes vesentlig.

MARKEDSRISIKO

Styringen av markedsrisiko tar utgangspunkt i konservative rammer for posisjoner i rente- og valutamarkedet, samt investeringer i aksjer og obligasjoner. Rammene gjennomgås og vedtas av styret minst årlig.

Deler av konsernets markedsrisiko knyttes til investeringer i obligasjoner og sertifikater. Ved utgangen av 2011 var konsernets beholdning av likvide eiendeler i form av obligasjoner 19,8 mrd kroner, hvorav 7,8 mrd kroner av disse var obligasjoner med fortrinnsrett benyttet i myndighetenes bytteordning. I kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på likviditetsporteføljen skiller SpareBank 1 SR-Bank mellom systematisk risiko (markedsrisiko) og usystematisk risiko (misligholdsrisiko). Misligholdsrisiko forbundet med nevnte portefølje kvantifiseres som kredittrisiko.

Risikoaktivitetene knyttet til handel i valuta, renter og verdipapirer skjer innenfor de til enhver tid vedtatte rammer, fullmakter og kredittlinjer på motparter. SpareBank 1 SR-Bank tar i begrenset omfang rente- og valutakursrisiko i forbindelse med egenhandelsaktiviteter. Virksomhetens inntekter skapes i størst mulig grad i form av kundemarginer. Dette bidrar til stabil og god inntjening.

Konsernets eksponering overfor markedsrisiko vurderes som moderat.

LIKVIDITETSRISIKO

Bankens rammeverk for styring av likviditetsrisiko skal gjenspeile bankens konservative risikoprofil. Likviditetsrisikoen skal være lav. Konsernets utlån finansieres hovedsaklig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld, herunder salg av boliglånporteføljer til SpareBank 1 Boligkreditt AS. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider.

Konsernet har hatt tilstrekkelig tilgang på likviditet i 2011. Innskudd fra kunder er konsernets viktigste finansieringskilde. For konsernet som helhet økte innskuddene med 3,3 mrd kroner fra utgangen av 2010 til utgangen av 2011. Innskuddsdekningen

økte fra 57,4 prosent ved utgangen av 2010 til 63,2 prosent ved utgangen av 2011.

Markedssituasjonen det siste året har vært preget av gjeldsutfordringene i Sør-Europa og frykt for smitte til hele Eurosonen. Dette har også hatt innvirkning på konsernets finansiering. Markedet har til tider stengt for utstedelser og prisene har økt. På bakgrunn av markedsutfordringene og den høye prisdifferansen mellom sikret og usikret gjeld, har banken utnyttet reserver klargjort for verdipapirisering. Salg av godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS har i 2011 bidratt til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen i SpareBank 1 SR-Bank. Konsernets verdipapirgjeld er for øvrig jevnt fordelt mellom internasjonale og nasjonale kapitalkilder.

OPERASJONELL RISIKO

Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 SR-Bank sikrer i størst mulig grad at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Risikostyringen er fundert på innsikt og forståelse for hva som skaper og driver operasjonell risiko i konsernet, og i størst mulig grad forene effektive prosesser med lav risiko eksponering.

Konsernet benytter en systematisk prosess for å identifisere og kvantifisere operasjonelle risikoer som konsernet til enhver tid er eksponert for, og det er etablert egne systemer for rapportering av uønskede hendelser og oppfølging av forbedringstiltak. Dette bidrar til at SpareBank 1 SR-Bank forblir en slagkraftig organisasjon over tid, gjennom riktig prioritering og kontinuerlig forbedring.

SpareBank 1 SR-Bank har som et ledd i kontinuerlig kompetanseutvikling etablert et samarbeid med Universitetet i Stavanger (UiS) og SpareBank 1 alliansen om et forskning og utviklingsprosjekt som skal levere ny kunnskap og konkrete verktøy for bedre styring av operasjonell risiko i finansnæringen. Prosjektet har som målsetning å etablere Norge som et faglig tyngdepunkt i Europa innen utdanning, nytenking og anvendelser knyttet til metoder og prosesser for styring av operasjonell risiko i finansnæringen, og å posisjonere bankalliansen og UiS som et ledende miljø innen styring av operasjonell risiko i Europa. Prosjektet ble startet høsten 2007 og planlegges ferdigstilt i løpet av 2015.

EIERRISIKO

Eierisiko er risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultater fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse. SpareBank 1 SR-Bank har i hovedsak eierisiko gjennom eierandelen i SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS

(34,4 prosent), SpareBank 1 Næringskreditt AS (30,7 prosent), Bank 1 Oslo Akershus AS (19,5 prosent) og BN Bank ASA (23,5 prosent).

COMPLIANCE (ETTERLEVELSE)

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter. Styret vedtar konsernets compliance policy som beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

EUs målbeviste arbeid med å fullharmonisere regelverket innenfor EU/EØS-området medfører nye reguleringer som konsernet må tilpasse seg. Det arbeides fortløpende med å vurdere beste tilpasning til nye reguleringer og nytt regelverk for både å ivareta etterlevelsen og effektiviteten i organisasjonen. Nye reguleringer og nytt regelverk som regulerer driften i konsernet skal fortløpende inkluderes i rutiner og retningslinjer. I 2011 har blant annet arbeidet med ny godtgjørelsesordning for konsernet vært viktig. Videre har oppfølging av etterlevelse av hvitvaskingsregelverk stor oppmerksomhet, i tillegg til autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere.

SpareBank 1 SR-Bank sin compliance funksjon ivaretas av avdeling for risikostyring og compliance som er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor compliance området.

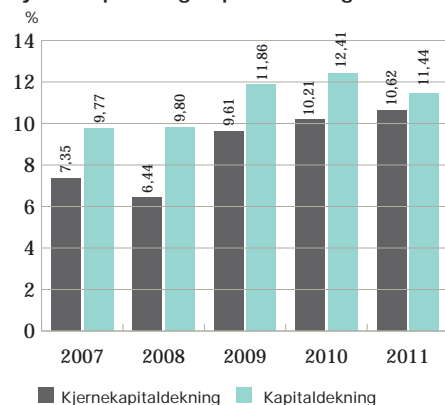
KAPITALSTYRING

Kapitalstyringen sikrer at SpareBank 1 SR-Bank balanserer forholdet mellom:

- En effektiv kapitalanskaffelse og kapitalanvendelse i forhold til konsernets strategiske mål og vedtatte forretningsstrategi
- Konkurransedyktig egenkapitalavkastning
- En tilfredsstillende kapitaldekning ut fra valgt risikoprofil og de til enhver tid gjeldende krav fra myndigheter og markedsaktører
- Konkurransedyktige vilkår og en langsiktig god tilgang på innlån i kapitalmarkedene
- Utnyttelse av vekstmuligheter i konsernets definerte markedsområde, og;
- At ingen enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad

Det utarbeides årlig en kapitalplan for å sikre en langsiktig og effektiv kapitalstyring. Disse framskrivningene tar hensyn til både forventet utvikling i de neste årene, samt en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. Et viktig verktøy for å analysere en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag er bruken av stresstester. Det gjøres både stresstest av enkeltfaktorer og scenarioanalyser hvor konsernet utsettes for en rekke ulike negative makroøkonomiske hendelser gjennom flere år. SpareBank 1 SR-Bank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for i størst mulig grad kunne håndtere slike kriser hvis de likevel skulle oppstå.

Kjernekapital- og kapitaldekning

Finansdepartementet ga 21. juni 2011 tillatelse til omdanning av SpareBank 1 SR-Bank fra sparebank til allmennaksjeselskap ("aksjesparebank") samt opprette sparebankstiftelse på nærmere angitte vilkår. Omdanningen og etablering av Sparebankstiftelsen SR-Bank ble gjennomført med virkning fra 1. januar 2012. Et viktig formål med omdanningen er å styrke konsernets tilgang til egenkapital og langsiktig markedsfinansiering.

Styret har en målsetting for konsernet om minimum 11 prosent kapitaldekning og 9 prosent kjernekapitaldekning for 2011. Soliditeten til SpareBank 1 SR-Bank ble styrket i 4. kvartal 2011 gjennom opptak av fondsobligasjon på 1 000 mill kroner, og utstedelse av ansvarlig lån på 750 mill kroner. Ved utgangen av 2011 var kapitaldekningen for konsernet 11,4 prosent og kjernekapitaldekningen 10,6 prosent.

SpareBank 1 SR-Bank har en solid finansiell stilling og en ledende posisjon i landets sterkeste vekstregion. I tillegg til tilbakeholdt overskudd foreslår styret at egenkapitalen styrkes gjennom emisjoner på inntil 1,63 mrd kroner. Den foreslåtte kapitalinnhenting vil styrke konsernets evne til fortsatt å møte kundenes finansieringsbehov på en offensiv måte, samt tilpasse seg EBA-kravet om 9 prosent ren kjernekapitaldekning innen 30. juni 2012. Det er også en viss regulatorisk usikkerhet knyttet til eventuelt økte kapitalkrav fra tilsynsmyndigheter fram mot endelig avklaring og implementering av Basel III, og den foreslåtte kapitalinnhenting vil bidra til å styrke konsernets kapitaldekning i forkant av mulige endringer.

Kapitalforhøyelsen foreslås å bestå av to emisjoner; 1) Offentlig fortrinnsrettsemisjon på 1,5 mrd kroner. Det er etablert et garantikonsortium for fulltegning av denne emisjonen. Tegningsperioden er satt til 18. mai 2012 til 1. juni 2012. Tildeling av aksjer skjer 7. juni 2012 og innbetaling av tildelte aksjer ca 10. juni 2012; 2) Rettet emisjon mot ansatte i konsernet på inntil 100 000 kroner pr ansatt, tilsvarende inntil 130 mill kroner.

Emisjonene vil gjennomføres parallelt og forutsetter endelig vedtak i ekstraordinær generalforsamlingen planlagt avholdt 9. mai 2012.

REVISJON

EKSTERN REVISJON

Konsernets ekstern revisor er PricewaterhouseCoopers AS.

INTERN REVISJON

Internrevisjonen utføres av Ernst & Young AS. Internrevisjonen rapporterer til konsernets styre.

MEDARBEIDERE OG ARBEIDSMILJØ

Medarbeiderne i SpareBank 1 SR-Bank er den viktigste ressursen for å skape verdier til beste for kundene, regionen og banken. Ved utgangen av 2011 hadde konsernet 1279 årsverk, hvorav 1 213 fast ansatte. Det har vært en økning på 67 årsverk gjennom året. Konsernet er en viktig kompetansearbeidsplass i regionen og fremstår som en attraktiv arbeidsplass med gode utviklingsmuligheter.

Konsernets organisasjons- og arbeidsmiljøundersøkelser for 2011 viser at medarbeiderne trives og har et godt forhold til konsernet som arbeidsgiver. Undersøkelsen blir gjennomgått og fulgt opp i alle enheter for å forebygge negativ utvikling og styrke et helsefremmende arbeidsmiljø preget av langsiktighet, åpenhet, ærlighet og trygghet i tråd med konsernets verdigrunnlag.

KOMPETANSEUTVIKLING

Konsernet har over mange år satsset målrettet på kompetanseutvikling for å imøtekomme økende krav fra både kunder og regulatoriske myndigheter. Målet er at kundene skal oppleve at selskapet tilbyr bedre rådgivning og service enn konkurrentene. I gjennomsnitt brukes det mellom 5 og 10 prosent av arbeidstiden til oppdatering og utvikling av kompetanse, samt at det i 2011 ble investert rundt 20 000 kroner pr ansatt til kompetansehevede tiltak.

81 prosent av bankens finansrådgivere og investeringsrådgivere er ved utgangen av 2011 autoriserte mot 63 prosent på landsbasis. EiendomsMegler1 SR-Eiendom AS har også gjennomført tilsvarende utdanningsløp for sine eiendomsmeglere i henhold til nye regulatoriske krav.

SpareBank 1 SR-Bank er tilsluttet forsikringsbransjen godkjenningsordning for spesialister og rådgivere som tilbyr skadeforsikringsløsninger i Norge. Ved utgangen av året er 70 prosent av spesialistene autorisert samt 75 prosent av rådgiverne, noe som er i henhold til de planer som ble lagt ved inngangen av året.

HELSE, MILJØ OG SIKKERHET

Arbeidet med helse, miljø og sikkerhet (HMS) har høy prioritet i konsernet. Det er etablert en god struktur på arbeidet og samarbeidet med de tillitsvalgte vurderes som meget godt. I 2011 er det gjennomført 12 ransøvelser. Det er innrapportert 14 trusselsaker mot ansatte. Alle sakene er vurdert, men det

har ikke medført behov for ekstra sikkerhetstiltak. Det er i samme periode innrapportert seks ulykker/nesten-ulykker. Rapportering og oppfølging er foretatt i henhold til gjeldende retningslinjer.

Konsernet tilstreber å være seg bevisst en bærekraftig miljøforvaltning og søker å bidra både gjennom egen drift og ved å påvirke kunder og leverandører til å gjøre miljø- og klimavennlige valg. Konsernets direkte miljøpåvirkning er i hovedsak knyttet til klimagassutslipp og produksjon av avfall gjennom kontorvirksomheten, mens indirekte miljøpåvirkning skjer gjennom innkjøp av varer og tjenester og krav som stilles til kunder og leverandører.

SYKEFRAVÆR OG INKLUDERENDE ARBEIDSLIV

Konsernet har satt et langsiktig mål om 97 prosent friskhetsgrad. Ved utgangen av 2011 var friskhetsgraden 96,6 prosent.

Det har over tid vært jobbet helhetlig og systematisk med å fremme og forbedre de ansattes helse, ivareta denne over tid og hjelpe de som blir syke tilbake til arbeid. Gjennom deltakelse i Inkluderende Arbeidsliv (IA) og god oppfølging fra lederne arbeides det kontinuerlig for å øke friskhetsgraden.

SpareBank 1 SR-Bank har utarbeidet et livsfasedokument som ble revidert i 2011. Livsfasedokumentet har som formål å tilby medarbeidere ulike tiltak tilpasset den enkeltes livsfase som i sum skal gi konsernets medarbeidere en bedre hverdag og sikre økt avgangsalder. Målsatt avgangsalder på 63 år ble nådd i 2010 og er opprettholdt i 2011 gjennom individuell tilpasning og fleksibilitet.

LIKESTILLING

SpareBank 1 SR-Bank skal gi kvinner og menn de samme muligheter for faglig og personlig utvikling, lønn og karriere. Fordelingen mellom kvinner og menn i 2011 var 56,8 prosent kvinner og 43,2 prosent menn. Det var ingen vesentlig endring i kjønnsfordelingen fra 2010. Gjennomsnittsalderen er 43 år og gjennomsnittlig ansiennitet 12 år. Konsernledelsen består av 9 personer herav en kvinne. Kvinneandelen blant ledere i konsernet i 2011 var 41 prosent.

For å fremme likestilling i konsernet er det iverksatt en rekke tiltak:

- Mangfold og likestilling er prioritert tema i lederutviklingsprogrammer og ledergrupper
- Alle ledige stillinger utlyses internt
- Mulighet for fleksible arbeidstidsordninger
- Pålagt gjennomføring av Mål – og utviklingssamtaler også for alle som er i permisjon
- Deltakelse i FUTURA eller andre lederutviklingsprogrammer spesielt rettet mot kvinner som tar sikte på utvikling av talenter for fremtidige lederjobber innen finansnæringen

BANKRÅD

SpareBank 1 SR-Bank har lokale bankråd i alle kommuner der konsernet er representert. Bankrådene skal bidra til å se muligheter og fange opp signaler om konsernets virksomhet i lokalk markedet. De er satt sammen av lokale ressurspersoner og skal fungere som lytteposter og rådgivere for lokalkontorene i deres markedsarbeid. Bankrådene har disponert deler av konsernets midler for allmenntilgittige formål og engasjeret seg i at midlene får en god og hensiktsmessig anvendelse i lokalsamfunnet.

BANKENS EGENKAPITALBEVIS/AKSJER

Omdanning av SpareBank 1 SR-Bank fra egenkapitalbevisbank til allmennaksjeselskap (ASA) ble gjennomført med virkning fra 2012. Siste noteringsdag for ROGG var 30. desember 2011. Fra og med 2. januar 2012 ble ticker på Oslo Børs endret til SRBANK. Kursen falt fra 57,0 kroner til 40,70 kroner i 2011. Dette tilsvarte en negativ effektiv avkastning på 23,8 prosent i 2011 (hensyntatt utbetalt utbytte på 2,75 kroner). Hovedindeksen på Oslo Børs falt om lag 12,5 prosent i samme periode. Egenkapitalbevisindeksen falt i 2011 med 21,6 prosent.

Det var 11 887 (12 031) eiere av ROGG ved utgangen av 2011. Andelen eid av selskap og personer i utlandet var 9,6 prosent (9,7 prosent), mens 46,8 prosent (47,5 prosent) var hjemmehørende i Rogaland, Agder-fylkene og Hordaland. De 20 største eierne eide til sammen 40,3 prosent (43,0 prosent) av bevisene pr 31. desember 2011. Bankens egenbeholdning utgjorde 133 248 bevis. Ansatte i konsernet eide 3,5 prosent av egenkapitalbevisene ved utgangen av året.

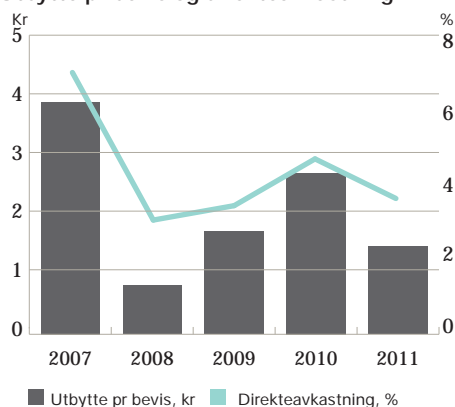
Sparebankstiftelsen SR-Bank ble etablert som ledd i omdanningen og mottok på omdanningstidspunktet 72 176 308 aksjer. Antall aksjer tilsvarte den fordelingsmessige eierandelen den tidligere grunnfondskapitalen representerte i SpareBank 1 SR-Bank. Tidligere eiere av ROGG mottok på omdanningstidspunktet 1 aksje som vederlag for hvert egenkapitalbevis de eide. Dette utgjorde 127 313 361 aksjer. Totalt antall utstedte aksjer etter omdanningen er 199 489 669.

Konsernresultat pr aksje i 2011 ble 5,42 kroner. Disponibelt morbankresultat, som danner grunnlaget for utbytteutdelingen, ble noe lavere med 4,70 kroner pr aksje i 2011. Basert på bankens utbyttepolitikk foreslår styret å utbetale et utbytte på 1,50 kroner pr aksje for 2011. For regnskapsåret 2010 var utbyttet 2,75 kroner.

FORTSATT DRIFT

Soliditeten ble ytterligere styrket i 2011. Resultatutsiktene og makroøkonomiske rammebetingelser synes også forholdsvis gode. Sammen med iverksatte og planlagte tiltak, bidrar dette til gode forutsetninger for fortsatt framgang for konsernet i 2012. Årsoppjøret er derfor avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Utbytte pr bevis og direkteavkastning

DISPONERING AV ÅRSRESULTAT/UTBYTTE

SpareBank 1 SR-Bank har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital og der i gjennom skape verdier for eierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på aksjene. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte tas det hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Det er disponibelt morbankresultat som ligger til grunn for utdeling av utbytte. Disponibelt morbankresultat i 2011 ble 936 mill kroner, tilsvarende 4,70 kroner pr aksje (hensyntatt antall aksjer pr 2. januar 2012, etter omdanning til allmennaksjeselskap og etablering av Sparebankstiftelsen SR-Bank). Styret i SpareBank 1 SR-Bank foreslår etter en samlet vurdering et utbytte på 1,50 kroner pr aksje. Dette tilsvarer en utbytteprosent på 32.

Styret foreslår følgende disponeringer for regnskapsåret 2011:

	Mill kr
Morbankresultat etter skatt	936
Overført fra fond for vurderingsforskjeller	0
Til disposisjon	936
Utbytte (1,50 kroner pr aksje)	299
Tilbakeholdt overskudd	637
Sum	936

I tillegg til tilbakeholdt overskudd ble soliditeten til SpareBank 1 SR-Bank styrket i 4. kvartal 2011 gjennom opptak av fondsobligasjon på 1 000 mill kroner og utstedelse av ansvarlig lån på 750 mill kroner. Etter styrets oppfatning har SpareBank 1 SR-Bank, etter de foreslåtte disponeringene og øvrige gjennomførte og planlagte tiltak, god finansiell styrke og fleksibilitet til å støtte opp om konsernets virksomhet framover.

UTSIKTER FOR 2012

Norske statsfinanser er solide. Ved inngangen til 2012 var Norge blant de land i verden med høyest handelsoverskudd, i hovedsak som følge av eksport av olje og gass. Dette bidrar til et stadig stigende oljefond og til at nasjonen har økonomisk handlingsrom. Bruttonasjonalprodukt (BNP) for Fastlands-Norge vokste med om lag to prosent i 2011. Norsk økonomi antas å være på vei mot normal aktivitetsvekst igjen, investeringene i fastlandsøkonomien øker og ledighetsnivået har stabilisert seg på et lavt nivå. Usikkerheten er likevel høy, og dersom norsk næringsliv i større grad enn så langt blir rammet av et internasjonalt tilbakeslag, vil det kunne bidra til økte tap og redusert kredittetterspørsel framover. Styret understreker at det er knyttet betydelig usikkerhet til vurderinger av fremtidige forhold.

Forventningen om økning i nasjonale nøkkelindikatorer i 2012 bekreftes også regionalt hvor konjunkturbarometeret for Rogaland, utgitt av blant annet SpareBank 1 SR-Bank, også viser forventninger om økt aktivitetsnivå, lav arbeidsledighet og vekst særlig i offshoreindustrien.

Samtidig som forventningene til 2012 innenlands indikerer fortsatt oppgang er det et betydelig fokus på den uløste gjeldssituasjonen for en rekke europeiske land. Risikoprisingen er høyere i det internasjonale markedet ved inngangen til 2012 enn ved inngangen til 2011. SpareBank 1 SR-Bank forventer fortsatt å ha god tilgang på finansiering, men prisnivået ventes ikke å komme tilbake til nivået fra før finanskrisen, blant annet fordi endrede rammebetingelser bidrar til et betydelig økt finansieringsbehov for banknæringen samlet sett. Generelt antas det i europeisk bankvesen fortsatt å være behov for større likviditets- og kapitalbuffer enn forut for finanskrisen i 2008.

Nasjonale og regionale nøkkelindikatorer gir imidlertid grunnlag for en forventning om fortsatt god utvikling for konsernets samlede virksomhet i 2012. SpareBank 1 SR-Banks primærområder påvirkes i stor grad direkte og indirekte av aktiviteten i petroleumssektoren. Aktiviteten har vært høy også i 2011 og generelt synes utsiktene for aktiviteten i sektoren å være gode blant annet som følge av betydelige nye funn på norsk sokkel i 2011. Norges Banks anslag for oljeinvesteringer de kommende årene indikerer at et solid investeringsnivå sannsynligvis vil vare ved, med god utvikling innen feltutbygging og felt i drift. Dette bekreftes også av de nyeste prognosene fra Statistisk Sentralbyrå. Utviklingen i konsernets markedsområde i 2012 ventes å gjenspeile moderat vekst i norsk innenlandsøkonomi og høye oljeinvesteringer. I lys av dette ventes en moderat økende utlånsvekst og fortsatt god resultatutvikling for konsernet, med tapsavsetninger på linje med nivået i 2011.

Konsernet har en sterk finansiell stilling og en ledende posisjon i landets sterke vekstregion. Planlagt kapitalinnhenting vil

styrke konsernets evne til fortsatt å møte kundenes finansieringsbehov på en offensiv måte.

SpareBank 1 SR-Bank har god likviditet og fokus på effektiv drift og inntekter fra mange produkt- og tjenesteområder. Gjennom høy kundetilfredshet har SpareBank 1 SR-Bank et godt utgangspunkt for ytterligere å styrke sin markedsposisjon. Styrets vurdering er at konsernet er godt posisjonert for å kunne utnytte interessante forretningsmuligheter og vekst fremover. Styret forventer en fortsatt solid underliggende drift og at konsernet i løpet av 2012 ytterligere vil styrke den ledende posisjonen

og framstå som et lønnsomt og solid konsern som bidrar til verdiskaping for kunder, eiere, ansatte og lokalsamfunn.

Styret vil takke konsernets medarbeidere og tillitsvalgte for god innsats og positivt samarbeid i 2011. Et positivt forhold mellom innbyggere, næringsliv og bank er viktig for utviklingen i konsernets markedsområde. I denne sammenheng vil styret takke konsernets kunder, eiere og samarbeidspartnere for øvrig for god oppslutning om SpareBank 1 SR-Bank også i 2011 og vil legge betydelig vekt på å videreføre det gode samspeillet framover.

For mer informasjon om styrets medlemmer se www.sr-bank.no under Investor Relations.

Odd Torland

Birthe Cecilie Lepsøe

Oddvar Rettedal

Sally Lund-Andersen

Stavanger, 29.2.2012

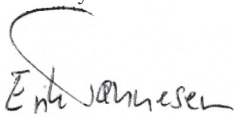
Kristian Eidesvik
Styreleder

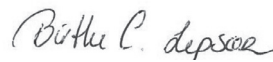
Gunn-Jane Håland

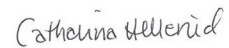
Erling Øverland

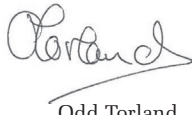
Erik Edvard Tønnesen

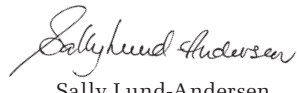
Birthe Cecilie Lepsøe

Catharina Hellerud

Odd Torland

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Oddvar Rittedal
Ansattes representant

Arne Austreid
Administrerende direktør

Kristian Eidesvik

Erik Edvard Tønnesen

Gunn-Jane Håland

Erling Øverland

Catharina Hellerud

ÅRSREGNSKAP

INNHold

RESULTATREGNSKAP	31
BALANSE	32
ENDRING I EGENKAPITAL	33
KONTANTSTRØMOPPSTILLING	35
NOTE 1 GENERELL INFORMASJON	36
NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER	36
NOTE 3 FINANSIELL RISIKOSTYRING	42
NOTE 4 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER	46
NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON	47
NOTE 6 NETTO RENTEINNTEKTER	49
NOTE 7 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER	50
NOTE 8 NETTO INNTEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER	50
NOTE 9 PERSONALKOSTNADER, GODTGJØRELSESERKLÆRING OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE	51
NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER	55
NOTE 11 SKATT	56
NOTE 12 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD	57
NOTE 13 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER	58
NOTE 14 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN	61
NOTE 15 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER	62
NOTE 16 KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKOKATEGORI	64
NOTE 17 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING	65
NOTE 18 KREDITTKVALITET PR KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER	66
NOTE 19 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER	68
NOTE 20 FINANSIELLE DERIVATER	70
NOTE 21 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER	71
NOTE 22 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER	74
NOTE 23 BUNDNE MIDLER	77
NOTE 24 INVESTERINGER I EIERINTERESSER	77
NOTE 25 VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING	81
NOTE 26 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER	82
NOTE 27 VARIGE DRIFTSMIDLER	84
NOTE 28 IMMATERIELLE EIENDELER	86
NOTE 29 ANDRE EIENDELER	86
NOTE 30 INNSKUDD FRA KUNDER	87
NOTE 31 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER	88
NOTE 32 ANNEN GJELD	89
NOTE 33 PENSJONER (MED DIREKTE INNREGNING AV ESTIMATAVVIK)	90
NOTE 34 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL	93
NOTE 35 KAPITALDEKNING	94
NOTE 36 EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR	95
NOTE 37 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG GJELD/FORPLIKTELSE	98
NOTE 38 LIKVIDITETSRISIKO	100
NOTE 39 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO	102
NOTE 40 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO	102
NOTE 41 VIRKSOMHET SOM SKAL SELGES	103
NOTE 42 ENDRINGER I EGENKAPITAL VED OMDANNING TIL ALLMENNNAKSJESELSKAP	104
NOTE 43 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN	105
REVISJONSBERETNING	106
ERKLÆRING FRA STYRET OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR	107
KONTROLLKOMITEENS MELDING FOR 2011	107

RESULTATREGNSKAP

Morbank			(tall i mill kroner)	Note	Konsern		
2009	2010	2011			2011	2010	2009
4 821	4 655	5 132	Renteinntekter	6	5 287	4 820	5 015
3 346	3 087	3 543	Rentekostnader	6	3 531	3 078	3 339
1 475	1 568	1 589	Netto renteinntekter		1 756	1 742	1 676
718	743	791	Provisjonsinntekter	7	834	792	760
-86	-70	-74	Provisjonskostnader	7	-71	-71	-87
11	10	5	Andre driftsinntekter	7	429	380	325
643	683	722	Netto provisjons- og andre inntekter		1 192	1 101	998
22	54	20	Utbytte		21	47	23
244	214	269	Inntekter fra eierinteresser	24	209	267	298
390	249	70	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	8	89	257	384
656	517	359	Netto inntekter fra finansielle investeringer		319	571	705
2 774	2 768	2 670	Sum netto inntekter		3 267	3 414	3 379
666	632	604	Personalkostnader	9	828	870	881
560	535	631	Andre driftskostnader	10	805	696	698
1 226	1 167	1 235	Sum driftskostnader før tap på utlån		1 633	1 566	1 579
1 548	1 601	1 435	Driftsresultat før tap på utlån		1 634	1 848	1 800
333	187	121	Tap på utlån og garantier	15	139	234	368
1 215	1 414	1 314	Driftsresultat før skatt		1 495	1 614	1 432
273	288	378	Skattekostnad	11	414	297	321
942	1 126	936	Resultat etter skatt til fordeling:		1 081	1 317	1 111
942	1 126	936	Majoritetsinteresser		1 081	1 317	1 109
-	-	-	Minoritetsinteresser		-	-	2
			Resultat pr egenkapitalbevis (majoritet)				
5,85	5,85	4,70	Resultat pr egenkapitalbevis ¹⁾		5,42	6,84	6,88
5,85	5,85	4,70	Utvannet resultat pr egenkapitalbevis		5,42	6,84	6,88

¹⁾ Resultat multiplisert med egenkapitalbevisprosenten og dividert på gjennomsnittlig antall utestående bevis.

(Resultat * 63,8 prosent / 127,180)

			Utvidet resultatregnskap				
942	1 126	936	Resultat etter skatt		1 081	1 317	1 111
-143	-49	-291	Estimatavvik pensjoner		-346	-73	-139
40	14	82	Skatteeffekt estimatavvik pensjoner		97	20	39
-	1	-	Verdiendring finansielle eiendeler tilgjengelig for salg		-	1	-
-	-	-	Andel av utvidet resultat i TS og FKV		-19	-12	-1
-103	-34	-209	Sum resultatposter ført mot egenkapitalen		-268	-64	-101
839	1 092	727	Totalresultat		813	1 253	1 010
			Totalresultat fordeling:				
839	1 092	727	Majoritetsinteresser		813	1 253	1 008
-	-	-	Minoritetsinteresser		-	-	2

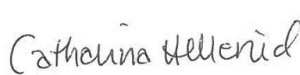
BALANSE

Morbank			(tall i mill kroner)	Konsern			
2009	2010	2011		2011	2010	2009	
Eiendeler							
781	1 235	263	Kontanter og fordringer på sentralbanken	23	263	1 235	781
5 747	5 611	5 391	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	12	723	1 273	1 301
88 301	100 069	95 278	Netto utlån til kunder	13,16,18	100 588	105 033	92 824
22 558	18 736	19 846	Sertifikater og obligasjoner	19	19 850	18 742	22 582
2 444	3 247	3 728	Finansielle derivater	20	3 716	3 241	2 438
441	541	491	Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	21	631	661	439
23	92	84	Virksomhet som skal selges	41	85	93	23
2 253	2 448	3 352	Investering i eierinteresser	24	4 389	3 499	3 127
574	694	716	Investering i konsernselskap	24	-	-	-
-	-	-	Immaterielle eiendeler	28	54	60	40
309	366	380	Våre driftsmidler	27	401	392	935
330	435	277	Andre eiendeler	29	442	549	419
123 761	133 474	129 806	Sum eiendeler		131 142	134 778	124 909
Gjeld							
8 854	7 361	4 785	Gjeld til kredittinstitusjoner	12	4 782	7 359	8 852
8 832	8 832	7 395	Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF		7 395	8 832	8 832
54 512	60 939	64 214	Innskudd fra kunder	30	64 042	60 770	54 336
37 523	40 307	36 338	Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	31	36 338	40 307	37 523
1 576	2 212	2 010	Finansielle derivater	20	2 010	2 212	1 576
221	289	58	Betalbar skatt	11	130	326	223
91	64	296	Utsatt skatteforpliktelse	11	329	138	162
1 210	1 063	1 161	Annen gjeld	32,33	1 384	1 288	1 461
3 871	4 144	4 975	Ansvarlig lånekapital	34	4 975	4 144	3 871
116 690	125 211	121 232	Sum gjeld		121 385	125 376	116 836
Egenkapital							
3 014	3 180	3 180	Eierandelskapital	36	3 180	3 180	3 014
458	625	625	Overkursfond		625	625	458
759	1 175	1 448	Utjevningsfond		1 448	1 175	759
212	336	191	Avsatt utbytte		191	336	212
2 241	2 477	2 631	Grunnfondskapital		2 631	2 477	2 241
20	55	55	Kompensasjonsfond		55	55	20
240	372	293	Gavefond		293	372	240
-	-	108	Avsatt utbytte Sparebankstiftelsen SR-Bank		108	-	-
127	43	43	Fond for urealiserte gevinster		43	43	127
-	-	-	Annen egenkapital		1 183	1 139	1 002
7 071	8 263	8 574	Sum egenkapital		9 757	9 402	8 073
123 761	133 474	129 806	Sum gjeld og egenkapital		131 142	134 778	124 909

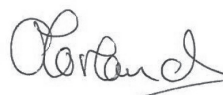
Stavanger 29.2.2012

Kristian Eidesvik
Styreleder

Gunn-Jane Håland

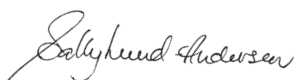
Catharina Hellerud

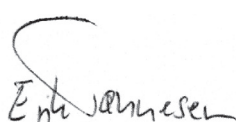

Odd Torland

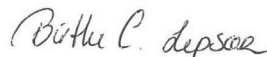

Erling Øverland

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Oddvar Rettedal
Ansattes representant

Erik Edvard Tønnesen

Birthe Cecilie Lepsøe

Arne Austreid
Administrerende direktør

ENDRING I EGENKAPITAL

(tall i mill kroner)

Morbank	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital				Sum egenkapital
	Eierandelskapital	Overkursfond	Kompensasjonsfond	Grunnfonds-kapital	Gavefond	Utjevningsfond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egenkapital	
Egenkapital pr 31.12.2008	1 865	92	-	2 066	122	913	69	-	5 127
Fondsemisjon	373	-50	-	-	-	-323	-	-	-
Rettet emisjon	776	432	20	-	-	-	-	-	1 228
Kostnader emisjon	-	-16	-	-	-	-	-	-	-16
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-41	-	-	-	-41
Kursregulering egne egenkapitalbevis	-	-	-	-	-	8	-	-	8
Utbytte år 2008, endelig besluttet i 2009	-	-	-	-	-	-75	-	-	-75
Resultat etter skatt	-	-	-	220	159	505	58	-	942
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-45	-	-57	-	-	-102
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-45	-	-57	-	-	-102
Totalresultat	-	-	-	175	159	448	58	-	840
Egenkapital pr 31.12.2009	3 014	458	20	2 241	240	971	127	-	7 071
Omsetning egne egenkapitalbevis	6	-1	-	-	-	7	-	-	12
Emisjon Kvinnherad Sparebank	152	161	35	-	-	-	-	-	348
Ansatt emisjon	8	8	-	-	-	-	-	-	16
Kostnader emisjon	-	-1	-	-	-	-	-	-	-1
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-65	-	-	-	-65
Korrigeringer	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Utbytte år 2009, endelig besluttet i 2010	-	-	-	-	-	-212	-	-	-212
Resultat etter skatt	-	-	-	250	197	765	-86	-	1 126
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-14	-	-22	-	-	-36
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	2	-	2
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-14	-	-22	2	-	-34
Totalresultat	-	-	-	236	197	743	-84	-	1 092
Egenkapital pr 31.12.2010	3 180	625	55	2 477	372	1 511	43	-	8 263
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-79	-	-	-	-79
Korrigeringer	-	-	-	-	-	-1	-	-	-1
Utbytte år 2010, endelig besluttet i 2011	-	-	-	-	-	-336	-	-	-336
Resultat etter skatt	-	-	-	339	-	597	-	-	936
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-77	-	-132	-	-	-209
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-77	-	-132	-	-	-209
Totalresultat	-	-	-	262	-	465	-	-	727
Egenkapital pr 31.12.2011	3 180	625	55	2 739	293	1 639	43	-	8 574

Majoritetens andel

Konsern	Innskutt egenkapital				Opptjent egenkapital					
	Eierandels- kapital	Overkurs- fond	Kompen- sasjonsfond	Grunnfonds- kapital	Gavefond	Utjevnings- fond	Fond for urealiserte gevinster	Annen egen- kapital	Minoritets- interesser	Sum egen- kapital
Egenkapital pr 31.12.2008	1 865	92	-	2 066	122	913	69	827	12	5 966
Fondemisjon	373	-50	-	-	-	-323	-	-	-	-
Rettet emisjon	776	432	20	-	-	-	-	-	-	1 228
Kostnader emisjon	-	-16	-	-	-	-	-	-	-	-16
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-41	-	-	-	-	-41
Kursregulering egne egenkapitalbevis	-	-	-	-	-	8	-	-	-	8
Utbytte år 2008, endelig besluttet i 2009	-	-	-	-	-	-75	-	-	-10	-85
Avgang minoritet	-	-	-	-	-	-	-	-	-4	-4
Korrigert egenkapital tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	7	-	7
Resultat etter skatt	-	-	-	220	159	505	58	166	2	1 110
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-45	-	-57	-	3	-	-99
Andel av utvidet resultat fra tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-1	-	-1
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-45	-	-57	-	2	-	-100
Totalresultat	-	-	-	175	159	448	58	168	2	1 010
Egenkapital pr 31.12.2009	3 014	458	20	2 241	240	971	127	1 002	-	8 073
Omsetning egne egenkapitalbevis	6	-1	-	-	-	7	-	-	-	12
Emisjon Kvinnherad Sparebank	152	161	35	-	-	-	-	-	-	348
Ansatt emisjon	8	8	-	-	-	-	-	-	-	16
Kostnader emisjon	-	-1	-	-	-	-	-	-	-	-1
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-65	-	-	-	-	-65
Korrigeringer	-	-	-	-	-	2	-	-	-	2
Utbytte år 2009, endelig besluttet i 2010	-	-	-	-	-	-212	-	-	-	-212
Korrigert egenkapital tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-23	-	-23
Resultat etter skatt	-	-	-	250	197	765	-86	190	-	1 316
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-14	-	-22	-	-17	-	-53
Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	-	-	-	-	-	-	2	-	-	2
Andel av utvidet resultat fra tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-13	-	-13
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-14	-	-22	2	-30	-	-64
Totalresultat	-	-	-	236	197	743	-84	160	-	1 252
Egenkapital pr 31.12.2010	3 180	625	55	2 477	372	1 511	43	1 139	-	9 402
Utdelinger gavefond	-	-	-	-	-79	-	-	-	-	-79
Korrigeringer	-	-	-	-	-	-1	-	5	-	4
Utbytte år 2010, endelig besluttet i 2011	-	-	-	-	-	-336	-	-	-	-336
Korrigert egenkapital tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-47	-	-47
Resultat etter skatt	-	-	-	339	-	597	-	145	-	1 081
Estimatavvik etter skatt på pensjonsordning	-	-	-	-77	-	-132	-	-40	-	-249
Andel av utvidet resultat fra tilknyttede selskap	-	-	-	-	-	-	-	-19	-	-19
Sum resultatposter ført mot egenkapitalen	-	-	-	-77	-	-132	-	-59	-	-268
Totalresultat	-	-	-	262	-	465	-	86	-	813
Egenkapital pr 31.12.2011	3 180	625	55	2 739	293	1 639	43	1 183	-	9 757

KONTANTSTRØMOPPSTILLING

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011	Note	2011	2010	2009
1 215	1 414	1 314		1 495	1 614	1 432
-	-	-		-209	-267	-298
-	-	-185	24	-224	-	-
-8	-8	-	33	-	-10	-8
65	62	68	27	80	72	69
333	187	121	27, 28	139	234	368
-9	-221	-291	15	-307	-223	-22
1 596	1 434	1 027		974	1 420	1 541
6 695	-11 846	4 779		4 424	-12 319	6 598
84	242	-5	13	317	134	26
829	6 427	3 275	12	3 272	6 434	1 286
			30			
7 396	-	-1 437		-1 437	-	7 396
-2 318	-1 493	-2 576		-2 577	-1 493	-2 318
-13 468	3 822	-1 110	12	-1 108	3 840	-13 451
-2 313	1 285	-505	19	-412	1 438	-2 042
-1 499	-129	3 448		3 453	-546	-964
-67	-119	-82		-103	477	-686
16	10	-	27	-	10	16
-1 294	-415	-876	27	-861	-594	-1 209
-1 345	-524	-958	21,24	-964	-107	-1 879
3 029	10 756	2 032		2 032	10 756	3 029
-7 789	-9 427	-6 350	31	-6 350	-9 427	-7 789
786	-	1 750		1 750	-	786
-641	-	-783	34	-783	-	-641
1 228	160	-	34	-	160	1 228
-75	-212	-336	36	-336	-212	-75
-3 462	1 277	-3 687		-3 687	1 277	-3 462
-6 306	624	-1 197		-1 198	624	-6 305
7 260	954	1 578		1 586	962	7 267
954	1 578	381		388	1 586	962
-6 306	624	-1 197		-1 198	624	-6 305
781	1 235	263		263	1 235	781
173	343	118		125	351	181
954	1 578	381		388	1 586	962

Likviditetsbeholdningen inkluderer kontanter og fordringer på sentralbanken, samt den del av sum utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner som gjelder rene plasseringer i kredittinstitusjoner. Kontantstrømoppstillingen viser hvordan morbanken og konsernet har fått tilført likvide midler og hvordan disse er brukt. Totalt ble likviditetsbeholdningen i konsernet redusert med 1 198 mill kroner i 2011.

NOTE 1 GENERELL INFORMASJON

Konsernet SpareBank 1 SR-Bank består av morbanken SpareBank 1 SR-Bank ("Banken") samt datterselskapene; SpareBank 1 SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS, SR-Investering AS, SR-Forretningsservice AS, SR-Forvaltning AS, Kvinnherad Sparebank Eigedom AS samt datterdatterselskapet EiendomsMegler 1 Drift AS. Tidligere datterselskap EiendomsMegler 1 Sunnhordland AS ble med virkning fra 1.9.2011 fusjonert med EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS.

SpareBank 1 Boligkreditt AS eies av Banken med 34,4 prosent og SpareBank 1 Næringskreditt AS eies av Banken med 30,7 prosent pr 31.12.2011. Disse inkluderes i konsernet som tilknyttede selskaper (TS).

Banken har videre en eierandel på 19,5 prosent i SpareBank 1 Gruppen AS, en eierandel på 19,5 prosent i Bank 1 Oslo Akershus AS, en eierandel på 23,5 prosent i BN Bank ASA og Alliansesamarbeidet SpareBank 1 DA eies med 17,7 prosent. Disse eierandelene behandles som felleskontrollert virksomhet (FKV).

SpareBank 1 Gruppen AS og Bank 1 Oslo Akershus AS eies med 19,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank, SpareBank 1 SMN, SpareBank 1 Nord-Norge og Samarbeidende Sparebanker AS. Øvrige eiere er Sparebanken Hedmark (12,0 prosent) og LO (10,0 prosent). Styringsstrukturen for SpareBank 1-samarbeidet er regulert i en avtale mellom eierne. BN Bank ASA eies med 23,5 prosent hver av SpareBank 1 SR-Bank og SpareBank 1 Nord-Norge. SpareBank 1 SMN eier 33,0 prosent mens Samarbeidende Sparebanker AS eier 20,0 prosent. Styringsstrukturen for BN Bank ASA er regulert i avtale mellom eierne.

Banken har hovedkontor i Stavanger og har totalt 53 kontorer i fylkene Rogaland, Vest-Agder, Aust-Agder og Hordaland. Noen av kontorene er samlokalisert med EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS. Alle datterselskapene har hovedkontor i Stavanger.

SpareBank 1 SR-Bank var en sparebank fram til 31.12.2011, men ble omdannet til allmennaksjeselskap med virkning fra 1.1.2012. Det vises til note 42, vedrørende omdanning.

Konsernets kjernevirksomhet er salg og videreformidling av finansielle produkter og tjenester, samt leasing og eiendomsmegling.

Konsernregnskapet er endelig godkjent av Generalforsamlingen 29.3.2012. Generalforsamlingen er Bankens øverste organ.

NOTE 2 REGNSKAPSPRINSIPPER

GRUNNLAG FOR UTARBEIDELSE AV ÅRSREGNSKAPET

Morbank- og konsernregnskapet 2011 for SpareBank 1 SR-Bank ("Konsernet") er satt opp i overensstemmelse med Internasjonale standarder for finansiell rapportering (IFRS) som fastsatt av EU. Dette omfatter også fortolkninger fra Den internasjonale

fortolkningskomité for finansiell rapportering (IFRIC) og dens forgjenger, Den faste fortolkningskomité (SIC).

Konsernregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank har vært avlagt etter IFRS regelverket siden 1.1.2005. Det ble først tillatt å bruke samme regelverk for selskapsregnskapene for sparebanker med virkning fra 1.1.2007. Årsregnskapet for 2011 er avlagt etter IFRS regelverket for morbank og konsern.

Målegrunnet for både morbank- og konsernregnskapet er historisk kost med følgende modifikasjoner: finansielle derivater, finansielle eiendeler og finansiell gjeld regnskapsføres til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet.

Utarbeidelse av regnskaper i samsvar med IFRS krever bruk av estimater. Videre krever anvendelse av de internasjonale regnskapsstandarder at ledelsen må utøve skjønn. Områder som i stor grad inneholder slike skjønsmessige estimater, høy grad av kompleksitet, eller områder hvor forutsetninger og estimater er vesentlige for morbank- og konsernregnskapet, er beskrevet i note 4.

Årsregnskapet er avlagt i henhold til IFRS standarder og fortolkninger obligatoriske for årsregnskap som avlegges pr 31.12.2011. Årsregnskapet er avlagt under forutsetning om fortsatt drift.

Følgende standard er implementert i årsregnskapet 2011:

- IAS 24 Nærstående parter. Vært betydelige endringer og klargjøringer i definisjon av selskapets nærstående. Endringen har medført en mer omfattende note for opplysninger om nærstående.
- IFRS 7 Finansielle instrumenter – opplysninger. Lettelser i kravene til noteopplysninger om kredittrisiko
- IAS 19 "Employee Benefits" ble endret i juni 2011. Endringen medfører at alle estimatavvik føres i utvidet resultat. Det har ingen effekt for selskapets regnskap da estimatavvik har vært ført i utvidet resultat siden implementering av IFRS.

Følgende standarder, fortolkninger og endringer er obligatoriske for årsregnskap som starter 1.1.2010 eller senere, men er vurdert å ikke være relevante for årsregnskapet 2011:

- IFRS 9 "Financial Instruments" regulerer klassifisering, måling og regnskapsføring av finansielle eiendeler og finansielle forpliktelser. IFRS 9 ble utgitt i november 2009 og oktober 2010, og erstatter de deler av IAS 39 som omhandler regnskapsføring, klassifisering og måling av finansielle instrumenter. Etter IFRS 9 skal finansielle eiendeler deles inn i to kategorier basert på målemetode: de som er målt til virkelig verdi og de som er målt til amortisert kost. Klassifiseringsvurdering gjøres ved første gangs regnskapsføring. Klassifiseringen vil avhenge av selskapets forretningsmodell for å håndtere sine finansielle instrumenter og karakteristikkene ved de kontraktsfestede kontantstrømmene fra instrumentet. For finansielle forpliktelser er kravene i hovedsak lik IAS 39. Hovedendringen, i de tilfeller hvor man har valgt virkelig verdi for finansielle

forpliktelser, er at den delen av en endring i virkelig verdi som skyldes endring i selskapets egen kredittrisiko føres over utvidet resultat i stedet for i resultatregnskapet, dersom dette ikke medfører en periodiseringsfeil i resultatmålingen. Konsernet planlegger

å anvende IFRS 9 når standarden trer i kraft og er godkjent av EU. Standarden trer i kraft for regnskapsperioder som begynner 1.1.2015 eller senere.

- IFRS 10 "Consolidated Financial Statements" er basert på dagens prinsipper om å benytte kontrollbegrepet som det avgjørende kriteriet for å bestemme om et selskap skal inkluderes i konsernregnskapet til morselskapet. Standarden gir utvidet veiledning til vurderingen av om kontroll er til stede i de tilfeller hvor dette er vanskelig. Konsernet har ikke vurdert alle mulige konsekvenser som følge av IFRS 10. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1.1.2013 og senere.
- IFRS 12 "Disclosures of Interest in Other Entities" inneholder opplysningskravene for økonomiske interesser i datterselskaper, felleskontrollert virksomhet, tilknyttede selskaper, selskaper for særskilte formål "SPE" og andre ikke-balanseførte selskaper. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 12. Konsernet planlegger å anvende standarden for regnskapsperioder som begynner 1.1.2013 og senere.
- IFRS 13 "Fair Value Measurement" definerer hva som menes med virkelig verdi når begrepet benyttes i IFRS, gir en enhetlig beskrivelse av hvordan virkelig verdi skal bestemmes i IFRS og definerer hvilke tilleggsopplysninger som skal gis når virkelig verdi benyttes. Standarden utvider ikke omfanget av regnskapsføring til virkelig verdi men gir veiledning om anvendelsesmetode der bruken allerede er påkrevd eller tillatt i andre IFRS-er. Konsernet benytter virkelig verdi som målekriterium for visse eiendeler og forpliktelser. Konsernet har ikke vurdert den fulle innvirkning av IFRS 13. Konsernet planlegger å (tidlig)anvende IFRS 13 for regnskapsperioder som begynner 1.1.2012 og senere.

For øvrig er det ingen andre IFRS'er eller IFRIC-fortolkninger som ikke er trådt i kraft som forventes å ha en vesentlig påvirkning på regnskapet

PRESENTASJONSVALUTA

Presentasjonsvalutaen er norske kroner (NOK), som også er Konsernets funksjonelle valuta. Alle beløp er angitt i millioner kroner med mindre noe annet er angitt.

DATTERSELSKAP

I morbank regnskapet blir eierandelene i datterselskap vurdert etter kostmetoden. Investeringen er vurdert til anskaffelseskost for aksjene med mindre nedskrivning har vært nødvendig.

Utbytte, konsernbidrag og andre utdelinger inntektsføres det året det vedtas av generalforsamlingen. Overstiger utbyttet/konsernbidraget andel av tilbakeholdt resultat etter kjøpet, representerer den overskytende del tilbakebetaling av investert kapital, men er i henhold til endring i IAS 27 inntektsført i utbetalingsåret.

KONSOLIDERING

Konsernregnskapet omfatter alle datterselskap. Som datterselskap regnes alle enheter hvor Konsernet har bestemmende innflytelse på enhetens finansielle og operasjonelle strategi, normalt gjennom direkte eller indirekte eie av mer enn halvparten av stemmeberettiget kapital. Ved fastsettelse av om det foreligger bestemmende innflytelse inkluderes effekten av potensielle stemmerettigheter som kan utøves eller konverteres på balansedagen. Datterselskaper blir konsolidert fra det tidspunkt banken har overtatt kontroll, og det tas ut av konsolideringen fra det tidspunkt banken gir fra seg kontroll.

Oppkjøpsmetoden benyttes for regnskapsføring ved kjøp av datterselskaper. Ved overtakelse av kontroll i et foretak (virksomhetssammenslutning) blir alle identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppført til virkelig verdi i samsvar med IFRS 3. En positiv differanse mellom virkelig verdi av kjøpsvederlaget og virkelig verdi av identifiserbare eiendeler og forpliktelser oppføres som goodwill, mens en eventuell negativ differanse (badwill) inntektsføres ved kjøpet. Konsernet har ikke anvendt IFRS 3 retrospektivt på virksomhetssammenslutninger som er gjennomført før 1.1.2004.

Konserninterne transaksjoner, mellomværende, realisert og urealisert fortjeneste mellom konsernselskaper er eliminert. Regnskapsprinsipper i datterselskaper endres når dette er nødvendig for å oppnå samsvar med konsernets regnskapsprinsipper.

Minoritetens andel av konsernets resultat blir presentert i egen linje under resultat etter skatt i resultatregnskapet. I egenkapitalen vises minoritetens andel som en egen post.

TILKNYTTET FORETAK

Tilknyttet foretak er enheter der Konsernet har betydelig innflytelse, men ikke kontroll. Normalt foreligger det betydelig innflytelse når Konsernet har en eierandel på mellom 20 og 50 prosent av stemmeberettiget kapital. Tilknyttede foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

I konsernregnskapet føres nyinvesteringer til anskaffelseskost. Investeringer i tilknyttet selskap inkluderer goodwill/badwill identifisert på oppkjøpstidspunktet, redusert ved eventuelle senere nedskrivninger.

Konsernets andel av over- eller underskudd i tilknyttede selskap resultatføres og tillegges balanseført verdi av investeringene sammen med andel av ikke resultatførte egenkapitalendringer.

FELLESKONTROLLERT VIRKSOMHET

Felleskontrollert virksomhet kan bestå av felleskontrollert drift, felleskontrollerte eiendeler og felleskontrollerte foretak. Felles kontroll innebærer at Konsernet gjennom avtale utøver kontroll sammen med andre deltakere. Felleskontrollert foretak regnskapsføres etter kostmetoden i selskapsregnskapet og etter egenkapitalmetoden i konsernregnskapet.

UTLÅN OG TAP PÅ UTLÅN

Utlån med flytende rente måles til amortisert kost i samsvar med IAS 39. Amortisert kost er anskaffelseskost minus tilbakebetalinger på hovedstolen tatt hensyn til transaksjonskostnader, pluss eller minus kumulativ amortisering som følger av en effektiv rentemetode, og fratrukket eventuelle beløp for verdifall eller tapsutsatthet. Den effektive renten er den renten som nøyaktig diskonterer estimerte framtidige kontante inn- eller utbetalinger over det finansielle instrumentets forventede levetid.

Fastrente lån til kunder øremerkes ved førstegangs innregning som vurdert til virkelig verdi med verdiendringer over resultatet i henhold til IAS 39.9. Gevinst og tap som skyldes endring i virkelig verdi bokføres over resultatregnskapet som verdiendring. Opptjente renter og over/underkurs regnskapsføres som renter. Renterisikoene i fastrenteutlånene styres med operasjonelle renteswapper som bokføres til virkelig verdi. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

VURDERING AV VERDIFALL PÅ FINANSIELLE EIENDELER

På hver balansedag vurderer Konsernet om det eksisterer objektive bevis på forhold som indikerer at forventet kontantstrøm ved første gangs balanseføring ikke vil realiseres og at dermed verdien på en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert. Verdittap på en finansiell eiendel vurdert til amortisert kost eller gruppe av finansielle eiendeler vurdert til amortisert kost er pådratt dersom, og bare dersom, det eksisterer objektive bevis på verdifall som kan medføre redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Verdifallet må være et resultat av en eller flere hendelser inntruffet etter første gangs bokføring (en tapshendelse) og resultatet av tapshendelsen (eller hendelsene) må også kunne måles pålitelig. Objektive bevis på at verdien av en finansiell eiendel eller gruppe av finansielle eiendeler er redusert omfatter observerbare data som blir kjent for konsernet som følgende tapshendelser:

- Vesentlige finansielle vanskeligheter hos utsteder eller låntaker
- Mislighold av kontrakt, som manglende betaling av avdrag og renter
- Banken innvilger låntaker spesielle betingelser med bakgrunn i økonomiske eller legale grunner knyttet til låntakers økonomiske situasjon
- Sannsynlighet for at skyldner vil inngå gjeldsforhandlinger eller andre finansielle reorganiseringer
- På grunn av finansielle problemer opphører de aktive markedene for den finansielle eiendelen
- Observerbare data indikerer at det er målbar reduksjon i framtidige kontantstrømmer fra en gruppe finansielle eiendeler siden første gangs bokføring, selv om reduksjonen enda ikke kan fullt ut identifiseres til en individuell finansiell eiendel i gruppen inkludert:
  - ugunstig utvikling i betalingsstatus for låntakere i gruppen
  - nasjonale eller lokale økonomiske betingelser som korrelerer med mislighold av eiendelene i gruppen

Konsernet vurderer først om det eksisterer individuelle objektive bevis på verdifall for finansielle eiendeler som er individuelt signifikante. For finansielle eiendeler som ikke er individuelt signifikante, vurderes de objektive bevisene på verdifall individuelt eller kollektivt. Dersom Konsernet bestemmer at det ikke eksisterer objektive bevis på verdifall for en individuell vurdert finansiell eiendel, signifikant eller ikke, inkluderes eiendelen i en gruppe av finansielle eiendeler med samme kredittrisiko karakteristikk. Gruppen vurderes så samlet for eventuell verdireduksjon. Eiendeler som vurderes individuelt med hensyn på verdireduksjon, og hvor et verdittap identifiseres eller fortsatt er identifisert, tas ikke med i en samlet vurdering av verdireduksjon. Se også note 4.

Dersom det er objektive bevis på at en verdireduksjon har inntruffet, beregnes størrelsen på tapet til differansen mellom eiendelens bokførte verdi og nåverdien av estimerte framtidige kontantstrømmer (eksklusiv framtidige kredittap som ikke er pådratt) diskontert med den finansielle eiendelens sist fastsatte effektive rentesats. Bokført verdi av eiendelen reduseres ved bruk av en avsetningskonto og tapet bokføres over resultatregnskapet.

Framtidige kontantstrømmer fra en gruppe av finansielle eiendeler som samlet er vurdert med hensyn på verdireduksjon, estimeres med utgangspunkt i de kontraktmessige kontantstrømmene for gruppen samt historiske tap for eiendeler med lignende kredittrisiko. Historiske tap justeres for eksisterende observerbare data for å kunne ta hensyn til effekter av eksisterende forhold som ikke var tilstede på tidspunktet for de historiske tapene samt justere effekter av tidligere forhold som ikke eksisterer i dag.

SAMMENSATTE FINANSIELLE INSTRUMENTER

For strukturerte produkter med kapitalgaranti føres gevinster, herunder tegningsomkostninger og eventuelle strukturingsgevinster, som dag 1 gevinster. Strukturingsgevinster beregnes ved at Konsernets framtidige fordringer (opsjonspremie) og forpliktelser (garantert kapital) neddiskonteres ved bruk av swap kurven. Konsernet tilbyr ikke lengre slike produkter.

MISLIGHOLDTE/TAPSUTSATTE ENGASJEMENTER

Samlet engasjement fra en kunde regnes som misligholdt og tas med i Konsernets oversikter over misligholdte engasjementer når forfalte avdrag eller renter ikke er betalt 90 dager etter forfall eller rammekreditter er overtrukket i 90 dager eller mer. Utlån og andre engasjementer som ikke er misligholdte, men hvor kundens økonomiske situasjon gjør det sannsynlig at Konsernet vil bli påført tap, klassifiseres som tapsutsatte engasjementer.

KONSTATERTE TAP

Når det er overveiende sannsynlig at tapene er endelige, klassifiseres tapene som konstaterte tap. Konstaterte tap som er dekket ved tidligere foretatte spesifiserte tapsavsetninger føres mot avsetningene. Konstaterte tap uten dekning i tapsavsetningene, samt over- eller underdekning i forhold til tidligere tapsavsetninger resultatføres.

OVERTATTE EIENDELER

Som ledd i behandlingen av misligholdte lån og garantier overtar Konsernet i en del tilfeller eiendeler som har vært stilt som

sikkerhet for slike engasjementer. Ved overtakelse verdsettes eiendelene til antatt realisasjonsverdi og verdien av låneengasjementet justeres tilsvarende. Overtatte eiendeler som skal realiseres, klassifiseres som beholdninger eller anleggsmidler holdt for salg og regnskapsføres etter relevante IFRS standarder (normalt IAS 16, IAS 38, IAS 39 eller IFRS 5).

LEIEAVTALER

Finansielle leieavtaler er ført under hovedposten "Brutto utlån til kunder" i balansen og regnskapsføres etter amortisert kost prinsippet. Alle faste inntekter innenfor leieavtalens forventede løpetid inngår i beregningen av avtalens effektive rente.

Konsernet har ikke kontrakter av typen "salg og tilbakeleie" av eiendom, anlegg og utstyr.

VERDIPAPIRER

Verdipapirer består av aksjer og andeler, sertifikater og obligasjoner. Aksjer og andeler klassifiseres enten som holde for omsetning eller som virkelig verdi med verdiendring over resultatet. Sertifikater og obligasjoner klassifiseres enten som holde for omsetning, som virkelig verdi med verdiendring over resultatet, som holde til forfall eller som fordring. Konsernet benytter kurs på handelsdato ved førstegangsinregning av verdipapirer.

Alle finansielle instrumenter som er klassifisert som holde for omsetning eller til virkelig verdi med verdiendring over resultatet, måles til virkelig verdi, og endring i verdi fra inngående balanse resultatføres som inntekt fra finansielle investeringer. Det er Konsernets oppfatning at finansielle instrumenter klassifisert som til virkelig verdi med verdiendring over resultatet gir mer relevant informasjon om verdiene av disse postene i balansen enn om de var vurdert til amortisert kost. De finansielle instrumentene som inngår i denne kategorien blir løpende rapportert og styrt ut fra en vurdering av virkelig verdi.

Sertifikater og obligasjoner som klassifiseres som holde til forfall, eller som fordring måles til amortisert kost ved en effektiv rentemetode. Se omtale av denne metoden under avsnittet om utlån.

I forbindelse med den ekstraordinære og negative utviklingen i verdens finansmarkeder i tredje kvartal 2008 vedtok IASB den 13.10.2008 endringer til IAS 39 Financial instruments – Innregning og måling og IFRS 7 Financial instruments – Disclosure. Endringene ble godkjent av EU den 15.10.2008 og fastsatt av Finansdepartementet gjennom forskrift den 16.10.2008. Endringene medførte tillatelse til, under gitte forutsetninger, å reklassifisere finansielle eiendeler i kategoriene holde for omsetning, til virkelig verdi med verdiendring over resultatet og tilgjengelig for salg til kategoriene holde til forfall og lån og fordringer med virkning fra 1.7.2008. Banken valgte å benytte seg av denne muligheten.

Instrumenter som omsettes i et aktivt marked, og hvor det normalt finnes observerbare markedspriser ble reklassifisert til kategorien holde til forfall mens instrumenter hvor markedspriser ikke finnes og verdien normalt fastsettes ut fra alternative verdsettelsesmetoder ble reklassifisert til kategorien lån og fordringer.

Reklassifiseringen medfører tilbakeføring av urealisert tap på reklassifiseringstidspunktet. Det tilbakeførte beløp amortiseres over det enkelte instruments gjenværende løpetid og inngår i linjen renteinntekter/-kostnader.

Reklassifiseringen gjennomføres med bakgrunn i de store og unormale kurssvingninger som har oppstått på grunn av urolighetene i finansmarkedene. Banken har tradisjonelt deponert en større del av porteføljen i Norges Bank og beholdt disse obligasjonene til forfall. Disse obligasjonene har generelt hatt svært høy kredittverdighet og unormale kursutslag virker derfor, etter bankens oppfatning, forstyrrende inn på perioderesultatet. Det foreligger både evne og vilje til å holde den reklassifiserte porteføljen til forfall.

DERIVATER OG SIKRING

Derivater består av valuta- og renteinstrumenter samt instrumenter forbundet med strukturerte produkter. Derivater føres til virkelig verdi over resultatet.

Konsernet benytter derivater i sikringsøyemed for å minimere renterisiko på fastrente instrumenter (obligasjoner og sertifikater). Sikringens effektivitet vurderes og dokumenteres både ved første gangs klassifisering og på løpende basis. Ved virkelig verdisikring blir både sikringsinstrumentet og sikringsobjektet regnskapsført til virkelig verdi, og endringer i virkelig verdi på den sikrede risikoen blir resultatført. Se note 20 for ytterligere opplysninger.

GOODWILL/BADWILL

Goodwill er den positive forskjellen mellom anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet og virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler i virksomheten på oppkjøpstidspunktet. Goodwill ved oppkjøp av datterselskap er klassifisert som immateriell eiendel. Goodwill ved kjøp av andel i tilknyttet selskap og felleskontrollert virksomhet er inkludert i investeringen, og testes for nedskrivning som en del av balanseført verdi på investeringen. Goodwill avskrives ikke, men er gjenstand for en årlig nedskrivningstest med sikte på å avdekke et eventuelt verdifall, i samsvar med IAS 36. Ved vurdering av verdifall foregår vurderingen på det laveste nivå der det er mulig å identifisere kontantstrømmer. Nedskrivning på goodwill reverseres ikke. I de tilfeller hvor anskaffelseskost ved kjøp av virksomhet er lavere enn virkelig verdi av bankens andel av netto identifiserbare eiendeler på oppkjøpstidspunktet, såkalt badwill, inntektsføres differansen umiddelbart og inngår i inntekter fra eierinteresser.

VARIGE DRIFTSMIDLER

Varige driftsmidler omfatter bygninger, tomter og driftsløsøre. Bygninger og driftsløsøre er bokført til kostpris fratrukket avskrivninger og nedskrivninger. Tomter er bokført til kostpris fratrukket nedskrivninger. Kostpris inkluderer alle direkte henførbare kostnader knyttet til kjøpet av eiendelen. Det er benyttet lineære avskrivninger for å allokere kostpris fratrukket eventuell restverdi over driftsmidlenes brukstid.

Tomt, bygning eller deler av bygning som innehas av Konsernet for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning, klassifiseres som investeringseiendommer. For bygninger hvor Konsernet benytter vesentlige deler til egen virksomhet er ikke noen del av

eiendommen behandlet som investeringseiendom, selv om en mindre del er utleid. Konsernet har valgt å regnskapsføre investeringseiendommene etter kostmetoden.

VIRKSOMHET SOM SKAL SELGES

Disse postene i balansen inneholder konsernets virksomheter som er besluttet solgt. Postene inneholder eiendeler og gjeld knyttet til overtatte eiendommer, samt eiendomsselskaper som skal syndikeres og selges ut i andeler til kunder. Posten er vurdert til virkelig verdi.

INNLÅN

Innlån regnskapsføres første gang til opptakskost, som er virkelig verdi av det mottatte vederlaget etter fradrag for transaksjonsutgifter. Innlån med flytende rente måles deretter til amortisert kost og eventuell over-/underkurs blir periodisert over løpetiden. Innlån med fast rente vurderes til virkelig verdi med neddiskontering etter gjeldende rentekurve, dog ikke hensyntatt endringer i kredittspreader og transaksjonskostnader. Konsernet benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen. Tilsvarende gjelder for derivater på gjeldssiden. Innskudd fra kunder vurderes til amortisert kost.

PENSJONER

SpareBank 1 SR-Bank har pr i dag to typer pensjonsavtaler.

Ytelsesbasert pensjonsavtale

Alle konsernselskapene har pensjonsavtaler tilknyttet konsernets egen pensjonskasse. Avtalene er sikret gjennom innbetalinger til pensjonskassen, og er bestemt av periodiske beregninger utført av aktuar. En definert ytelsesplan er en pensjonsplan som gir rett til en definert framtidig ytelse ved oppnådd pensjonsalder, som regel bestemt av faktorer som alder, antall år ansatt og lønn. Forpliktelsen som bokføres i balansen vedrørende en definert ytelsesplan er nåverdien av den definerte forpliktelsen redusert for virkelig verdi av pensjonsmidler. Forpliktelsen knyttet til den definerte ytelsesplanen beregnes årlig av uavhengige aktuarer. Nåverdien av framtidige definerte ytelser beregnes ved å diskontere framtidige utbetalinger ved bruk av rentesatsen for norske statsobligasjoner justert for forskjeller i forfallstidspunkt.

Fra 2005 ble det i henhold til IAS 19 anledning til å føre aktuarmessige gevinster og tap (estimatavvik) rett mot egenkapitalen. Konsernet har valgt å følge dette prinsippet.

Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket for nye medlemmer fra og med 1.4.2011.

Innskuddsbasert pensjonsavtale

Ved innskuddsplaner betaler selskapet innskudd til et forsikringselskap. Selskapet har ingen ytterligere betalingsforpliktelse etter at innskuddene er betalt. Innskuddene regnskapsføres som lønnskostnad. Eventuelle forskuddsbetalte innskudd balanseføres som eiendel (pensjonsmidler) i den grad innskuddet kan refunderes eller redusere framtidige innbetalinger.

USIKRE FORPLIKTELSER

Konsernet utsteder finansielle garantier som ledd i den ordinære virksomheten. Brutto latent forpliktelse framgår av note 32. Tapsvurderinger skjer som ledd i vurderingen av tap på utlån og etter de samme prinsipper og rapporteres sammen med disse, jfr. note 15. Det foretas avsetninger for andre usikre forpliktelser dersom det er sannsynlighetsovervekt for at forpliktelsen materialiserer seg og de økonomiske konsekvensene kan regnes pålitelig. Det gis opplysninger om usikre forpliktelser som ikke fyller kriteriene for balanseføring dersom de er vesentlige.

Avsetning for restruktureringsutgifter foretas når Konsernet har en avtalemessig eller rettslig forpliktelse.

ANSVARLIGE LÅN OG FONDSOBLIGASJONER

Ansvarlige lån har prioritet etter all annen gjeld. Tidsbegrenset ansvarlig lån kan telle med 50 prosent av kjernekapitalen i kapitaldekningen, mens evigvarende ansvarlige lån kan telle med inntil 100 prosent av kjernekapitalen. Ansvarlige lån klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet eller amortisert kost slik som andre langsiktige lån. Banken benytter seg av virkelig verdi opsjon for måling av fastrente lån, da dette i stor grad vil eliminere inkonsistens i måling av sammenstilte instrumenter i balansen.

En fondsobligasjon er en obligasjon med pålydende rente, men Konsernet har ikke plikt til å betale ut renter i en periode hvor det ikke utbetales utbytte, og investor har heller ikke senere krav på renter som ikke er utbetalt, det vil si rentene akkumuleres ikke. Fondsobligasjon er godkjent som et element i kjernekapitalen innen en ramme på 15 eller 35 prosent av samlet kjernekapital avhengig av type fondsobligasjon. Finanstilsynet kan kreve at fondsobligasjonene skrives ned proporsjonalt med egenkapitalen dersom bankens kjernekapitaldekning faller under 5 prosent eller kapitaldekningen faller under 8 prosent. Nedskrevede beløp på fondsobligasjonene skal være skrevet opp før det kan utbetales utbytte til aksjonærene eller egenkapitalen skrives opp. Fondsobligasjoner klassifiseres som ansvarlig lånekapital i balansen og måles til virkelig verdi med verdiendring over resultatet.

UTBYTTE

Utbytte bokføres som egenkapital i perioden fram til det er vedtatt av bankens generalforsamling.

RENTEINNTEKTER OG -KOSTNADER

Renteinntekter og -kostnader knyttet til eiendeler og forpliktelser som måles til amortisert kost resultatføres løpende basert på en effektiv rentemetode. Effektiv rente er den renten som medfører at nåverdien av forventet kontantstrøm, over forventet levetid for en finansiell eiendel eller finansiell forpliktelse, blir lik bokført verdi av den respektive finansielle eiendelen eller forpliktelsen. Ved beregningen av effektiv rente estimerer man kontantstrøms-effekten som ligger i avtalen, men uten å ta hensyn til framtidige kreditttap. Beregningen tar således hensyn til blant annet gebyrer, transaksjonskostnader, overkurs og underkurs.

Dersom en finansiell eiendel blir nedskrevet for tap blir ny effektiv rente beregnet basert på justert estimert kontantstrøm.

Renteinntekter og rentekostnader på finansielle instrumenter som måles til virkelig verdi klassifiseres som henholdsvis renteinntekter og rentekostnader. Øvrige verdiendringer klassifiseres som inntekter fra finansielle instrumenter.

PROVISJONSINNTEKTER OG -KOSTNADER

Provisjonsinntekter og -kostnader blir generelt periodisert i takt med at en tjeneste blir levert/mottatt. Gebyrer knyttet til rentebærende instrumenter blir ikke ført som provisjoner, men inngår i beregningen av effektiv rente og resultatføres tilsvarende. Honorarer for rådgivning opptjenes i samsvar med inngått rådgivningsavtale, som oftest etter hvert som tjenesten ytes. Det samme gjelder for løpende forvaltningstjenester. Honorar og gebyr ved omsetning eller formidling av finansielle instrumenter, eiendom eller andre investeringsobjekter som ikke genererer balanseposter i Konsernets regnskap, resultatføres når transaksjonen slutføres.

TRANSAKSJONER OG BALANSEPOSTER I UTENLANDSK VALUTA

Transaksjoner i utenlandsk valuta omregnes til norske kroner ved kursen på transaksjonstidspunktet. Gevinst og tap knyttet til gjennomførte transaksjoner eller til omregning av beholdninger av balanseposter i valuta på balansedagen resultatføres. Gevinst og tap knyttet til omregning av andre poster enn pengeposter, innregnes på samme måte som den tilhørende balansepost. For balanseposter benyttes kurs på balansedagen.

SKATT

Skattekostnad består av betalbar skatt og utsatt skatt. Betalbar skatt er beregnet skatt på årets skattepliktige resultat.

Utsatt skatt regnskapsføres etter gjeldsmetoden i samsvar med IAS 12. Det beregnes utsatt skatteforpliktelse eller -fordel på midlertidige forskjeller, som er differansen mellom balanseført verdi og skattemessig verdi på eiendeler og forpliktelser. Det beregnes likevel ikke forpliktelse eller fordel ved utsatt skatt på goodwill som ikke gir skattemessige fradrag, og heller ikke på førstegangsinnregnede poster som verken påvirker regnskapsmessig eller skattepliktig resultat.

Det beregnes utsatt skattefordel på framførbare skattemessige underskudd. Eiendel ved utsatt skatt innregnes bare i det omfang det forventes framtidig skattepliktige resultater som gjør det mulig å utnytte den tilhørende skattefordelen.

I henhold til IFRS regelverket defineres ikke selskapets formueskatt som skattekostnad. Denne kostnaden er dermed ført som driftskostnad.

SEGMENTRAPPORTERING

Et virksomhetssegment er en del av virksomheten som leverer produkter eller tjenester som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre virksomhetsområder. Et geografisk marked (segment) er en del av virksomheten som leverer produkter og tjenester innenfor et avgrenset geografisk område som er gjenstand for risiko og avkastning som er forskjellig fra andre geografiske markeder. Konsernledelsen anses i henhold til segmentrapportering som øverste beslutningsmyndighet. Tallene i segmentrapporteringen baserer seg på internrapportering til konsernledelsen.

HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Regnskapet anses som godkjent for offentliggjøring når styret har behandlet regnskapet. Representantskap, generalforsamling og regulerende myndigheter vil etter dette kunne nekte å godkjenne regnskapet, men ikke forandre dette.

Hendelser fram til regnskapet anses godkjent for offentliggjøring og som vedrører forhold som allerede var kjent på balansedagen, vil inngå i informasjonsgrunnlaget for fastsettelsen av regnskapsestimater og således reflekteres fullt ut i regnskapet. Hendelser som vedrører forhold som ikke var kjent på balansedagen, vil bli opplyst om dersom de er vesentlige.

Regnskapet er avlagt etter en forutsetning om fortsatt drift. Denne forutsetningen var etter styrets oppfatning til stede på det tidspunkt regnskapet ble godkjent for framleggelse.

Styrets forslag til utbytte framgår av årsberetningen og note 43. Foreslått utbytte klassifiseres som egenkapital inntil det er endelig vedtatt.

NOTE 3 FINANSIELL RISIKOSTYRING

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. SpareBank 1 SR-Bank bruker betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyringssystemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko:

- Kredittrisiko: risikoen for tap som følge av kundens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser
- Likviditetsrisiko: risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader
- Markedsrisiko: risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkedet
- Operasjonell risiko: risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser
- Eierrisiko: risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultat fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse
- Compliance risiko: risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter
- Forretningsrisiko: risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markeds situasjonen eller myndighetenes reguleringer
- Omdømme risiko: risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter
- Strategisk risiko: risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsinger

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av:

- Høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på ulike elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på. Hovedelementene er beskrevet nedenfor.

Konsernets strategiske målbilde: SpareBank 1 SR-Bank skal være Sør- og Vestlandets mest attraktive leverandør av finansielle tjenester basert på:

- Gode kundeopplevelser
- Sterk lagfølelse og profesjonalitet
- Lokal forankring og beslutningskraft
- Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet

Risikoidentifikasjon og risikoanalyse: Prosessen for risikoidentifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske målbilde. Prosessen er framoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende implementeres det forbedringstiltak. Sannsynlighetsreducerende tiltak skal prioriteres foran konsekvensreducerende tiltak.

Kapitalallokering: Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten og at det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen.

Konsernets risiko tallfestes blant annet gjennom beregninger av forventet tap og behov for risikojustert kapital for å kunne dekke uventede tap. Forventet tap er det man statistisk sett må forvente å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode (langsiktig utfall). Risikojustert kapital beskriver hvor mye kapital konsernet mener det trenger for å dekke den faktiske risikoen konsernet har påtatt seg.

Konsernet har fastsatt at den risikojusterte kapitalen i utgangspunktet skal dekke 99,97 prosent av mulige uventede tap. For eierrisikoen i SpareBank 1 Gruppen AS er det valgt et konfidensnivå på 99,5 prosent som følge av at risikoen i stor grad består av forsikringsrisiko med en annen tapsfordeling. Et konfidensnivå på 99,5 prosent for forsikringsrisiko er i tråd med det internasjonale Solvency II-regelverket. Det er lagt til grunn statistiske metoder for beregning av risikojustert kapital, og det benyttes også bruk av kvalitative vurderinger.

Finansiell framskrivning og stresstesting: Med utgangspunkt i det strategiske målbildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste 5 årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag i økonomien. For å vurdere konsekvensene av et alvorlig økonomisk tilbakeslag for SpareBank 1 SR-Bank fokuserer konsernet i betydelig grad på de områder av økonomien som påvirker den finansielle utviklingen. Dette er først og fremst utvikling i kredittetterspørsel, aksjemarkedet, rentemarkedet og utvikling i kredittrisikoen. I tillegg til å ha konsekvenser for avkastningen på de underliggende eiendeler vil et alvorlig økonomisk tilbakeslag også ha konsekvenser for kundenes spareadferd. Formålet med framskrivningen er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning.

Evaluering og tiltak: De overnevnte finansielle framskrivningene skal gi administrasjonen og styret tilstrekkelig risikoforståelse slik at de kan vurdere om konsernet har en akseptabel risikoprofil, og om konsernet er tilstrekkelig kapitalisert i henhold til risikoprofil og strategiske mål.

SpareBank 1 SR-Bank utarbeider kapitalplaner for å få en langsiktig og effektiv kapitalstyring samt sikre at konsernet har en forsvarlig kapitaldekning ut fra risikoeksponeringen. Kapitalplanen tar hensyn til både forventet utvikling og en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år. SpareBank 1 SR-Bank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for å i størst mulig grad kunne håndtere slike kritiske situasjoner.

Rapportering og oppfølging: Konsernets overordnende risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikoreporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance som er organisert uavhengig av forretningsenheter. Avdelingen rapporterer direkte til administrerende direktør.

Organisering og organisasjonskultur: SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha en sterk og sunn organisasjonskultur som kjennetegnes av høy bevissthet om risikostyring. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 SR-Bank har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen.

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av uavhengighet i risikostyring, og ansvaret for risikostyring er derfor fordelt mellom ulike roller i organisasjonen.

RISIKOEKSPONERING I SPAREBANK 1 SR-BANK

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko, og de viktigste risikoene er beskrevet nedenfor:

Kredittrisikoen styres gjennom rammeverket for kredittinnvilgelse, engasjementoppfølging og porteføljestyling. Konsernets kredittstrategi består av overordnede kredittstrategiske rammer for å sikre en diversifisert portefølje og en tilfredsstillende risikoprofil. Rammene setter grenser for misligholdssannsynlighet, forventet tap, risikojustert kapital og hvor stor andel av samlet utlånseksponering som kan være mot bedriftsmarkedet.

Konsentrasjonsrisiko defineres som risiko som oppstår ved å konsentrere eksponeringen mot en enkelt kunde, bransje eller geografisk område. Konsernet har et særskilt fokus på konsentrasjonsrisiko knyttet til eksponeringen mot store enkeltkunder og mot enkeltbransjer. For å unngå uønsket konsentrasjonsrisiko setter de kredittstrategiske rammene også begrensninger knyttet til eksponering og risikoprofil på porteføljenivå, og for ulike bransjer og enkeltkunder. Disse

begrensningene kommer i tillegg til de rammer som "Forskrift om store engasjementer" fastsetter. De kredittpolitiske retningslinjene fastsetter minimumskrav som gjelder for alle typer finansiering, unntatt for engasjementer innvilget som ledd i utøvelse av særskilte kredittsikringsfullmakter. I tillegg til de generelle kredittpolitiske retningslinjene, er det utarbeidet et sett av mer spesifikke kredittpolitiske retningslinjer knyttet til bransjer eller segmenter som kan innebære en særskilt risiko. Eksempelvis settes det ved finansiering av eiendomsengasjementer minimumskrav til henholdsvis egenkapital, forhåndssalg på boligprosjekter og finansieringsgrad i forhold til leieinntekter på eiendom for utleie.

Styret er ansvarlig for konsernets låne- og kredittinnvilgelser, men delegerer innen visse rammer kredittfullmaktene til administrerende direktør, som igjen kan videredelegere disse innenfor egne fullmakter. De delegerte kredittfullmaktene er knyttet opp mot et engasjements forventede tap og dets misligholdssannsynlighet. Fullmaktene er personlige. Kredittbehandlingsrutinene regulerer i detalj alle forhold knyttet til konsernets kredittgivning og engasjementsoppfølging.

Konsernet bruker kredittmodeller for risikoklassifisering, risikoprising og porteføljestyling. Risikoklassifiseringssystemet baserer seg på følgende hovedkomponenter:

1. Sannsynlighet for mislighold: Kundene blir klassifisert i misligholdsklasser ut fra sannsynligheten for mislighold i løpet av en 12 måneders periode basert på et langsiktig utfall. Misligholdssannsynligheten beregnes på grunnlag av historiske dataserier for finansielle nøkkeltall knyttet til inntjening og tæring, samt på grunnlag av ikke finansielle kriterier som atferd og alder. For å gruppere kundene etter misligholdssannsynlighet benyttes det ni misligholdsklasser (A – I). I tillegg har konsernet to misligholdsklasser (J og K) for kunder med misligholdte og/eller nedskrevne engasjement.

2. Eksponering ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse som angir konsernets eksponering mot kunden ved mislighold. Denne eksponeringen består av henholdsvis utlånsvolum, garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer. Garantier og innvilgede, men ikke trukne rammer på bedriftskunder multipliseres med en konverteringsfaktor på 75 prosent. For personkunder blir innvilgede, men ikke trukne rammer multiplisert med en konverteringsfaktor på 100 prosent.

3. Tapsgrad ved mislighold: Dette er en beregnet størrelse av hvor mye konsernet potensielt kan tape dersom kunden misligholder sine forpliktelser. Vurderingen tar hensyn til verdien av underliggende sikkerheter og de kostnadene konsernet har ved å drive inn misligholdte engasjement. Konsernet fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter på bakgrunn av egne erfaringer over tid, og slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en lavkonjunktur. Det benyttes sju klasser (1 – 7) for klassifisering av engasjementer i henhold til tapsgrad ved mislighold.

Konsernet driver kontinuerlig videreutvikling og etterprøving av risikostyringssystemet og kredittinnvilgelsesprosessen for å sikre at dette holder en god kvalitet over tid. Den kvantitative valideringen skal sikre at de benyttede estimater for misligholdssannsynlighet, eksponering ved mislighold og tapsgrad ved mislighold holder en tilstrekkelig god kvalitet. Det gjennomføres analyser som vurderer modellenes evne til å rangere kundene etter risiko (diskrimineringssevne), og evnen til å fastsette riktig nivå på risikoparameterne. I tillegg analyseres stabiliteten i modellenes estimater og modellenes konjunkturfølsomhet. Den kvantitative valideringen vil i enkelte tilfeller suppleres med mer kvalitative vurderinger, dette gjelder særlig dersom tilfanget av statistiske data er begrenset.

I tillegg til kredittrisikoen i utlånsporteføljen har konsernet kredittrisiko gjennom likviditetsreserveporteføljen. Denne porteføljen skal i hovedsak bestå av obligasjoner og sertifikater med lav risiko som kvalifiserer for låneadgang i Norges Bank. Konsernet eksponeres også for kredittrisiko gjennom porteføljen i SpareBank 1 SR-Finans AS som består fortrinnsvis av leasing og billån. Porteføljen utgjør om lag 5 prosent av total utlåns eksponering.

For ytterligere informasjon vises til notene 13, 14, 16, 17 og 18.

Likviditetsrisiko styres gjennom konsernets overordnede likviditetsstrategi som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig.

Likviditetsstyringen bygger på konservative rammer og gjenspeiler konsernets moderate risikoprofil. Det er konsernets treasuryavdeling som har ansvaret for likviditetsstyringen, mens avdeling for risikostyring og compliance overvåker og rapporterer utnyttelse av rammer i henhold til likviditetsstrategien.

Konsernets utlån finansieres hovedsaklig med kundeinnskudd og langsiktig verdipapirgjeld. Likviditetsrisikoen begrenses ved at verdipapirgjelden fordeles på ulike markeder, innlånskilder, instrumenter og løpetider. Salg av godt sikrede boliglån til SpareBank 1 Boligkreditt AS bidrar til å dempe finansieringsbehovet og dermed likviditetsrisikoen i SpareBank 1 SR-Bank.

For ytterligere informasjon vises til note 38.

Markedsrisiko styres gjennom markedsrisikostategien som definerer konsernets risikovilje. Strategien med tilhørende spesifikasjon av nødvendige risikorammer, rapporteringslinjer og fullmakter behandles og godkjennes av konsernets styre minimum årlig.

Markedsrisiko i SpareBank 1 SR-Bank relateres i all hovedsak til konsernets langsiktige investeringer i verdipapirer. I tillegg har konsernet en viss eksponering for markedsrisiko fra handelsaktiviteter i rente- og valutamarkedene, samt fra aktiviteter som understøtter ordinær innlåns- og utlånsvirksomhet. Konsernets markedsrisiko måles og overvåkes med bakgrunn i konservative rammer som fornyes og godkjennes av styret minimum årlig. Størrelsen på rammene fastsettes på bakgrunn av stresstester og analyser av negative markedsbevegelser. Konsernets eksponering overfor markedsrisiko er moderat.

Renterisiko er risikoen for tap som oppstår ved endringer i rentenivået. Konsernets renterisiko reguleres av rammer for maksimal verdiendring ved en endring i rentenivået på en prosent. Rentebindingen på konsernets instrumenter er i all hovedsak kort og konsernets renterisiko er lav.

Valutakursrisiko er risikoen for tap ved endringer i valutakursene. Konsernet måler valutarisikoen ut fra nettoposisjoner i de ulike valutaer hvor konsernet har eksponering. Valutakursrisikoen reguleres av nominelle rammer for maksimal aggregert valutaposisjon og maksimal posisjon i en enkeltvaluta. Omfanget av konsernets handelsaktiviteter i valuta er beskjedent og valutakursrisikoen vurderes som moderat.

Kursrisiko knyttet til verdipapirer er risikoen for tap som oppstår ved endringer i verdien på konsernets obligasjoner, sertifikater og egenkapitalinstrumenter. I kvantifisering av risiko knyttet til verdifall på likviditetsporteføljen skiller SpareBank 1 SR-Bank mellom systematisk risiko (markedsrisiko) og usystematisk risiko (misligholdsrisiko). Misligholdsrisiko kvantifiseres som kredittrisiko. Av likviditetsporteføljens totale beholdning tilsvarende 19,9 mrd kroner utgjør obligasjoner klassifisert som "hold til forfall" 8,5 mrd kroner. Disse investeringene er bokført til amortisert kost og er derfor ikke regnskapsmessig utsatt for markedsrisiko. Konsernets risikoeksponering mot denne formen for risiko er regulert gjennom rammer for maksimale investeringer i de ulike porteføljene.

For ytterligere informasjon vises til notene 20, 39 og 40.

Operasjonell risiko styres gjennom risikostategien for operasjonell risiko som fastsettes minimum årlig av styret, og setter rammer for forventet tap og risikojustert kapital. Prosessen for styring av operasjonell risiko i SpareBank 1 SR-Bank skal i størst mulig grad sikre at ingen enkelthendelser forårsaket av operasjonell risiko skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad. Risikostyringen skal være fundert på innsikt og forståelse for hva som skaper og driver operasjonell risiko i konsernet, og i størst mulig grad forene effektive prosesser med lav risiko eksponering.

SpareBank 1 SR-Bank har som et ledd i kontinuerlig kompetanseutvikling etablert et samarbeid med Universitetet i Stavanger og SpareBank 1-alliansen om et forskning og utviklingsprosjekt som tilfører nye metoder og kompetanse i arbeidet med styring av operasjonell risiko. Prosjektet ble startet høsten 2007 og forventes å bli ferdigstilt i løpet av 2012.

Konsernet har et eget system for rapportering og oppfølging av uønskede hendelser. For å lære av egne og andres feil, og for å sikre fokus på kvalitet og kontinuerlig forbedring, er det også etablert et eget system for registrering og oppfølging av forbedringstiltak. Dette skal bidra til at SpareBank 1 SR-Bank forblir en slagkraftig organisasjon over tid, gjennom prioritering og kontinuerlig forbedring av organisasjonens samlede innovasjons- og prestasjonsevne.

Eierisiko styres gjennom fastsatte rammer for risikjustert kapital som blir gjennomgått og vedtatt av styret minimum årlig.

Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse. SpareBank 1 SR-Bank har i hovedsak eierisiko gjennom eierandelen i SpareBank 1 Gruppen AS (19,5 prosent), Bank 1 Oslo Akershus AS (19,5 prosent), BN Bank ASA (23,5 prosent), SpareBank 1 Boligkreditt AS (34,4 prosent) og SpareBank 1 Næringskreditt AS (30,7 prosent).

Compliance risiko (etterlevelse) styres gjennom rammeverket for compliance som bygger i hovedsak på EBA Internal Governance, Basel Committee on Banking Supervision; "Compliance and the compliance function in banks" og Finanstilsynets "Modul for evaluering av overordnet styring og kontroll". SpareBank 1 SR-Bank sin compliance policy skal sikre at konsernet ikke pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende implementering og etterlevelse av lover og forskrifter.

Konsernets compliance policy vedtas av styret og beskriver hovedprinsippene for ansvar og organisering.

SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha gode prosesser for å sikre etterlevelse av gjeldende lover og forskrifter.

Et av de viktigste områdene i 2011 har vært arbeidet med ny godtgjørelsesordning for konsernet. Andre fokusområder er oppfølging av etterlevelse av hvitvaskingsregelverk, tekniske tilpasninger i henhold til presisering av konsesjon for behandling av personopplysninger og autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere.

SpareBank 1 SR-Bank sin compliance funksjon ivaretas av avdeling for risikostyring og compliance som er organisert uavhengig av forretningsenhetene. Avdelingen har det overordnede ansvaret for rammeverk, oppfølging og rapportering innenfor compliance området.

NOTE 4 KRITISKE ESTIMATER OG VURDERINGER VEDRØRENDE BRUK AV REGNSKAPSPRINSIPPER TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

Konsernet foretar en årlig evaluering av hele bedriftsmarkedsporteføljen. Store engasjement, engasjement i mislighold og engasjement med høy risiko evalueres kvartalsvis. Lån til privatpersoner evalueres når det er misligholdt med mer enn 60 dager. Større engasjement med mislighold evalueres kvartalsvis.

Konsernets systemer for risikoklassifisering er omtalt under finansiell risikostyring.

Konsernet nedskriver individuelt dersom det foreligger en objektiv hendelse som kan identifiseres på enkeltengasjement, og den objektive hendelsen medfører redusert framtidig kontantstrøm til betjening av engasjementet. Objektiv hendelse vil kunne være mislighold, konkurs, illikviditet eller andre vesentlige finansielle problemer.

Individuelle nedskrivninger beregnes som forskjellen mellom lånets bokførte verdi og nåverdien av framtidig kontantstrøm basert på effektiv rente på tidspunktet for første gangs beregning av individuell nedskrivning. Senere renteendringer hensyntas for låneavtaler med flytende rente i den grad dette påvirker forventet kontantstrøm.

Gruppevis nedskrivninger beregnes på grupper av utlån der det foreligger objektive bevis på at en tapshendelse har inntruffet etter første gangs balanseføring av utlånene. Objektive bevis omfatter observerbare data som fører til en målbar reduksjon i estimerte framtidige kontantstrømmer fra utlånsgruppen. Utviklingen i misligholdssannsynlighet er et slikt objektivt bevis som benyttes for å identifisere et mulig nedskrivningsbehov. Der det er identifisert behov for gruppevis nedskrivninger skal tap på utlån beregnes som forskjellen mellom balanseført verdi og nåverdien av de estimerte framtidige kontantstrømmene neddiskontert med effektiv rente. For å beregne denne forskjellen (som tilsvarer nivået på de gruppevis nedskrivningene) tas det utgangspunkt i utlånenes forventede tap.

Vurdering av individuelle og gruppemessige nedskrivninger vil alltid baseres på en betydelig grad av skjønn. Prediksjoner basert på historisk informasjon kan vise seg å bli feil fordi man aldri kan vite med sikkerhet hvilken relevans historiske data har som beslutningsgrunnlag. Hvor sikkerhetsverdier er knyttet til spesielle objekter eller bransjer som er i krise, vil sikkerheter måtte realiseres i lite likvide markeder og vurdering av sikkerhetsverdier kan i slike tilfeller være beheftet med betydelig usikkerhet.

VIRKELIG VERDI PÅ EGENKAPITALINTERESSER

Eiendeler som vurderes til virkelig verdi over resultatet vil normalt omsettes i aktive markeder og verdien vil således kunne fastsettes med rimelig grad av sikkerhet. For eiendeler som klassifiseres som

tilgjengelig for salg vil ikke dette nødvendigvis være tilfellet. Tilsvarende vil markedsverdier for eiendeler og forpliktelser som regnskapsføres til amortisert kost og som framkommer i noter, kunne være estimater basert på diskonterte forventede kontantstrømmer, multiplikatoranalyser eller andre beregningsmetoder. Slike vil kunne være beheftet med betydelig usikkerhet. Med unntak av noen få aksjer er det norske aksjemarkedet lite likvid. Aksjekurser vil i de fleste tilfeller være sist omsatte kurs.

VIRKELIG VERDI PÅ DERIVATER

Virkelig verdi av derivater framkommer vanligvis ved bruk av verddivurderingsmodeller der prisen på underliggende, for eksempel renter og valuta, innhentes i markedet. For opsjoner vil volatiliteter være observerte implisitte volatiliteter eller beregnede volatiliteter basert på historiske kursbevegelser for underliggende. I de tilfeller konsernets risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurser bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes for eksempel at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjonen. For derivater der motparten har svakere kreditt rating enn Konsernet, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen målt mot slike transaksjoner med lavere kredittrisiko amortiseres over løpetiden.

PENSJONER

Netto pensjonsforpliktelser og årets pensjonskostnad er basert på en rekke estimater hvor avkastning på pensjonsmidlene, framtidig rente- og inflasjonsnivå, lønnsutvikling, turnover, utvikling i G (Folketrygdens grunnbeløp) og den generelle utviklingen i antall uføretrygdede og levealder er av stor betydning. Usikkerheten er i stor grad knyttet til bruttoforpliktelsen og ikke til den nettoforpliktelsen som framkommer i balansen. Estimaterendringer som følge av endringer i nevnte parametere vil løpende føres direkte mot egenkapitalen.

INNTEKTSSKATT

Ved fastsettelse av inntektsskatten i konsernet er det påkrevd betydelig bruk av skjønn. For mange transaksjoner og beregninger vil det være usikkerhet knyttet til den endelige skatteforpliktelsen. Konsernet balansefører skatteforpliktelser knyttet til framtidige avgjørelser i skatte- og tvistesaker basert på om ytterligere inntektsskatt vil påløpe. Hvis det endelige utfallet i en sak avviker fra opprinnelig avsatt beløp, vil avviket påvirke regnskapsført skattekostnad og avsetning for utsatt skatt i den perioden avviket fastslås.

VESENTLIGE OPPKJØP

Kvinnherad Sparebank er overtatt med regnskapsmessig virkning fra 1.11.2010 ved at SpareBank 1 SR-Bank har overtatt alle eiendeler og forpliktelser til Kvinnherad Sparebank. Det vises til note 25.

NOTE 5 SEGMENTINFORMASJON

Ledelsen har vurdert hvilke segmenter som er rapporterbare med utgangspunkt i distribusjonsform, produkter og kunder. Det primære rapporteringsformatet tar utgangspunkt i eiendelenes risiko og avkastningsprofil og er delt opp i personmarked (inkl selvstendig næringsdrivende), bedriftsmarked, kapitalmarked og datterselskap av vesentlig betydning. Bankens egne investeringsaktiviteter er ikke et separat rapporterbart segment og fremkommer under posten "øvrig virksomhet" sammen med aktiviteter som ikke lar seg allokere til person-, bedrifts-, kapitalmarked eller datterselskap av betydning. Tallene for virksomhetsområder og geografi er basert på intern ledelsesrapportering. Provisjonsinntekter fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt rapporteres under posten "Netto provisjons- og andre inntekter".

Rapportering pr virksomhetsområde:

(tall i mill kroner)

2011	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- Megler 1	SR- Finans	SR- Forvaltning	SR- Investering	Øvrig virksomhet	SR-Bank Konsern
Netto eksterne renteinntekter	847	737	32	-12	317	-	-	-166	1 756
Netto interne renteinntekter	-	-1	-	21	-157	1	2	134	-
Netto renteinntekter	847	736	32	9	160	1	2	-31	1 756
Netto provisjons- og andre inntekter	480	211	170	426	-7	45	3	-136	1 192
Netto inntekter fra finansielle investeringer	-	-	12	-	-	-	10	297	319
Driftskostnader	-580	-185	-67	-345	-35	-18	-4	-399	-1 633
Driftsresultat før tap på utlån	747	762	147	91	117	27	11	-269	1 634
Tap på utlån og garantier	-36	-83	-	-	-17	-	-	-3	-139
Driftsresultat før skatt	712	679	147	91	100	27	11	-272	1 495
Brutto utlån til kunder	49 655	45 147	-	-	5 420	-	-	1 146	101 368
Individuelle nedskrivninger	-109	-246	-	-	-63	-	-	-	-418
Nedskrivning på grupper av utlån	-17	-300	-	-	-45	-	-	-	-362
Andre eiendeler	-	-	683	309	92	51	197	29 221	30 554
Sum eiendeler pr segment	49 529	44 601	683	309	5 404	51	197	30 367	131 142
Innskudd fra kunder	36 694	23 525	-	-	-	-	-	3 823	64 042
Annen gjeld	-	-	683	260	4 922	37	16	51 425	57 343
Sum gjeld pr segment	36 694	23 525	683	260	4 922	37	16	55 248	121 385
Egenkapital	-	-	-	49	482	14	181	9 031	9 757
Sum gjeld og egenkapital pr segment	36 694	23 525	683	309	5 404	51	197	64 279	131 142
Sum utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- kreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	43 399	704						1 226	45 329

(fortsettelse note 5)

2010	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- Megler 1	SR- Finans	SR- Forvaltning	SR- Investering	SR- virksomhet	Øvrig	SR-Bank Konsern
Netto eksterne renteinntekter	820	724	29	-5	300	-	-	-126	1 742	
Netto interne renteinntekter	-	-5	-	12	-131	1	1	122	-	
Netto renteinntekter	820	719	28	7	169	1	1	-4	1 742	
Netto provisjons- og andre inntekter	498	164	135	369	-6	42	2	-103	1 101	
Netto inntekter fra finansielle investeringer	-	-	16	-	-	-	9	546	571	
Driftskostnader	-528	-154	-40	-317	-38	-22	-5	-462	-1 566	
Driftsresultat før tap på utlån	790	729	140	59	125	21	7	-23	1 848	
Tap på utlån og garantier	-7	-165	-	-	-47	-	-	-15	-234	
Driftsresultat før skatt	783	564	140	59	78	21	7	-38	1 614	

Brutto utlån til kunder	58 430	40 694	-	-	5 065	-	-	1 603	105 792	
Individuelle nedskrivninger	-54	-292	-	-	-56	-	-	-	-402	
Nedskrivning på grupper av utlån	-11	-303	-	-	-43	-	-	-	-357	
Andre eiendeler	-	-	625	231	39	46	187	28 617	29 745	
Sum eiendeler pr segment	58 365	40 099	625	231	5 005	46	187	30 220	134 778	

Innskudd fra kunder	33 478	21 745	-	-	-	-	-	5 547	60 770	
Annen gjeld	-	-	625	194	4 565	34	7	59 181	64 606	
Sum gjeld pr segment	33 478	21 745	625	194	4 565	34	7	64 728	125 376	

Egenkapital	-	-	-	37	440	12	180	8 733	9 402	
Sum gjeld og egenkapital pr segment	33 478	21 745	625	231	5 005	46	187	73 461	134 778	

Sum utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- kreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	24 658	321						1 182	26 161	
---	---------------	------------	--	--	--	--	--	--------------	---------------	--

2009	Person- marked	Bedrifts- marked	Kapital- marked	Eiendoms- Megler 1	SR- Finans	SR- Forvaltning	SR- Investering	SR- virksomhet	Øvrig	SR-Bank Konsern
Netto eksterne renteinntekter	818	624	25	-4	327	1	-	-115	1 676	
Netto interne renteinntekter	-	-21	-	8	-133	-	1	145	-	
Netto renteinntekter	818	603	25	4	194	1	1	30	1 676	
Netto provisjons- og andre inntekter	470	152	151	316	-12	55	2	-136	998	
Netto inntekter fra finansielle investeringer	-	-	-7	-	-	-	-6	718	705	
Driftskostnader	-493	-154	-39	-279	-33	-37	-5	-539	-1 579	
Driftsresultat før tap på utlån	795	602	130	41	149	19	-8	73	1 800	
Tap på utlån og garantier	-5	-248	-	-	-35	-	-	-80	-368	
Driftsresultat før skatt	790	354	130	41	114	19	-8	-7	1 432	

Brutto utlån til kunder	47 047	39 859	-	-	5 040	-	-	1 527	93 473	
Individuelle nedskrivninger	-47	-248	-	-	-34	-	-	-	-329	
Nedskrivning på grupper av utlån	-15	-272	-	-	-33	-	-	-	-320	
Andre eiendeler	-	-	244	182	115	43	176	31 325	32 085	
Sum eiendeler pr segment	46 985	39 339	244	182	5 088	43	176	32 852	124 909	

Innskudd fra kunder	29 471	18 594	-	-	-	-	-	6 271	54 336	
Annen gjeld	-	-	244	159	4 678	35	5	57 379	62 500	
Sum gjeld pr segment	29 471	18 594	244	159	4 678	35	5	63 650	116 836	

Egenkapital	-	-	-	23	410	8	171	7 461	8 073	
Sum gjeld og egenkapital pr segment	29 471	18 594	244	182	5 088	43	176	71 111	124 909	

Sum utlån solgt til SpareBank 1 Bolig- kreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	24 534	18						202	24 754	
---	---------------	-----------	--	--	--	--	--	------------	---------------	--

(fortsettelse note 5)

Konsernet opererer i et geografisk avgrenset område fra Grimstad i sørøst til Bergen i nordvest. I tillegg er viktige eiendelsklasser (utlån og innskudd) fordelt geografisk i egne noter under innskudd og utlån.

Geografisk fordeling	Rogaland			Agder			Hordaland			SR-Bank Konsern		
	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009	2011	2010	2009
Netto renteinntekter	1 442	1 461	1 444	140	160	147	174	121	85	1 756	1 742	1 676
Netto provisjons- og andre inntekter	987	941	862	115	107	103	90	53	33	1 192	1 101	998
Netto inntekter fra finansielle investeringer	314	567	702	2	2	1	2	1	2	319	571	705
Driftskostnader	-1 358	-1 356	-1 399	-137	-124	-118	-138	-86	-62	-1 633	-1 566	-1 579
Driftsresultat før tap på utlån	1 385	1 613	1 609	121	145	133	129	89	58	1 634	1 848	1 800
Tap på utlån og garantier	-77	-124	-255	-44	-70	-88	-19	-40	-26	-139	-234	-368
Driftsresultat før skatt	1 308	1 489	1 355	77	75	45	110	49	32	1 495	1 614	1 432
Brutto utlån til kunder	80 037	84 472	78 086	10 213	10 473	9 717	11 118	10 847	5 670	101 368	105 792	93 473
Individuelle nedskrivninger	-240	-223	-190	-110	-104	-111	-68	-75	-28	-418	-402	-329
Nedskrivning på grupper av utlån	-353	-349	-317	-4	-3	-1	-5	-5	-2	-362	-357	-320
Andre eiendeler	30 548	29 744	32 085	3	1	-	4	1	-	30 554	29 745	32 085
Sum eiendeler pr segment	109 992	113 644	109 664	10 101	10 367	9 605	11 048	10 768	5 640	131 142	134 778	124 909
Innskudd fra kunder	57 194	55 214	51 559	2 521	2 119	2 024	4 328	3 437	754	64 042	60 770	54 336
Annen gjeld	56 282	63 670	61 718	459	390	324	602	546	457	57 343	64 606	62 500
Sum gjeld pr segment	113 476	118 884	113 277	2 979	2 509	2 348	4 930	3 983	1 211	121 385	125 376	116 836
Egenkapital	9 644	9 311	8 004	49	38	29	64	53	41	9 757	9 402	8 073
Sum gjeld og egenkapital pr segment	123 120	128 195	121 280	3 028	2 547	2 377	4 994	4 036	1 252	131 142	134 778	124 909

NOTE 6 NETTO RENTEINNTEKTER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Renteinntekter			
189	177	189	Renter av fordringer på kredittinstitusjoner	33	45	56
4 037	3 884	4 285	Renter av utlån til kunder	4 594	4 175	4 362
544	535	598	Renter av sertifikater og obligasjoner	598	536	544
		-	Renter på nedskrevne finansielle eiendeler			
51	59	60	- Utlån og fordringer på kunder	62	64	53
4 821	4 655	5 132	Sum renteinntekter	5 287	4 820	5 015
			Rentekostnader			
392	365	237	Renter på gjeld til kredittinstitusjoner	248	370	396
1 519	1 450	1 882	Renter på innskudd fra kunder	1 858	1 436	1 509
1 272	1 062	1 262	Renter på utstedte verdipapirer	1 263	1 062	1 271
102	141	162	Renter på ansvarlig lånekapital	162	141	102
61	69	-	Avgift til Bankenes sikringsfond	-	69	61
3 346	3 087	3 543	Sum rentekostnader	3 531	3 078	3 339
1 475	1 568	1 589	Netto renteinntekter	1 756	1 742	1 676

NOTE 7 NETTO PROVISJONS- OG ANDRE INNTEKTER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
56	60	81	Garantiprovisjon	78	57	52
13	13	14	Interbankprovisjon	14	13	13
34	19	22	Verdipapiromsetning	18	13	28
-	-	-	Forvaltning	68	73	57
59	83	87	Formidlingsprovisjon	56	54	37
146	157	87	Provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt og SpareBank 1 Næringskreditt	87	157	146
246	248	254	Betalingsformidling	254	248	246
107	110	149	Forsikringstjenester	153	113	108
57	53	97	Andre provisjonsinntekter	106	64	73
718	743	791	Sum provisjonsinntekter	834	792	760
6	-	-	Garantiprovisjon	-	-	6
15	13	11	Interbankprovisjon	11	13	15
64	56	60	Betalingsformidling	60	56	64
1	1	3	Andre provisjonskostnader	-	2	2
86	70	74	Sum provisjonskostnader	71	71	87
3	3	5	Driftsinntekter fast eiendom	5	1	2
-	-	-	Eiendomsomsetning	424	369	315
8	7	-	Andre driftsinntekter	-	10	8
11	10	5	Sum andre driftsinntekter	429	380	325
643	683	722	Netto provisjons- og andre inntekter	1 192	1 101	998

NOTE 8 NETTO INNTEKTER FRA FINANSIELLE INSTRUMENTER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Verdiendring på renteinstrumenter			
122	11	-12	Obligasjoner og sertifikater - holdt for omsetning	-13	11	122
-90	48	65	Netto verdiendring sikrede fastrente utlån	65	48	-90
421	-252	-278	Netto verdiendring sikrede obligasjoner gjeld	-278	-252	421
			Verdiendring på sikring og derivater			
-6	-4	-15	Netto verdiendring derivater sikret mot obligasjoner (eiendeler)	-15	-4	-6
96	-53	-47	Netto verdiendring derivater sikret mot fastrente utlån	-47	-53	96
-377	241	274	Netto verdiendring derivater sikret mot obligasjoner (gjeld)	274	241	-377
			Verdiendring på egenkapitalinstrumenter			
18	8	-59	Egenkapitalinstrumenter - holdt for omsetning	-59	8	18
59	119	4	Egenkapitalinstrumenter - til virkelig verdi	24	127	53
243	118	-68	Sum netto inntekter fra finansielle instrumenter til virkelig verdi	-49	126	237
-	-	-	Realiserte tilgjengelig for salg instrumenter	-	-	-
-	-	-	Sum netto inntekter fra verdipapirer tilgjengelig for salg	-	-	-
			Valutahandel			
147	131	138	Netto gevinst valuta	138	131	147
390	249	70	Netto inntekter fra finansielle instrumenter	89	257	384

NOTE 9 PERSONALKOSTNADER, GODTGJØRELSESERKLÆRING OG YTELSE TIL LEDENDE ANSATTE OG TILLITSVALGTE

STYRETS ERKLÆRING OM FASTSETTELSE AV LØNN OG ANNEN GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

SpareBank 1 SR-Bank ASA sin godtgjørelsespolitikk

SpareBank 1 SR-Bank ASA har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte.

Konsernets godtgjørelsesordning skal:

- være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser
- bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter
- være i samsvar med Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1.12.2010

Den samlede godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Den skal sikre at konsernet over tid tiltrekker, utvikler og beholder de dyktigste medarbeiderne. Ordningen skal sikre en belønningsmodell som oppleves rettferdig, forutsigbar og er fremtidsrettet og motiverende.

Beslutningsprosess

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre styremedlemmer.

Godtgjørelsesutvalget skal forberede saker for styret og har i hovedsak ansvar for å:

- Årlig vurdere og foreslå total lønn og annen godtgjørelse for administrerende direktør
- Årlig behandle forslag til konsernmålekort (administrerende direktørs målekort)
- Årlig behandle konsernets godtgjørelsesordning, inkludert strategi og hovedprinsipper for variabel godtgjørelse
- Være rådgiver for administrerende direktør vedrørende saker om lønn og annen godtgjørelse og andre vesentlige personalrelaterte forhold for konsernets ledende ansatte
- Påse at praktiseringen av konsernets godtgjørelsesordninger årlig blir gjennomgått av en uavhengig kontrollfunksjon
- Forberede erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte (jfr. allmennaksjeloven § 6-16 a)
- Vurdere andre forhold som bestemt av styret og/eller godtgjørelsesutvalget
- Gjennomgå andre personalpolitiske saker angående konsernets godtgjørelsesordning som kan antas å innebære vesentlig renomèrisiko

Veiledende retningslinjer for det kommende regnskapsåret Godtgjørelse til administrerende direktør

Administrerende direktørs lønn og øvrige økonomiske ytelser fastsettes årlig av styret etter innstilling fra godtgjørelsesutvalget. Fastlønn fastsettes på bakgrunn av oppnådde resultater samt markedsutviklingen for tilsvarende stillinger. Administrerende

direktørs variable godtgjørelse fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering basert på følgende forhold: kunde/markedsperspektiv, interne prosesser, organisasjon og kompetanse samt finansielt perspektiv. Variabel godtgjørelse kan opptjenes årlig, men skal være basert på oppnådde mål siste to år. Administrerende direktør kan motta konsernbonus på lik linje med øvrige ansatte i konsernet. Eventuell variabel godtgjørelse, inkludert konsernbonus (eksklusiv eventuelle lojalitetsaksjer), skal kunne utgjøre inntil 25 prosent av fast lønn inkludert feriepenger. Det tildeles ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte ordninger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA, hvor 1/3 kan disponeres hvert av de kommende tre år. Konsernbonus mottatt i form av aksjer kan disponeres ved tildeling. Den delen av den variable godtgjørelsen som utbetales i aksjer skal avkortes dersom rekalkulering av beregningsgrunnlaget for den variable godtgjørelsen i opptjeningsåret viser at beregningsgrunnlaget er vesentlig lavere enn det beregningsgrunnlaget som ble lagt til grunn i opptjeningsåret.

Administrerende direktør kan i tillegg gis naturalytelser i den grad ytelsene har naturlig tilknytning til administrerende direktørs funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig.

Der er inngått livsvarig pensjonsavtale med administrerende direktør hvor pensjonsalder er ved utgangen av det året administrerende direktør fyller 64 år, og da med en årlig pensjon frem til fylte 67 år som utgjør 67 prosent av pensjonsgivende lønn. Fra fylte 67 år gis en tilleggspensjon som sammen med alderspensjon fra SpareBank 1 SR-Bank sin pensjonskasse, pensjon fra folketrygden og AFP skal utgjøre 67 prosent av pensjonsgivende lønn, gitt full opptjening.

Administrerende direktør har ingen avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Godtgjørelse til øvrige ledende ansatte

Administrerende direktør fastsetter godtgjørelse til ledende ansatte i samsvar med SpareBank 1 SR-Bank sin til enhver tid vedtatte godtgjørelsesordning. Med ledende ansatte menes ansatte som rapporterer til administrerende direktør, det vil si konsernledelsen.

Lønn fastsettes etter vurdering av prestasjon samt vilkår i markedet for de ulike områdene. Lønn skal fremme gode prestasjoner og sikre at konsernet når strategiske mål. Lønnsfastsettelsen skal ikke skade konsernets omdømme eller være markedsledende. Lønnen bør sikre at konsernet har evne til å tiltrekke og beholde ledende ansatte med ønsket kompetanse og erfaring.

Variable godtgjørelser fastsettes på bakgrunn av en helhetlig vurdering basert på følgende forhold: kunde/markedsperspektiv, interne prosesser, organisasjon og kompetanse samt finansielt perspektiv. Variable godtgjørelser kan opptjenes årlig, men skal være basert på

(fortsettelse note 9)

oppnådde mål siste to år. Ledende ansatte kan motta konsernbonus på lik linje med øvrige ansatte i konsernet. Eventuell variabel lønn, inkludert konsernbonus, skal kunne utgjøre inntil 25 prosent av fast lønn inkludert feriepenger. For konserndirektør Kapitalmarked kan det gis variabel lønn, inkludert konsernbonus, på inntil 50 prosent av fast lønn inkludert feriepenger. Det tildeles ikke resultatbaserte ytelser utover nevnte ordninger. Variabel lønn inngår ikke i pensjonsgrunnlaget.

Halvparten av den variable godtgjørelsen gis i form av aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA, hvor 1/3 kan disponeres hvert av de kommende tre år. Konsernbonus mottatt i form av aksjer kan disponeres ved tildeling. Den delen av den variable godtgjørelsen som utbetales i aksjer skal avkortes dersom rekalkulering av beregningsgrunnlaget for den variable godtgjørelsen i opptjeningsåret viser at beregningsgrunnlaget er vesentlig lavere enn det beregningsgrunnlaget som ble lagt til grunn i opptjeningsåret.

Naturlytelser kan tilbys ledende ansatte i den grad ytelsene har en naturlig tilknytning til den enkeltes funksjon i konsernet og er i tråd med markedsmessig praksis for øvrig.

Pensjonsordning skal ses i sammenheng med øvrig godtgjørelse og skal gi konkurransedyktige betingelser. Medlemmer av konsernledelsen har en pensjonsalder på 62 år, med unntak av sist ansatte konsernmedlem som har en pensjonsalder på 67 år. Konsernledelsen er medlemmer av den lukkede ytelsesordningen som ved full opptjening gir rett til en pensjon på 70 prosent av pensjonsgivende inntekt, inkludert pensjon fra Folketrygden og AFP, fra fylte 67 år. Dette gjelder ikke sist ansatte konsernmedlem, hvor pensjonen er begrenset til 12 G. De ansatte i konsernledelsen som har pensjonsalder på 62 år, har fra fylte 62 år til fylte 67 år rett på en pensjon tilsvarende 70 prosent av pensjonsgivende inntekt i form av driftspensjon.

Ingen ledende ansatte har avtale om etterlønn ved fratredelse før oppnådd pensjonsalder.

Variabel godtgjørelse til øvrige ansatte

Konsernbonus

Konsernet har en konsernbonusordning som omfatter samtlige ansatte i konsernet. Konsernbonusen fastsettes som en lik prosent av fast lønn, og kan maksimalt utgjøre 1,5 månedslønn. Konsernbonusen fastsettes med utgangspunkt i konsernmålekort fastsatt av styret og i forhold til finansielle og ikke-finansielle mål som vektlegges med henholdsvis 70 prosent og 30 prosent. Konsernbonusen utbetales med halvparten i kontanter og halvparten i form av aksjer utstedt av SpareBank 1 SR-Bank ASA. For ansatte som ikke gjennom lov eller forskrift har bindingstid for ervervede aksjer, er det ingen bindingstid på mottatte aksjer, men ansatte som velger å beholde mottatte aksjer i minimum 1 år vil få tildelt ½ ekstra aksje ("lojalitetsaksje") pr tidligere tildelt aksje.

Individuell bonus

Individuell bonus kan benyttes som et virkemiddel for konsernet til å premiere ekstraordinære prestasjoner samtidig som det kan være et godt verktøy for å opprettholde en fornuftig fastlønnutvikling. Eventuell individuell bonus skal følge de samme prinsipper som for variabel godtgjørelse til konsernledelsen både i forhold til kriterier for tildeling samt utbetaling og kan maksimum utgjøre 25 prosent av fastlønn inkludert konsernbonus.

Særordninger

Konkurransesituasjonen samt markedspraksis kan tilsi at det innenfor enkelte områder er ønskelig å etablere særordninger knyttet til variabel godtgjørelse. For ansatte som omfattes av særordninger og som er å anse som ledende ansatte, ansatte med arbeidsoppgaver av vesentlig betydning for foretakets risikoksporing eller andre ansatte og tillitsvalgte med tilsvarende godtgjørelse (ihht Forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1.12.2010) skal de samme prinsipper som for konsernledelsen gjelde i forhold til kriterier for tildeling samt utbetaling av variabel godtgjørelse. Ansatte med kontrolloppgaver kan ikke omfattes av særordninger.

Bindende retningslinjer for aksjer, tegningsretter, opsjoner med videre for det kommende regnskapsåret

Administrerende direktør og ledende ansatte gis, på lik linje med øvrige ansatte i konsernet, adgang til å delta i rettede emisjoner mot konsernets ansatte.

For all variabel lønn administrerende direktør og konsernledelsen har opptjent i 2012, vil halvparten av den variable lønnen bli utbetalt i form av aksjer utstedt av SpareBank 1 SR-Bank ASA. Konsernbonus, inkludert eventuelle lojalitetsaksjer, vil kunne disponeres ved tildeling. For øvrige aksjer som blir tildelt som variabel godtgjørelse, vil inntil 1/3 av aksjene kunne omsettes hvert av de kommende tre år.

Redegjørelse for lederlønnspolitikken i foregående regnskapsår

Styret bekrefter at retningslinjene om lederlønn for 2011 gitt i fjorårets erklæring er blitt fulgt.

(fortsettelse note 9)

Personalkostnader

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
472	486	589	Lønn	795	672	637
96	35	- 116	Pensjonskostnader (ytelsesplan, note 33)	- 138	47	115
65	68	78	Sosiale kostnader	109	94	88
33	43	53	Øvrige personalkostnader	62	57	41
666	632	604	Sum personalkostnader	828	870	881
929	997	1 039	Gjennomsnittlig antall ansatte	1 306	1 237	1 178
867	952	1 023	Antall årsverk pr 31.12.	1 213	1 163	1 093
941	1 004	1 075	Antall ansatte pr 31.12.	1 350	1 268	1 183

Ytelser til konsernledelsen

(beløp i tusen kroner)

2011		Lønn og andre kort-siktige ytelser	Herav bonus ²⁾	Andre godtgjørelser	Opptjente pensjonsrettigheter	Lån	Antall egenkapitalbevis ¹⁾	Pensjonskostnad
Arne Austreid	Administrerende direktør	2 613	-	121	2 726	-	5 000	2 664
Terje Vareberg ^(til 31.12.2010)	Administrerende direktør		511					
Stian Helgøy	Konserndirektør kapitalmarked	2 008	292	262	7 084	7 540	14 799	500
Inge Reinertsen	Konserndirektør økonomi og finans	1 978	292	224	7 236	3 800	18 154	548
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	2 008	292	184	12 482	3 893	19 132	572
Rolf Aarsheim ^(til 10.08.2011)	Konserndirektør personmarked	1 324	292	349	15 016			259
Jan Friestad ^(fra 11.08.2011)	Konserndirektør personmarked	1 490	224	151	9 023	3 749	16 489	127
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 652	235	219	1 678	7 950	4 040	225
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 444	210	201	6 662	4 248	6 736	509
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 597	219	135	6 442	1 321	8 641	451
Wenche Mikalsen	Konserndirektør organisasjon og HR	1 502	219	204	4 468	2 434	3 390	696
2010								
Terje Vareberg	Administrerende direktør	2 822	-	303	34 378	7 828	137 780	2 404
Stian Helgøy	Konserndirektør kapitalmarked	4 995	3 220	192	5 306	7 792	14 799	382
Inge Reinertsen ^(fra 01.02.2010)	Konserndirektør økonomi og finans	1 329	20	218	5 547	3 450	13 154	218
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	1 624	20	189	10 241	3 900	19 132	612
Rolf Aarsheim	Konserndirektør personmarked	1 621	20	231	18 375	3 540	58 980	803
Glenn Sæther	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 292	20	159	1 668	7 950	4 040	344
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 175	20	177	5 707	4 263	6 732	614
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 286	20	152	4 709	924	8 641	453
Wenche Mikalsen	Konserndirektør organisasjon og HR	1 174	20	198	3 332	2 396	3 390	725
Erling Øverland ^(til 15.02.2010)	Konserndirektør økonomi og finans	-	-	177 ³⁾				
2009								
Terje Vareberg	Administrerende direktør	2 649	-	321	25 972	7 918	132 030	2 821
Sveinung Hestnes	Konserndirektør kapitalmarked	1 588	-	206	13 801	2 405	44 324	1 032
Erling Øverland	Konserndirektør økonomi og finans	-	-	1 983 ³⁾	-	-	8 648	-
Tore Medhus	Konserndirektør bedriftsmarked	1 484	-	125	8 495	2 075	18 182	624
Rolf Aarsheim	Konserndirektør personmarked	1 491	-	205	15 403	3 507	58 030	833
Svein Ivar Førland ^(til 27.11.2009)	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	1 154	-	173	591			549
Glenn Sæther ^(fra 28.11.2009)	Konserndirektør forretningsstøtte og utvikling	158	-	26	1 354	4 950	3 090	291
Thor-Christian Haugland	Konserndirektør kommunikasjon	1 112	-	169	4 895	4 273	5 786	629
Frode Bø	Konserndirektør risikostyring og compliance	1 028	-	122	3 473	2 117	7 691	457
Wenche Mikalsen ^(fra 01.05.2009)	Konserndirektør organisasjon og HR	715	-	128	2 104	2 295	3 190	269
Arild L. Johannessen ^(til 30.04.2009)	Konserndirektør organisasjon og HR	350	-	36				

(fortsettelse note 9)

For ytterligere opplysninger om godtgjørelse til ledende ansatte vises til styrets erklæring om fastsettelse av lønn og annen godtgjørelse til ledende ansatte.

¹⁾ Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2.

²⁾ Bonus er utbetalt i inneværende år, men opptjent og avsatt regnskapsmessig året før.

Bonus til Stian Helgøy i 2010 er opptjent som leder for kapitalmarkedet. Bonus til Jan Friestad er utbetalt som direktør forretningsutvikling personmarkedet.

³⁾ Beløpene er inklusive merverdiavgift.

Ytelser til styret og kontrollkomite

(beløp i tusen kroner)

2011		Honorar	Andre godtgjørelser	Lån	Antall egenkapitalbevis ⁴⁾
Kristian Eidesvik	Styreleder	330	2	-	84 006
Gunn-Jane Håland	Nestleder styret	190	-	9 317	-
Einar Risa	Styremedlem	165	-	-	3 837
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	150	705	2 306	1 281
Elin Rødder Gundersen	Styremedlem	162	-	-	-
Erik Edvard Tønnesen	Styremedlem	180	-	4 038	3 000
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	180	-	-	-
Erling Øverland	Styremedlem	195	-	-	14 648
Tor Magne Lønnum ^(til 19.05.2011)	Styremedlem	75	8	-	-
Mari Rege ^(fra 19.05.2011)	Styremedlem	50	-	3 844	1 557
Odd Rune Torstrup	Leder kontrollkomiteen	125	-	-	22 133
Siv Gausdal Eriksen	Medlem kontrollkomiteen	102	-	4 437	3 034
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	14 533
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	103	-	-	722 564
Odd Broshaug	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	1 501	-
2010					
Kristian Eidesvik	Styreleder	315	9	-	84 006
Gunn-Jane Håland	Nestleder styret	181	9	5 353	-
Einar Risa	Styremedlem	156	9	2 740	3 837
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	150	654	2 225	1 281
Elin Rødder Gundersen	Styremedlem	162	9	-	-
Tor Magne Lønnum	Styremedlem	144	-	-	20 713 065
Erik Edvard Tønnesen	Styremedlem	168	9	4 033	3 000
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	181	13	-	-
Erling Øverland ^(fra 25.03.2010)	Styremedlem	92	9	-	8 648
Odd Rune Torstrup	Leder kontrollkomiteen	137	-	-	13 133
Siv Gausdal Eriksen	Medlem kontrollkomiteen	103	-	8 650	3 034
Vigdis Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	13 133
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	110	-	-	701 034
Odd Broshaug	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	1 612	-

(fortsettelse note 9)

2009

Kristian Eidesvik	Styreleder	300	-	-	84 006
Gunn-Jane Håland	Nestleder styret	178	-	1 005	-
Einar Risa	Styremedlem	153	-	2 500	5 837
Sally Lund-Andersen	Styremedlem (ansattrepresentant)	150	561	2 105	1 081
Elin Rødder Gundersen (fra 01.04.2009)	Styremedlem	75	-	-	-
Tor Magne Lønnum (fra 01.11.2009)	Styremedlem	-	-	-	-
Erik Edvard Tønnesen	Styremedlem	162	-	4 006	-
Birthe Cecilie Lepsø	Styremedlem	181	-	-	-
Ingrid Landråk (til 31.03.2009)	Styremedlem	87	-	-	-
Erling Øverland (til 12.1.2009)	Styremedlem	44	-	-	8 648
Odd Rune Tørstrup	Leder kontrollkomiteen	125	-	-	13 133
Odd Broshaug	Nestleder kontrollkomiteen	90	-	1 615	-
Vigdís Wiik Jacobsen	Medlem kontrollkomiteen	90	-	-	13 133
Siv Gausdal Eriksen	Medlem kontrollkomiteen	103	-	4 731	3 034
Egil Fjogstad	Medlem kontrollkomiteen	103	-	-	722 564

4) Antall egenkapitalbevis vedkommende eier i SpareBank 1 SR-Bank pr 31.12. Det er også tatt med egenkapitalbevis tilhørende den nærmeste familie og kjente selskap der vedkommende har avgjørende innflytelse, jfr Aksjeloven § 1-2. I tillegg er det tatt med egenkapitalbevis fra den institusjonen som vedkommende tillitsmann er valgt på vegne av.

NOTE 10 ANDRE DRIFTSKOSTNADER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
173	176	212	IT kostnader	223	184	180
48	58	65	Markedsføring	88	76	63
89	84	81	Øvrige administrasjonskostnader	99	102	103
65	62	68	Ordinære avskrivninger (note 27 og 28)	80	72	69
68	36	61	Driftskostnader faste eiendommer	60	39	70
8	8	14	Formueskatt	14	8	8
30	33	42	Eksterne honorarer	51	39	34
79	78	88	Andre driftskostnader	190	176	171
560	535	631	Sum andre driftskostnader	805	696	698

Godtgjørelse til ekstern revisor - spesifisering av revisjonshonorar

(tall i tusen kroner)

2 297	2 152	2 536	Lovpålagt revisjon	3 615	3 042	3 192
130	292	135	Skatterådgivning ¹⁾	298	497	355
313	605	1 141	Andre attestasjonstjenester	1 141	656	329
345	566	393	Andre tjenester utenfor revisjon ¹⁾	499	647	400
3 085	3 615	4 205	Sum	5 553	4 842	4 276

¹⁾ I skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen for 2011 inngår honorar til Advokatfirma PricewaterhouseCoopers AS med 0,1 mill kroner for morbank og 0,3 mill kroner for konsernet.

I skatterådgivning og andre tjenester utenfor revisjonen for 2010 inngår honorar til Advokatfirma PricewaterhouseCoopers AS med 0,3 mill kroner for morbank og 0,5 mill kroner for konsernet.

I andre tjenester utenfor revisjonen for 2009 inngår honorar til Advokatfirmaet PricewaterhouseCoopers AS med 0,1 mill kroner.

Alle beløp er inklusive merverdiavgift.

NOTE 11 SKATT

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
1 215	1 414	1 314	Resultat før skattekostnad	1 495	1 614	1 432
-282	-386	-208	Permanente forskjeller ¹⁾	-171	-393	-331
-13	58	-19	Konsernbidrag	-	-	-
2 224	-36	-629	Endring i midlertidige forskjeller	-599	22	2 051
-143	-49	-290	Endring i midlertidige forskjeller ført direkte mot egenkapitalen	-301	-72	-149
20	-	-	Reduksjon for skattefradrag underskudd	-	-	36
-2 263	-	-	Underskudd til framføring	-	-	-2 261
758	1 001	168	Årets skattegrunnlag/skattepliktige inntekt	423	1 171	779
212	280	47	Herav betalbar skatt 28%	118	319	218
4	18	37	Skatteeffekt konsernbidrag	-	-	-
6	-	-	Skatteeffekt emisjonskostnad ført mot egenkapital	-	-	6
11	9	211	Endring i utsatt skatt	196	6	57
40	14	81	Endring i utsatt skatt som ikke føres over resultatregnskapet	95	5	40
-	-34	2	For mye/lite betalbar skatt avsatt tidligere år	4	-33	-
273	288	378	Sum skattekostnad	414	297	321
			Forklaring til hvorfor årets skattekostnad ikke utgjør 28 % av resultat før skatt			
340	396	368	28 % skatt av resultat før skatt	419	452	402
-79	-90	-58	28 % skatt av permanente forskjeller ¹⁾	-48	-92	-93
6	-	-	Skatteeffekt tiltakspakke	-	-	6
6	-	-	Skatteeffekt emisjonskostnad ført mot egenkapital	-	-	6
-	-34	2	For mye/lite avsatt skatt tidligere år	9	-33	-
-	16	66	For mye/ lite avsatt skatt/skattefordel tidligere år	33	-30	-
273	288	378	Beregnet skattekostnad	414	297	321
			Utsatt skattefordel			
-146	-152	-169	- utsatt skattefordel som reverserer om mer enn 12 mnd	-207	-183	-175
-9	-52	-29	- utsatt skattefordel som reverserer innen 12 mnd	-	-53	-9
-155	-204	-198	Sum utsatt skattefordel	-207	-236	-184
			Utsatt skatt			
242	253	459	- utsatt skatt som reverserer om mer enn 12 mnd	536	342	341
4	15	35	- utsatt skatt som reverserer innen 12 mnd	-	32	4
246	268	494	Sum utsatt skatt	536	374	345
91	64	296	Netto utsatt skatt/utsatt skattefordel	329	138	162
			Spesifikasjon over midlertidige forskjeller			
23	25	20	Gevinst og tapskonto	16	23	11
841	761	1 625	Forskjeller knyttet til finansposter	1 638	810	847
-	-	-	Utlån	27	25	22
-511	-517	-584	Pensjonsforpliktelser	-703	-617	-592
-31	-3	-	Regnskapsmessige avsetninger	-3	-5	-32
-	-	-	Leasing driftsmidler	234	285	338
-10	-21	-23	Varige driftsmidler	-34	-26	-16
14	-16	19	Avgitt konsernbidrag	-	-	-
-	-	-	Framførbart underskudd	-	-3	-3
325	229	1 057	Sum midlertidige forskjeller	1 176	492	575
28 %	28 %	28 %	Anvendt skattesats	28 %	28 %	28 %

¹⁾ Inkluderer skattefritt utbytte, ikke fradragsberettigede kostnader, netto skattefri gevinst ved realisasjon av aksjer innenfor EØS området, samt fradrag for resultatandel knyttet til tilknyttede selskaper (resultatandel trekkes ut ettersom den allerede er skattlagt hos det enkelte selskap). Formueskatt blir etter IFRS regelverket klassifisert som en avgift og ikke som en skattekostnad. Formueskatten for 2011 er kostnadsført med 14 mill kroner og klassifisert som andre driftskostnader.

NOTE 12 KREDITTINSTITUSJONER - FORDRINGER OG GJELD

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner						
173	343	118	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	125	351	181
5 574	5 268	5 273	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	598	922	1 120
5 747	5 611	5 391	Sum	723	1 273	1 301
Spesifisert på de vesentligste valutasorter						
4 533	4 114	4 279	NOK	51	108	447
284	919	615	EUR	566	858	240
757	305	324	USD	22	34	441
173	273	173	Andre valutasorter	84	273	173
5 747	5 611	5 391	Sum	723	1 273	1 301
2,5 %	2,3 %	2,7 %	Gjennomsnittlig rente	2,7 %	2,3 %	2,5 %
Gjeld til kredittinstitusjoner						
3 157	4 474	1 652	Uten avtalt løpetid eller oppsigelsestid	1 650	4 473	3 155
5 585	2 795	3 038	Med avtalt løpetid eller oppsigelsestid	3 037	2 794	5 585
112	92	95	Opptjente renter	95	92	112
8 854	7 361	4 785	Sum	4 782	7 359	8 852
Spesifisert på de vesentligste valutasorter						
6 848	5 518	3 360	NOK	3 357	5 516	6 846
1 694	759	971	EUR	971	759	1 694
184	992	351	USD	351	992	184
16	-	8	Andre valutasorter	8	-	16
112	92	95	Opptjente renter	95	92	112
8 854	7 361	4 785	Sum	4 782	7 359	8 852
2,2 %	2,4 %	2,2 %	Gjennomsnittlig rente	2,2 %	2,4 %	2,2 %

Gjennomsnittlig rente er beregnet på grunnlag av faktisk rentekostnad i året i prosent av gjennomsnittlig saldo til kredittinstitusjoner.

NOTE 13 UTLÅN TIL OG FORDRINGER PÅ KUNDER

(tall i mill kroner)

Morbank			Konsern			
2009	2010	2011	2011	2010	2009	
Fordeling på fordringstype						
-	-	-	Leiefinansieringsavtaler (finansiell leasing)	4 118	3 917	3 868
16 836	19 988	14 099	Kasse-, drifts- og brukskreditter	14 099	19 988	16 836
3 741	3 228	3 978	Byggelån	4 090	3 279	3 930
68 034	77 190	77 420	Nedbetalingslån	78 595	78 286	68 562
51	87	150	Merverdi fastrente utlån/amortisering etableringsgebyr	150	76	56
221	236	303	Opptjente renter	316	246	221
88 883	100 729	95 950	Brutto utlån	101 368	105 792	93 473
-295	-346	-355	Individuelle nedskrivninger	-418	-402	-329
-287	-314	-317	Nedskrivninger av grupper av utlån	-362	-357	-320
88 301	100 069	95 278	Netto utlån	100 588	105 033	92 824
Fordeling på markeder						
44 950	55 516	46 547	Personmarkedet	47 593	56 492	45 847
43 590	44 845	48 453	Bedriftsmarkedet	52 563	48 736	47 063
71	45	497	Offentlig	746	241	286
51	87	150	Ufordelt	150	76	56
221	236	303	Opptjente renter	316	247	221
88 883	100 729	95 950	Brutto utlån	101 368	105 792	93 473
-295	-346	-355	Individuelle nedskrivninger	-418	-402	-329
-287	-314	-317	Nedskrivninger av grupper av utlån	-362	-357	-320
88 301	100 069	95 278	Netto utlån	100 588	105 033	92 824
Herav ansvarlig lånekapital						
60	60	60	Ansvarlig kapital i kredittinstitusjoner	-	-	-
42	43	43	Ansvarlig kapital i øvrige finansinstitusjoner	43	43	42
102	103	103	Ansvarlig lånekapital bokført under utlån	43	43	42
Utlån til ansatte						
1 776	1 856	1 693	Utlån til ansatte	2 197	2 457	2 242
313	539	877	Herav lån i SpareBank 1 Boligkreditt AS	1 131	690	376
Vilkårene er ett prosent-poeng under normrenten som fastsettes av Finansdepartementet.						
24 754	25 857	44 694	Utlån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt	44 694	25 857	24 754
146	156	85	Mottatt provisjon fra SpareBank 1 Boligkreditt	85	156	146
-	304	635	Utlån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt	635	304	-
-	1	2	Mottatt provisjon fra SpareBank 1 Næringskreditt	2	1	-
Totalt engasjement fordelt på risikogrupper						
52 383	69 383	61 213	Laveste risiko	62 075	71 226	54 290
35 390	39 390	40 447	Lav risiko	43 255	41 506	37 290
13 932	8 509	11 461	Middels risiko	12 697	9 148	14 654
418	1 209	304	Høy risiko	382	1 342	656
2 556	1 599	2 777	Høyeste risiko	3 005	1 790	2 783
1 075	1 063	966	Mislighold	1 172	1 205	1 118
105 754	121 153	117 168	Totalt	122 586	126 217	110 791
Brutto utlån fordelt på risikogrupper						
45 120	26 291	48 206	Laveste risiko	49 063	28 242	47 022
29 084	64 012	32 950	Lav risiko	35 754	66 025	30 984
10 941	6 948	10 599	Middels risiko	11 833	7 587	11 216

(fortsettelse note 13)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
281	750	272	Høy risiko	350	883	519
2 184	1 342	2 519	Høyeste risiko	2 746	1 533	2 411
1 001	1 063	951	Mislighold	1 156	1 205	1 044
272	323	453	Ufordelt	466	317	277
88 883	100 729	95 950	Totalt	101 368	105 792	93 473
Individuelle nedskrivninger fordelt på risikogrupper ¹⁾						
303	346	357	Mislighold	420	402	337
303	346	357	Totalt	420	402	337

¹⁾ Ved nedskrivning blir kapital på alle utlån uavhengig av tidligere risikoklassifisering flyttet til risikoklassen mislighold.

			Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap fordelt på risikogrupper ²⁾			
1	1	1	Laveste risiko	1	1	2
53	79	55	Lav risiko	60	81	57
133	67	95	Middels risiko	108	73	137
9	18	9	Høy risiko	10	21	12
113	80	115	Høyeste risiko	128	91	119
38	12	23	Mislighold	23	14	39
347	257	298	Totalt	330	281	366

²⁾ Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap er det beløp som morbanken og konsernet statistisk forventer å tape på utlånsporteføljen i løpet av en 12 måneders periode. Beregningene er basert på et langsiktig snitt gjennom en konjunktursyklus.

			Totalt engasjement fordelt på sektor og næring			
3 520	3 959	4 257	Jordbruk/skogbruk	4 502	4 181	3 744
691	323	510	Fiske/fiskeoppdrett	615	396	742
2 491	3 074	2 699	Bergverksdrift/utvinning	2 809	3 142	2 565
4 120	3 758	2 311	Industri	2 910	4 420	4 801
3 955	6 226	5 640	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	6 540	7 151	4 884
3 377	3 378	3 150	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	3 573	3 715	3 726
6 493	8 191	10 651	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	11 034	8 562	6 858
23 940	24 691	26 694	Eiendomsdrift	26 860	24 928	24 075
5 853	5 915	8 039	Tjenesteytende virksomhet	9 203	6 890	6 965
1 438	850	3 319	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	3 591	1 067	1 658
55 878	60 365	67 270	Sum næring	71 637	64 452	60 018
49 876	60 788	49 898	Personkunder	50 949	61 765	50 773
105 754	121 153	117 168	Totalt	122 586	126 217	110 791
Brutto utlån fordelt på sektor og næring						
2 915	3 208	3 528	Jordbruk/skogbruk	3 773	3 430	3 139
556	292	311	Fiske/fiskeoppdrett	416	365	607
2 104	2 168	2 618	Bergverksdrift/utvinning	2 728	2 236	2 178
2 289	1 929	1 087	Industri	1 686	2 591	2 970
1 386	2 957	3 123	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	4 022	3 882	2 315
2 507	2 167	2 064	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	2 487	2 504	2 856
5 302	5 756	6 173	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	6 553	6 127	5 667
21 934	21 868	23 586	Eiendomsdrift	23 749	22 105	21 622
4 423	4 036	5 664	Tjenesteytende virksomhet	6 827	5 011	5 535
245	509	796	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	1 068	726	460
43 661	44 890	48 950	Sum næring	53 309	48 977	47 349
44 950	55 516	46 547	Personkunder	47 593	56 492	45 847
272	323	453	Ufordelt	466	323	277
88 883	100 729	95 950	Totalt	101 368	105 792	93 473

(fortsettelse note 13)

Morbank			Konsern			
2009	2010	2011		2011	2010	2009
Individuelle nedskrivninger fordelt på sektor og næring						
1	6	4	Jordbruk/skogbruk	10	9	7
1	1	-	Fiske/fiskeoppdrett	-	1	1
-	-	-	Bergverksdrift/utvinning	8	7	-
10	13	17	Industri	31	21	15
13	28	16	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	21	35	20
13	21	12	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	19	29	14
36	46	39	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	50	57	43
95	118	127	Eiendomsdrift	128	119	96
88	56	48	Tjenesteytende virksomhet	57	63	91
-	-	-	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	-	-	-
257	289	263	Sum næring	324	341	287
46	57	94	Personkunder	96	61	50
303	346	357	Totalt	420	402	337
Forventet årlig gjennomsnittlig netto tap fordelt på sektor og næring						
1	3	3	Jordbruk/skogbruk	5	4	2
5	-	1	Fiske/fiskeoppdrett	1	1	5
25	14	27	Bergverksdrift/utvinning	27	14	26
20	16	9	Industri	19	19	23
19	16	13	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	18	20	23
13	12	12	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	21	14	14
38	29	32	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	33	31	40
147	99	98	Eiendomsdrift	98	100	147
54	38	58	Tjenesteytende virksomhet	63	43	59
-	-	4	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	4	1	-
322	227	257	Sum næring	289	247	339
25	30	41	Personkunder	41	34	27
347	257	298	Totalt	330	281	366
Brutto utlån fordelt på geografiske områder						
67 495	72 685	67 736	Rogaland	71 256	75 869	70 526
8 345	9 165	8 355	Agder-fylkene	8 872	9 657	8 724
6 706	12 483	11 998	Hordaland	12 660	13 139	7 265
402	430	738	Utlandet	738	431	402
5 663	5 643	6 670	Øvrige	7 376	6 373	6 279
272	323	453	Ufordelt	466	323	277
88 883	100 729	95 950	Totalt	101 368	105 792	93 473
Utlån til og fordringer på kunder knyttet til finansielle leieavtaler						
				2011	2010	2009
Bruttoinvesteringer knyttet til finansielle leieavtaler						
Inntil 1 år				1 306	1 217	1 162
Mellom 1 og 5 år				2 824	2 594	2 554
Senere enn 5 år				533	593	574
Sum				4 663	4 404	4 290
Nettoinvesteringer knyttet til finansielle leieavtaler						
Inntil 1 år				1 123	1 060	1 014
Mellom 1 og 5 år				2 532	2 338	2 322
Senere enn 5 år				474	528	516
Sum				4 129	3 926	3 852

NOTE 14 ALDERSFORDELING PÅ FORFALTE, MEN IKKE NEDSKREVNE UTLÅN

(tall i mill kroner)

Tabellen angir forfalte beløp på utlån og overtrekk på kreditt/innskudd fordelt på antall dager etter forfall som ikke skyldes forsinkelser i betalingsformidlingen.

Morbank

2011	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	1 298	45	18	60	1 421
- Bedriftsmarked	583	29	42	60	714
Sum	1 881	74	60	120	2 135

2010

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	732	72	36	77	917
- Bedriftsmarked	718	35	17	88	858
Sum	1 450	107	53	165	1 775

2009

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	360	29	11	34	434
- Bedriftsmarked	107	9	-	79	195
Sum	467	38	11	113	629

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevne utlån til og fordringer på kunder, var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser pr 31.12.2011 1 923 mill kroner (1 685 mill kroner og 513 mill kroner for henholdsvis 2010 og 2009).

Konsern

2011	Under 30 dager	31 - 60 dager	61 - 90 dager	Over 91 dager	Totalt
Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	1 298	48	18	72	1 436
- Bedriftsmarked	583	46	51	64	744
Sum	1 881	94	69	136	2 180

2010

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	732	78	37	81	928
- Bedriftsmarked	718	74	19	95	906
Sum	1 450	152	56	176	1 834

2009

Utlån til og fordringer på kunder					
- Personmarked	360	38	11	38	447
- Bedriftsmarked	107	197	7	81	392
Sum	467	235	18	119	839

Av det totale beløp av brutto forfalte, men ikke nedskrevne utlån til og fordringer på kunder, var virkelig verdi på tilhørende pantstillelser pr 31.12.2011 1 966 mill kroner (1 744 mill kroner og 723 mill kroner for henholdsvis 2010 og 2009).

NOTE 15 TAP PÅ UTLÅN OG GARANTIER

(tall i mill kroner)

2009			Morbank 2010			2011			
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	
-3	-18	-21	4	11	15	39	-30	9	Tap på utlån og garantier
-1	82	81	-4	18	14	6	-3	3	Periodens endring i individuelle nedskrivninger
13	207	220	5	162	167	9	53	62	Periodens endring i gruppenedskrivninger
2	50	52	1	18	19	-	64	64	Konstaterte tap på engasjement som tidligere er nedskrevet
-	-	-	-	-	-	-	7	7	Konstaterte tap på engasjement som tidligere ikke er nedskrevet
4	13	17	1	5	6	2	4	6	Periodens endring i tap overtatte eiendeler
-13	-3	-16	-5	-29	-34	-2	-28	-30	Amortisert utlån
2	331	333	2	185	187	54	67	121	Inngang på tidligere nedskrevet utlån og garantier
									Sum tap på utlån og garantier
									Individuelle nedskrivninger
46	278	324	42	261	303	50	296	346	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 1.1.
-13	-207	-220	-5	-162	-167	-9	-53	-62	Konstaterte tap i perioden på utlån og garantier hvor det tidligere er foretatt individuelle nedskrivninger
-14	-99	-113	-13	-58	-71	-16	-80	-96	Tilbakeføring av tidligere års nedskrivninger
2	97	99	2	64	66	4	26	30	Økning i nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere er gjort individuelle nedskrivninger
3	13	16	-1	-6	-7	-	1	1	Amortisert kost
18	175	193	20	167	187	61	77	138	Nedskrivninger på engasjement hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger
-	4	4	-	-	-	-	-	-	Nedskrivninger på garantier hvor det tidligere år ikke er gjort individuelle nedskrivninger
-	-	-	5	30	35	-	-	-	Nedskrivninger vedrørende oppkjøp Kvinherad Sparebank
42	261	303	50	296	346	90	267	357	Individuelle nedskrivninger til dekning av tap på utlån og garantier 31.12.
									Nedskrivninger på grupper av utlån
16	190	206	15	272	287	11	303	314	Nedskrivninger for dekning av tap på utlån og garantier 1.1.
-1	82	81	-4	18	14	6	-3	3	Periodens nedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier
-	-	-	-	13	13	-	-	-	Nedskrivninger vedrørende oppkjøp Kvinherad Sparebank
15	272	287	11	303	314	17	300	317	Gruppenedskrivning for dekning av tap på utlån og garantier 31.12.
									Tap fordelt på sektor og næring
0 %	1		2 %	4		-1 %	-1		Jordbruk/skogbruk
0 %	-		0 %	-		-1 %	-1		Fiske/fiskeoppdrett
0 %	-		0 %	-		0 %	-		Bergverksdrift/utvinning
21 %	71		-10 %	-19		-3 %	-4		Industri
2 %	8		7 %	13		2 %	3		Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg
8 %	25		2 %	4		2 %	3		Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet
11 %	38		2 %	4		11 %	13		Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport
26 %	88		73 %	137		24 %	29		Eiendomsdrift
5 %	18		13 %	25		23 %	28		Tjenesteytende virksomhet
24 %	81		7 %	13		2 %	3		Overført fra nedskrivning på grupper av utlån
1 %	3		3 %	6		40 %	48		Personkunder
100 %	333		100 %	187		100 %	121		Tap på utlån til kunder
									Misligholdte og tapsutsatte engasjement
2007	2008	2009	2010	2011					
90	332	355	408	384					Misligholdte engasjement
617	1 214	696	656	587					Øvrige tapsutsatte engasjement
707	1 546	1 051	1064	971					Totalt tapsutsatte engasjement
-92	-324	-303	-346	-357					Individuelle nedskrivninger
9	7	1	13	11					Renter ved reversering av diskonterte nedskrivninger
624	1 229	749	731	625					Netto tapsutsatte engasjement

Inntektsførte renter i 2011 på engasjement med nedskrivning pr 31.12.2011 utgjør 60 mill kroner i morbank og 62 mill kroner i konsern. Virkelig verdi av panteverdier knyttet til utlån og fordringer som er gjenstand for individuell nedskrivning er lik bokført verdi pluss nedskrivningen. De pantsatte verdiene består av kontanter, verdipapirer, garantibrev og eiendommer.

Konsern									
2011			2010			2009			
PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	PM	BM	Totalt	
37	-21	16	5	33	38	-2	-10	-12	
8	-3	5	-3	27	24	-	91	91	
9	57	66	6	169	175	14	213	227	
3	71	74	4	26	30	5	58	63	
-	7	7	-	-	-	-	-	-	
2	4	6	1	5	6	4	13	17	
-5	-30	-35	-6	-33	-39	-13	-5	-18	
54	85	139	7	227	234	8	360	368	
54	349	403	49	288	337	50	299	349	
-9	-57	-66	-6	-169	-175	-14	-213	-227	
-19	-89	-108	-14	-69	-83	-15	-111	-126	
4	28	32	2	65	67	2	97	99	
-	-	-	-1	-7	-8	3	13	16	
63	96	159	24	205	229	23	199	222	
-	-	-	-	-	-	-	4	4	
-	-	-	5	30	35	-	-	-	
93	327	420	59	343	402	49	288	337	
19	338	357	22	298	320	22	207	229	
8	-3	5	-4	28	24	-	91	91	
-	-	-	-	13	13	-	-	-	
27	335	362	18	339	357	22	298	320	
	-1 %	-1		2 %	5		1 %	4	
	-1 %	-1		0 %	-		0 %	-	
	0 %	-		0 %	-		0 %	-	
	3 %	4		-3 %	-8		20 %	75	
	4 %	6		6 %	15		1 %	4	
	3 %	4		6 %	13		8 %	28	
	11 %	15		2 %	4		13 %	46	
	22 %	30		62 %	144		24 %	90	
	22 %	31		13 %	31		6 %	22	
	4 %	5		10 %	23		25 %	91	
	33 %	46		3 %	7		2 %	8	
	100 %	139		100 %	234		100 %	368	
	2011	2010	2009	2008	2007				
	415	443	395	348	92				
	696	762	753	1 264	647				
	1 111	1 205	1 148	1 612	739				
	- 420	-402	-337	-349	-105				
	11	13	1	7	9				
	702	816	812	1 270	641				

NOTE 16 KREDITTRISIKOEKSPONERING FOR HVER INTERNE RISIKOKATEGORI

(beløp i mill kroner)

	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement
	2011	2011				
Morbank	2011	2011	2010		2010	
Laveste risiko	0,00	61 213	4,27	69 383	0,07	52 383
Lav risiko	2,74	40 447	5,71	39 390	3,85	35 390
Middels risiko	25,45	11 461	11,76	8 509	17,77	13 932
Høy risiko	12,28	304	5,65	1 209	36,41	418
Høyeste risiko	46,50	2 777	23,92	1 599	53,32	2 556
Mislighold og nedskrevet	6,85	966	6,64	1 063	7,17	1 075
Totalt	4,63	117 168	5,88	121 153	5,06	105 754

	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %		Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement	Gjennomsnittlig usikret eksponering i %	Totalt engasjement
	2011	2011				
Konsern	2011	2011	2010		2009	
Laveste risiko	0,00	62 075	4,14	71 226	0,06	54 290
Lav risiko	3,17	43 255	5,42	41 506	3,67	37 290
Middels risiko	25,84	12 697	11,09	9 148	17,01	14 654
Høy risiko	28,60	382	4,60	1 342	24,58	656
Høyeste risiko	47,19	3 005	21,74	1 790	48,81	2 783
Mislighold og nedskrevet	11,81	1 172	6,11	1 205	7,01	1 118
Totalt	5,47	122 586	5,63	126 217	4,85	110 791

SpareBank 1 SR-Bank fastsetter realisasjonsverdien på stille sikkerheter slik at disse ut fra en konservativ vurdering reflekterer den antatte realisasjonsverdi i en nedgangskonjunktur. Eksempelvis vil stille sikkerheter i form av negativ pant og unoterte aksjer i henhold til konsernets interne retningslinjer ikke bli tillagt noen realisasjonsverdi og dermed fremstå som usikret. Den konservative vurderingen innebærer at faktisk oppnådd realisasjonsverdi kan bli høyere enn estimert realisasjonsverdi.

NOTE 17 MAKSIMAL KREDITTRISIKOEKSPONERING

(tall i mill kroner)

Maksimal eksponering mot kreditrisiko for komponentene i balansen, inkludert derivater

Eksponeringen er vist brutto før eventuelle pantestillelser og tillatte motregninger.

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Eiendeler			
541	1 024	3	Fordringer på sentralbanken	3	1 024	541
5 747	5 611	5 391	Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	723	1 273	1 301
88 301	100 069	95 278	Utlån til og fordringer på kunder	100 588	105 033	92 824
22 558	18 736	19 846	Sertifikater og obligasjoner	19 850	18 742	22 582
2 444	3 247	3 728	Derivater	3 716	3 241	2 438
119 591	128 687	124 246	Sum kreditteksponering balanseposter	124 880	129 313	119 686
			Forpliktelser			
6 253	8 512	9 768	Stilte garantier	9 768	8 512	6 253
12 312	12 955	12 256	Ubenyttede kreditter	12 256	12 955	12 312
3 104	2 751	3 386	Lånetilsagn	3 927	2 988	3 263
21 669	24 218	25 410	Sum finansielle garantistillelser og lånetilsagn	25 951	24 455	21 828
141 260	152 905	149 656	Total kredittrisikoeksponering	150 831	153 768	141 514

Kredittrisikoeksponering knyttet til finansielle eiendeler fordelt på geografiske områder

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011	Bank aktiviteter	2011	2010	2009
93 848	96 845	89 951	Rogaland	90 347	94 929	92 530
8 345	10 935	10 220	Agder-fylkene	10 447	11 507	8 724
7 072	13 850	14 798	Hordaland	15 067	14 984	7 631
1 090	1 306	2 751	Utlandet	2 665	1 572	1 090
5 903	7 986	8 362	Øvrige	8 739	8 793	6 519
116 258	130 922	126 082	Totalt bank aktiviteter	127 265	131 785	116 494
			Markets aktiviteter			
20 912	17 036	15 692	Norge	15 696	17 042	20 936
1 272	1 323	3 846	Europa/Asia	3 846	1 323	1 272
374	377	308	USA	308	377	374
22 558	18 736	19 846	Totalt Markets aktiviteter	19 850	18 742	22 582
2 444	3 247	3 728	Derivater	3 716	3 241	2 438
141 260	152 905	149 656	Totalt fordelt på geografiske områder	150 831	153 768	141 514

NOTE 18 KREDITTKVALITET PR KLASSE AV FINANSIELLE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Kredittkvaliteten av finansielle eiendeler håndteres ved at banken benytter sine interne retningslinjer for kredittrater.

Tabellen angir kredittkvaliteten pr klasse av eiendeler for utlånsrelaterte eiendeler i balansen, basert på bankens eget kredittratingsystem.

Morbank	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt og individuelt nedskrevet	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2011							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 391	-	-	-	-	-	5 391
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	32 757	11 212	705	56	173	1 645	46 548
- Bedriftsmarked	14 116	21 242	9 956	199	2 340	1 097	48 950
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	453
Sum utlån	52 264	32 454	10 661	255	2 513	2 742	101 342
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	3 321	-	-	-	-	-	3 321
Noterte obligasjoner og sertifikater	14 591	698	411	163	90	-	15 953
Unoterte obligasjoner og sertifikater	95	2	148	117	87	-	449
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	123
Sum finansielle investeringer	18 007	700	559	280	177	-	19 846
Sum utlånsrelaterte eiendeler	70 271	33 154	11 220	535	2 690	2 742	121 188
2010							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 611	-	-	-	-	-	5 611
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	10 481	43 438	378	13	58	1 148	55 516
- Bedriftsmarked	15 523	19 638	6 420	718	1 212	1 379	44 890
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	323
Sum utlån	31 615	63 076	6 798	731	1 270	2 527	106 340
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	2 165	-	-	-	-	-	2 165
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 424	935	318	119	61	-	12 857
Unoterte obligasjoner og sertifikater	2 308	628	532	84	108	-	3 660
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	54
Sum finansielle investeringer	15 897	1 563	850	203	169	-	18 736
Sum utlånsrelaterte eiendeler	47 512	64 639	7 648	934	1 439	2 527	125 076
2009							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	5 747	-	-	-	-	-	5 747
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	32 697	11 436	512	27	76	202	44 950
- Bedriftsmarked	12 423	17 648	10 429	254	2 108	799	43 661
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	272
Sum utlån	50 867	29 084	10 941	281	2 184	1 001	94 630
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	6 363	-	-	-	-	-	6 363
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 001	993	369	103	12	-	12 478
Unoterte obligasjoner og sertifikater	1 702	1 413	403	109	45	-	3 672
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	45
Sum finansielle investeringer	19 066	2 406	772	212	57	-	22 558
Sum utlånsrelaterte eiendeler	69 933	31 490	11 713	493	2 241	1 001	117 188

(fortsettelse note 18)

Konsern	Verken forfalt eller nedskrevet					Forfalt og individuelt nedskrevet	Sum
	Laveste risiko	Lav risiko	Middels risiko	Høy risiko	Høyeste risiko		
2011							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	723	-	-	-	-	-	723
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	33 410	11 565	711	58	174	1 675	47 593
- Bedriftsmarked	14 312	23 687	11 192	276	2 568	1 274	53 309
- Ufordelt							466
Sum utlån	48 445	35 252	11 903	334	2 742	2 949	102 091
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	3 321	-	-	-	-	-	3 321
Noterte obligasjoner og sertifikater	14 591	698	411	163	90	-	15 953
Unoterte obligasjoner og sertifikater	95	2	148	117	91	-	453
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	123
Sum finansielle investeringer	18 007	700	559	280	181	-	19 850
Sum utlånsrelaterte eiendeler	66 452	35 952	12 462	614	2 923	2 949	121 941
2010							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 273	-	-	-	-	-	1 273
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	11 013	43 608	546	57	111	1 157	56 492
- Bedriftsmarked	16 951	21 474	6 890	807	1 349	1 506	48 977
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	323
Sum utlån	29 237	65 082	7 436	864	1 460	2 663	107 065
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	2 165	-	-	-	-	-	2 165
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 424	935	318	119	61	-	12 857
Unoterte obligasjoner og sertifikater	2 308	628	532	84	114	-	3 666
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	54
Sum finansielle investeringer	15 897	1 563	850	203	175	-	18 742
Sum utlånsrelaterte eiendeler	45 134	66 645	8 286	1 067	1 635	2 663	125 807
2009							
Utlån							
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	1 301	-	-	-	-	-	1 301
Utlån til og fordringer på kunder							
- Personmarked	33 036	11 775	641	69	116	210	45 847
- Bedriftsmarked	13 986	19 209	10 575	450	2 295	834	47 349
- Ufordelt	-	-	-	-	-	-	277
Sum utlån	48 323	30 984	11 216	519	2 411	1 044	94 774
Finansielle investeringer							
Norske statsobligasjoner	6 379	-	-	-	-	-	6 379
Noterte obligasjoner og sertifikater	11 001	993	369	103	12	-	12 478
Unoterte obligasjoner og sertifikater	1 704	1 413	405	109	49	-	3 680
Opptjente renter	-	-	-	-	-	-	45
Sum finansielle investeringer	19 084	2 406	774	212	61	-	22 582
Sum utlånsrelaterte eiendeler	67 407	33 390	11 990	731	2 472	1 044	117 356

(fortsettelse note 18)

Klassifisering av finansielle investeringer:

Obligasjonene allokteres til SpareBank 1 SR-Bank sine egne risikokategorier basert på eksterne ratinger. Dersom et verdipapir har en offisiell rating skal denne benyttes, men i tilfeller hvor offisiell rating ikke eksisterer benyttes eksterne meglers skyggerating som grunnlag for risikoklassifiseringen. Oversikten under illustrerer sammenhengen mellom SpareBank 1 SR-Bank sine risikokategorier og Standard & Poor's ratingmatrise (Long-Term Credit Ratings).

Bankens risikokategori	S&P rating
Laveste risiko	AAA, AA+, AA og AA-
Lav risiko	A+, A og A-
Middels risiko	BBB+, BBB, BBB-
Høy risiko	BB+, BB, BB-
Høyeste risiko	B+ og lavere

NOTE 19 SERTIFIKATER OG OBLIGASJONER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi			
			Stat			
6 414	2 187	3 677	pålydende	3 677	2 187	6 430
6 363	2 165	3 677	virkelig verdi	3 677	2 165	6 379
			Annen offentlig utsteder			
53	-	52	pålydende	52	-	53
53	-	52	virkelig verdi	52	-	53
			Finansielle foretak			
3 803	5 223	6 982	pålydende	6 982	5 223	3 807
3 874	5 257	6 970	virkelig verdi	6 970	5 257	3 878
			Ikke-finansielle foretak			
329	475	514	pålydende	523	485	333
314	461	507	virkelig verdi	511	467	318
10 599	7 885	11 225	Sum sertifikater og obligasjoner til pålydende	11 234	7 895	10 623
10 604	7 883	11 206	Sum sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	11 210	7 889	10 628
			Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost			
			Finansielle foretak			
11 691	10 608	8 396	pålydende	8 396	10 608	11 691
11 663	10 592	8 389	bokført verdi	8 389	10 592	11 663
			Ikke-finansielle foretak			
248	208	128	pålydende	128	208	248
246	207	128	bokført verdi	128	207	246
11 939	10 816	8 524	Sum sertifikater og obligasjoner til pålydende	8 524	10 816	11 939
11 909	10 799	8 517	Sum sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	8 517	10 799	11 909
45	54	123	Opptjente renter	123	54	45
22 558	18 736	19 846	Sum sertifikater og obligasjoner	19 850	18 742	22 582

Reklassifisering av finansielle eiendeler

I forbindelse med den ekstraordinære og negative utviklingen i verdens finansmarkeder i 3. kvartal 2008 vedtok IASB den 13.10.2008 endringer til IAS 39 og IFRS 7. Endringen medførte mulighet for å reklassifisere deler av eller hele porteføljen av finansielle eiendeler med tilbakevirkende kraft til 1.7.2008. SpareBank 1 SR-Bank har valgt å benytte seg av denne muligheten og har valgt å reklassifisere deler av obligasjonsporteføljen til kategorier som vurderes til amortisert kost, dvs. "Holde til forfall" eller "Lån og fordringer". Det er ikke gjennomført tilsvarende reklassifiseringer i datterselskaper.

(fortsettelse note 19)

Av tabellen nedenfor framgår hvilken effekt det regnskapsmessig ville vært å la være å reklassifisere porteføljen.

Konsern ³⁾

1.7.2008

Sertifikater og obligasjoner klassifisert som:	Bokført verdi	Amortisering som rente-inntekt	Effekt av reklass som kursgevinst	Observerbar markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet	3 041	-	-	3 041
Holde til forfall ¹⁾	2 350	-	-	2 350
Fordringer ¹⁾	578	-	-	578
Sum sertifikater og obligasjoner	5 969	-	-	5 969

Konsern ³⁾

31.12.2011

Sertifikater og obligasjoner klassifisert som:	Bokført verdi	Amortisering som rente-inntekt	Effekt av reklass som kursgevinst	Observerbar markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet	11 210	-	-	11 210
Holde til forfall	715	-2	-6	707
Obligasjoner med fortrinnsrett ²⁾	7 802	-	-	7 802
Opptjente renter	123	-	-	123
Sum sertifikater og obligasjoner	19 850	-2	-6	19 842

31.12.2011

Obligasjoner reklassifisert til fordring og

holde til forfall	1.7.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
Bokført verdi	2 928	2 284	1 324	715
Nominell verdi (pålydende)	2 985	2 314	1 341	723
Observerbar markedsverdi	2 928	2 278	1 324	707

Banken forventer å få tilbakebetalt pålydende av obligasjoner som ligger i porteføljen for reklassifisering.

¹⁾ Netto urealisert tap som er tilbakeført pr 1.7.2008 er 47,3 mill kroner. Beløpet amortiseres over instrumentenes gjenværende løpetid.

Veiet gjenværende løpetid på reklassifiseringstidspunktet er ca. 2,7 år.

²⁾ Av obligasjoner med fortrinnsrett er 7 802 mill kroner benyttet i bytteordningen med finansdepartementet.

Løpetiden på obligasjonene er tilnærmet lik løpetiden på bytteordningen.

³⁾ Noten er tilnærmet lik for morbank.

NOTE 20 FINANSIELLE DERIVATER

Generell beskrivelse:

Virkelig verdi av finansielle derivater framkommer vanligvis ved bruk av verdivurderingsmodeller der prisen på underliggende, eksempelvis rente og valuta innhentes i markedet. I de tilfeller konsernets risikoposisjon er tilnærmet nøytral, vil midtkurs bli anvendt. Med nøytral risikoposisjon menes for eksempel at renterisiko innenfor et løpetidsbånd er tilnærmet null. I motsatt fall brukes den relevante kjøps- eller salgskurs for å vurdere nettoposisjon. For derivater der motparten har svakere kredittrating enn konsernet, vil prisen reflektere en underliggende kredittrisiko. I den utstrekning markedspriser innhentes med utgangspunkt i transaksjoner med lavere kredittrisiko, vil dette hensyntas ved at den opprinnelige prisdifferansen avsettes til fremtidige kreditt tap.

Konsernet har gjennomført en verdisikring av enkelte fastrente innlån. Hver enkelt sikring er dokumentert med en henvisning til konsernets risikostyringsstrategi, en entydig identifikasjon av sikringsobjektet og sikringsinstrumentet, en entydig beskrivelse av den sikrede risikoen, en beskrivelse av hvorfor sikringen er forventet å være svært sannsynlig og en beskrivelse av når og hvordan konsernet skal dokumentere at sikringen har vært effektiv i regnskapsperioden og forventes å være svært effektiv i neste regnskapsperiode. Konsernet har definert den sikrede risikoen som verdiendringer knyttet til NIBOR komponenten av de sikrede fastrentene i NOK og verdiendringen knyttet til LIBOR og valuta komponentene av de sikrede fastrentene i utenlandsk valuta.

Konsernet benytter rentebytteavtaler hvor konsernet mottar fastrente i kroner eller utenlandsk valuta og betaler flytende NIBOR (hovedsakelig 3 måneders) som sikringsinstrumenter. Pr 31.12.2011 var virkelig verdi av sikringsinstrumentene netto 1 549 mill kroner (1 680 mill kroner eiendeler og 131 mill kroner forpliktelser). Tilsvarende for 2010 var 1 307 mill kroner (1 486 mill kroner eiendeler og 179 mill kroner forpliktelser) og for 2009 var beløpene 912 mill kroner (1 073 mill kroner eiendeler og 161 mill kroner forpliktelser). Inneffektivt resultat på sikringsinstrumenter var i 2011 minus 4 mill kroner.

Konsern ¹⁾

(tall i mill kroner)

Til virkelig verdi over resultatet	2011			2010		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter						
Valutaterminer (forwards)	3 470	52	79	3 972	69	126
Valutabytteavtaler (swap)	13 817	193	325	14 845	240	452
Valutaopsjoner	80	-	-	94	2	2
Sum valutainstrumenter	17 367	245	404	18 911	311	580
Renteinstrumenter						
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	99 699	1 357	1 253	97 528	1 001	1 224
Andre rentekontrakter	1 000	-	2	6 391	1	-
Sum renteinstrumenter	100 699	1 357	1 255	103 919	1 002	1 224
Renteinstrumenter, sikring						
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	24 697	1 680	131	25 250	1 486	179
Sum renteinstrumenter sikring	24 697	1 680	131	25 250	1 486	179
Opptjente renter						
Opptjente renter	-	434	220	-	442	229
Sum opptjente renter	-	434	220	-	442	229
Sum valutainstrumenter	17 367	245	404	18 911	311	580
Sum renteinstrumenter	125 396	3 037	1 386	129 169	2 488	1 403
Sum opptjente renter	-	434	220	-	442	229
Sum valuta- og renteinstrumenter	142 763	3 716	2 010	148 080	3 241	2 212

(fortsettelse note 20)

Til virkelig verdi over resultatet	2009		
	Kontraktssum	Eiendeler	Forpliktelser
Valutainstrumenter			
Valutaterminer (forwards)	3 813	80	96
Valutabytteavtaler (swap)	9 029	231	206
Valutaopsjoner	-	-	-
Sum valutainstrumenter	12 842	311	302
Renteinstrumenter			
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	93 032	543	748
Andre rentekontrakter	-	-	-
Sum renteinstrumenter	93 032	543	748
Renteinstrumenter, sikring			
Rentebytteavtaler (swap, dekker også cross currency)	19 780	1 073	161
Sum renteinstrumenter sikring	19 780	1 073	161
Opptjente renter			
Opptjente renter	-	511	365
Sum opptjente renter	-	511	365
Sum valutainstrumenter	12 842	311	302
Sum renteinstrumenter	112 812	1 616	909
Sum opptjente renter	-	511	365
Sum valuta- og renteinstrumenter	125 654	2 438	1 576

¹⁾ Noten er tilnærmet lik for morbank.

NOTE 21 AKSJER, ANDELER OG ANDRE EGENKAPITALINTERESSER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
9	73	172	Til virkelig verdi over resultatet	173	79	14
430	464	316	- Børsnoterte	454	578	423
439	537	488	Sum til virkelig verdi over resultatet	627	657	437
2	4	3	Tilgjengelig for salg	4	4	2
2	4	3	- Unoterte	4	4	2
			Sum tilgjengelig for salg	4	4	2
441	541	491	Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	631	661	439

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser klassifiseres innenfor kategoriene virkelig verdi og tilgjengelig for salg. Verdipapirer som kan måles pålitelig og som rapporteres internt til virkelig verdi klassifiseres som til virkelig verdi over resultatet. Øvrige aksjer klassifiseres som tilgjengelig for salg.

(fortsettelse note 21)

Plasseringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Morbank (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer / andeler	Anskaff- elseskost	Bokført verdi/ markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Statoil ASA	7 971 618	0,0	82 874	12 156	12 721
Kongsberg Gruppen ASA	150 000	0,1	86 651	12 817	10 052
Telenor ASA	9 649 162	0,0	84 989	7 663	8 337
Norsk Hydro ASA	2 271 760	0,0	250 961	11 188	6 962
Austevoll Seafood ASA	101 359	0,1	239 602	9 738	5 032
Protector Forsikring ASA	86 156	0,5	416 897	5 323	4 502
Wilh. Wilhelmsen ASA	930 076	0,4	164 724	5 745	4 711
Nordea Bank	EUR 4 047 273	0,0	70 886	4 218	3 299
Prosafe SE	EUR 57 484	0,0	113 371	4 639	4 647
Investor B	SEK 4 794 844	0,0	105 901	13 716	11 883
SpareBank 1 Nord-Norge	1 655 225	0,6	409 236	15 708	13 218
SpareBank 1 SMN	2 373 257	0,2	233 432	12 107	9 174
SpareBanken Pluss	125 000	0,2	2 344	363	333
SpareBank 1 Nøtterøy Tønsberg	107 510	0,1	843	76	62
Sandnes Sparebank	710 581	10,1	714 509	69 307	42 871
Øvrige				47 858	33 611
Børsnoterte selskaper				232 622	171 415
Unoterte selskaper					
Kortsiktige plasseringer i aksjer					
Swiss Property AS	2 823	4,2	119 174	11 416	10 726
Ryger Eiendomsinvest i AS	56 764	3,2	71 816	6 458	6 033
Møbelinvest Eiendom Holding AS	2 500	25,0	125	12 500	9 375
SR-Eiendomsinvest Tyskland II AS	500	14,5	72 534	7 602	6 528
Øvrige ikke børsnoterte selskaper				15 472	8 540
Langsiktige plasseringer					
Nordito Property	21 323	6,4	651 118	2 342	11 701
Nets Holding	DKK 184 325	2,9	5 378 058	232 036	263 471
Sum unoterte selskaper				287 826	316 374
Sum til virkelig verdi over resultatet aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				520 448	487 789
Tilgjengelig for salg					
Ikke børsnoterte selskaper					3 575
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser morbank					491 364

(fortsettelse note 21)

Plasseringer i aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser

Konsern (beløp i tusen kroner)	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer	Anskaff- elseskost	Bokført verdi/ markedsverdi
Til virkelig verdi over resultatet					
Sum børsnoterte selskaper morbank				232 622	171 415
Austevoll Seafood	101 359	0,0	81 000	3 159	1 701
Codfarmers ASA	42 284	0,1	47 588	-	120
Sum børsnoterte i datterselskaper				3 159	1 821
Sum børsnoterte selskaper konsern				235 781	173 236
Sum unoterte selskaper morbank					
				287 826	316 374
Borea Opportunity II	314 720	2,2	7 000	7 000	9 520
Progressus	2 766	4,2	117 139	11 714	15 931
Viking Venture II	3 422	1,4	47 525	4 676	2 329
HitecVision Private Equity IV LP		2,0		23 693	30 718
HitecVision Asset Solution		1,2		10 074	10 067
OptiMarin	1 998	13,0	260 041	11 024	20 075
Energy Ventures III		1,1		9 170	8 974
Reiten & Co AS		0,5		7 100	7 154
Skagerak Ventures AS		3,9		7 791	4 710
SR Feeder KS		26,9		5 732	6 936
SR PE-Feeder II KS		9,8		7 931	9 309
SR PE-Feeder III KS		40,5		4 968	4 968
Øvrige unoterte selskaper i datterselskaper				17 195	6 699
Sum unoterte i datterselskaper				128 068	137 390
Sum unoterte selskaper konsern				415 894	453 764
Sum til virkelig verdi over resultatet aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser				651 675	627 000
Tilgjengelig for salg					
Ikke børsnoterte selskaper morbank					3 575
Ikke børsnoterte selskaper i datterselskaper					441
Sum aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser konsern					631 016

NOTE 22 KLASSIFISERING AV FINANSIELLE INSTRUMENTER

(tall i mill kroner)

Konsern	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet				Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle eiendeler som holdes til forfall	Ikke finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Sum
	Holdt for omsetning	Regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikringsinstrument	Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost					
2011									
Eiendeler									
Kontanter og fordringer på sentralbanken				263					263
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				723					723
Netto utlån til kunder		8 686		91 646			256		100 588
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	11 210						96		11 306
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						8 517	27		8 544
Finansielle derivater	1 614		1 668				434		3 716
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	352	275			4				631
Investering i eierinteresser							4 389		4 389
Immaterielle eiendeler							54		54
Varige driftsmidler							401		401
Virksomhet som skal selges							84		84
Andre eiendeler							442		442
Sum eiendeler	13 176	8 961	1 668	92 632	4	8 517	6 183		131 141
Gjeld									
Gjeld til kredittinstitusjoner				4 782					4 782
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF				7 395					7 395
Innskudd fra kunder				64 002			40		64 042
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		19 254		16 679			405		36 338
Finansielle derivater		1 659	131				220		2 010
Betalbar skatt							130		130
Utsatt skatteforpliktelse							329		329
Annen gjeld							1 384		1 384
Ansvarlig lånekapital		2 302		2 636			37		4 975
Sum gjeld		23 215	131	95 494			2 545		121 385
Sum egenkapital							9 757		9 757
Sum gjeld og egenkapital		23 215	131	95 494			12 302		131 142
2010									
Eiendeler									
Kontanter og fordringer på sentralbanken				1 235					1 235
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 273					1 273
Netto utlån til kunder		7 037		97 750			246		105 033
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	7 889						26		7 915
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						10 799	28		10 827
Finansielle derivater	1 319		1 480				442		3 241
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	382	275			4				661
Investering i eierinteresser							3 499		3 499
Immaterielle eiendeler							60		60
Varige driftsmidler							392		392
Virksomhet som skal selges							93		93
Andre eiendeler							549		549
Sum eiendeler	9 590	7 312	1 480	100 258	4	10 799	5 335		134 778

(fortsettelse note 22)

Gjeld	Finansielle instrumenter til virkelig verdi over resultatet			Finansielle eiendeler og gjeld vurdert til amortisert kost	Finansielle eiendeler tilgjengelig for salg	Finansielle eiendeler som holdes til forfall	Ikke finansielle eiendeler og gjeld og opptjente renter	Sum
	Holdt for omsetning	Regnskapsført til virkelig verdi	Finansielle derivater som sikringsinstrument					
Gjeld til kredittinstitusjoner				7 359				7 359
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF				8 832				8 832
Innskudd fra kunder				60 737			33	60 770
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		19 277		20 666			364	40 307
Finansielle derivater		1 804	179				229	2 212
Betalbar skatt							326	326
Utsatt skatteforpliktelse							138	138
Annen gjeld							1 288	1 288
Ansvarlig lånekapital		2 407		1 712			25	4 144
Sum gjeld		23 488	179	99 306			2 403	125 376
Sum egenkapital							9 402	9 402
Sum gjeld og egenkapital		23 488	179	99 306			11 805	134 778
2009								
Eiendeler								
Kontanter og fordringer på sentralbanken				781				781
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner				1 301				1 301
Netto utlån til kunder		7 106		85 505			213	92 824
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	10 628						19	10 647
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost						11 909	26	11 935
Finansielle derivater		854	1 073				511	2 438
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	286	151			2			439
Investering i eierinteresser							3 127	3 127
Immaterielle eiendeler							40	40
Varige driftsmidler							935	935
Virksomhet som skal selges							23	23
Andre eiendeler							419	419
Sum eiendeler	10 914	8 111	1 073	87 587	2	11 909	5 313	124 909
Gjeld								
Gjeld til kredittinstitusjoner				8 852				8 852
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF				8 832				8 832
Innskudd fra kunder				54 286			50	54 336
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer		11 380		25 923			220	37 523
Finansielle derivater		1 050	161				365	1 576
Betalbar skatt							223	223
Utsatt skatteforpliktelse							162	162
Annen gjeld							1 461	1 461
Ansvarlig lånekapital		1 662		2 187			22	3 871
Sum gjeld		14 092	161	100 080			2 503	116 836
Sum egenkapital							8 073	8 073
Sum gjeld og egenkapital		14 092	161	100 080			10 576	124 909

(fortsettelse note 22)

Opplysninger om virkelig verdi**Konsern**

	Verdsettelse etter priser i aktivt marked	Verdsettelse etter observerbare markedsdata	Verdsettelse etter annet enn observer- bare markedsdata	Sum
2011				
Eiendeler				
Netto utlån kunder	-	8 686	-	8 686
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	9 263	1 947	-	11 210
Finansielle derivater	-	1 614	-	1 614
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	352	-	275	627
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19 254	-	-	19 254
Finansielle derivater	1 659	-	-	1 659
Ansvarlig lån	2 302	-	-	2 302
2010				
Eiendeler				
Netto utlån kunder	-	7 037	-	7 037
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	444	7 445	-	7 889
Finansielle derivater	-	1 319	-	1 319
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	382	-	275	657
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	19 277	-	-	19 277
Finansielle derivater	1 804	-	-	1 804
Ansvarlig lån	2 407	-	-	2 407
2009				
Eiendeler				
Netto utlån kunder	-	7 106	-	7 106
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	3 461	7 167	-	10 628
Finansielle derivater	-	1 927	-	1 927
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	286	-	151	437
Gjeld				
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-	11 380	-	11 380
Finansielle derivater	-	1 050	-	1 050
Ansvarlig lån	-	1 662	-	1 662

Beholdningsendring i regnskapsåret på eiendeler verdsatt etter annet enn observerbare markedsdata**Konsern**

Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	2009	2010	2011
Saldo 1.1.	92	151	275
Tilgang	-	234	-
Avgang	-	-151	-
Verdiendring	59	41	-
Saldo 31.12.	151	275	275

Finansielle instrumenter verdsatt til annet enn observerbare markedsdata er med beholdningsendringer etter IFRS 7.

NOTE 23 BUNDNE MIDLER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
27	31	34	Skattetrekk	49	44	38
27	31	34	Sum bundne midler	49	44	38

NOTE 24 INVESTERINGER I EIERINTERESSER**Datterselskap, tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet**

Firma	Anskaffelses- tidspunkt	Forretnings- kontor	Eierandel i prosent ¹⁾
Investeringer i datterselskaper			
Aksjer eid av morbanken			
SpareBank 1 SR-Finans	1987	Stavanger	100,00
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1990	Stavanger	100,00
Westbroker Finans	1990	Stavanger	100,00
SR-Forvaltning	2001	Stavanger	100,00
SR-Investering	2005	Stavanger	100,00
SR-Forretningsservice	2007	Stavanger	100,00
Kvinnherad Sparebank Eigedom	2010	Stavanger	100,00
Aksjer eid av datterselskaper			
Jærmegleren	2007	Stavanger	100,00
EiendomsMegler 1 Drift	2006	Stavanger	100,00
Investeringer i tilknyttede selskaper			
Admi-senteret	1984	Jørpeland	50,00
SpareBank 1 Boligkreditt	2005	Stavanger	34,40
SpareBank 1 Næringskreditt	2009	Stavanger	30,71
Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2010	Oslo	3,15
Investeringer i felleskontrollert virksomhet			
SpareBank 1 Gruppen	1996	Oslo	19,50
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	2004	Oslo	17,74
BN Bank	2008	Trondheim	23,50
Bank 1 Oslo Akershus	2010	Oslo	19,50

¹⁾ Stemmeandel og eierandel er lik for alle selskaper²⁾ Se note 25 for ytterligere opplysninger knyttet til oppkjøp Kvinnherad Sparebank

(fortsettelse note 24)

Datterselskap**Aksjer i datterselskap morbank**

Investeringer er bokført til anskaffelseskost i morbanken. Det foretas full konsolidering i konsernregnskapet.
(beløp i tusen kroner)

2011	Selskapets aksjekapital	Eierandel i prosent	Antall aksjer	Pålydende verdi	Eiendeler	Gjeld	Sum inntekter	Sum kostnader	Selskapets årsresultat	Bokført verdi
SpareBank 1 SR-Finans	167 000	100,00	334 000	167 000	5 404 334	4 922 366	152 269	35 122	71 748	439 566
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				167 000	5 404 334	4 922 366	152 269	35 122	71 748	439 566
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	309 320	260 541	435 545	344 508	61 082	56 885
Westbroker Finans	100	100,00	100	100	-	-	-	-	-	-
SR-Investering	35 000	100,00	3 500	35 000	197 284	16 013	15 122	3 939	10 530	175 527
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	50 616	36 766	45 877	18 482	19 687	29 019
SR-Forretningservice	100	100,00	1 000	100	1 212	350	705	396	222	125
Kvinnherad Sparebank Eigedom	15 000	100,00	3 000	15 000	19 500	263	1 131	683	323	15 061
Sum andre investeringer				57 700	577 932	313 933	498 380	368 008	91 844	276 617
Sum investeringer i datterselskap morbank				224 700	5 982 266	5 236 299	650 649	403 130	163 592	716 183

2010

SpareBank 1 SR-Finans	167 000	100,00	334 000	167 000	5 005 119	4 564 790	163 212	38 413	55 882	418 686
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				167 000	5 005 119	4 564 790	163 212	38 413	55 882	418 686
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	231 508	194 190	376 412	317 814	42 012	45 365
Westbroker Finans	100	100,00	100	100	-	-	-	-	-	-
SR-Investering	35 000	100,00	3 500	35 000	186 692	7 094	12 249	4 755	7 276	174 087
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	46 428	34 065	43 002	22 123	14 997	29 019
SR-Forretningservice	100	100,00	1 000	100	817	177	695	447	178	125
SpareBank 1 SR-Fondsforvaltning	1 000	100,00	10 000	1 000	11 900	3 878	4 351	10 902	-4 719	11 636
Kvinnherad Sparebank Eigedom	15 000	100,00	3 000	15 000	23 606	231	1 048	878	122	15 061
Sum andre investeringer				58 700	500 951	239 635	437 757	356 919	59 866	275 293
Sum investeringer i datterselskap morbank				225 700	5 506 070	4 804 425	600 969	395 332	115 748	693 979

2009

SpareBank 1 SR-Finans	167 000	100,00	334 000	167 000	5 088 748	4 678 748	182 068	33 185	82 183	337 233
Sum investeringer i kredittinstitusjoner				167 000	5 088 748	4 678 748	182 068	33 185	82 183	337 233
EiendomsMegler 1 SR-Eiendom	1 500	100,00	150	1 500	182 425	159 775	319 539	278 536	29 443	18 120
Westbroker Finans	100	100,00	100	100	-	-	-	-	-	-
SR-Investering	35 000	100,00	3 500	35 000	176 302	5 379	-3 207	4 858	-7 402	161 847
SR-Forvaltning	6 000	100,00	6 000	6 000	42 713	34 678	40 154	21 228	13 588	29 019
SR-Forretningservice	100	100,00	1 000	100	945	481	2 177	1 822	259	125
Vågen Eiendomsforvaltning	500	100,00	5 000	500	6 172	3 903	13 402	11 455	1 381	19 639
SpareBank 1 SR-Fondsforvaltning	1 000	100,00	10 000	1 000	8 649	832	1 449	6 700	-3 782	8 036
Sum andre investeringer				44 200	417 206	205 048	373 514	324 599	33 487	236 786
Sum investeringer i datterselskap morbank				211 200	5 505 954	4 883 796	555 582	357 784	115 670	574 019

(fortsettelse note 24)

Investeringer i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
1 204	2 253	2 448	Balanseført verdi 1.1.	3 499	3 127	1 953
925	174	904	Tilgang/avgang	904	174	925
124	21	-	Oppkjøp	-	21	124
-	-	-	Egenkapital endringer	-66	-35	3
-	-	-	Utvanningsgevinst	-	-	1
-	-	-	Badwill	-	-	44
-	-	-	Amortisering PPA	28	7	22
-	-	-	Resultatandel	181	260	219
-	-	-	Utbetalt utbytte	-157	-55	-164
2 253	2 448	3 352	Balanseført verdi 31.12.	4 389	3 499	3 127
-	-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Gruppen	96	166	162
-	-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Boligkreditt	24	25	28
-	-	-	Resultatandel fra SpareBank 1 Næringskreditt	7	2	-
-	-	-	Resultatandel fra BN Bank	36	33	29
-	-	-	Resultatandel fra Bank 1 Oslo Akershus	16	37	-
-	-	-	Resultatandel fra Alliansesamarbeidet SpareBank 1	-	-3	-
-	-	-	Resultatandel fra Samarbeidende Sparebanker Bankinvest	2	-	-
156	23	86	Utbytte fra SpareBank 1 Gruppen	-	-	-
7	32	26	Utbytte fra SpareBank 1 Boligkreditt	-	-	-
-	-	2	Utbytte fra SpareBank 1 Næringskreditt	-	-	-
-	-	7	Utbytte fra Bank 1 Oslo Akershus	-	-	-
-	-	36	Utbytte fra BN Bank	-	-	-
1	-	-	Utbytte fra Vågen Eiendomsmegling	-	-	-
164	55	157	Sum inntekter	181	260	219

Investeringene i alle selskap vurderes etter kostmetoden i morbanken og egenkapitalmetoden i konsernet.

Investeringer i tilknyttede selskaper i konsernet 31.12.2011 inkluderer goodwill på 23 mill kroner (2010: 23 mill kroner).

(fortsettelse note 24)

Konsernets eierandeler i tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

(tall i mill kroner)

		Eiendeler	Gjeld	Inntekter	Kostnader	Resultat	Bokført verdi 31.12.	Eierandel i %	Antall aksjer
2011									
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	8 188	7 234	1 750	1 674	93	977	19,50	364 728
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	Oslo	97	78	101	101	-	18	17,74	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	50 795	48 820	42	9	24	1 970	34,40	12 969 461
Admi-senteret	Jørpeland	-	-	-	-	-	2	50,00	80
BN Bank	Trondheim	9 572	8 830	115	55	36	724	23,50	3 052 258
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	2 861	2 492	14	3	7	370	30,71	2 898 722
Bank 1 Oslo Akershus	Oslo	5 498	5 188	155	122	16	310	19,50	665 709
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	Oslo	19	-	2	-	2	18	3,15	327
Sum		77 030	72 642	2 179	1 964	178	4 389		
2010									
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	7 909	6 974	1 997	1 805	160	951	19,50	347 568
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	Oslo	68	49	73	73	-	18	17,74	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	30 021	28 648	43	8	25	1 376	28,57	8 999 754
Admi-senteret	Jørpeland	11	9	3	3	-	2	50,00	80
BN Bank	Trondheim	9 700	8 995	111	58	33	661	23,50	2 909 378
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	2 016	1 838	4	1	2	178	24,13	1 409 184
Bank 1 Oslo Akershus	Oslo	5 252	4 955	166	107	37	296	19,50	665 709
Samarbeidene Sparebanker Bankinvest	Oslo	18	-	1	-	1	17	3,15	315
Sum		54 995	51 468	2 398	2 055	258	3 499		
2009									
SpareBank 1 Gruppen	Oslo	11 969	10 922	2 109	1 881	172	1 061	19,50	347 568
Alliansesamarbeidet SpareBank 1	Oslo	56	35	89	92	-3	21	17,74	
SpareBank 1 Boligkreditt	Stavanger	28 445	27 202	46	7	29	1 244	33,77	8 073 803
Vågen Eiendomsmegling	Stavanger	1	1	2	2	-	3	49,00	490
Admi-senteret	Jørpeland	11	9	2	2	-	1	50,00	80
BN Bank	Trondheim	11 174	10 496	119	63	29	625	23,50	2 909 378
SpareBank 1 Næringskreditt	Stavanger	1 948	1 776	2	1	-	172	23,50	1 372 400
Sum		53 604	50 441	2 369	2 048	227	3 127		

NOTE 25 VIRKSOMHETSSAMMENSLUTNING

Kvinnherad Sparebank er overtatt med regnskapsmessig virkning fra 1.11.2010 ved at SpareBank 1 SR-Bank har overtatt alle eiendeler og forpliktelser til Kvinnherad Sparebank. SpareBank 1 SR-Bank har i forbindelse med oppkjøpet betalt følgende vederlag til virkelig verdi :

Oppkjøpsanalyse	Kvinnherad Sparebank 31.10.2010	Merverdi	SpareBank 1 SR-Bank 1.11.2010
Vederlag			
Virkelig verdi emitterte egenkapitalbevis (6 069 934 stk)			348
Sum vederlag			348
Kontanter og fordringer på sentralbanken	20		20
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	99		99
Netto utlån til kunder	3 338	39	3377
Verdipapirer	275	38	313
Varige driftsmidler	21		21
Andre eiendeler	22		22
Utsatt skattefordel	3	11	14
Gjeld til kredittinstitusjoner	-140		-140
Innskudd fra kunder	-2 381		-2381
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	-840		-840
Annen gjeld	-12	-30	-42
Ansvarlig lånekapital	-115		-115
	290	58	348

Kvinnherad Sparebank er gjort om til en stiftelse - SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad.

I forbindelse med at SpareBank 1 SR-Bank overtok Kvinnherad Sparebank ble det overført 20 mill kroner til SpareBank 1-Stiftinga Kvinnherad fra SpareBank 1 SR-Bank sitt gavefond.

I tillegg er det bevilget 10 mill kroner til stiftelsen SR-Bank Næringsutvikling Sunnhordland og Odda.

NOTE 26 VESENTLIGE TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE PARTER

(tall i mill kroner)

Med nærstående parter menes her tilknyttede selskaper, felleskontrollert virksomhet, datterselskaper og nærstående til ledende ansatte og styremedlemmer. Bankens mellomværende med ledende ansatte og medlemmer av styret vises i note 9.

Datterselskap

2011	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
SR-Finans	4 615	2	155	-	13	-	-
EiendomsMegler 1	-	78	5	20	-	1	2
SR-Forvaltning	-	36	-	1	24	-	-
SR-Investering	-	50	-	2	-	-	1
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	-
EiendomsMegler 1 Drift	-	2	-	-	-	-	2
Kvinnherad Eignedom	-	6	-	-	-	-	-
Sum Datter	4 615	175	160	23	37	1	5

2010

SR-Finans	4 346	2	132	-	12	-	-
EiendomsMegler 1	-	74	3	12	-	1	1
SR-Forvaltning	-	31	-	1	24	-	-
SR-Investering	-	58	-	1	-	-	2
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	-
SR-Fondsforvaltning	-	4	-	-	2	-	-
Vågen Eiendomsforvaltning	-	-	-	-	-	-	-
Sum Datter	4 346	170	135	14	38	1	3

2009

SR-Finans	4 454	2	133	-	16	-	-
EiendomsMegler 1	-	76	-	8	-	1	5
SR-Forvaltning	-	7	-	-	15	-	-
SR-Investering	-	54	-	1	-	-	-
SR-Forretningsservice	-	1	-	-	-	-	1
SR-Fondsforvaltning	-	3	-	-	-	-	-
Vågen Eiendomsforvaltning	-	4	-	-	-	-	-
Sum Datter	4 454	147	133	9	31	1	6

(fortsettelse note 26)

Tilknyttede selskaper og felleskontrollert virksomhet

2011	Utlån 31.12.	Innskudd 31.12.	Rente- inntekter	Rente- kostnader	Provisjons- inntekter	Andre inntekter	Drifts- kostnader
SpareBank 1 Gruppen	42	10	1	-	210	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	132
SpareBank 1 Boligkreditt	-	1 084	-	37	85	-	-
Admisereret	17	1	1	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	291	-	15	2	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	59	1 386	2	52	297	-	132
2010							
SpareBank 1 Gruppen	59	8	1	-	165	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	92
SpareBank 1 Boligkreditt	-	3 545	-	91	156	-	-
Admisereret	18	1	1	-	-	-	-
Vågen Eiendomsmegling	-	-	-	-	-	-	-
SpareBank 1 Næringskreditt	-	99	-	1	1	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	77	3 653	2	92	322	-	92
2009							
SpareBank 1 Gruppen	59	14	1	-	158	-	-
Alliansesamarbeidet SB1	-	-	-	-	-	-	93
SpareBank 1 Boligkreditt	-	2 728	-	63	146	-	-
Admisereret	19	-	1	-	-	-	-
Vågen Eiendomsmegling	-	1	-	-	-	-	-
Sum tilknyttede og felleskontrollerte selskaper	78	2 743	2	63	304	-	93

Transaksjoner med nærstående til konsernledelsen

Det er ingen transaksjoner med nærstående til konsernledelsen.

Transaksjoner med nærstående til styret

Det er ingen transaksjoner med nærstående til styret tatt ut for nærstående til styremedlem Erik Edvard Tønnesen som har lån på 11,7 mill kroner og renter på lån med 0,7 mill kroner.

NOTE 27 VARIGE DRIFTSMIDLER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern					
Bygn. og fast eiendom	Inv. eiend.	Mask, inv. og transp. midl.	Totalt	Bygn. og fast eiendom	Inv. eiend.	Mask, inv. og transp. midl.	Totalt		
265	22	545	832	Anskaffelseskost 1.1.2011	280	23	608	911	
22	-10	70	82	Tilgang ²⁾	22	-10	78	90	
-	-	-	-	Avgang	7	-	1	8	
287	12	615	914	Anskaffelseskost 31.12.2011	295	13	685	993	
96	12	358	466	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2011	97	13	409	519	
5	-	63	68	Årets avskrivning	7	-	67	74	
-	-	-	-	Årets avgang	-	-	1	1	
101	12	421	534	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2011	104	13	475	592	
186	-	194	380	Balanseført verdi 31.12.2011	191	-	210	401	
437				Virkelig verdi	437				
196	22	495	713	Anskaffelseskost 1.1.2010	196	639	553	1 388	
69	-	50	119	Tilgang ¹⁾	84	-	56	140	
-	-	-	-	Avgang	-	616	1	617	
265	22	545	832	Anskaffelseskost 31.12.2010	280	23	608	911	
94	10	300	404	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2010	94	11	348	453	
2	2	58	62	Årets avskrivning	3	5	62	70	
-	-	-	-	Årets avgang	-	3	1	4	
96	12	358	466	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2010	97	13	409	519	
169	10	187	366	Balanseført verdi 31.12.2010	183	10	199	392	
326	42			Virkelig verdi	341	42			
212	19	541	772	Anskaffelseskost 1.1.2009	211	20	597	828	
-	3	67	70	Tilgang	1	619	69	689	
16	-	113	129	Avgang	16	-	113	129	
196	22	495	713	Anskaffelseskost 31.12.2009	196	639	553	1 388	
92	10	344	446	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.2009	91	11	389	491	
4	-	61	65	Årets avskrivning	5	-	64	69	
2	-	105	107	Årets avgang	2	-	105	107	
94	10	300	404	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.2009	94	11	348	453	
102	12	195	309	Balanseført verdi 31.12.2009	102	628	205	935	
239	39			Virkelig verdi	241	655			

¹⁾ Inkludert oppkjøp Kvinherad Sparebank 21 mill kroner. Se note 25.²⁾ Tidligere år har bygninger der en mindre del av bygget har blitt utleid, blitt klassifisert som investeringseiendom. I 2011 har disse blitt overført til bygninger. Konsernet benytter vesentlige deler til egen virksomhet, og disse eiendommene anses derfor ikke som investeringseiendom.

(fortsettelse note 27)

Sikkerhetsstillelse

Konsernet har ikke pantsatt eller akseptert andre rådighetsbegrensninger for sine anleggsmidler.

Omvurderinger/avskrivning

Konsernet foretar ikke løpende omvurderinger av anleggsmidler. I forbindelse med første gangs implementering av IFRS ble bygninger vurdert til kostpris med fradrag for akkumulerte avskrivninger i henhold til dagens norske regelverk. Prosentstans for ordinære avskrivninger er 14 til 33 prosent for maskiner, inventar og transportmidler og 2 prosent for bankbygg, investeringseiendom og annen fast eiendom.

Bygninger, fast eiendom og investeringseiendommer

Av samlet bokført verdi på bygninger og fast eiendom er 166 mill kroner til bruk i bankvirksomheten. Virkelig verdi på bygningsmassen er fastsatt ved takst. Tomt, bygning eller deler av bygning som innehas av Konsernet for å oppnå leieinntekter og/eller verdistigning klassifiseres som investeringseiendommer. For bygninger hvor Konsernet benytter vesentlige deler til egen virksomhet er ikke noen del av eiendommen behandlet som investeringseiendom, selv om en mindre del er utleid. Konsernet har valgt å regnskapsføre investeringseiendommene etter kostmetoden.

Operasjonelle leieavtaler

Konsernet har ingen vesentlige operasjonelle leieavtaler.

INVESTERINGSEIENDOMMER

Morbank

Konsern

Verdi 1.1.2011	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2011	Verdi 31.12.2011	Utleid pr Leie innt. 31.12.2011		Verdi 1.1.2011	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2011	Verdi 31.12.2011	Utleid pr Leie innt. 31.12.2011	
5	-5	-	-	Bjergsted Terrasse	5	-5	-	-	
5	-5	-	-	Domkirkeplassen	5	-5	-	-	
10	-10	-	-	Totalt	10	-10	-	-	-

Verdi 1.1.2010	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2010	Verdi 31.12.2010	Utleid pr Leie innt. 31.12.2010		Verdi 1.1.2010	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2010	Verdi 31.12.2010	Utleid pr Leie innt. 31.12.2010		
6	-1	5	1	10 %	Bjergsted Terrasse	6	-1	5	-	10 %
6	-1	5	1	30 %	Domkirkeplassen	6	-1	5	1	30 %
-	-	-	-	-	Energiveien	616	-616	-	-	-
12	-2	10	2		Totalt	628	-618	10	1	

Verdi 1.1.2009	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2009	Verdi 31.12.2009	Utleid pr Leie innt. 31.12.2009		Verdi 1.1.2009	Tilg/ avg/ avskr. 31.12.2009	Verdi 31.12.2009	Utleid pr Leie innt. 31.12.2009		
3	3	6	1	10 %	Bjergsted Terrasse	3	3	6	-	10 %
6	-	6	1	30 %	Domkirkeplassen	6	-	6	1	30 %
-	-	-	-	-	Energiveien	-	616	616	44	100 %
9	3	12	2		Totalt	9	619	628	45	

NOTE 28 IMMATERIELLE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
-	-	-	Anskaffelseskost 1.1.	74	52	32
-	-	-	Tilgang	-	22	20
-	-	-	Avgang	-	-	-
-	-	-	Anskaffelseskost 31.12.	74	74	52
-	-	-	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 1.1.	14	12	12
-	-	-	Årets avskrivning og nedskrivning	6	2	-
-	-	-	Akkumulert avskrivning og nedskrivning 31.12.	20	14	12
-	-	-	Balanseført verdi 31.12.	54	60	40

Beløpene framkommer som differanse mellom identifiserbare eiendeler inklusive merverdi i det oppkjøpte selskap, og kostpris for aksjene. Goodwill postens elementer relaterer seg til framtidig inntjening i selskapet, og underbygges av nåverdiberegninger av framtidig forventet inntjening, som dokumenterer en framtidig økonomisk fordel ved kjøp av selskapet.

Balanseført verdi pr 31.12.2011 består av 19 mill kroner knyttet til goodwill i forbindelse med kjøp av 100 prosent av aksjene i Vågen Eiendomsforvaltning AS i juni 2007, og 20 mill kroner knytter seg til kjøp av 33,3 prosent av aksjene i SR-Forvaltning AS i mai 2009.

1 mill kroner av balanseført verdi 31.12.2010 var knyttet til goodwill i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS fra tidligere år. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. I 2011 er det, basert på konkret vurdering, foretatt nedskrivning med 1 mill kroner.

7 mill kroner av balanseført verdi er knyttet til goodwill og 3 mill kroner til merverdi i kundeportefølje i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS vedrørende kjøp av Boligbyrået AS i 2010. I 2010 og 2011 er merverdi i kundeportefølje nedskrevet med 2 mill kroner i 2010 og 3 mill kroner i 2011 til sammen 5 mill kroner. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. I 2011 er det ikke foretatt nedskrivninger.

5 mill kroner av balanseført verdi er knyttet til goodwill i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS vedrørende kjøp av 51 prosent av Vågen EiendomsMegling AS i 2010. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. Det er ikke foretatt nedskrivninger.

2 mill kroner av balanseført verdi 31.12.2010 var knyttet til goodwill i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS vedrørende kjøp av 100 prosent av EiendomsMegler 1 Sunnhordland AS i 2010. Goodwill postens elementer verdivurderes årlig og nedskrives dersom det er grunnlag for det. I 2011 er det basert på en konkret vurdering, foretatt nedskrivninger med 2 mill kroner.

NOTE 29 ANDRE EIENDELER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
35	35	35	Kapitalinnskudd SR-Bank Pensjonskasse	35	35	35
110	63	35	Øvrige eiendeler	189	166	187
170	335	207	Opptjente ikke mottatte andre inntekter	214	342	177
15	2	-	Forskuddsbetalte kostnader	4	6	20
330	435	277	Sum andre eiendeler	442	549	419

NOTE 30 INNSKUDD FRA KUNDER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
44 692	55 450	53 276	Innskudd fra og gjeld til kunder uten avtalt løpetid	53 118	55 281	44 527
9 770	5 456	10 898	Innskudd fra og gjeld til kunder med avtalt løpetid	10 884	5 456	9 759
50	33	40	Påløpte renter	40	33	50
54 512	60 939	64 214	Sum innskudd fra kunder	64 042	60 770	54 336
Innskudd fordelt på sektor og næring						
893	969	1 019	Jordbruk/skogbruk	1 019	969	893
101	132	161	Fiske/fiskeoppdrett	161	132	101
1 022	1 080	1 233	Bergverksdrift/utvinning	1 233	1 080	1 022
1 245	1 378	942	Industri	942	1 378	1 245
1 850	3 190	1 418	Kraft og vannforsyning/bygg og anlegg	1 418	3 190	1 850
1 855	1 848	1 977	Varehandel, hotell og restaurantvirksomhet	1 977	1 848	1 855
1 334	1 391	1 149	Utenriks sjøfart, rørtransport, øvrig transport	1 149	1 391	1 334
3 998	4 075	4 600	Eiendomsdrift	4 600	4 075	3 969
6 703	7 213	8 234	Tjenesteytende virksomhet	8 234	7 044	6 556
10 281	10 947	11 996	Offentlig forvaltning og finansielle tjenester	11 824	10 947	10 281
29 282	32 223	32 729	Sum næring	32 557	32 054	29 106
25 180	28 683	31 445	Personkunder	31 445	28 683	25 180
50	33	40	Påløpte renter næring og personkunder	40	33	50
54 512	60 939	64 214	Sum innskudd fordelt på sektor og næring	64 042	60 770	54 336
Innskudd fordelt på geografiske områder						
43 511	46 341	50 084	Rogaland	49 912	46 172	43 335
2 114	2 295	2 705	Agder-fylkene	2 705	2 295	2 114
1 578	4 719	5 557	Hordaland	5 557	4 719	1 578
610	1 340	635	Utland	635	1 340	610
6 699	6 244	5 233	Øvrige	5 233	6 244	6 699
54 512	60 939	64 214	Sum innskudd fordelt på geografiske områder	64 042	60 770	54 336

NOTE 31 GJELD STIFTET VED UTSTEDELSE AV VERDIPAPIRER

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
36 527	38 900	34 593	Obligasjonsgjeld ¹⁾	34 593	38 900	36 527
776	1 043	1 340	Verdijusteringer	1 340	1 043	776
220	364	405	Påløpte renter	405	364	220
37 523	40 307	36 338	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36 338	40 307	37 523
3,3 %	2,8 %	3,4 %	Gjennomsnittlig rente	3,4 %	2,8 %	3,3 %

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
fordelt på forfallstidspunkt ¹⁾

			Forfall			
6 362	-	-	2010	-	-	6 362
6 196	5 378	-	2011	-	5 378	6 196
6 040	5 985	5 893	2012	5 893	5 985	6 040
10 341	10 350	10 035	2013	10 035	10 350	10 341
5 600	5 558	5 723	2014	5 723	5 558	5 600
-	5 024	5 106	2015	5 106	5 024	-
1 040	5 678	7 046	2016	7 046	5 678	1 040
397	176	180	2017	180	176	397
579	587	605	2018	605	587	579
147	150	213	2019	213	150	147
-	630	669	2020	669	630	-
110	17	17	2024	17	17	110
86	-	-	2035	-	-	86
209	208	239	2037	239	208	209
196	202	207	2046	207	202	196
220	364	405	Påløpte renter	405	364	220
37 523	40 307	36 338	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36 338	40 307	37 523

Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer
fordelt på valutaer ¹⁾

19 178	18 744	17 688	NOK	17 688	18 744	19 178
14 305	20 432	17 721	EUR	17 721	20 432	14 305
2 719	-	-	USD	-	-	2 719
607	523	524	SEK	524	523	607
494	244	-	Øvrige	-	244	494
220	364	405	Påløpte renter	405	364	220
37 523	40 307	36 338	Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	36 338	40 307	37 523

¹⁾ Egne obligasjoner og sertifikater er fratrukket.

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer ²⁾	Balanse 31.12.2010	Emitert 2011	Forfalt/ innløst 2011	Valutakurs- og andre endringer 2011	Balanse 31.12.2011
Obligasjoner, nominell verdi	38 900	2 032	6 350	11	34 593
Verdijusteringer	1 043	-	-	297	1 340
Påløpte renter	364	-	-	41	405
Sum gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	40 307	2 032	6 350	349	36 338

²⁾ Noten er identisk for morbank.

NOTE 32 ANNEN GJELD

(tall i mill kroner)

Morbank			Annen gjeld	Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
512	517	584	Pensjonsforpliktelse (note 33)	703	616	593
8	3	2	Spesifiserte tapsavsetninger garantier	2	3	8
29	3	-	Andre spesifiserte avsetninger	-	3	29
11	18	26	Leverandørgjeld	31	25	18
27	31	34	Skattetrekk	49	44	38
429	324	358	Annen gjeld	371	348	521
50	51	60	Påløpte feriepenge	81	70	66
144	116	97	Øvrige påløpte kostnader	147	179	188
1 210	1 063	1 161	Sum annen gjeld	1 384	1 288	1 461
Stille garantier (avtalte garantibeløp)						
1 017	1 566	1 896	Betalingsgarantier	1 896	1 566	1 017
2 687	2 257	3 007	Kontraktsgarantier	3 007	2 257	2 687
360	1 327	1 750	Lånegarantier	1 750	1 327	360
38	36	45	Garantier for skatter	45	36	38
2 053	3 279	3 070	Annet garantiansvar	3 070	3 279	2 053
98	47	-	Garanti overfor Bankenes sikringsfond	-	47	98
6 253	8 512	9 768	Sum stille garantier	9 768	8 512	6 253
Andre forpliktelser						
12 312	12 955	12 256	Ubenyttede kreditter	12 256	12 955	12 312
3 104	2 751	3 386	Innvilgede lånetilsagn	3 927	2 988	3 263
3	9	9	Remburser	9	9	3
15 419	15 715	15 651	Sum andre forpliktelser	16 192	15 952	15 578
22 882	25 290	26 580	Totale forpliktelser	27 344	25 752	23 292
Pantstillelser						
12 528	16 331	17 322	Pantstillelser i verdipapirer	17 322	16 331	12 528

Pågående rettstvister

Konsernet er part i flere rettsaker med et samlet økonomisk omfang som ikke vurderes å ha vesentlig betydning tatt i betraktning at konsernet har foretatt tapsavsetninger i de saker hvor det antas å være sannsynlighetsovervekt for at konsernet vil lide tap som følge av rettsakene.

Operasjonelle leasingbetalinger

Konsernets operasjonelle leasingavtaler har en løpetid på 3 - 5 år. Den årlige kostnaden er på omtrent 8 mill kroner.

Leasingavtalene går hovedsakelig via SpareBank 1 SR-Finans AS.

NOTE 33 PENSJONER (MED DIREKTE INNREGNING AV ESTIMATAVVIK)

SpareBank 1 SR-Bank konsernet har kollektive tjenestepensjonsordninger for sine ansatte. Pensjonsordningene for SpareBank 1 SR-Bank, SR-Forvaltning AS, SR-Investering AS, SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og EiendomsMegler 1 Drift AS er dekket av konsernets pensjonskasse. Selskapets og konsernets pensjonsordninger tilfredsstiller kravene i lov om obligatorisk tjenestepensjon.

SpareBank 1 SR-Bank, SR-Forvaltning AS, SR-Investering AS, SR-Finans AS, EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS og EiendomsMegler 1 Drift AS har ensartede ordninger hvor hovedbetingelsene er 30 års opptjening, 70 prosent pensjon i forhold til pensjonsgrunnlaget 1.1. det året man fyller 67 år samt uføre- og barnepensjon. Alle pensjonsytelser samordnes med forventede ytelser fra folketrygden. Dersom det vedtas endringer i folketrygden som medfører reduserte ytelser, vil ikke slike reduksjoner bli kompensert fra pensjonsordningene. Pr. 31.12.2011 hadde pensjonsordningene i konsernet 1 257 aktive medlemmer (826 aktive medlemmer for banken) og 385 pensjonister (361 pensjonister for banken).

I tillegg til pensjonsforpliktelsene som dekkes gjennom pensjonskassen, har konsernet udekkede pensjonsforpliktelser som ikke kan dekkes av midlene i de kollektive ordningene. Forpliktelsene gjelder personer som ikke er innmeldt i pensjonskassen, tilleggspensjoner utover 12 G, ordinære førtidspensjoner og førtidspensjoner etter AFP (Avtalefestet pensjon).

Konsernet har også en innskuddspensjonsordning.

Representantskapet vedtok 24.3.11 endringer i dagens pensjonsordning for SpareBank 1 SR-Bank konsernet. Den ytelsesbaserte ordningen ble lukket med mulighet for frivillig overgang til innskuddsordning for ansatte som var medlem før lukkingen 1.4.2011. Det ble ikke gjort noen endringer i alderspensjonsdekningen i gjenværende ytelsesordning, ellers ble følgende endringer vedtatt: Ektefellepensjon/samboerpensjon opphørte og det ble utstedt fripoliser for pensjonsrettigheter opptjent frem til 1.4.2011. Uføre- og barnepensjon ble videreført som tidligere, men uten fripoliseopptjening for den ansatte. Premiefritak for nye uføre- og barnepensjonister ble videreført som tidligere.

Den nye AFP-ordningen, som gjelder fra og med 1.1.2011, er å anse som en ytelsesbasert flerforetaksordning, men regnskapsføres som en innskuddsordning frem til det foreligger pålitelig og tilstrekkelig informasjon slik at banken og konsernet kan regnskapsføre sin proporsjonale andel av pensjonskostnad, pensjonsforpliktelse og pensjonsmidler i ordningen. Bankens og konsernets forpliktelse er dermed ikke balanseført som gjeld pr. 31.12.2011. AFP-forpliktelsen etter den gamle ordningen var balanseført som gjeld og ble inntektsført i 2010 med unntak av den forpliktelsen som knyttet seg til tidligere ansatte som nå er pensjonister i ordningen.

Ved verdsettelse av pensjonsmidlene og ved måling av påløpte forpliktelser benyttes estimerte verdier. Disse estimatene korrigeres hvert år i samsvar med faktisk verdi av pensjonsmidlene i pensjonskassen, oppgaver over pensjonsmidlenes flyttestørrelse fra forsikrings-selskapet og aktuarmessig beregning av forpliktelsens størrelse. Ved beregning av de fremtidige pensjoner er følgende forutsetninger lagt til grunn:

Følgende økonomiske forutsetninger er lagt til grunn for beregning av pensjonsforpliktelsene:

	2011	2010	2009
Diskonteringsrente	2,40 %	4,00 %	4,40 %
Forventet avkastning på midlene	6,00 %	6,00 %	6,00 %
Framtidig lønnsutvikling	4,00 %	4,00 %	4,50 %
G-regulering	3,75 %	4,25 %	4,25 %
Pensjonsregulering	2,00 %	3,75 %	3,50 %
Arbeidsgiveravgift	14,10 %	14,10 %	14,10 %
Frivillig avgang	5% før 45 år, 2% etter 45 år	5% før 45 år, 2% etter 45 år	5% før 45 år, 2% etter 45 år
Forventet AFP-uttak fra 62 år			25% ved 62 år og ytterligere 25% ved 64 år

Forutsetninger for dødelighet er basert på publiserte statistikker og erfaringer.

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) på balansedagen for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år er som følger:

Mann	19,3 år	19,3 år	19,3 år
Kvinne	21,8 år	21,8 år	21,8 år

Gjennomsnittlig forventet levetid (i antall år) 20 år etter balansedagen for en person som pensjonerer seg når han/hun fyller 65 år er som følger:

Mann	19,3 år	19,3 år	19,3 år
Kvinne	21,8 år	21,8 år	21,8 år

Beregningene er basert på standardiserte forutsetninger om døds- og uføreutviklingen samt andre demografiske faktorer utarbeidet av Norges Forsikringsforbund. Forutsetninger for dødelighet er basert på publiserte statistikker og erfaringer.

(fortsettelse note 33)

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Balansført forpliktelse			
328	358	412	Pensjonsytelser - sikret ordning	521	440	388
184	159	171	Pensjonsytelser - usikret ordning	182	176	205
512	517	584	Sum balansført forpliktelse	703	616	593
			Kostnad belastet resultatregnskapet			
76	90	-131	Pensjonsytelser - sikret ordning	-154	111	93
20	-55	13	Pensjonsytelser - usikret ordning	13	-64	22
96	35	-118	Sum kostnad belastet resultatregnskapet	-141	47	115
			Pensjonsforpliktelse i ytelsesbaserte pensjonsordninger			
1 165	1 271	1 500	Nåverdi pensjonsforpliktelse 1.1.	1 684	1 424	1 308
81	94	72	Pensjon opptjent i perioden	86	112	96
50	56	49	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	55	62	56
16	122	212	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	262	142	8
-41	-42	-54	Utbetalte ytelser	-56	-46	-44
-	-68	-258	Avkortning og oppgjør	-355	-78	-
-	-	-	Endring i tidligere perioders opptjening	55	-	-
-	68	-	Andre endringer	-	68	-
1 271	1 501	1 521	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	1 684	1 424
1 105	1 356	1 366	herav fondsbaserte	1 566	1 525	1 241
166	145	155	herav ikke fondsbaserte	164	159	184
			Pensjonsmidler			
853	823	1 047	Pensjonsmidler 1.1.	1 143	905	929
47	58	62	Forventet avkastning i perioden	69	64	51
-109	71	-43	Aktuarielle gevinster og tap (estimatavvik)	-43	73	-114
73	93	95	Innbetaling fra arbeidsgiver	108	104	74
-41	-42	-52	Utbetalte ytelser	-56	-47	-35
-	-	-97	Avkortning og oppgjør	-104	-	-
-	44	-	Andre endringer	-	44	-
823	1 047	1 012	Pensjonsmidler 31.12.	1 116	1 143	905
			Netto pensjonsforpliktelse i balansen			
1 271	1 501	1 521	Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	1 684	1 424
823	1 047	1 012	Pensjonsmidler 31.12.	1 116	1 143	905
448	454	509	Netto pensjonsforpliktelse 31.12.	614	541	519
64	63	75	Arbeidsgiveravgift	89	75	73
512	517	584	Netto pensjonsforpliktelse i balansen	703	616	592
			Periodens pensjonskostnad			
81	94	72	Ytelsesbasert pensjon opptjent i perioden	86	112	96
50	54	49	Rentekostnad påløpt pensjonsforpliktelse	55	62	56
-47	-58	-62	Forventet avkastning på pensjonsmidler	-69	-64	-51
-	-68	-162	Avkortning og oppgjør	-251	-78	-
-	-	-	Tidligere perioders opptjening innregnet i perioden	55	-	-
84	22	-103	Netto ytelsesbasert pensjonskostnad uten arbeidsgiveravgift	-123	32	101
12	13	-15	Periodisert arbeidsgiveravgift	-18	15	14
96	35	-118	Netto resultatført ytelsesbasert pensjonskostnad	-141	47	115
-	-	2	Innskuddsbasert pensjonskostnad	3	-	-
96	35	-116	Periodens pensjonskostnad innregnet i resultatregnskapet	-138	47	115
			Aktuarielle gevinster og tap (estimatendringer)			
143	49	291	Periodens aktuarielle gevinster og tap innregnet i egenkapital	346	68	140
348	397	688	Kumulative aktuarielle gevinster og tap innregnet i egenkapital	804	458	390
47	58	62	Forventet avkastning av pensjonsmidler	69	64	51
69	53		Faktisk avkastning av pensjonsmidler		59	75

(fortsettelse note 33)

Forventet avkastning på midler er fastsatt ut fra forventet avkastning hensyntatt den investeringsstrategi som er vedtatt i planene. Forventet avkastning på rentepapirer med fast avkastning er basert på papirenes effektive rente på balansedagen. Forventet avkastning på egenkapitalinstrumenter og investeringer i fast eiendom reflekterer den langsiktige oppnådde avkastning i de respektive markeder.

Sammensetning av pensjonsmidler i konsernet	2011	2010	2009
Eiendom	19	17	17
- herav brukt av banken	-		-
Aksjer	198	239	128
Andre eiendeler	899	887	760
Sum pensjonsmidler	1 116	1 143	905

Utvikling siste fem år i ytelsesbasert pensjonsordning for konsernet	2011	2010	2009	2008	2007
Nåverdi pensjonsforpliktelse 31.12.	1 730	1 684	1 424	1 308	1 071
Pensjonsmidler 31.12.	1 116	1 143	905	929	847
Netto underskudd	614	541	519	379	224

Forventet innbetalt premie for 2012 er 65 millioner for morbanken og 74 millioner for konsernet.

NOTE 34 ANSVARLIG LÅNEKAPITAL

(tall i mill kroner)

Morbank								Konsern			
2009	2010	2011	Hovedstol	Betingelser	Forfall	Første forfalls-tidspunkt	2011	2010	2009		
			Tidsbegrenset								
-	-	658	750	NOK	3 mnd Libor + margin	2021	2016	658	-	-	
853	960	1 014	13 000	JPY	3 mnd Libor + margin	2012	2012	1 014	960	853	
499	499	469	500	NOK	3 mnd Nibor + margin	2018	2013	469	499	499	
450	450	362	450	NOK	3 mnd Nibor + margin	2017	2012	362	450	450	
-	86	84	75	NOK	3 mnd Nibor + margin	2019	2014	84	86	-	
1 802	1 995	2 587	Sum tidsbegrenset					2 587	1 995	1 802	
			Evigvarende								
429	439	-	75	USD	3 mnd Libor + margin			-	439	429	
173	179	-	200	SEK	3 mnd Stibor + margin			-	179	173	
170	170	-	170	NOK	3 mnd Nibor + margin			-	170	170	
772	788	-	Sum evigvarende					-	788	772	
			Fondsobligasjon								
-	-	992	1 000	NOK	3 mnd Nibor + margin			992	-	-	
493	495	485	75	USD	3 mnd Libor + margin			485	495	493	
669	686	719	684	NOK	3 mnd Nibor + margin			719	686	669	
113	115	115	116	NOK	3 mnd Nibor + margin			115	115	113	
-	40	40	40	NOK	3 mnd Nibor + margin			40	40	-	
1 275	1 336	2 351	Sum fondsobligasjon					2 351	1 336	1 275	
22	25	37	Påløpte renter					37	25	22	
3 871	4 144	4 975	Sum ansvarlig lånekapital					4 975	4 144	3 871	

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjon i utenlandsk valuta inngår i konsernets totale valutaposisjon slik at det ikke er valutarisiko knyttet til lånene. Av totalt 4 975 mill kroner i ansvarlig lånekapital teller 2 273 mill kroner som kjernekapital og 1 564 mill kroner som tidsbegrenset ansvarlig kapital. Aktiverte kostnader ved låneopptak blir reflektert i beregning av amortisert kost. Fondsobligasjoner kan maksimum utgjøre 15 prosent av samlet kjernekapital for obligasjoner med fastsatt løpetid og 35 prosent for fondsobligasjoner uten fastsatt løpetid. Eventuelt overskytende teller som evigvarende ansvarlig lånekapital.

Ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån ¹⁾	2011	2010	2009
Ordinær ansvarlig lånekapital, nominell verdi	2 575	1 961	1 763
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	-	783	761
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	2 273	1 268	1 219
Verdijusteringer	90	107	106
Påløpte renter	37	25	22
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	4 975	4 144	3 871

Endring av gjeld stiftet ved utstedelse av ansvarlig lån/fondsobligasjonslån ¹⁾	Balanse 31.12.2010	Emitert 2011	Forfalt/innløst 2011	Valutakurs- og andre endringer 2011	Balanse 31.12.2011
Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital, nominell verdi	1 961	750	-	-136	2 575
Evigvarende ansvarlig lånekapital, nominell verdi	783	-	-783	-	0
Fondsobligasjonslån, nominell verdi	1 268	1 000	-	5	2 273
Verdijusteringer	107	-	-	-17	90
Påløpte renter	25	-	-	12	37
Sum ansvarlig lånekapital og fondsobligasjonslån	4 144	1 750	-783	-136	4 975

¹⁾ Notene er identisk for morbank.

NOTE 35 KAPITALDEKNING

(tall i mill kroner)

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
3 023	3 183	3 183	Eierandelskapital	3 183	3 183	3 023
-9	-3	-3	-Egne egenkapitalbevis	-3	-3	-9
458	625	625	Overkursfond	625	625	458
759	1 175	1 448	Utjevningfond	1 448	1 175	759
212	336	299	Avsatt utbytte	299	336	212
2 241	2 477	2 631	Grunnfondskapital	2 631	2 477	2 241
20	55	55	Kompensasjonsfond	55	55	20
240	372	293	Gavefond	293	372	240
127	43	43	Fond for urealiserte gevinster	43	43	127
-	-	-	Annen egenkapital	1 183	1 139	1 002
7 071	8 263	8 574	Sum balanseført egenkapital	9 757	9 402	8 073
			Kjernekapital			
-	-	-	Utsatt skatt, goodwill og andre immaterielle eiendeler	-71	-77	-42
-1	-2	-2	Fond for urealiserte gevinster tilgjengelig for salg	-2	-2	-1
-212	-336	-299	Fradrag for avsatt utbytte	-299	-336	-212
-367	-373	-421	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-21	-21	-17
-327	-268	-250	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-255	-268	-337
-	-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-665	-645	-552
1 210	1 268	2 273	Fondsobligasjon	2 402	1 389	1 218
7 374	8 552	9 875	Sum kjernekapital	10 846	9 442	8 130
			Tilleggskapital utover kjernekapital			
760	783	-	Evigvarende ansvarlig kapital	-	783	760
8	-	-	Fondsobligasjon utover 15 og 35 %	-	-	-
1 763	1 961	1 565	Tidsbegrenset ansvarlig kapital	1 776	2 191	2 045
-367	-373	-421	50 % fradrag ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner	-21	-21	-17
-327	-268	-250	50 % fradrag i forventet tap IRB fratrukket tapsavsetninger	-255	-268	-337
-	-	-	50 % kapitaldekningsreserve	-665	-645	-552
1 837	2 103	894	Sum tilleggskapital	835	2 040	1 899
9 211	10 655	10 769	Netto ansvarlig kapital	11 681	11 482	10 029
			Minimumskrav ansvarlig kapital Basel II			
2 045	1 953	2 060	Engasjement med spesialiserte foretak	2 060	1 953	2 045
1 752	2 034	2 104	Engasjement med øvrige foretak	2 104	2 042	1 755
30	35	33	Engasjement med massemarked SMB	37	38	33
416	477	393	Engasjement med massemarked personer	758	680	614
86	86	75	Engasjement med øvrige massemarked	78	87	93
-	340	464	Egenkapitalposisjoner	-	-	-
4 329	4 925	5 129	Sum kredittrisiko IRB	5 037	4 800	4 540
82	122	97	Gjeldsrisiko	94	116	82
47	34	47	Egenkapitalrisiko	47	34	47
-	-	-	Valutarisiko	-	-	-
252	295	331	Operasjonell risiko	408	374	320
-	-	-	Overgangsordning	861	566	264
703	605	625	Engasjementer beregnet etter standardmetoden	1 830	1 617	1 605
-58	-60	-67	Fradrag	-110	-107	-91
5 355	5 921	6 162	Minimumskrav ansvarlig kapital	8 167	7 400	6 767
13,76 %	14,40 %	13,98 %	Kapitaldekning	11,44 %	12,41 %	11,86 %
11,02 %	11,55 %	12,82 %	herav kjernekapital	10,62 %	10,21 %	9,61 %
2,74 %	2,84 %	1,16 %	herav tilleggskapital	0,82 %	2,21 %	2,26 %

Minstekrav til kapitaldekning er 8 prosent. Tidsbegrenset ansvarlig lånekapital får redusert egenkapitalverdien med 20 prosent hvert år de siste 5 årene før forfall. I den grad konsernet har ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner, går denne direkte til fradrag i konsernets egen ansvarlige kapital for den del som overstiger 2 prosent av mottakende finansinstitusjons ansvarlige kapital. Har konsernet ansvarlig kapital i andre finansinstitusjoner som utgjør mindre enn 2 prosent av den enkelte finansinstitusjons ansvarlige kapital, kommer summen av slik kapital til fradrag i konsernets ansvarlige kapital for den del som overstiger 10 prosent av konsernets ansvarlige kapital. Dersom konsernet har fått pålegg om 100 prosent kapitaldekningsreserve på bestemte eiendeler skal et beløp tilsvarende eiendelens bokførte verdi trekkes fra i den ansvarlige kapitalen og i beregningsgrunnlaget. Beregningsgrunnlaget vektet i henhold til risiko. Kjernekapitaldekningen er på 10,62 prosent for 2011 og 10,21 prosent for 2010.

NOTE 36 EIERANDELSKAPITAL OG EIERSTRUKTUR

Eierandelskapital

SpareBank 1 SR-Banks eierandelskapital utgjør 3 182 834 025 kroner fordelt på 127 313 361 egenkapitalbevis, hvert pålydende 25 kroner. Eierandelskapitalen er tatt opp på følgende måte/tidspunkt:

År		Endring i eierandelskapital	Total eierandelskapital	Antall egenkapitalbevis
1994	Offentlig emisjon	744,0	744,0	7 440 000
2000	Ansatt emisjon	5,0	749,0	7 489 686
2001	Ansatt emisjon	4,8	753,8	7 538 194
2004	Fondsemisjon	150,8	904,6	9 045 834
2005	Fondsemisjon/splitt	226,1	1 130,7	22 614 585
2007	Rettet emisjon	200,0	1 330,7	26 613 716
2007	Fondsemisjon/splitt	443,5	1 774,2	70 969 909
2008	Utbytteemisjon	91,7	1 866,0	74 638 507
2008	Ansatt emisjon	6,6	1 872,6	74 903 345
2009	Fondsemisjon/splitt	374,5	2 247,1	89 884 014
2009	Rettet emisjon	776,2	3 023,3	120 933 730
2010	Ansatt emisjon	7,8	3 031,1	121 243 427
2010	Emisjon Kvinnherad	151,7	3 182,8	127 313 361

Foruten eierandelskapitalen består egenkapitalbeveiseiernes andel av egenkapitalen i SpareBank 1 SR-Bank av utjevningsfond og overkursfond. Utjevningsfondet er akkumulert overskudd som ikke blir utbetalt via årets utbytte. Denne egenkapitalen skal brukes for å stabilisere kontantutbytte, eventuelt til fondsemisjon. Øvrig egenkapital er grunnfondskapital, kompensasjonsfond, gavefond og fond for urealiserte gevinster. Vedrørende Konsernets utbytte- og gavedisponeringspolitikk ble følgende vedtatt av styret i SpareBank 1 SR-Bank 19.10.2009; "At man sikter mot at "(...) om lag halvparten av overskuddet tilordnet egenkapitalbeveiseiere utbetales som utbytte og om lag halvparten av overskuddet tilordnet sparebankfondet utbetales som gaver, eller overføres til allmenntilgjengelig stiftelse, forutsatt at soliditeten er på et tilfredsstillende nivå. Ved fastsettelsen av utbytte og gaver vil det bli tatt hensyn til bankens resultatutvikling, markedssituasjonen, stabilitet i utbytte samt behov for kjernekapital. I vurderingen av utdeling av årets overskudd til henholdsvis utbytte og gaver vil det bli lagt vekt på at egenkapitalbeveiseiernes andel av samlet egenkapital (eierbrøk) bør holdes stabil."

Egenkapitalbeveiseiernes andel av resultat

Resultat pr egenkapitalbevis beregnes ved å dividere resultatet som tilfaller eierne av egenkapitalbevisene med gjennomsnittlig antall utestående egenkapitalbevis. Egenkapitalbeveiseiernes andel av resultatet tilsvarer eierandelskapitalens, utjevningsfondets og overkursfondets andel av bankens totale egenkapital minus fond for urealiserte gevinster.

Omsetning av egne egenkapitalbevis i 2011

(tall i tusen kroner)

Beholdning pr 31.12.2010	3 331
Omsatt i 2011	-
Beholdning pr 31.12.2011	3 331

(fortsettelse note 36)

De 20 største egenkapitalbevisene pr 31.12.2011

Eier	Egenkapital- bevis	Prosent- andel
Gjensidige Forsikring ASA	20 713 065	16,3%
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 069 934	4,8%
Odin Norge	3 598 122	2,8%
Odin Norden	3 091 553	2,4%
Clipper AS	1 685 357	1,3%
Frank Mohn AS	1 666 142	1,3%
Trygve Stangeland dødsbo	1 632 048	1,3%
JPMorgan Chase Bank, U.K.	1 598 223	1,3%
Värma Mutual Pension Insurance, Finland	1 496 091	1,2%
State Street Bank and Trust, U.S.A.	1 080 213	0,8%
Trygves Holding AS	1 070 939	0,8%
SHB Stockholm Clients Account, Sverige	1 070 000	0,8%
Fidelity Low-Priced Stock Fund, U.S.A.	1 061 327	0,8%
Westco AS	1 030 091	0,8%
Køhlergruppen AS	1 000 000	0,8%
Forsand kommune	769 230	0,6%
Tveteraas Finans AS	722 000	0,6%
Solvang Shipping AS	701 034	0,6%
Leif Inge Slethei AS	672 772	0,5%
Pareto AS	638 046	0,5%
Sum 20 største	51 366 187	40,3%
Øvrige eiere	75 947 174	59,7%
Utstedte egenkapitalbevis	127 313 361	100,0 %

Totalt antall egenkapitalbevisere pr 31.12.2011 er 11 887. Dette er en reduksjon på 144 fra årskiftet 2010.

Andel egenkapitalbevis hjemmehørende i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene er 46,8 prosent, og utenlandsandelen er 9,6 prosent.

Det vises forøvrig til oversikt over egenkapitalbevisere i styret og representantskapet.

For flere detaljer vedrørende egenkapitalbevis henvises til eget kapittel i årsrapporten.

De 20 største egenkapitalbevisene pr 31.12.2010

Eier	Egenkapital- bevis	Prosent- andel
Gjensidige Forsikring ASA	20 713 065	16,3%
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 069 934	4,8%
Odin Norge	3 197 672	2,5%
Odin Norden	3 066 253	2,4%
Køhlergruppen AS	1 923 657	1,5%
Clipper AS	1 685 357	1,3%
Frank Mohn AS	1 666 142	1,3%
Trygve Stangeland	1 632 048	1,3%
State Street Bank and Trust, U.S.A.	1 355 970	1,1%
SHB Stockholm Clients Account, Sverige	1 340 000	1,1%
JPMorgan Chase Bank, U.K.	1 221 914	1,0%
Trygves Holding AS	1 070 939	0,8%
Brown Brothers Harriman, U.S.A.	1 061 327	0,8%
The Northern Trust, U.K.	1 005 116	0,8%
Bank of New York, U.S.A.	984 594	0,8%
Coil Investment Group AS	954 993	0,8%
Nordea Bank Norge ASA	918 892	0,7%
Westco AS	885 352	0,7%
Bjergsted Investering AS	720 055	0,6%
Solvang Shipping AS	701 034	0,6%
Sum 20 største	52 174 314	41,0%
Øvrige eiere	75 139 047	59,0%
Utstedte egenkapitalbevis	127 313 361	100,0 %

(fortsettelse note 36)

De 20 største egenkapitalbevisene pr 31.12.2009

Eier	Egenkapital- bevis	Prosent- andel
Gjensidige Forsikring BA	20 713 065	17,1%
Odin Norge	2 341 693	1,9%
Odin Norden	2 319 625	1,9%
Køhlergruppen AS	1 923 657	1,6%
Coil Investment Group AS	1 904 993	1,6%
Clipper AS	1 685 357	1,4%
Frank Mohn AS	1 666 142	1,4%
Trygve Stangeland	1 622 428	1,3%
State Street Bank and Trust, U.S.A.	1 414 363	1,2%
Lærdal AS	1 222 915	1,0%
Grunnfond Invest AS	1 100 000	0,9%
Brown Brothers Harriman, U.S.A.	1 061 327	0,9%
The Northern Trust, U.K.	1 021 456	0,8%
Verdipapirfondet Nordea Norge	893 740	0,7%
Bjergsted Investering AS	839 497	0,7%
Westco AS	829 968	0,7%
Solvang Shipping AS	701 034	0,6%
Forsand Kommune	682 230	0,6%
Bank of New York, U.S.A.	675 128	0,6%
Tveteraas Finans AS	673 587	0,6%
Sum 20 største	45 292 205	37,5%
Øvrige eiere	75 641 525	62,5%
Utstedte egenkapitalbevis	120 933 730	100,0 %

NOTE 37 FORFALLSANALYSE AV EIENDELER OG GJELD/FORPLIKTELSER

(tall i mill kroner)

Kasse-, drifts- og brukskreditter (inkludert flexilån) og opptjente renter er inkludert i intervallet "På forespørsel".

Morbank	På fore-	Under 3	3-12	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
31.12.2011	spørsel ¹⁾	måneder	måneder			
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanken	263	-	-	-	-	263
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	4 655	736	-	-	-	5 391
Brutto utlån til kunder	33 216	807	2 805	11 605	47 517	95 950
- Individuelle nedskrivninger	-355	-	-	-	-	-355
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-317	-	-	-	-	-317
Netto utlån til kunder	32 544	807	2 805	11 605	47 517	95 278
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	96	1 997	2 568	5 739	902	11 302
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	27	167	243	8 107	-	8 544
Finansielle derivater	434	400	261	1 482	1 151	3 728
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	491	-	-	-	-	491
Virksomhet som skal selges	84	-	-	-	-	84
Investering i eierinteresser	3 352	-	-	-	-	3 352
Investering i konsernselskaper	716	-	-	-	-	716
Varige driftsmidler	380	-	-	-	-	380
Andre eiendeler	277	-	-	-	-	277
Sum eiendeler	43 319	4 107	5 877	26 933	49 570	129 806
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 914	2 027	269	575	-	4 785
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	96	7 299	-	7 395
Innskudd fra kunder	60 252	1 705	2 257	-	-	64 214
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 760	2 133	27 910	2 130	36 338
Finansielle derivater	220	306	166	575	743	2 010
Betalbar skatt	-	-	58	-	-	58
Utsatt skatteforpliktelse	-	-	-	296	-	296
Annen gjeld	1 161	-	-	-	-	1 161
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	3 924	4 975
Sum gjeld	63 989	8 812	4 979	36 655	6 797	121 232

(fortsettelse note 37)

Konsern 31.12.2011	På fore- spørrelse ¹⁾	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
Eiendeler						
Konter og fordringer på sentralbanken	263	-	-	-	-	263
Utlån til og fordringer på kredittinstitusjoner	47	676	-	-	-	723
Brutto utlån til kunder	33 216	859	3 012	15 161	49 120	101 368
- Individuelle nedskrivninger	-418	-	-	-	-	-418
- Nedskrivninger på grupper av utlån	-362	-	-	-	-	-362
Netto utlån til kunder	32 436	859	3 012	15 161	49 120	100 588
Sertifikater og obligasjoner til virkelig verdi	96	1 997	2 568	5 739	906	11 306
Sertifikater og obligasjoner til amortisert kost	27	167	243	8 107	-	8 544
Finansielle derivater	434	400	261	1 470	1 151	3 716
Aksjer, andeler og andre egenkapitalinteresser	631	-	-	-	-	631
Virksomhet som skal selges	85	-	-	-	-	85
Investering i eierinteresser	4 389	-	-	-	-	4 389
Investering i konsernselskaper	-	-	-	-	-	-
Varige driftsmidler	455	-	-	-	-	455
Andre eiendeler	442	-	-	-	-	442
Sum eiendeler	39 305	4 099	6 084	30 477	51 177	131 142
Gjeld						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 911	2 027	269	575	-	4 782
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	96	7 299	-	7 395
Innskudd fra kunder	60 080	1 705	2 257	-	-	64 042
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 760	2 133	27 910	2 130	36 338
Finansielle derivater	220	306	166	575	743	2 010
Betalbar skatt	-	-	130	-	-	130
Utsatt skatteforpliktelse	-	-	-	329	-	329
Annen gjeld	1 384	-	-	-	-	1 384
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	3 924	4 975
Sum gjeld	64 037	8 812	5 051	36 688	6 797	121 385

¹⁾ Ikke finansielle eiendeler er for presentasjonsformål lagt i kolonne på forespørsel.

NOTE 38 LIKVIDITETSRISIKO

(tall i mill kroner)

Morbank ¹⁾	På fore- spørsel	Under 3 månedder	3-12 månedder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
2011						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 914	2 027	269	622	-	4 832
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	98	7 768	-	7 866
Innskudd fra kunder	60 252	1 705	2 257	-	-	64 214
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 772	2 178	29 871	2 684	38 910
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	5 127	6 178
Totale forpliktelser	62 608	8 518	4 802	38 261	7 811	122 000
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-9 542	-4 369	-10 059	-1 361	-25 331
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	9 059	4 065	8 889	904	22 917
2010						
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 262	999	495	1 694	-	7 450
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	1 475	8 036	-	9 511
Innskudd fra kunder	55 483	2 202	3 254	-	-	60 939
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	364	852	4 564	29 249	9 089	44 118
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 998	4 998
Totale forpliktelser	60 109	4 053	9 788	38 979	14 087	127 016
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-11 221	-8 096	-19 784	-1 782	-40 883
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	10 349	7 474	18 968	1 419	38 210
2009						
Gjeld til kredittinstitusjoner	129	5 872	1 257	1 599	96	8 953
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	-	9 658	-	9 658
Innskudd fra kunder	51 235	1 532	1 745	-	-	54 512
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	220	690	5 786	30 253	2 801	39 750
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 801	4 801
Totale forpliktelser	51 584	8 094	8 788	41 510	7 698	117 674
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-3 433	-4 025	-18 442	-1 784	-27 684
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	2 692	3 053	17 320	1 386	24 451

(fortsettelse note 38)

Konsern ¹⁾	På fore- spørsel	Under 3 måneder	3-12 måneder	1 - 5 år	over 5 år	Totalt
2011						
Gjeld til kredittinstitusjoner	1 911	2 027	269	622	-	4 829
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	98	7 768	-	7 866
Innskudd fra kunder	60 080	1 705	2 257	-	-	64 042
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	405	3 772	2 178	29 871	2 684	38 910
Ansvarlig lånekapital	37	1 014	-	-	5 127	6 178
Totale forpliktelser	62 433	8 518	4 802	38 261	7 811	121 825
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-9 264	-4 369	-10 059	-1 361	-25 053
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	9 059	4 065	8 611	904	22 639
2010						
Gjeld til kredittinstitusjoner	4 260	999	495	1 694	-	7 448
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	1 475	8 036	-	9 511
Innskudd fra kunder	55 314	2 202	3 254	-	-	60 770
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	364	852	4 564	29 249	9 089	44 118
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 998	4 998
Totale forpliktelser	59 938	4 053	9 788	38 979	14 087	126 845
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-11 108	-8 096	-19 784	-1 782	-40 770
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	10 349	7 474	18 855	1 419	38 097
2009						
Gjeld til kredittinstitusjoner	127	5 872	1 257	1 599	96	8 951
Innlån statsforvaltning vedrørende bytteordning OMF	-	-	-	9 658	-	9 658
Innskudd fra kunder	51 059	1 532	1 745	-	-	54 336
Gjeld stiftet ved utstedelse av verdipapirer	220	690	5 786	30 253	2 801	39 750
Ansvarlig lånekapital	-	-	-	-	4 801	4 801
Totale forpliktelser	51 406	8 094	8 788	41 510	7 698	117 496
Derivater						
Kontraktsmessige kontantstrømmer ut	-	-3 315	-4 025	-18 442	-1 784	-27 566
Kontraktsmessige kontantstrømmer inn	-	2 692	3 053	17 202	1 386	24 333

Se også note 3 finansiell risiko styring.

NOTE 39 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL RENTERISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir sensitivitet på netto rentekost før skatt (renteendring på ett prosentpoeng) ved utgangen av de tre siste årene dersom samtlige finansielle instrumenter ble vurdert til virkelig verdi.

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Valuta			
14	17	-2	NOK	-2	17	14
-	3	1	EUR	1	3	-
-	1	-13	USD	-13	1	-
-2	-	-2	CHF	-2	-	-2
1	1	-1	Øvrige	-1	1	1

Renterisiko oppstår ved at konsernet kan ha ulik rentebindingstid på sine eiendeler og forpliktelser. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av renteinstrumenter skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimalt potensielt tap. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig.

Konsernets overordnede rammer for renterisiko definerer maksimalt tap ved renteendring på ett prosentpoeng. Maksimalt tap skal totalt ikke overstige 60 mill kroner på totalbalansen. Innenfor løpetidsbåndene 0-3 mnd og 3-6 mnd skal maksimalt tap ikke overstige 50 mill kroner, 6-9 mnd og 9-12 mnd maksimalt 40 mill kroner, for hvert påfølgende år (1 -10 år) 30 mill kroner og maksimalt tap over 10 år skal ikke overstige 30 mill kroner.

NOTE 40 MARKEDSRISIKO KNYTTET TIL VALUTARISIKO

(tall i mill kroner)

Tabellen angir netto valutaeksponering medregnet finansielle derivater i henhold til definisjon gitt av Norges Bank.

Morbank				Konsern		
2009	2010	2011		2011	2010	2009
			Valuta			
5	22	5	EUR	5	22	5
1	15	1	USD	1	15	1
1	4	1	CHF	1	4	1
-1	26	-1	GBP	-1	26	-1
32	11	32	Øvrige	32	11	32
38	78	38	Sum	38	78	38
1	2	1	Resultat effekt ved 3 prosent endring før skatt	1	2	1

Valutarisiko oppstår ved at konsernet har forskjeller mellom eiendeler og forpliktelser i den enkelte valuta. Handelsaktivitetene knyttet til omsetning av valuta skal til enhver tid skje innenfor vedtatte rammer og fullmakter. Konsernets rammer definerer kvantitative mål for maksimal nettoeksponering i valuta, målt i kroner. Den kommersielle risikoen kvantifiseres og overvåkes kontinuerlig.

Konsernet har utarbeidet rammer for nettoeksponeringen i hver enkelt valuta, samt rammer for aggregert netto valutaeksponering (uttrykt som den høyeste av sum lange og korte posisjoner). Overnatten kursrisiko for spothandel i valuta må netto ikke overstige 100 mill kroner pr enkeltvaluta og 125 mill kroner aggregert.

NOTE 41 VIRKSOMHET SOM SKAL SELGES

SpareBank 1 SR-Bank etablerer, som en del av sin forretningsvirksomhet, investeringsprosjekter for salg til sine kunder. SpareBank 1 SR-Bank må også, som en del av sin forretningsvirksomhet, av ulike årsaker overta eiendeler fra enkelte av sine kunder.

Energiveien Eiendom Holding AS ble overtatt i 2008, og ble vurdert som virksomhet som skal selges 31.12.2008. Posten ble vurdert til virkelig verdi i regnskapet 31.12.2008. Prosjektet var planlagt solgt i løpet av første halvår 2009, men ble ikke solgt og var inkludert i posten varige driftsmidler pr 31.12.2009. Høsten 2010 ble det foretatt salg av deler av aksjeposten.

Etter salg i 2010 eier SpareBank 1 SR-Bank 49,86 prosent av aksjene i Energiveien Eiendom Holding AS. Posten er vurdert til virkelig verdi i regnskapet på 74 mill kroner i morbank og 75 mill kroner i konsern, og vurdert som virksomhet som skal selges 31.12.2010 og 31.12.2011.

Artemis Shipping AS ble overtatt i 2011, og ble vurdert som virksomhet som skal selges. Posten er vurdert til virkelig verdi i regnskapet på 10 mill kroner i morbank og 10 mill kroner i konsern, og vurdert som virksomhet som skal selges pr 31.12.2011.

Pr 31.12.2010 var også overtatte eiendeler av ferdigstilte men ikke solgte leiligheter med i virksomhet som skal selges. Leilighetene var da solgt eller planlagt solgt i 2011. Leilighetene er nedskrevet med 4,8 mill kroner i 2010. Posten ble vurdert til virkelig verdi på 18 mill kroner i regnskapet både i morbank og konsern 31.12.2010. Leilighetene ble solgt i 2011.

Pr 31.12.2009 bestod posten av ferdigstilte, men ikke solgte leiligheter. Posten var vurdert til virkelig verdi i regnskapet 31.12.2009.

NOTE 42 ENDRINGER I EGENKAPITAL VED OMDANNING TIL ALLMENNAKSJESELSKAP

Morbank

(tall i mill kroner)	Eier- andels- kapital	Egne aksjer	Aksje- kapital	Overkurs- fond	Ut- jevnings- fond	Utbytte til Eier- andels- kapitaleiere	Grunn- fonds- kapital	Kompen- sasjons- fond	Gavefond	Utbytte til Grunn- fonds- kapitaleiere	Fond for urea- liserte gevinster	Annen egen- kapital	Sum egen- kapital
Egenkapital 30.09.2011	3 183	-3		625	1 077		2 420	55	293		43	728	8 421
Omfordeling ved omdanning	-3 183	3	4 987	668	-1 077		-2 420	-55	-293			1 370	-
Egenkapital 30.09.2011 grunnlag for åpningsbalanse	-	-	4 987	1 293	-		-	-	-		43	2 098	8 421
Egenkapital 31.12.2011	3 183	-3		625	1 448	191	2 631	55	293	108	43	-	8 574
Omfordeling ved omdanning	-3 183		4 987	882	-1 448		-2 631	-55	-293			1 741	-
Egenkapital 01.01.2012	-	-3	4 987	1 507	-	191	-	-	-	108	43	1 741	8 574

Endring i egenkapital fra 31.12.2011 til 1.1.2012 er basert på avlagt regnskap 30.09.2011 og vedtak gjort av representantskapet 23.11.2011.

Beregning av eierbrøk

Aksjekapitalen er fordelt på gjennomføringstidspunktet mellom eiere av egenkapitalbevis og og sparebankstiftelsen etter forholdet mellom eierandelskapitalen og grunnfondskapitalen slik disse kapitalstørrelsene defineres i Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-1. Overkursfondet teller med ved beregning av eierandelskapitalen og kompensasjonsfondet teller med ved beregning av grunnfondskapitalen. Fordeling av aksjekapitalen blir da i samme forhold som eierbrøken. Fordeling av aksjer mellom kapitalklassene gjennomføres på grunnlag av avlagt regnskap pr 30.09.2011 i SpareBank 1 SR-Bank.

	Eierbrøk 30.9.2011	Eierbrøk 31.12.2011
Egenkapitalbeviskapital	3 180	3 180
Utjevningsfond	1 077	1 448
Overkursfond	625	625
Utytte	-	191
A. Sum egenkapitalbeviserernes kapital	4 882	5 444
Sparebankens fond	2 420	2 631
Kompensasjonsfond	55	55
Gavefond	293	293
Utbytte	-	108
B. Sum sparebankens fond	2 768	3 087
Egenkapitalbevisbrøk (A/(A+B))	63,82 %	63,82 %

(fortsettelse note 42)

Beregning av antall aksjer og fordeling

Eiere av egenkapitalbevis i SpareBank 1 SR-Bank skal på gjennomføringstidspunktet få sine egenkapitalbevis byttet om i aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA. SpareBank 1 SR-Bank har utstedt 127 313 361 egenkapitalbevis som på tidspunkt for omdanning vil bli byttet om med tilsvarende antall aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Sparebankstiftelsen vil få tildelt aksjer i samsvar med eierbøk jfr over. Dette gir en tildeling til Sparebankstiftelsen SR-Bank på 72 176 308 aksjer. Andel av grunnfondskapital som ikke gir grunnlag for tildeling av aksjer til Sparebankstiftelsen tilføres overkursfondet i SpareBank 1 SR Bank ASA.

Antall gamle egenkapitalbevis	127 313 361	
Eierbrøk	63,82 %	
Totalt antall aksjer etter omdanning	199 489 669	
Nye aksjer Stiftelse	72 176 308	36,18 %
Eksisterende eiere	127 313 361	63,82 %
Pålydende pr aksje	25	
Sum aksjekapital	4 987 241 725	

Kommentarer til åpningsbalanse SpareBank 1 SR-Bank ASA

Åpningsbalanse er utarbeidet ihht. International Financial Reporting Standard (IFRS).

Åpningsbalanse er satt opp på bakgrunn av styrevedtak i SpareBank 1 SR-Bank 27.10.2011 og innstilling til vedtak i representantskapet i SpareBank 1 SR-Bank den 23.11.2011.

Vedtakene er truffet i samsvar med lov om finansieringsvirksomhet § 2c-17, jfr aksjeloven kapittel 15 om omdanning.

Åpningsbalansen er utarbeidet basert på regnskapet per 30.09.2011 for SpareBank 1 SR-Bank.

Åpningbalansen er regnskapsmessig behandlet etter kontinuitetsprinsippet.

Egenkapitalsammensetningen etter omdanning er sammensatt i samme forhold for bunden og fri egenkapital som før omdanningen.

Utdeling av utbytte 2011

SpareBank 1 SR-Bank er pr 31.12.2011 en sparebank som følger Finansieringsvirksomhetsloven.

Utdeling av utbytte må derfor følge Finansieringsvirksomhetsloven § 2b-18.

På grunn av at eierbøken er gitt og antall aksjer er gitt pr 30.09.2011 følges samme eierbrøk ved utdeling av utbytte 31.12.2011.

NOTE 43 HENDELSER ETTER BALANSEDAGEN

Omdanning av SpareBank 1 SR-Bank fra egenkapitalbevisbank til allmennaksjeselskap (ASA) ble gjennomført med virkning fra 2012.

Sparebankstiftelsen SR-Bank ble etablert som ledd i omdanningen og mottok på omdanningstidspunktet 72,2 mill aksjer.

Totalt antall utstedte aksjer etter omdanningen er 199,5 mill.

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA foreslår å styrke egenkapitalen med inntil 1,5 mrd kroner gjennom en fortrinnsrettsemisjon av ordinære aksjer. Emisjonen er garantert av selskapets største aksjonærer og selskaper i SpareBank 1 alliansen.

I tillegg til fortrinnsrettsemisjonen foreslår styret en rettet emisjon mot ansatte i konsernet på inntil 100 000 kroner pr ansatt, tilsvarende 130 mill kroner.

SpareBank 1 SR-Bank benyttet 6.2.2012 retten til å innfri ansvarlig obligasjonslån til pari kurs. Uttesteående volum er 450 mill kroner. Calldato er 20.3.2012. Finanstilsynet har godkjent innfrielsen.

Det har ikke vært vesentlige hendelser etter balansedato 31.12.2011 som påvirker det avlagte konsernregnskapet.

Foreslått utbytte er kr 1,50 pr aksje og vil totalt utgjøre 299 mill kroner.

Til generalforsamlingen i SpareBank 1 SR-Bank ASA

REVISORS BERETNING

Uttalelse om årsregnskapet

Vi har revidert årsregnskapet for SpareBank 1 SR-Bank ASA som består av selskapsregnskap og konsernregnskap. Selskapsregnskapet og konsernregnskapet består av balanse per 31. desember 2011, resultatregnskap, endringer i egenkapital og kontantstrøm for regnskapsåret avsluttet per denne datoen, og en beskrivelse av vesentlige anvendte regnskapsprinsipper og andre noteopplysninger.

Styret og daglig leders ansvar for årsregnskapet

Styret og daglig leder er ansvarlig for å utarbeide årsregnskapet og for at det gir et rettviseende bilde i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU, og for slik intern kontroll som styret og daglig leder finner nødvendig for å muliggjøre utarbeidelsen av et årsregnskap som ikke inneholder vesentlig feilinformasjon, verken som følge av misligheter eller feil.

Revisors oppgaver og plikter

Vår oppgave er å gi uttrykk for en mening om dette årsregnskapet på bakgrunn av vår revisjon. Vi har gjennomført revisjonen i samsvar med lov, forskrift og god revisjonsskikk i Norge, herunder International Standards on Auditing. Revisjonsstandardene krever at vi etterlever etiske krav og planlegger og gjennomfører revisjonen for å oppnå betryggende sikkerhet for at årsregnskapet ikke inneholder vesentlig feilinformasjon.

En revisjon innebærer utførelse av handlinger for å innhente revisjonsbevis for beløpene og opplysningene i årsregnskapet. De valgte handlingene avhenger av revisors skjønn, herunder vurderingen av risikoene for at årsregnskapet inneholder vesentlig feilinformasjon, enten det skyldes misligheter eller feil. Ved en slik risikovurdering tar revisor hensyn til den interne kontrollen som er relevant for selskapets utarbeidelse av et årsregnskap som gir et rettviseende bilde. Formålet er å utforme revisjonshandlinger som er hensiktsmessige etter omstendighetene, men ikke for å gi uttrykk for en mening om effektiviteten av selskapets interne kontroll. En revisjon omfatter også en vurdering av om de anvendte regnskapsprinsippene er hensiktsmessige og om regnskapsestimaterne utarbeidet av ledelsen er rimelige, samt en vurdering av den samlede presentasjonen av årsregnskapet.

Etter vår oppfatning er innhentet revisjonsbevis tilstrekkelig og hensiktsmessig som grunnlag for vår konklusjon.

Konklusjon

Etter vår mening er årsregnskapet avgitt i samsvar med lov og forskrifter og gir et rettviseende bilde av selskapet og konsernet SpareBank 1 SR-Bank ASA' finansielle stilling per 31. desember 2011 og av deres resultater og kontantstrømmer for regnskapsåret som ble avsluttet per denne datoen i samsvar med International Financial Reporting Standards som fastsatt av EU.

Uttalelse om øvrige forhold

Konklusjon om årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, mener vi at opplysningene i årsberetningen og redegjørelsen om foretaksstyring om årsregnskapet, forutsetningen om fortsatt drift og forslaget til anvendelse av overskuddet er konsistente med årsregnskapet og er i samsvar med lov og forskrifter.

Konklusjon om registrering og dokumentasjon

Basert på vår revisjon av årsregnskapet som beskrevet ovenfor, og kontrollhandlinger vi har funnet nødvendig i henhold til internasjonal standard for attestasjonsoppdrag ISAE 3000 "Attestasjonsoppdrag som ikke er revisjon eller forenklet revisorkontroll av historisk finansiell informasjon" mener vi at ledelsen har oppfylt sin plikt til å sørge for ordentlig og oversiktlig registrering og dokumentasjon av selskapets regnskapsopplysninger i samsvar med lov og god bokføringskikk i Norge.

Stavanger, 29. februar 2012

PricewaterhouseCoopers AS

Gunnar Slettebø
Statsautorisert revisor

ERKLÆRING FRA STYRET OG ADMINISTRERENDE DIREKTØR

Vi erklærer etter beste overbevisning at årsregnskapet for perioden 1. januar til 31. desember 2011 er utarbeidet i samsvar med gjeldende regnskapsstandarder, og at opplysningene i regnskapet gir et rettviseende bilde av selskapets og konsernets eiendeler, gjeld, finansielle stilling og resultat som helhet.

Vi erklærer også at årsberetningen gir en rettviseende oversikt over utviklingen, resultatet og stillingen til selskapet og konsernet, sammen med en beskrivelse av de mest sentrale risiko- og usikkerhetsfaktorer selskapet og konsernet står overfor.

Stavanger, 29. februar 2012

Kristian Eidesvik
Styreleder

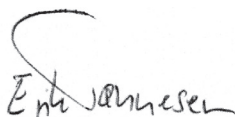
Gunn-Jane Håland

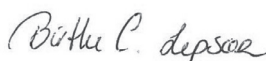
Erling Øverland

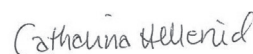
Odd Torland

Erik Edvard Tønnesen

Birthe Cecilie Lepsø

Catharina Hellerud

Sally Lund-Andersen
Ansattes representant

Oddvar Rettedal
Ansattes representant

Arne Austreid
Administrerende direktør

KONTROLLKOMITEENS MELDING FOR 2011

Kontrollkomiteen har utført sitt verv i henhold til sparebankloven og instruks for komiteen.

Bankens virksomhet i 2011 har vært i samsvar med sparebankloven, bankens vedtekter og andre bestemmelser som banken har plikt til å rette seg etter.

Det fremlagte årsoppgjør er avgitt i samsvar med sparebanklovens og Finanstilsynets bestemmelser. Kontrollkomiteen kan anbefale at styrets forslag til årsregnskap og årsberetning for 2011 samt forslag til anvendelse av overskudd vedtas.

Stavanger, 29. februar 2012

Odd Jo Forsell
Leder

Egil Fjogstad

Vigdis Wiik Jacobsen

EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

NORSK ANBEFALING FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA vurderer årlig prinsippene for eierstyring og selskapsledelse og hvordan de fungerer i konsernet. SpareBank 1 SR-Bank ASA avlegger redegjørelsen i samsvar med regnskapslovens paragraf 3-3b og den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse av 20.10.2010 med endringer av 20.10.2011 om redegjørelse for prinsipper og praksis for eierstyring og selskapsledelse.

(SpareBank 1 SR-Bank ble omdannet fra sparebank til allmennaksjeselskap pr 1.1.2012 og styrets redegjørelse er basert på den nye organisasjonsformen)

Regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan regnskapslovens paragraf 3-3b, 2. ledd er dekket i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Inndelingen refererer til nummerering i lovparagrafen.

1-3. Angivelse av anbefaling som SpareBank 1 SR-Bank ASA følger, opplysning om hvor anbefalingen er tilgjengelig og begrunnelse for eventuelle avvik fra anbefalingen

Strukturen for eierstyring og selskapsledelse i SpareBank 1 SR-Bank ASA konsernet er basert på norsk lov. SpareBank 1 SR-Bank ASA følger den norske anbefalingen for eierstyring og selskapsledelse utgitt av Norsk utvalg for eierstyring og selskapsledelse, NUES. Anbefalingen er tilgjengelig på www.nues.no. Eventuelle avvik fra anbefalingen er kommentert under redegjørelsen for hvordan anbefalingen etterlevs nedenfor.

4. Beskrivelse av hovedelementene i konsernets systemer for internkontroll og risikostyring knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen

Se punkt 10 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

5. Vedtektsbestemmelse som helt eller delvis utvider eller fraviker bestemmelser i allmennaksjelovens kapittel 5

SpareBank 1 SR-Bank ASA har ingen vedtektsbestemmelser som avviker fra allmennaksjelovens kapittel 5, som omhandler generalforsamlingen.

6. Sammensetningen til ledende organer samt en beskrivelse av hovedelementene i gjeldende instruksjer og retningslinjer

Se punktene 6, 7, 8 og 9 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

7. Vedtektsbestemmelser som regulerer oppnevning og utskiftning av styremedlemmer

Se punkt 8 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

8. Vedtektsbestemmelser som fullmakter som gir styret adgang til å beslutte å kjøpe tilbake eller utstede egne aksjer

Se punkt 3 under Norsk anbefaling for eierstyring og selskapsledelse nedenfor.

Beskrivelsen nedenfor redegjør for hvordan de 15 punktene i anbefalingen er fulgt opp i SpareBank 1 SR-Bank ASA.

1. REDEGJØRELSE FOR EIERSTYRING OG SELSKAPSLEDELSE

Det foreligger ingen vesentlige avvik mellom anbefalingen og hvordan denne etterlevs i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Det er redegjort for to avvik under henholdsvis punkt 7 og 14.

SpareBank 1 SR-Bank sin visjon er: "Anbefalt av kunden". Hensikten med SpareBank 1 SR-Bank ASA er å skape verdier for den regionen banken er en del av. For å oppnå dette er tre aspekter viktige: være anbefalt av kunden, ha konkurranse-dyktig kapitaltilgang som følge av god lønnsomhet og være en attraktiv arbeidsplass. SpareBank 1 SR-Bank ASA skal av kundene oppfattes som en skikkelig bank som er effektiv, kompetent og offensiv.

Visjonen og verdiene ligger til grunn for konsernets regler for etikk og samfunnsansvar. SpareBank 1 SR-Bank ASA skal kjennetegnes av høy etisk standard og god eierstyring og selskapsledelse. Etikkreglene fastslår at medarbeidere i konsernet skal opptre med respekt og omtanke, og at kommunikasjonen skal være åpen, sannferdig og tydelig. Konsernets etikkregler omhandler også retningslinjer for habilitet, taushets- og varslingsplikt, interessekonflikter, forhold til kunder og leverandører, forhold til medier, verdipapirhandel, innsidehandel og relevante privatøkonomiske forhold. Regelverket gjelder for alle ansatte, innleid personell, styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA og så langt de er relevante også for andre medlemmer av konsernets øvrige styrende organer.

Lokal verdiskaping er et hovedmål for SpareBank 1 SR-Bank ASA. Konsernets viktigste oppgave er å tilføre landsdelens næringsliv og privatpersoner kapital. På den måten sørger konsernet for at landsdelen opprettholder sin naturlige vekst og ikke stagnerer. Slik er konsernet med på å skape nye

arbeidsplasser og boligutbygging i landsdelen. Lokalsamfunn med varierte muligheter og fritidstilbud trengs for at hvert enkelt menneske skal ha mulighet til å utvikle seg. Derfor støtter konsernet gode formål innen idrett, kultur, forskning, utdanning og oppvekst.

Konsernet skal oppnå konkurransefortrinn gjennom å være best på å tiltrekke, utfordre og utvikle de dyktigste medarbeiderne. Som finansinstitusjon er SpareBank 1 SR-Bank ASA opptatt av å redusere risikoen for negativt omdømme og risikoen for tap av tillit. Høy etisk standard blant medarbeidere og tillitsvalgte skal bidra til at SpareBank 1 SR-Bank ASA forsterker den tilliten omverdenen har til konsernet. Ansatte og tillitsvalgte i SpareBank 1 SR-Bank ASA konsernet er i henhold til konsernets retningslinjer for informasjonsbehandling pålagt taushetsplikt om den informasjon de i sitt arbeid får kjennskap til om konsernets eller kunders forhold. Taushetsplikten gjelder ikke bare overfor utenforstående, men også i forhold til kolleger som ikke har behov for de aktuelle opplysningene i sitt arbeid. Reglene gjelder også opplysninger om konsernets strategi- og markedsplaner og andre forhold av konkurransemessig betydning. De enkelte ansatte eller tillitsvalgte er selv ansvarlige for å holde seg orientert om de generelle og spesielle reglene om taushetsplikt som gjelder innenfor deres arbeidsområde. Videre skal ingen som arbeider i SpareBank 1 SR-Bank ASA, via datasystemene eller på annen måte, aktivt søke opplysninger om andre medarbeidere, kunder eller utenforstående når det ikke er nødvendig for vedkommendes arbeid i selskapet. Konsernets etikregler slår fast at en medarbeider straks skal informere sin overordnede eller styrets eller kontrollkomiteens leder dersom han eller hun får kunnskap om forhold som er i strid med gjeldende regelverk fastsatt av myndighetene eller vesentlige brudd på interne bestemmelser. Ansatte som på en forsvarlig måte varsler om kritikkverdige forhold i samsvar med dette punktet, skal ikke utsettes for belastninger som følge av varslingen. Brudd på etikreglene kan medføre konsekvenser for ansettelsesforholdet.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

2. VIRKSOMHET

SpareBank 1 SR-Bank ASA har som formål å forvalte på en trygg måte de midler konsernet rår over i samsvar med de til enhver tid gjeldende lovregler. SpareBank 1 SR-Bank ASA kan utføre alle vanlige bankforretninger og banktjenester i samsvar med gjeldende lovgivning. Banken kan dessuten yte investerings-tjenester innenfor de til enhver tid gitte konsesjoner. Vedtektene finnes i sin helhet på bankens hjemmeside. Selskapets mål og hovedstrategier omtales i årsrapporten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

3. SELSKAPSKAPITAL OG UTBYTTE

SpareBank 1 SR-Bank hadde pr 31.12. 2011 en egenkapital på 9,8 mrd kroner. I henhold til fastsatte beregningsregler for kapitaldekning for finansinstitusjoner hadde konsernet

en samlet kapitaldekning på 11,4 prosent og en kjernekapitaldekning på 10,6 prosent. Myndighetenes minstekrav til slik kapitaldekning er henholdsvis 8 og 4 prosent. Styret foretar løpende en vurdering av kapital situasjonen i lys av selskapets mål, strategier og ønsket risikoprofil. Styret vurderer kapitaldekningen pr 31.12. 2011 som tilfredsstillende, men har vedtatt å foreslå for generalforsamlingen at bankens rene kjernekapital styrkes gjennom en offentlig fortrinnsrettsemissjon på inntil 1,5 mrd kroner samt en rettet emisjon mot konsernets ansatte på inntil 130 mill kroner i løpet av 1. halvår 2012. Bakgrunnen for dette er at European Banking Authority (EBA), har vedtatt en formell anbefaling om at systemviktige europeiske banker bør oppkapitaliseres til minst 9 prosent ren kjernekapitaldekning innen utløpet av juni 2012. I Norge har Finanstilsynet vedtatt at kravet skal gjøres gjeldende for samtlige banker og finansieringsforetak. Styrkingen av bankens kapitalgrunnlag gjennom den planlagte emisjonen gjør banken enda bedre rustet til å kunne utnytte lønnsomme forretningsmuligheter i en region med betydelig vekst.

For nærmere omtale av kapitaldekningsregelverket, se www.sr-bank.no

Utbytte

SpareBank 1 SR-Bank ASA har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital og derigjennom skape verdier for eierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på aksjene. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Fullmakter

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har fullmakt til å erverve og ta pant i egne aksjer for inntil 10 prosent av bankens aksjekapital. Ervervet av aksjer skal skje i verdipapirmarkedet via Oslo Børs. Hver aksje kan kjøpes til kurs mellom en og 150 kroner. Fullmakten gjelder i 12 måneder fra vedtakelse i generalforsamlingen.

Videre foreligger det en styrefullmakt til å foreta en kapitalforhøyelse med inntil 25 mill kroner for gjennomføring av rettet emisjon av aksjer mot bankens ansatte. Fullmakten gjelder fram til 1.6.2012.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

4. LIKEBEHANDLING AV AKSJONÆRER OG TRANSAKSJONER MED NÆRSTÅENDE

Alle aksjer har lik stemmerett. Ved aksjekapitalforhøyelser skal eksisterende aksjonærer gis fortrinnsrett, med mindre særskilte forhold tilsier at dette kan fravikes. Slik fravikelse vil i så fall bli begrunnet. I tilfeller der styret ber generalforsamlingen om

fullmakt til tilbakekjøp av egne aksjer, skal dette skje i markedet til børskurs.

Største aksjonær

Sparebankstiftelsen SR-Bank er SpareBank 1 SR-Bank ASA sin største aksjonær. Stiftelsen ble etablert 1.1.2012 da SpareBank 1 SR-Bank ble omdannet til allmennaksjeselskap. På omdannings-tidspunktet hadde stiftelsen en eierandel på 36,18 prosent. I henhold til stiftelsens vedtekter er formålet å forvalte aksjer den ble tilført ved opprettelsen og å utøve og opprettholde et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Stiftelsen kan for øvrig plassere midlene på en hensiktsmessig og betryggende måte ut fra hensynet til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning, samt med sikte på å oppnå markedsmessig avkastning på egenkapitalen. Stiftelsen kan disponere overskudd og utdele utbyttmidler til allmen-nyttige formål. Stiftelsen skal i sin utdeling av utbyttmidler fortrinnsvis ta hensyn til de distrikter som har bygget opp grunnfondskapitalen til tidligere SpareBank 1 SR-Bank. Eierskapet skal minst utgjøre 25 prosent av utstedte aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA. Stiftelsen skal ved sin virksomhet videreføre sparebanktradisjonene ved deltakelse i kapital-utvidelser i SpareBank 1 SR-Bank ASA og på annen måte. For øvrig kan stiftelsen utøve annen virksomhet som er forenlig med det angitte formål og de rammer som til en hver tid følger av regelverket for sparebankstiftelser.

Transaksjoner med nærstående

Styreinstruksen i SpareBank 1 SR-Bank ASA slår fast at styret skal påse at selskapet overholder allmennaksjeloven §§ 3-8 og 3-9 i avtaler mellom selskapet og parter som er nevnt der. Ved inngåelse av ikke uvesentlige avtaler mellom selskapet og aksjeeiere, styremedlemmer eller medlemmer av konsern-ledelsen eller nærstående av disse, skal styret innhente uavhengig tredjeparts vurdering. Ethvert styremedlem og medlem av konsernledelsen skal umiddelbart varsle styret dersom vedkommende direkte eller indirekte har en interesse i en transaksjon eller avtale som er eller vurderes inngått av selskapet. Dette gjelder selv om styremedlemmet anses inhabil i behandling av saken.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

5. FRI OMSETTELIGHET

Aksjene er notert på Oslo Børs med ticker SRBANK og er fritt omsettelige. Vedtektene inneholder ingen begrensninger for omsetteligheten.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

6. GENERALFORSAMLING

Generalforsamling

Ordinær generalforsamling skal i henhold til vedtektene avholdes innen utgangen av april måned hvert år. Innkalling og påmeldingsskjema sendes aksjonærene og publiseres på konsernets nettside senest 21 dager før generalforsamlingsdatoen.

Prosedyre for stemmegivning og for å fremsette forslag er angitt i innkallingen. I henhold til vedtektene er representant-skapets leder møteleder for generalforsamlingen. På general-forsamlingen deltar minst styreleder fra styret, minst én representant fra valgkomiteen og ekstern revisor. Andre styremedlemmer kan stille. Fra administrasjonen deltar administrerende direktør og konserndirektør for økonomi og finans. Generalforsamlingsprotokoll er tilgjengelig på www.sr-bank.no.

Generelt fattes beslutninger med alminnelig flertall. Beslutninger om avhendelse av aksjer, fusjon, fisjon, avhendelse av en vesentlig del av SpareBank 1 SR-Bank ASAs virksomhet eller utstedelse av aksjer i banken, krever tilslutning fra minst to tredeler av både de avgitte stemmene og av aksjekapitalen som er representert på generalforsamlingen.

Avstemningsopplegget gir mulighet for å stemme separat på hvert enkelt medlem av de ulike organene. Det er mulig for aksjonærene å gi fullmakt til andre. Det oppnevnes også en person som kan stemme for aksjonærene som fullmektig. Fullmaktsskjemaet søkes så langt det er mulig utformet slik at det kan stemmes over hver enkelt sak som skal behandles og kandidater som skal velges.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

7. VALGKOMITÉ

Representantskapet velger en valgkomité som skal gi begrunnet innstilling til representantskapet om forslag til valg av styremedlemmer til bankens styre. Komiteen skal ha medlemmer fra begge grupper i representantskapet (aksjeeiere og ansatte). Sparebankstiftelsen SR-Bank skal være representert i valgkomiteen. Representantskapets leder er leder av valgkomiteen.

Generalforsamlingen velger en valgkomité som avgir begrunnet innstilling om forslag til medlemmer av representantskapet og kontrollkomiteen til representantskapet. Innstillingene skal gi relevant informasjon om kandidatenes bakgrunn og uavhengighet. Medlemmene av valgkomiteene velges for to år om gangen.

Generalforsamlingen har gjennom bankens vedtekter fastsatt instruks for komiteenes arbeid. Ingen styremedlemmer eller representanter for ledelsen er medlem av valgkomiteene. Valgkomiteen foreslår også honorar for medlemmer av organer nevnt ovenfor. Valgkomiteens godtgjørelse fastsettes av generalforsamlingen. Informasjon om valgkomiteene og frister for å gi innspill finnes på www.sr-bank.no.

Avvik fra anbefalingen: Samtlige medlemmer av bankens valgkomiteer er medlemmer av bankens representantskap. Det er foreløpig ikke tatt stilling til at minst ett medlem av valgkomiteen ikke bør være medlem av representantskapet eller styret.

8. REPRESENTANTSKAP OG STYRE, SAMMENSETNING OG UAVHENGIGHET

Representantskap

Representantskapets hovedoppgave er å føre tilsyn med styrets og administrerende direktørs forvaltning av konsernet. Representantskapet har 30 medlemmer, hvorav 22 er aksjonærvalgte medlemmer som velges av generalforsamlingen. Det legges vekt på bred representasjon fra selskapets aksjonærer. Videre velges åtte representanter av og blant de ansatte. Tre av de aksjonærvalgte medlemmene representerer Sparebankstiftelsen SR-Bank.

Styret

Styret har inntil 9 medlemmer, hvorav to ansatterepresentanter. Ingen i konsernledelsen er medlemmer av styret. Et av medlemmene representerer Sparebankstiftelsen SR-Bank. Styret velges av representantskapet. Ved valg av styrets medlemmer søkes behovet for både kontinuitet og uavhengighet i tillegg til en balansert styresammensetning. Medlemmene velges for inntil to år av gangen. Fire av styrets medlemmer er kvinner, hvorav én er ansatterepresentant. De enkelte styremedlemmers bakgrunn er beskrevet på bankens nettside. Alle styremedlemmer er uavhengige av bankens daglige ledelse og vesentlige forretningsforbindelser. Forøvrig vises det til oversikt over styrende organer og vedtektenes kapittel 3 på www.sr-bank.no.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

9. STYRETS ARBEID

Styrets oppgaver

Styret har vedtatt en styreinstruks som gir regler for styrets arbeid og saksbehandling, herunder hvilke saker som skal styrebehandles, administrerende direktørs arbeidsoppgaver og plikter overfor styret og regler for innkalling og møtebehandling. Styrets instruks er tilgjengelig på www.sr-bank.no. Styret utarbeider en årlig plan for sitt arbeid. Styret har også fastsatt instruks for administrerende direktør. Styret foretar en årlig evaluering av sitt arbeid og sin arbeidsform. Styret har det overordnede ansvar for forvaltningen av SpareBank 1 SR-Bank ASA og skal gjennom administrerende direktør sørge for forsvarlig organisering av virksomheten. Styret fastsetter blant annet planer og prognoser for virksomheten og holder seg orientert om bankens økonomiske stilling og utvikling gjennom godkjenning av kvartals- og årsrapporter og en månedlig gjennomgang av finansiell stilling og utvikling. Styret skal videre påse at virksomheten er gjenstand for betryggende kontroll og at konsernets kapital-situasjon er forsvarlig ut fra omfanget av og risikoen ved virksomheten.

Møtestruktur

Administrerende direktør forbereder saker som skal behandles av styret i samråd med styrets leder. Det legges vekt på at sakene forberedes og fremlegges slik at styret har et tilfredsstillende

behandlingsgrunnlag. Styrebehandlingen ledes av styrets leder. Dersom verken styrets leder eller nestleder er til stede, velger styret en leder for styrebehandlingen.

Revisjonsutvalg

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har et revisjonsutvalg som består av tre av styrets medlemmer og som normalt møtes seks ganger årlig. Revisjonsutvalget er et forberedende og rådgivende arbeidsutvalg for styret. Leder og medlemmene oppnevnes for ett år av gangen. Revisjonsutvalget skal samlet ha den kompetanse som ut fra bankens organisasjon og virksomhet er nødvendig for å ivareta sine oppgaver. Minst ett av utvalgets medlemmer må ha relevant regnskaps- eller revisjonsmessig kompetanse. Revisjonsutvalgets formål, oppgaver og funksjoner er nærmere regulert i styreinstruksen.

Godtgjørelsesutvalg

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har et godtgjørelsesutvalg som består av tre av styrets medlemmer som normalt møtes fire ganger årlig. Utvalget innstiller på styrets retningslinjer for kompensasjon til ledende ansatte i henhold til allmennaksjeloven § 6-16a. Godtgjørelsesutvalgets formål, oppgaver og funksjoner er nærmere regulert i styreinstruksen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

10. RISIKOSTYRING OG INTERNKONTROLL

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har fokus på risikostyring og det er en integrert del av styrets arbeid. Bankens avdeling for økonomi og finans utarbeider finansiell rapportering for SpareBank 1 SR-Bank ASA og påser at rapporteringen skjer i samsvar med gjeldende lovgivning, regnskapsstandarder, fastsatte regnskapsprinsipper og styrets retningslinjer. Det er etablert prosesser og kontrolltiltak som skal sørge for kvalitets-sikring av finansiell rapportering.

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyrings-systemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank ASA støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av:

- Høy bevissthet om risikostyring
- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på ulike elementer

som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på. Hovedelementene er:

- Strategisk målbylde
- Risikoidentifikasjon og analyse
- Kapitalallokering
- Finansiell framskrivning
- Evaluering og tiltak
- Rapportering og oppfølging
- Organisering og organisasjonskultur

Rammeverket er nærmere beskrevet i note 3 til årsregnskapet, samt i Pilar III dokumentet til SpareBank 1 SR-Bank ASA som er tilgjengelig på www.sr-bank.no.

SpareBank 1 SR-Bank ASA er opptatt av uavhengighet i styring og kontroll, og ansvaret er fordelt mellom ulike roller i organisasjonen.

Styret fastsetter konsernets risikoprofil, overordnede rammer, fullmakter og retningslinjer for risikostyringen i konsernet, og påser at konsernet har en ansvarlig kapital som er forsvarlig ut fra risikoen i konsernet og myndighetspålagte krav. Styret har vedtatt etikkregler som bidrar til bevisstgjøring og etterlevelse av den etiske standarden som er satt for konsernet.

Første forsvarslinje (Daglig risikostyring)

Administrerende direktør er ansvarlig for at konsernets risikostyring følges opp innenfor rammer vedtatt av styret. Forretningsenhetene er ansvarlig for den samlede risikostyringen innenfor eget virksomhetsområde.

Andre forsvarslinje (Overordnet risikorapportering og oppfølging)

Avdeling for risikostyring og compliance er organisert uavhengig av forretningsenhetene og rapporterer direkte til administrerende direktør. Avdelingen har ansvaret for videreutvikling av rammeverket for risikostyring inkludert risikomodeller og risikostyringssystemer. Avdelingen er videre ansvarlig for uavhengig oppfølging og rapportering av risikoeksponeringen, og at konsernet etterlever gjeldende lover og forskrifter.

Tredje forsvarslinje (Uavhengig bekreftelse)

Intern revisjonen overvåker at risikostyringsprosessen er målrettet, effektiv og fungerer som forutsatt. Konsernets intern revisjonsfunksjon utføres av Ernst & Young, og dette sikrer uavhengighet, kompetanse og kapasitet. Intern revisjonen rapporterer til styret. Intern revisjonens rapporter og anbefalinger om forbedringer i konsernets risikostyring blir kontinuerlig gjennomgått i konsernet. Finansinstitusjoner er pålagt å ha egen valgt kontrollkomité. Kontrollkomiteen er uavhengig av styret og administrasjon, og har jevnlig møter. Den påser at selskapet følger gjeldende lover, forskrifter og andre myndighetsfastsatte regler, selskapets vedtekter og vedtak i besluttede organer. Komiteen har fullt

innsyn i virksomheten og består av tre medlemmer. Oversikt over kontrollkomiteens medlemmer samt kontrollkomiteens instruks er tilgjengelig på www.sr-bank.no.

Internkontrollen og systemene omfatter også selskapets verdigrunnlag og retningslinjer for etikk og samfunnsansvar.

Avvik fra anbefalingen: Ingen.

11. GODTGJØRELSE TIL STYRET

Styrets medlemmer mottar en årlig kompensasjon som fastsettes av representantskapet. Styremedlemmenes honorar er ikke knyttet til resultat eller lignende. Ingen av styrets medlemmer utenom ansatte representantene har oppgaver for selskapet utover styrevervet. Se ellers note 9 i årsrapporten for 2011.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

12. GODTGJØRELSE TIL LEDENDE ANSATTE

SpareBank 1 SR-Bank ASA har etablert en godtgjørelsesordning som gjelder alle ansatte. Konsernets godtgjørelsesordning skal være i samsvar med konsernets overordnede mål, risikotoleranse og langsiktige interesser, skal bidra til å fremme og gi incentiver til god styring av og kontroll med konsernets risiko, motvirke for høy eller uønsket risikotaking, og bidra til å unngå interessekonflikter, og skal være i samsvar med forskrift om godtgjørelsesordninger i finansinstitusjoner, verdipapirforetak og forvaltningsselskap for verdipapirfond av 1.12.2010. Den samlede godtgjørelsen skal være konkurransedyktig, men ikke lønnsledende. Den skal sikre at konsernet over tid tiltrekker, utvikler og beholder de dyktigste medarbeiderne. Ordningen skal sikre en belønningsmodell som oppleves rettferdig, forutsigbar og er framtidsrettet og motiverende. Fast lønn skal være hovedelementet i den samlede godtgjørelsen, som for øvrig består av variabel lønn, pensjon og naturallytelse. Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA har opprettet et godtgjørelsesutvalg som består av tre styremedlemmer. Godtgjørelsesutvalgets oppgaver fremgår av styreinstruks. Styrets retningslinjer for godtgjørelse til ledende ansatte fremgår av note 9 i årsrapporten for 2011.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

13. INFORMASJON OG KOMMUNIKASJON

SpareBank 1 SR-Bank ASA legger vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om konsernets utvikling og resultater skal skape tillit overfor investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner. Det avholdes regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, långivere og investorer. All rapportering er basert på åpenhet og likebehandling av aktørene i verdipapirmarkedet. Konsernets finanskalender blir offentliggjort på bankens hjemmeside. Alle kvartalsrapporter, årsrapporter, pressemeldinger og kvartalspresentasjoner finnes på www.sr-bank.no

Avvik fra anbefalingen: Ingen

14. SELSKAPSOVERTAKELSE

Styret i SpareBank 1 SR-Bank ASA vil håndtere eventuelle overtakelsestilbud i samsvar med prinsippet om likebehandling av aksjonærer. Samtidig vil styret bidra til at aksjonærene får mest mulig fyllestgjørende informasjon i alle situasjoner som påvirker aksjonærenes interesser. Ved erverv av aksjer i en finansinstitusjon som medfører eierskap utover 10 prosent av aksjekapitalen må det søkes om tillatelse fra Finanstilsynet. I forbindelse med at SpareBank 1 SR-Bank ASA fikk konsesjon til omdanning til allmennaksjeselskap, ble det satt som konsesjonsvilkår at Sparebankstiftelsen SR-Bank skal ha et eierskap som minst skal utgjøre 25 prosent av utstedte aksjer i SpareBank 1 SR-Bank ASA.

Avvik fra anbefalingen: Styret har ikke utarbeidet eksplisitte hovedprinsipper for håndtering av overtakelsestilbud. Bakgrunnen for dette er finansieringsvirksomhetslovens begrensninger med hensyn til eierskap i finansinstitusjoner og konsesjonsvilkårene i forbindelse med omdanningen til ASA. Styret slutter seg for øvrig til anbefalingens formuleringer på dette punkt.

15. EKSTERN REVISOR

Ekstern revisor presenterer årlig en plan for revisjonsarbeidet for revisjonsutvalget. Revisjonsutvalget innstiller på valg av revisor til styret. Forslaget fremlegges for representantskapet, som innstiller til generalforsamlingen. Revisjonsutvalget eller styret avholder minst ett årlig møte med revisor uten at administrasjonen er til stede. Revisjonsutvalget innstiller til styret på godkjenning av ekstern revisors honorar. Styret fremlegger deretter forslagene til honorar for representantskapet og generalforsamlingen til godkjenning.

Ekstern revisor skal gi revisjonsutvalget en beskrivelse av hovedelementene i revisjonen foregående regnskapsår, herunder særlig om vesentlige svakheter som er avdekket ved internkontrollen knyttet til regnskapsrapporteringsprosessen.

Avvik fra anbefalingen: Ingen

RISIKO- OG KAPITALSTYRING

Kjernevirksomheten til banknæringen er å skape verdier gjennom å ta bevisst og akseptabel risiko. Konsernet bruker derfor betydelige ressurser på å videreutvikle risikostyrings-systemer og prosesser i tråd med ledende internasjonal praksis.

SpareBank 1 SR-Bank eksponeres for ulike typer risiko, og de viktigste risikogrupperne er:

- **Kredittrisiko:** risikoen for tap som følge av kundens/ motpartens manglende evne eller vilje til å oppfylle sine forpliktelser
- **Markedsrisiko:** risikoen for tap som skyldes endringer i observerbare markedsvariabler som renter, valutakurser og verdipapirmarkeder
- **Operasjonell risiko:** risikoen for tap som følge av utilstrekkelige eller sviktende interne prosesser eller systemer, menneskelige feil eller eksterne hendelser
- **Likviditetsrisiko:** risikoen for at konsernet ikke er i stand til å refinansiere sin gjeld eller ikke har evnen til å finansiere økninger i eiendeler uten vesentlige ekstrakostnader
- **Eierisiko:** risikoen for at SpareBank 1 SR-Bank blir påført negative resultat fra eierposter i strategisk eide selskap og/eller må tilføre ny egenkapital til disse selskapene. Eierselskap defineres som selskaper hvor SpareBank 1 SR-Bank har en vesentlig eierandel og innflytelse
- **Forretningsrisiko:** risikoen for uventede inntekts- og kostnadssvingninger som følge av endringer i eksterne forhold som markedssituasjonen eller myndighetenes reguleringer
- **Omdømme risiko:** risiko for svikt i inntjening og kapitaltilgang på grunn av sviktende tillit og omdømme i markedet, det vil si hos kunder, motparter, aksjemarked og myndigheter
- **Strategisk risiko:** risikoen for tap som følge av feilslåtte strategiske satsinger
- **Compliance risiko:** risikoen for at konsernet pådrar seg offentlige sanksjoner/bøter eller økonomisk tap som følge av manglende etterlevelse av lover og forskrifter

Risiko- og kapitalstyringen i SpareBank 1 SR-Bank støtter opp under konsernets strategiske utvikling og måloppnåelse, og sikrer samtidig finansiell stabilitet og forsvarlig formuesforvaltning. Dette oppnås gjennom en sterk organisasjonskultur som kjennetegnes av:

- Høy bevissthet om risikostyring

- En god forståelse av hvilke risikoer som driver inntjeningen
- Å tilstrebe en optimal kapitalanvendelse innenfor vedtatt forretningsstrategi
- Å unngå at uventede enkelthendelser skal kunne skade konsernets finansielle stilling i alvorlig grad
- Utnyttelse av synergi- og diversifiseringseffekter

For å sikre en effektiv og hensiktsmessig prosess for risiko- og kapitalstyring er rammeverket basert på ulike elementer som reflekterer måten styret og ledelsen styrer konsernet på. Hovedelementene er beskrevet nedenfor.

Konsernets strategiske målbilde: SpareBank 1 SR-Bank skal være Sør- og Vestlandets mest attraktive leverandør av finansielle tjenester basert på:

- Gode kundeopplevelser
- Sterk lagfølelse og profesjonalitet
- Lokal forankring og beslutningskraft
- Soliditet, lønnsomhet og tillit i markedet

Risikoidentifikasjon og analyse: Prosessen for risiko-identifikasjon tar utgangspunkt i konsernets strategiske målbilde. Prosessen er framoverskuende og dekker alle vesentlige risikoområder. For de områder hvor effekten av de etablerte kontroll- og styringstiltakene ikke vurderes som tilfredsstillende implementeres det forbedringstiltak. Sannsynlighetsreducerende tiltak skal prioriteres foran konsekvensreducerende tiltak.

Kapitalallokering: Avkastningen på risikojustert kapital er et av de viktigste strategiske resultatmålene i den interne styringen av SpareBank 1 SR-Bank. Dette innebærer at forretningsområdene tildeles kapital i henhold til den beregnede risikoen ved virksomheten og at det foretas en løpende oppfølging av kapitalavkastningen.

Finansiell framskrivning: Med utgangspunkt i det strategiske målbildet og forretningsplanen utarbeides det en framskrivning av forventet finansiell utvikling for de neste 5 årene. I tillegg gjennomføres det en framskrivning av en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag i økonomien.

For å vurdere konsekvensene av et alvorlig økonomisk tilbakeslag fokuserer konsernet i betydelig grad på de områder

av økonomien som påvirker den finansielle utviklingen. Dette er først og fremst utvikling i kredittetterspørsel, aksjemarkedet, rentemarkedet og utvikling i kredittrisikoen. I tillegg til å ha konsekvenser for avkastningen på de underliggende eiendeler, vil et alvorlig økonomisk tilbakeslag også ha konsekvenser for kundenes spareadferd. Formålet med framskrivningene er å beregne hvordan den finansielle utviklingen i aktiviteter og makroøkonomi påvirker konsernets finansielle utvikling, herunder egenkapitalavkastning, fundingsituasjon og kapitaldekning.

Evaluering og tiltak: Analysene skal gi administrasjonen og styret tilstrekkelig risikoforståelse slik at de kan vurdere om konsernet har en akseptabel risikoprofil, og om konsernet er tilstrekkelig kapitalisert i henhold til risikoprofil og strategiske mål.

SpareBank 1 SR-Bank utarbeider kapitalplaner for å få en langsiktig og effektiv kapitalstyring samt sikre at konsernet har en forsvarlig kapitaldekning ut fra risikoeksponeringen. Kapitalplanen tar hensyn til både forventet utvikling og en situasjon med et alvorlig økonomisk tilbakeslag over flere år.

SpareBank 1 SR-Bank har i tillegg utarbeidet beredskapsplaner for å i størst mulig grad kunne håndtere slike kritiske situasjoner.

Rapportering og oppfølging: Konsernets overordnede risikoeksponering og risikoutvikling følges opp gjennom periodiske risikorapporter til administrasjonen og styret. Overordnet risikoovervåking og rapportering foretas av avdeling for risikostyring og compliance, som er uavhengig av forretningsenhetene.

Organisering og organisasjonskultur: SpareBank 1 SR-Bank er opptatt av å ha en sterk organisasjonskultur som kjenne-tegnes av høy bevissthet om risikostyring. Organisasjonskulturen omfatter ledelsesfilosofi og menneskene i organisasjonen med deres individuelle egenskaper som integritet, verdigrunnlag og etiske holdninger. En mangelfull organisasjonskultur kan vanskelig kompenseres med andre kontroll- og styringstiltak. SpareBank 1 SR-Bank har derfor etablert et tydelig verdigrunnlag og etiske retningslinjer som er godt kommunisert og gjort kjent i hele organisasjonen.

HUMANKAPITALEN

EN KULTUR Å VÆRE STOLT AV

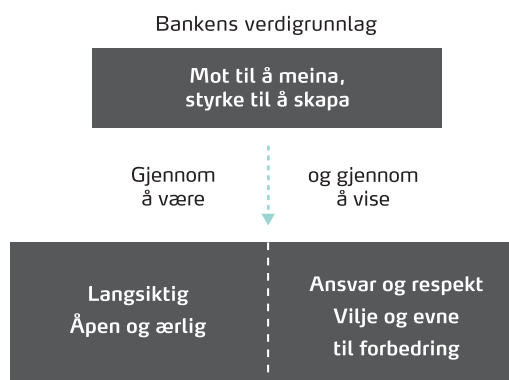
Hvordan er det mulig enda et år å levere resultater i toppklassen samtidig som vi er midt inne i gjennomføring av bankhistoriens største kompetanseløft? Hvordan er det mulig at vi hver dag gjennom hele 2011 har prestert over forventet til tross for tøffere konkurransevilkår på Sør- og Vestlandet enn noensinne og en teknologisk utvikling som stadig utfordrer oss som kunnskapsbedrift? Hvordan er det mulig med slike rammebetingelser å opprettholde et særdeles godt arbeidsmiljø der medarbeiderne sier selv at de stortrives samtidig som vi har tatt vel i mot over 160 nye kollegaer gjennom rekruttering, oppkjøp og fusjoner. Hvordan er det mulig at vi i motsetning til mange andre bedrifter har klart å stoppe en negativ utvikling i sykefravær?

Medarbeidere i SpareBank 1 SR-Bank skaper fremragende resultater samtidig med at de bygger kompetanse

Svaret er på mange måter vår bedriftskultur. Menneskene i SpareBank 1 SR-Bank vet at de er heldige som får arbeide i en bank med solide tradisjoner og en sterk prestasjonskultur. Kulturen vår er bygget opp gjennom over 170 år med et fjellstøtt verdigrunnlag, solid ledelse, fokus på skaperevne og innovasjon. Det er ikke enkeltpersonen som skaper slike resultater, men vi som team - gjennom samarbeid, god kommunikasjon og en klar retning på hvor vi vil. Et eksempel å trekke fram er et godt samarbeidsklima mellom ledelse og tillitsvalgte. Og gjennom en ukuelig optimisme, ispedd en viss innovativ «galskap», men ikke minst en kulturell dugnadsånd og tro på at vi alle kan være med å skape verdier for den regionen vi er en del av og virkelig være «Anbefalt av kunden». Det er svaret på hvorfor vi leverer gode resultater, hvorfor vi trives og hvorfor vi bygger kompetanse sammen. Vårt strategiske konsept "Ei dør inn" skal bidra til videreutvikle denne bedriftskulturen. Det er sammen, på tvers av våre forretningsområder, vi skal øke lønnsomheten enda mer i framtiden når vi nå har tatt det store spranget og blitt børsnotert som ASA.

ETIKK OG HOLDNINGER

I SpareBank 1 SR-Bank har vi gjennom mange år hatt fokus på holdninger og etikk. Vi er fullstendig klar over at vi som bank har et spesielt ansvar for å opptre skikkelig. Opptre skikkelig overfor våre kunder, eiere, ansatte osv. Vi kan ikke trå feil. Gode holdninger og en god etisk oppførsel får vi med kontinuerlig fokus

på atferd og tydelige retningslinjer for alle våre medarbeidere. Det holder imidlertid ikke bare med etiske retningslinjer og flotte ord på et papir. Den virkelige testen tar vi hver dag, gjennom god kundedialog og utøvelse av et solid bankhåndverk. Vi lever av tillit og derfor er vi meget selektive på hvem som skal bli vår nye kollega. Vi er åpen og ærlig på hva vi forventer av den enkelte. Medarbeidere som begynner hos oss sier de kulturelt kjenner seg igjen i egne verdier. Det er viktig for oss å skape en trygg kultur der vi tør å utfordre oss selv gjennom dialog og debatt om viktige etiske dilemma. For det finnes ikke noe fasitsvar, men en god porsjon sunn fornuft, en solid og god oppdragelse og en trygg kultur der det er åpenhet om etiske utfordringer og dilemmaer. Vi har i 2011 videreført vårt arbeid i banken sitt etiske råd og samtidig startet en prosess med implementering av navigasjonshjulet hentet fra pensum i Autorisasjonsordningen for finansielle rådgivere, (AFR). Navigasjonshjulet blir konsernets nye "stammespråk" knyttet til refleksjon og diskusjon rundt etiske dilemmaer, en naturlig del av vår medarbeideropplæring. Vi ønsker å bli gode på etikk og lære av våre feil hver eneste dag slik at vi stadig blir bedre, og sikrer et fortsatt godt omdømme. Eksamenresultatene får vi hver dag i møte med kunden og gjennom årlige kundetilfredshetsundersøkelser.

BARE MULIGHETER

Det handler om muligheter for å vokse i jobben sin. Det handler om innflytelse og ansvar. Alt dette får du hos oss!

MEDARBEIDERLØFTE OG KARRIEREMULIGHETER

I år har vi arbeidet videre med videreutvikling av vårt medarbeiderløfte. Hva kan du som medarbeider forvente dersom du velger å jobbe sammen med oss? Det er krevende å gi løfter, men følgende løfte ønsker vi å forplikte oss på, så gjenstår det å se om det er her du passer inn. I 2011 har ca 5 prosent av våre medarbeidere fått stillingsopprykk som følge av dokumenterte resultater. Det bekrefter at vi satser på medarbeidere som vil og kan.

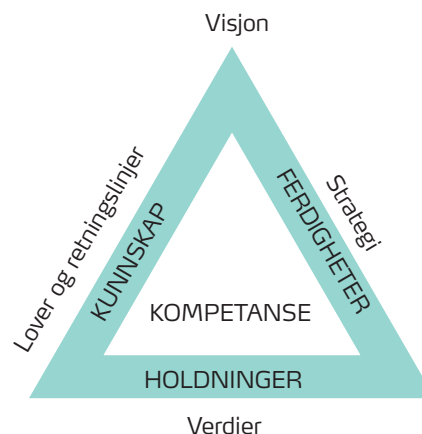
SpareBank 1 SR-Bank har gjennom de siste ti årene vokst til å bli et mye bredere kompetansemiljø og er nå et komplett finanshus. Her finner du jobbmuligheter innenfor finansiell rådgiving, bedriftsrådgiving, eiendomsmegling, næringmegling, ulike jobber innenfor corporate finance og aksjemegling samt mange spennende lederjobber og nøkkelstillinger i stab og støtte, for å nevne noen. Vi vil ha de dyktigste av den enkle grunn at det er våre medarbeidere som skal sikre en kundeorientert og fortsatt lønnsom bank i overskuelig framtid.

KOMPETANSEUTVIKLING – EN INVESTERING FOR FREMTIDEN

Hvordan planlegger vi morgendagen? Vi vet at konkurransen blir tøffere, vi vet at kravene fra våre kunder vil øke, vi vet også at våre rammebetingelser fra myndigheter og eiere vil endre seg. Strukturen i markedet endrer seg og åpner opp for nye muligheter. Ny teknologi åpner for nye måter å arbeide på og skaper spennende muligheter for oss som medarbeidere. Sosiale medier er kommet for å bli og utfordrer oss som tradisjonell bank på en helt ny måte, det skaper muligheter. Fokuset framover skal være å sikre en trygg og stødig kurs samtidig som vi tør å møte fremtiden med et mulighetsorientert fokus. Det vil bli større krav om kompetanse, noen ansatte vil velge å utvikle seg i takt med kravene, mens andre vil søke nye utfordringer utenfor konsernet. Vår største utfordring vil bli å "time" denne omstillingen slik at vi oppnår en kontinuerlig positiv omstilling til beste for den enkelte og for organisasjonen. I 2010 tok vi imot

Gjennom å leve for å oppnå visjonen vår, og gjennom å ta verdiene våre fra å være vakre ord til å bli levende kjøreregler, kan vi skape en kultur å være stolt av og trygg på. En levende arbeidsdag. En effektiv, kompetent og offensiv hverdag.

mange nye medarbeidere som følge av fusjon og oppkjøp. 2011 har derfor for mange av våre medarbeidere medført et ekstra stort kompetanseløft i tråd med de kvalitetskrav vi stiller som et moderne finanshus. Det har gjennomgående blitt opplevd som en positiv reise, der medarbeiderne har tatt i mot disse

utfordringene på strak arm og lykkes. Et annet sentralt kompetanseutviklingstiltak i 2011 var ny intern skole, SpareBank 1 SR-Skolen med blant annet helt nytt nyansattprogram. Nytt lederutviklingsprogram som skal hjelpe oss å implementere nye lederprinsipper i konsernet er også igangsatt. Vi kan trygt kalle oss en kompetansebedrift der nå over 70 prosent av konsernets ansatte har en bachelor grad eller høyere og over 80 prosent av våre rådgivere er autoriserte i henhold til AFR. I 2011 gjennomførte ca 50 av våre medarbeidere høyskoleutdanning finansiert av oss som arbeidsgiver.

Vi har en god kultur der vi bryr oss om hverandre. I et arbeidsmarked der prestasjonskravene stadig øker vil det alltid være noen som faller utenfor, noen som blir syke og/eller noen som føler at de ikke strekker til. Vi vil i en så stor organisasjon alltid ha kollegaer som utsettes for sykdom eller påkjenninger som innebærer en periode der de ikke klarer å prestere som normalt. Vi ser også tegn til at flere medarbeidere sliter med å få kabalen til å gå opp i forhold til arbeid og hjem.

Har vi ledere som evner å se den enkelte? Har vi kollegaer som bryr seg, stopper opp i hverdagen og tar kontakt? Er vi flinke nok til å ta vare på oss selv og ta ansvar for egen helse? Holder vi oss i fysisk aktivitet og tar oss tid til et skikkelig kosthold? Er vi gode på å forebygge, avdekke og gripe fatt i problemstillinger knyttet til rusmisbruk? Det blir viktige fokusområder framover for å opprettholde god lønnsomhet, lavt sykefravær og et fortsatt godt arbeidsmiljø. Vi tror ikke på unnasluntring og dårlige holdninger hos våre medarbeidere, vi tror heller på et godt og inkluderende arbeidsmiljø med en grunnholdning og tillit til at alle ønsker å gjøre en god jobb i SpareBank 1 SR-Bank.

Vi må ha en grunnleggende respekt for at alle kan bli syke. Da må vi legge til rette for at den enkelte tar ansvar og griper fatt i situasjonen, og at vi som kollega og leder møter hver enkelt med god dialog og omtanke. Slik beholder vi vår gode bedriftskultur og legger til rette for fortsatt god lønnsomhet for våre eiere og det samfunnet vi er en del av. Derfor har vi revidert vårt livsfase-dokument i 2011 og brukt i snitt ca 2 000,- pr ansatt til helsefremmende aktiviteter. Vi har også innført en ny forsikringsordning for konsernets medarbeidere – bedriftshelseforsikring.

PERSONMARKED

HOVEDTREKK I 2011:

- Godt resultat på tross av sterk konkurranse
- Netto vekst på 6 500 hovedbankkunder over 18 år
- God volumvekst med 11,2 prosent utlånsvekst og 9,6 prosent innskuddsvekst.
- Godt breddesalg og økning i antall produkter pr kunde
- Provisjonsinntekter knyttet til forsikring økte med 32 prosent sammenlignet med 2010
- Fortsatt svært god kvalitet i utlånsporteføljen med svært lave tap

EFFEKTIVE TJENESTER OG KOMPETENTE RÅDGIVERE

Kundene skal oppleve SpareBank 1 SR-Bank som en nær, kompetent og offensiv virksomhet som det er effektivt å samarbeide med. Kombinasjonen av selvbetjente løsninger, konsernets moderne kundesenter og et godt utbygd nettverk av sterke lokalkontor gir kundene god tilgjengelighet til finansielle tjenester.

Kundene skal oppleve at SpareBank 1 SR-Bank tar relevante initiativ og er tilgjengelig når kunden ønsker dette. Trening av finansrådgivere og kontinuerlig forbedring av rådgivningsverktøy har høy prioritet for å skape gode kundeopplevelser. Denne satsingen bekreftes ved at konsernet nå har 308 offentlig autoriserte finansrådgivere.

Kombinasjonen av effektive tjenester og tilgang til profesjonell rådgivning skal medføre at stadig flere kunder anbefaler SpareBank 1 SR-Bank til sine venner og bekjente. Sammen med et tjenestespekter i kontinuerlig utvikling vurderes dette som viktige årsaker til divisjonens kunde- og inntektsvekst.

MEDARBEIDERE

Personmarkedsdivisjonen sysselsetter 540 årsverk. I tillegg kommer 211 årsverk i EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS. Divisjonen har ansatt 65 nye medarbeidere i løpet av 2011. Gjennomsnittsalderen blant nyansatte er 31,2 år. 308 medarbeidere er nå autorisert som finansrådgivere og 220 medarbeidere er godkjente forsikringsrådgivere.

KUNDER OG MARKED

Stabilitet i eksisterende kundemasse og bevisst satsing på nysalg resulterte i fortsatt god netto kundevekst i 2011. Målt i antall kunder og volum var veksten størst i Rogaland, mens den relative veksten var størst i Hordaland.

▪ Antall personkunder:	266 710
▪ Antall landbrukskunder:	3 126
▪ Antall små og mellomstore bedrifter:	6 600
▪ Antall lag og foreninger:	3 299
▪ * Utlån (mill kroner):	93 054
▪ Innskudd (mill kroner):	36 694

* Inklusive lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt AS

Både utlåns- og innskuddsveksten ble større enn den nasjonale markedsveksten og har naturlig sammenheng med den generelle kundeveksten. Utlånsveksten (inkludert lån solgt til SpareBank 1 Boligkreditt) var 11,2 prosent i 2011, mens innskuddsveksten ble på 9,6 prosent.

Lav arbeidsledighet, netto tilflytting til markedsområdet og et fortsatt lavt rentenivå bidro til god aktivitet innenfor bolig- og fritidsboligmarkedet i 2011. Satsingen på samlokalisering av banktilbud og eiendomsmegling legger grunnlag for god samhandling og gode resultater innenfor både banktjenester og eiendomsmegling.

Samlet utgjør divisjonenes markedsandel innenfor innskudd og utlån i underkant av 40 prosent i Rogaland.

LANDBRUK OG SMÅBEDRIFTER

SpareBank 1 SR-Bank har som mål å være regionens beste landbruksbank og har i et marked med økt konkurranse hatt en positiv utvikling i kundeporteføljen. Samlet vekst i utlån og innskudd på ca 12 prosent bekrefter posisjonen i dette segmentet. Veksten har vært størst på Jæren og i Ytre Ryfylke. Utviklingen suppleres av god vekst i Agder, som er et relativt nytt område for banken innen landbruk.

SpareBank1 SR-Bank deltar aktivt på mange arenaer i landbruket. Satsing gjennom dedikerte spesialister har gitt gode resultat. Økonomien i næringen har vært bedre i 2011 enn i 2010, selv om det i en bransje med små marginer også er enkelte produksjoner og enkeltkunder som opplever økonomiske utfordringer.

I grenselandet mellom privatpersoner og bedrifter finnes mange organisasjonsformer og sammensatte problemstillinger. Småbedriftsegmentet har i 2011 hatt god kunde- og volumvekst innenfor utlån og innskudd. Spesialistene i småbedriftsegmentet som møter kundene i bankens lokal-kontor har i tillegg levert godt på breddealg. Gjennom mer aktiv bruk av kundesenteret er det også frigjort kapasitet til å kunne drive enda bedre rådgiving mot kunder med vekstpotensial.

PRODUKTER OG TJENESTER

SpareBank 1 SR-Bank ønsker å levere et bredt spekter av finansielle tjenester til folk flest. Gjennom systematisk kundeoppfølging og videreutvikling av tjenestetilbudet er målet å øke produktdekningen pr kunde. Antall solgte produkt økte i 2011 med 11 prosent sammenlignet med 2010. Vekst i forsikringsinntekter på 32 prosent er særlig knyttet til uttelling for god kvalitet i forsikringsporteføljen, salgsvekst i person-forsikring og portefølje i Hordaland kjøpt i løpet av 2010.

Lanseringen av ny mobilbank i siste halvdel av 2011 ble tatt svært godt imot av kundene. Tilbudet av selvbetjente løsninger er ytterligere utviklet i 2011 og bruken av disse tjenestene øker. Lansering av nye selvbetjente tjenester fortsetter i 2012, blant annet med nye løsninger innenfor finansiering og sparing.

Personkunder med større forretningsvolum og investeringsporteføljer betjenes gjennom PrivatBank. Produkt- og tjenestetilbudet er tilpasset kundesegmentets behov og tilbys gjennom en kombinasjon av personlige rådgivere og god tilgang til investeringsrådgivning. I et krevende marked for investerings-

tjenester økte SpareBank 1 SR-Bank salget av investeringsprodukt blant de største personkundene.

UTVIKLING I KREDITTKVALITET

Kvaliteten i kredittporteføljen er meget god. God aktivitet i regionen gir lav arbeidsledighet og god betalingsevne blant folk flest. Nære kunderelasjoner og gode rutiner for kundeoppfølging har sammen med gode markedsforhold bidratt til lavt mislighold. Brutto mislighold målt i prosent av utlån ved utgangen av 2011 var på 0,3 prosent og uendret fra 2010.

SpareBank 1 Boligkreditt AS var også i 2011 en viktig finansieringskilde for sikre boliglån. Ved utgangen av året hadde SpareBank 1 SR-Bank solgt ca 44,7 mrd kroner til SpareBank 1 Boligkreditt AS.

UTSIKTER FOR 2012

Aktiviteten i personkundemarkedet er god også ved inngangen til 2012. Et lavt rentenivå, lav arbeidsledighet og befolkningsvekst bidrar til fortsatt optimisme. Konkurransen fra etablerte og nye aktører er sterk. Nye regulatoriske krav fra myndighetene med til dels detaljert styring av bankenes utlanspraksis har imidlertid medført at utviklingen i boliglånsmarkedet er noe mindre forutsigbart enn tidligere. Sammen med økte innlånskostnader og internasjonal uro er derfor usikkerheten rundt framtidige markedsforhold noe økt fra i fjor. Divisjonen vil framover prioritere tiltak for fortsatt god kundevekst og et ytterligere forsterket fokus på økt produktdekning. Gjennom å levere gode kundeopplevelser skapes forutsetninger for fortsatt vekst.

BEDRIFTSMARKED

SpareBank 1 SR-Bank har 8 000 kunder innenfor næringsliv og offentlig forvaltning. I tillegg kommer småbedrifter og landbrukskunder som betjenes av personmarkedet.

HOVEDTREKK 2011:

- Høy aktivitet og etterspørsel etter våre produkter og tjenester
- Solid lønnsomhet
- God vekst i andre inntekter
- Fokus på å styrke gode kunderelasjoner og finne gode løsninger for våre kunder
- God kvalitet i utlånsporteføljen og lave tap

VI SKAPER VERDIER LOKALT

Konsernet har en sterk og framtreddende posisjon i næringslivet i landsdelen med en ambisjon om ytterligere vekst de kommende årene. SpareBank 1 SR-Bank betjener næringslivskunder i hele konsernets markedsområde. Divisjonen består av fem regionale forretningsenheter, samt to spesialavdelinger som håndterer kunder innen energi og maritim sektor og offentlig sektor. Det er tilrettelagt for et godt og bredt distribusjonsnett for divisjonens 8 000 kunder. Disse betjenes, i tillegg til faste rådgivere, via internettbaserte tjenester, et velutviklet telefonbasert kundesenter og et utbredt kontornett. Kundesenteret er, utover å være en viktig servicekanal, også blitt en stadig mer betydningsfull distribusjonskanal for produkter innenfor pensjon, forsikring, betalingsformidling og finansiering.

MEDARBEIDERE

Bedriftsmarkedsdivisjonen består av 165 årsverk fordelt geografisk fra Bergen i nord til Kristiansand i sør. Det investeres hvert år betydelige ressurser på kompetanseutvikling og deling av kunnskap internt, blant annet gjennom bruk av interne og eksterne kurs. Målet er å styrke kompetansen og ferdighetene til divisjonens dyktige medarbeidere til det beste for kundene. I løpet av 2011 har bedriftsmarkedsdivisjonen gjennomført interne endringer for å flytte spesialistkompetanse knyttet til rådgivning vedrørende skadeforsikring- og pensjonsprodukter enda nærmere kundene. Det har i 2011 blitt rekruttert flere årsverk til divisjonen både eksternt og internt for å styrke rådgivningstjenestene.

KUNDER OG MARKED

Samlet vekst i utlån i bedriftsmarkedsdivisjonen har i 2011 vært i underkant av 12 prosent. Veksten er fordelt i de ulike markedsområdene.

Antall kunder:	8 000	*Brutto utlån:	45 852 mill kroner
*Utlånsvekst:	11,8%	Innskudd:	23 525 mill kroner
Innskuddsvekst:	8,2%		

* Inklusive lån solgt til SpareBank 1 Næringskreditt AS

I innskuddsmarkedet har divisjonen lyktes godt innenfor offentlig sektor og vunnet anbud om flere nye kommuner i 2011. Innskuddsvolumet har økt med i underkant av 1,8 mrd kroner i løpet av året, tilsvarende i overkant av 8 prosent.

Gjennomføringen av PRO-skolen har også i 2011 vært en stor suksess. Konseptet er utviklet av konsernet og retter seg spesielt mot ledere, mellomledere og andre nøkkelpersoner i små og mellomstore bedrifter. Fokus på PRO-skolen er økt lønnsomhet, kompetanseutvikling og nettverksbygging for kundene. Divisjonen har gjennomført samlinger i Bergen, Odda, Stavanger, Bryne og Flekkefjord og totalt har PRO-skolen hatt ca 270 deltakere i 2011. Tilbakemeldingene fra kundene har vært meget gode.

Konsernet er opptatt av å bidra til at viktige samfunnsmessige og økonomiske problemstillinger belyses på en god måte. I tråd med dette har konsernet også i 2011 utgitt Varehandelsrapporten, Konjunkturbarometeret for Agder og Konjunkturbarometeret for Rogaland. Det er stor interesse for disse rapportene, både blant konsernets kunder og andre interessenter.

Varehandelsrapporten omhandler status, utfordringer og trender innenfor varehandelen. Rapporten ble utarbeidet og presentert på seminarer i de største byene i markedsområdet. SpareBank 1 SR-Bank står bak utgivelsen av rapporten og samarbeider tett med lokale næringsforeninger. Det ble laget tre utgaver av Konjunkturbarometeret i Rogaland og en utgave for Agder i 2011. Konjunkturbarometeret utgis i samarbeid med de tre fylkeskommunene, Greater Stavanger, Innovasjon Norge, LO, NAV og NHO.

I 2011 gjennomførte bedriftsmarkedsdivisjonen mer enn hundre ulike kundearrangementer fordelt ut over hele markedsområdet. Bedriftsmarkedsdivisjonen ønsker gjennom ulike arrangementer å skape gode nettverksarenaer for kundene, som kan bidra til å belyse aktuelle problemstillinger og gi faglige innspill. Arrangementene er en meget god måte for konsernets kunder til å bli bedre kjent med aktiviteten og næringslivet i regionen.

PRODUKTER OG TJENESTER

SpareBank 1 SR-Bank ønsker å gi utviklingsmuligheter til bedrifter og offentlige virksomheter i Rogaland, Hordaland og Agder. Konsernet er et fullverdig finanshus som tilbyr finansiell rådgivning og framstår som en attraktiv samarbeidspartner for kundene. Det er viktig for bedriftsmarkedsdivisjonen å kunne tilby sine kunder et fullverdig produktspekter med tilhørende rådgivning som vil gi merverdi for kundene. Gjennom 2011 har gjennomsnittlig antall produkter pr kunde økt, noe også årsresultat for andre inntekter viser.

Gjennom EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS tilbyr konsernet nærings- og prosjektmegling. Leasing og spesialfinansiering tilbys via SpareBank 1 SR-Finans AS. I tillegg tilbys factoring-tjenester gjennom SpareBank 1 Factoring AS. Aksjehandel og Corporate Finance med mer er også sentrale produkter for stadig flere av divisjonens næringskunder, og dette tilbys via SR-Markets. Kjennskap til lokalk markedet og kompetansen til konsernets medarbeidere anses å være viktig for å betjene kundene på en best mulig måte og gir konsernet et betydelig konkurransemessig fortrinn i markedet.

UTVIKLING I KREDITTRISIKO

Konsernet har utviklet og benytter aktivt moderne risikoklassifiseringssystemer, risikoprisingmodeller og porteføljestyresystem for å styre risikoen i utlånsporteføljen. Sammen med konsernets kredittstrategi,

kredittpolitiske retningslinjer og kredittbehandlingsrutinene bidrar dette til at kredittbehandlingsprosesser og risikovurderinger er av høyest mulig kvalitet. Kvaliteten i utlånsporteføljen vurderes samlet sett som god.

Andelen utlån klassifisert som høy risiko er fremdeles på et lavt nivå, og stabilt fra 2010 til 2011. Bedriftsmarkedsdivisjonen har kontinuerlig fokus på å ha god kvalitet i porteføljen.

Det ble gjennom 2011 bokført netto tap på totalt 83 mill kroner. Dette er lavere enn ved utgangen av 2010 da det ble bokført 165 mill kroner i tap. Misligholdet har gjennom 2011 vært på et stabilt og lavt nivå. Ved utgangen av året utgjorde misligholdte lån 0,61 prosent av brutto utlån. Divisjonen har dedikerte spesialressurser for å sikre en tidlig og rett håndtering av risikoen knyttet til utlån med høy risiko og misligholdte lån.

UTSIKTER FOR 2012

I overgangen mellom 2011 og 2012 preges nyhetsbildet av fortsatt uro i Eurosonen. Flere land har problemer med statsfinansene og arbeidsledigheten er høy. Uroen i Europa vil påvirke norske eksportbedrifters ordreinngang. Næringslivet i vår region er imidlertid i stor grad preget av optimisme og høyt aktivitetsnivå, blant annet som følge av nye og betydelige oljefunn i 2011.

Bedriftsmarkedsdivisjonen er godt posisjonert for å møte de muligheter og utfordringer som ligger i markedet. Divisjonen har en solid og god organisasjon med kompetente medarbeidere, godt rustet til å håndtere forretningsmuligheter og risiko. Den samlede kompetansen divisjonen besitter vil være avgjørende for at kundene vil velge SpareBank 1 SR-Bank som sin samarbeidspartner framover. For bedriftsmarkedsdivisjonen blir det viktig å fokusere på gode løsninger for våre eksisterende og nye kunder også i 2012.

KAPITALMARKED

HOVEDTREKK I 2011

- Første hele driftsår som et komplett verdipapirforetak
- Viderefører målet om å være Sør- og Vestlandets ledende verdipapirforetak
- Fortsatt god vekst og aktivitet i divisjonen
- Corporate Finance avdelingen har gjennomført flere større prosjekt og er godt rigget for fortsatt vekst

KAPITALMARKEDSDIVISJONEN

Konsernets verdipapirforetak er organisert i en egen divisjon og markedsføres under merkenavnet SR-Markets. Verdipapirvirksomheten omfatter kundehandel og egenhandel med renter, valuta og aksjer, corporate finance-tjenester samt oppgjørskjøp og verdipapiradministrative tjenester. Forvaltningen er organisert i eget datterselskap, SR-Forvaltning AS.

SR-Markets er i dag det største verdipapirforetaket utenfor Oslo og har som mål å være markedsleder på Sør- og Vestlandet. Divisjonen tilbyr større bedrifter i vår region et komplett produkt- og tjenestetilbud innen kapitalmarkedstjenester, og skal være et fullverdig lokalt alternativ for privatpersoner og bedrifter som trenger tilgang til kapitalmarkedet og kapitalmarkedstjenester. Ved å utnytte denne kompetansen i kombinasjon med produkter og tjenester fra andre forretningsområder i konsernet kan vi på en effektiv måte tilrettelegge og distribuere kapital til våre kunder. I tillegg har vi tilgang til hele SpareBank 1-alliansen i tilfeller hvor nasjonal distribusjon er ønskelig.

Divisjonen har en stor og kompetent organisasjon og bygger sin rådgivning på tillit fra kunder og markedet. Rådgiverne er tilgjengelig for kundene enten det gjelder finansiering av prosjekter eller ønske om å investere i ulike verdipapirer. Korte beslutningsveier og effektive prosesser kjennetegner organisasjonen og arbeidsmåten.

I 2011 leverte divisjonen sitt hittil største resultatbidrag til konsernet, og inntektene ble 213 mill kroner i 2011 (180 mill kroner). Størstedelen av inntektene kommer fortsatt fra kundehandel med rente- og valutainstrumenter. Obligasjonsporteføljen endte samlet sett i 2011 med et resultat på 5 mill kroner (23 mill kroner), og det nyetablerte meglerbordet for aksjehandel oppnådde positivt resultat i sitt første hele driftsår.

Divisjonen har generelt hatt et høyt aktivitetsnivå i 2011. Corporate finance-avdelingen tilrettela og gjennomførte flere større prosjekt og avdelingens inntekter ble mer enn doblet sammenlignet med 2010. Avdelingen har i slutten av 2011 styrket bemanningen og er dermed sammen med resten av SR-Markets godt posisjonert for videre vekst.

SR-Markets har et komplett tjenestetilbud som skal bidra til å realisere kundenes prosjekter på en effektiv måte. Gjennom å være best i forhold til å kombinere spesialistkompetanse, lokal kunnskap og forståelse, bidras det til verdiskaping. Divisjonen setter alt inn på å forstå kunden sitt unike behov og finne den beste løsningen som kan bidra til å skape eller realisere verdier for konsernets kunder.

Egenkapital	Corporate Finance <ul style="list-style-type: none"> • Emisjoner og børsnoteringer • Oppkjøp og restrukturering • Strukturerede salgsprosesser • Verdsattelse • Bankfinansiering • High Yield • Eiendomssyndikater • Prosjektfinansiering 	Aksjehandel <ul style="list-style-type: none"> • Online aksjehandel • Rådgivning og oppfølging av megler • Obligasjonshandel og derivathandel • Verdipapirfinansiering • Rapporter og analyser • Tilgang til investeringer 	Valuta / renter <ul style="list-style-type: none"> • Rentesikring / SWAP • Valuta / FX • Derivater • Trading • Rapporter og analyser • Oppfølging av meglere • Tilgang til investeringer 	Operations <ul style="list-style-type: none"> • Oppgjør • Verdipapirtjenester • Risikostyring • Rapportering
Gjeld				
Analyse				
Rådgivning				
Plasseringsevne				
Fulltregning og garantistillelse ved utstedelser				

DATTERSELKAPENE

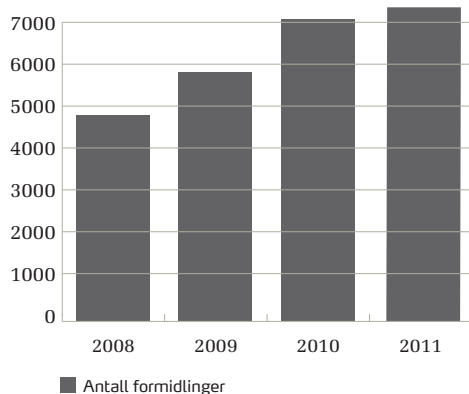
EIENDOMSMEGLER 1 SR-EIENDOM AS

Høy kompetanse

Selskapet sysselsatte 194 årsverk i 2011. Det er god balanse mellom kvinner og menn. 40 prosent av ledelsen i selskapet er kvinner. Høy trivsel og motiverte medarbeidere bidrar til god inntjening.

Det er en strategisk målsetting for selskapet å ha en høy faglig kompetanse. Selskapet oppfyller myndighetenes strenge krav til formalkompetanse i eiendomsmeglerforetakene.

Antall formidlinger 2008 - 2011

Kunder og marked

EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS har en ledende posisjon i sitt markedsområde og virksomheten har en stor kontaktflate. Mer enn 15 000 familier har gjennom året kjøpt eller solgt bolig gjennom EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS. I tillegg har mange vært i kontakt med oss som interessenter til våre eiendommer for salg.

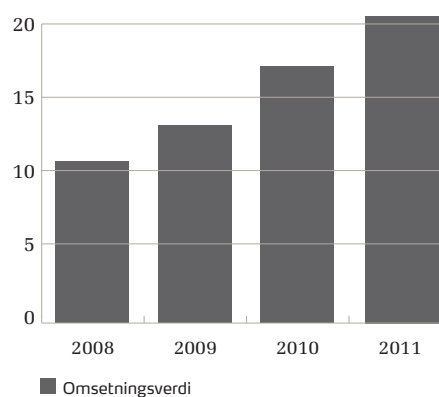
Det å handle eiendom er en viktig begivenhet for de fleste av oss. EiendomsMegler 1 SR Eiendom AS sin oppgave er å gjennomføre den prosessen på en skikkelig og tillitsvekkende måte. Vår ambisjon er å ha fornøyde kunder som blir ambassadører for vår virksomhet.

NØKKELTALL:

Formidlet 2011:	7502 eiendommer
Samlet verdi:	20,8 mrd kroner
Totale inntekter:	426 mill kroner
Resultat før skatt:	91 mill kroner

I 2011 svarer hele 88 prosent av de som har solgt bolig gjennom EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS at de vil anbefale oss til andre. EiendomsMegler 1 SR-Eiendom AS er representert fra Grimstad til Bergen gjennom 33 avdelinger. Virksomheten omfatter næringsmegling, eiendomsforvaltning og – drift, fritid, nybygg og brukte boliger. Det er også en egen avdeling for utleie av boligeiendom i Stavangerregionen. Posisjonen som den største aktøren samlet i Agderfylkene, Rogaland og Hordaland ble befestet i 2011. I Rogaland er markedsandelen over 40 prosent, og i Agderfylkene er posisjonen også sterk, og vi er markedsleder i Vest-Agder. Virksomheten i Hordaland utvikler seg svært positivt med en økning i antall formidlede eiendommer på 26 prosent. Markedsandelen i Bergen har i 2011 økt med over 15 prosent. Som et ledd i satsingen i Hordaland overtok selskapet EiendomsMegler 1 Sunnhordland AS og det er åpnet ny avdeling på Stord i oktober 2011.

Omsetningsverdi 2008 - 2011

Boligleie er et satsingsområde i Stavangerregionen. Gjennom 2011 har vi ytterligere befestet selskapets posisjon som den ledende aktøren på dette området. Det ble i 2011 formidlet ca 600 utleieboliger, i all hovedsak til firmaer som leietakere.

Selskapets posisjon innenfor megling, forvaltning og drift av næringsseiendom er også sterk i Rogaland. Virksomheten er ytterligere styrket gjennom etablering av egen avdeling for næringsmegling i Kristiansand. Virksomheten innenfor forvaltning og drift øker, og det har gjennom året vært et godt marked for utleie av næringsseiendom. Omsetning av næringsseiendom er konjunkturutsatt, og finansuroen har medført en noe dempet aktivitet i dette markedet.

Utsikter

Boligmarkedet i vårt markedsområde har vært lite påvirket av uroen i internasjonal økonomi. Høy regional sysselsetting, utsikter til et fortsatt lavt rentenivå, samt knapphet på boliger for salg tilsier et fortsatt godt marked både for brukte og nye boliger i 2012. Etter flere år med sterk prisstigning på boliger forventes det at pristigningen flater noe ut.

Det er ventet fortsatt høy aktivitet i utleiemarkedet for næringsseiendom, da prognosene for aktiviteten i olje- og oljeservicebedriftene er svært positive.

SR-INVESTERING AS

SR-Investering AS har som formål å bidra til langsiktig verdiskaping gjennom investeringer i næringslivet i konsernets markedsområde. Selskapet investerer hovedsaklig i private equity-fond og bedrifter i SMB-segmentet som trenger kapital til utvikling og vekst.

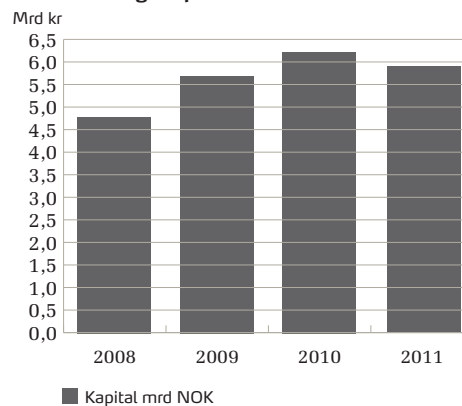
Resultat etter skatt i 2011 var 10,5 mill kroner (7,3 mill kroner). Resultatet skyldes realiserte investeringer samt verdistigning på selskapets investeringsportefølje. Selskapet hadde ved utgangen av 2011 investeringer på 143,2 mill kroner og restkommitteringer knyttet til disse på 112,3 mill kroner fordelt på 23 fond og bedrifter.

Utsiktene for bedriftene i regionen er gode. Det antas at den høye aktiviteten i olje- og gass-sektoren vil gi høy investeringsaktivitet framover og at porteføljebedriftene i våre private equity-fond vil dra positiv nytte av dette. SR-Investering AS forventer en god utvikling på porteføljen i 2012.

SR-FORVALTNING AS

SR-Forvaltning AS er et verdipapirforetak med konsesjon til å drive aktiv forvaltning. Selskapets målsetting er å være et lokalt alternativ med høy kompetanse innen finansforvaltning. Selskapet har 13 ansatte og forvalter porteføljen til SpareBank 1 SR-Banks Pensjonskasse, omløpsporteføljen til SpareBank 1 SR-Bank, samt porteføljer for ca 3 000 eksterne kunder. Selskapet har forvaltet kunders midler i 12 år.

SR-Forvaltning, utvikling i forvaltningskapital 2008-2011

Den eksterne kundebasen består av pensjonskasser, offentlige og private virksomheter og formuende privatpersoner. SR-Forvaltning AS sin virksomhet er basert på konservativ grunntenkning og langsiktighet. Ulike porteføljemodeller danner utgangspunkt for oppbygning og tilpasning av den enkelte investors forvaltning, hvor målet er å levere et godt risikojustert resultat.

Selskapets resultat før skatt ble 27,4 mill kroner i 2011, mot 20,9 mill kroner i 2010. Total forvaltningskapital var ca 5,9 mrd kroner ved utgangen av året, hvorav ca 1 mrd kroner knyttet til forvaltning for SpareBank 1 SR-Bank Pensjonskasse.

Eksisterende og nye kunder investerte i 2011 ca 460 mill kroner i nye midler. Kunder tok i løpet av året ut ca 430 mill kroner fra forvaltningen. Dette gir en netto økning i innskutte midler fra kunder på ca 30 mill kroner.

Historikken viser at kundene har fått en god risikojustert avkastning, med bedre forvaltningsresultater enn sammenlignbare indekser og samtidig lavere underliggende porteføljerisiko. SR-Forvaltning AS har i hele denne perioden erfart å ha høy kundeloyalitet.

Forvalterprestasjoner, servicekvalitet og en god og effektiv drift anses å være nøkkelfaktorer for fortsatt god utvikling også i 2012.

SPAREBANK 1 SR-FINANS AS

Selskapet tilbyr leasingfinansiering til næringslivet, og bil- og båtlån til personkunder. Resultatet i 2011 ble 99,9 mill kroner før skatt (77,8 mill kroner i 2010). Resultatøkningen skyldes i hovedsak reduserte tap, samt en engangseffekt på 7 mill kroner knyttet til selskapets pensjonsordning. Netto renteinntekter er redusert i perioden. Selskapets forvaltningskapital har hatt en jevn utvikling i 2011, og økte samlet med

8 prosent til 5,4 mrd kroner. Nysalget har vært bra, spesielt innenfor leasingfinansiering til næringslivet. Totalt brutto nysalgsvolum i 2011 ble 2,1 mrd kroner som er en økning på 7 prosent fra 2010. Antall kontrakter økte med 3 prosent. Selskapet fikk 2 049 nye kunder i 2011, hvorav 418 nye næringslivskunder.

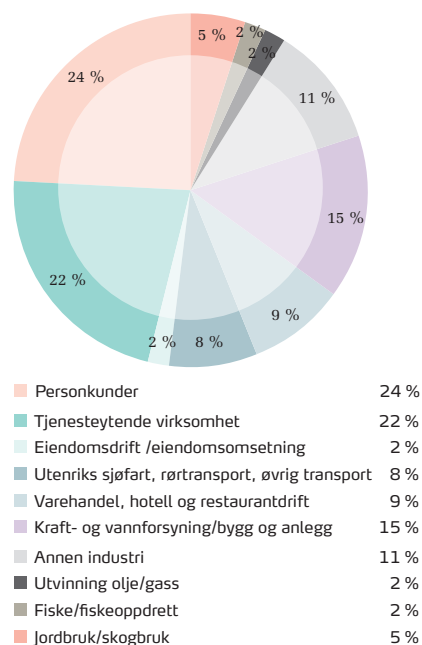
Porteføljefordeling

Samhandling med bankens distribusjonsnett er en svært viktig faktor for at nysalget har utviklet seg positivt de seneste årene. I tillegg opplever selskapet at satsing i nye kanaler (internett og forhandlerkanalen) gir resultater. Billån selges hovedsaklig gjennom personmarkedsområdet til banken, gjennom én-til-én kontakt mellom bankens rådgivere og kundene. Andel billån som selges via andre kanaler er økende. På bedriftsmarkedet skjer salget delvis gjennom selskapets egne selgere og delvis gjennom bankens rådgivere. Omtrent halvparten av nysalget innen leasing gjelder kunder som har et kundeforhold til både SpareBank 1 SR-Finans AS og SpareBank 1 SR-Bank.

Ved utgangen av 2011 hadde selskapet 35 ansatte som utgjorde 34 årsverk. Dette var en økning på 1 årsverk fra 2010. Selskapet har flest kvinner ansatt (69 prosent). I selskapets ledelse er det 83 prosent kvinner. Selskapet preges av høy trivsel, motiverte og engasjerte medarbeidere.

Selskapet betjener både små, mellomstore og store bedrifter. Hovedvekten av kunder er i Rogaland, men ambisjonen er å bli en betydelig aktør også i Hordaland og i Agderfylkene. Det er to leasingselgere i Kristiansand og to i Bergen. Selskapet har også distribusjonsavtale innen leasing med fem Samspar-banker i SpareBank 1-alliansen. I løpet av 2011 har selskapet etablert forhandlersamarbeid med 30 forhandlere i selskapets markedsområde.

Porteføljefordeling

2012 forventes å bli et år med fortsatt høyt investeringsnivå i næringslivet. I løpet av 2012 vil selskapet også implementere flere oppgraderte IT-systemer innen porteføljeovervåking, kredittscoring og CRM. I tillegg vil grensesnittet mot kundene styrkes ytterligere gjennom ny nettportal og økt satsing i leverandør- og forhandlerkanalen.

FRA EGENKAPITALBEVIS TIL AKSJER

KONVERTERING TIL AKSJESPAREBANK FRA 1. JANUAR 2012

I representantskapsmøtet den 28.6.2010 ba representantskapet i SpareBank 1 SR-Bank styret utrede fordeler og ulemper ved en eventuell omdanning av SpareBank 1 SR-Bank til aksjesparebank. Etter en samlet vurdering kom styret fram til at det ville være rett for SpareBank 1 SR-Bank å styrke seg best mulig i markedet for egen- og fremmedkapital for fortsatt å kunne lede an i utviklingen av den regionen konsernet virker i. Styret vedtok derfor en 28.10.2010 å fremme forslag overfor representantskaps-møtet om å omdanne SpareBank 1 SR-Bank til aksjesparebank. Styret la i sitt forslag stor vekt på at aksjesparebanken skal videreføre den regionale forankringen, bankens historie og sparebanktradisjonen.

Representantskapet behandlet på to etterfølgende representantskapsmøter den 25.11.2010 å omdanne SpareBank 1 SR-Bank til allmennaksjeselskap. Vedtakene var enstemmige. Søknaden om omdanning ble oversendt Finanstilsynet som tilrådene myndighet i desember 2010. Finanstilsynet anbefalte, i sin tilråding til Finansdepartementet datert 17.3.2011, at SpareBank 1 SR-Bank fikk tillatelse til å omdanne banken til aksjesparebank.

Med hjemmel i lov av 10. juni 1988 nr. 40 om finansieringsvirksomhet og finansinstitusjoner ("Finansieringsvirksomhetsloven") § 2c-13 annet ledd, ga Finansdepartementet den 21.6.2011 tillatelse til å gjennomføre omdanningen, samt å opprette en sparebankstiftelse. Skattelempe ble innvilget den 1.7.2011, slik at omdanningen ikke utløser beskatning for SpareBank 1 SR-Bank.

SpareBank 1 SR-Bank ble omdannet fra egenkapitalbevisbank til aksjesparebank 1.1.2012. Ny vedtektsfestet aksjekapital utgjør 4 987 241 725 kroner, fordelt på 199 489 669 aksjer, hver pålydende 25 kroner. Tidligere egenkapitalbevisere mottok én aksje som vederlag for hvert egenkapitalbevis de eide i SpareBank 1 SR-Bank på omdanningstidspunktet. Dette utgjorde totalt 127 313 361 aksjer, tilsvarende 63,8 prosent av aksjene.

ETABLERING AV SPAREBANKSTIFTELSEN SR-BANK

Som en følge av omdanningen ble Sparebankstiftelsen SR-Bank etablert. Sparebankstiftelsen SR-Bank mottok på etableringstidspunktet et antall aksjer tilsvarende den fordelingsmessige

eierandelen den tidligere grunnfondskapitalen representerte i SpareBank 1 SR-Bank. Dette utgjorde totalt 72 176 308 aksjer, tilsvarende 36,2 prosent av aksjene. Sparebankstiftelsen SR-Bank har følgende vedtektsfestede formålsbestemmelse: "Stiftelsens formål er å forvalte aksjer den ble tilført ved opprettelsen og å utøve og opprettholde et betydelig, langsiktig og stabilt eierskap i SpareBank 1 SR-Bank ASA.

Stiftelsen kan for øvrig plassere midlene på en hensiktsmessig og betryggende måte ut fra hensynet til sikkerhet, risikospredning, likviditet og avkastning, samt med sikte på å oppnå markedsmessig avkastning på egenkapitalen. Stiftelsen kan disponere overskudd og utdele utbyttedmidler til allmennyttige formål. Stiftelsen skal i sin utdeling av utbyttedmidler fortrinnsvis ta hensyn til de distrikter som har bygget opp grunnfondskapitalen til tidligere SpareBank 1 SR-Bank.

Stiftelsen eier 72 176 308 aksjer i SpareBank 1 SR-Bank. Eierskapet skal utøves i samsvar med alminnelige aksepterte eierstyringsprinsipper, og innenfor de rammer og retningslinjer generalforsamlingen har fastsatt. Eierskapet skal minst utgjøre 25 prosent av utstedte aksjer i SpareBank 1 SR-Bank.

Stiftelsen skal ved sin virksomhet videreføre sparebanktradisjonene ved deltakelse i kapitalutvidelser i SpareBank 1 SR-Bank og på annen måte. For øvrig kan stiftelsen utøve annen virksomhet som er forenlig med det angitte formål og de rammer som til en hver tid følger av regelverket for sparebankstiftelser.

FRA ROGG TIL SRBANK

Siste noteringsdag for bankens tidligere egenkapitalbevis var 30.12.2011. Fra og med 2.1.2012 ble tickerkoden på Oslo Børs endret fra ROGG til SRBANK. SRBANK inngår i OSEAX All-share indeks og sektorindeks OSE40 Financials/OSE4010 Banks. Likviditetssegment er Match.

UTBYTTEPOLITIKK

SpareBank 1 SR-Bank har som økonomisk mål for sin virksomhet å oppnå resultater som gir god og stabil avkastning på bankens egenkapital og derigjennom skape verdier for eierne ved konkurransedyktig avkastning i form av utbytte og verdistigning på aksjene. Ved fastsettelse av størrelsen på årlig utbytte skal det tas hensyn til konsernets kapitalbehov, herunder kapitaldekningskrav, samt konsernets mål og strategiske planer. Med mindre kapitalbehovet tilsier noe annet, er styrets mål at om lag halvparten av årets resultat etter skatt utdeles som utbytte.

Disponibelt morbankresultat i 2011 ble 936 mill kroner, tilsvarende 4,70 kroner pr aksje (hensyntatt antall aksjer pr 2.1.2012, etter omdanning til allmennaksjeselskap og etablering av Sparebankstiftelsen SR-Bank). I tråd med SpareBank 1 SR-Banks utbyttepolitikk er ulike forhold hensyntatt i utbyttevurderingen, herunder særlig vekt på soliditet og kjernekapitaldekning. Styret i SpareBank 1 SR-Bank foreslår et utbytte på 1,50 kroner pr aksje. Dette tilsvarer en utbytteprosent på 32.

INVESTORPOLITIKK

SpareBank 1 SR-Bank legger betydelig vekt på at korrekt, relevant og tidsriktig informasjon om bankens utvikling og resultater skal skape tillit i investormarkedet. Informasjon til markedet formidles gjennom kvartalsvise investorpresentasjoner, hjemmesider på internett, pressemeldinger og regnskapsrapporter. Det avholdes også regelmessig presentasjoner overfor internasjonale samarbeidspartnere, ratingselskaper, långivere og investorer.

Det er i SpareBank 1 SR-Bank sin interesse at det publiseres løpende finansanalyser av høyest mulig kvalitet. Alle analytikere uavhengig av anbefaling og syn på bankens aksjer (SRBANK) behandles til enhver tid likt. Ved utgangen av 2011 var det åtte meglerhus med offisiell dekning av SRBANK. Kontaktinformasjon med videre til disse finnes til enhver tid oppdatert på IR-sidene.

INFORMASJONSADRESSER

SpareBank 1 SR-Bank distribuerer informasjon til markedet via internett.

SpareBank 1 SR-Banks hjemmeside: www.sr-bank.no
Andre linker til finansinformasjon: www.huginonline.no, www.ose.no (Oslo Børs)

Finanskalender for 2012

Ex utbytte dato:	30.3.2012
1. kvartal:	3.5.2012
2. kvartal:	9.8.2012
3. kvartal:	1.11.2012

Foreløpige regnskapstall for 2012 vil bli offentliggjort i februar 2013.

EIERFORHOLD

SpareBank 1 SR-Bank har som mål at det skal være god likviditet i egenkapitalinstrumentet og oppnå en god spredning på eiere som representerer kunder, regionale investorer, samt norske og utenlandske investorer.

Det var 11 887 (12 031) eiere av det tidligere ROGG ved utgangen av 2011. Andelen eid av selskap og personer i utlandet var 9,6 prosent (9,7 prosent), mens 46,8 prosent (47,5 prosent) var hjemmehørende i Rogaland, Agder-fylkene og Hordaland. Bankens egenbeholdning utgjorde 133 248 bevis. Ansatte i konsernet eide 3,5 % av egenkapitalbevisene ved utgangen av året.

De 20 største eierne eide til sammen 40,3 prosent (41,0 prosent) av de tidligere egenkapitalbevisene pr 31.12.2011 (se note 36). Sparebankstiftelsen SR-Bank flagget i børsmelding 17.2.2012 salg av seks mill aksjer. I tillegg solgte Sparebankstiftelsen SR-Bank 4,5 mill aksjer den 21.3.2012. Følgende oversikt viser de 20 største eierne pr 27.3. 2012:

20 største eiere pr. 27.03.2012.	Beholdning	Andel
Sparebankstiftelsen SR-Bank	61 676 308	30,9%
Gjensidige Forsikring ASA	20 713 065	10,4%
SpareBank 1-stiftinga Kvinnherad	6 069 934	3,0%
Folketrygdfondet	4 554 921	2,3%
Odin Norge	4 262 184	2,1%
Frank Mohn AS	4 202 587	2,1%
Odin Norden	3 222 064	1,6%
Clipper AS	1 685 357	0,8%
JPMorgan Chase Bank, U.K.	1 598 223	0,8%
Maaseide Promotion AS	1 100 000	0,6%
Fidelity Low-Priced Stock Fund, U.S.A.	1 061 327	0,5%
Olav Stangeland	1 039 034	0,5%
Westco AS	1 030 091	0,5%
SHB Stockholm Clients Account, Sverige	1 009 500	0,5%
Køhlergruppen AS	1 000 000	0,5%
Varma Mutual Pension Insurance, Finland	976 091	0,5%
Forsand kommune	769 230	0,4%
Solvang Shipping AS	701 034	0,4%
Leif Inge Slethei AS	672 772	0,3%
Fondsfinans Spar	650 000	0,3%
Sum 20 største	117 993 722	59,1%

	2011	2010	2009	2008	2007
Regional andel	47 %	47 %	47 %	62 %	65 %
Øvrige norske eiere	43 %	43 %	46 %	31 %	26 %
Utenlandske eiere	10 %	10 %	7 %	7 %	9 %
Antall eiere	11 887	12 031	12 219	11 482	11 232

AVKASTNING PÅ DE TIDLIGERE EGENKAPITALBEVISENE (ROGG) I 2011

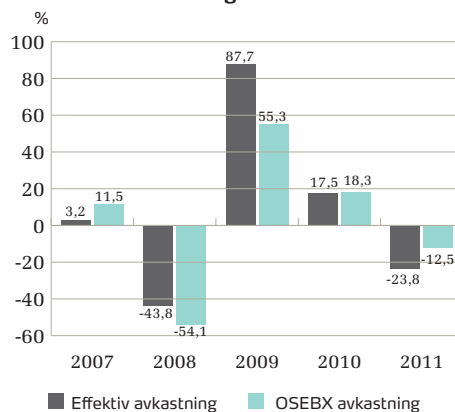
Omsetningen av egenkapitalbevis i 2011 ble 17,4 prosent (14,8 prosent i 2010) av antall utstedte bevis. Kursen falt fra 57,0 kroner til 40,70 kroner i 2011. Dette tilsvarte en negativ effektiv avkastning på 23,8 prosent i 2011 (hensyntatt utbetalt utbytte på 2,75 kroner). Hovedindeksen på Oslo Børs falt om lag 12,5 prosent i samme periode. Egenkapitalbevisindeksen falt i 2011 med 21,6 prosent.

KREDITTRATING

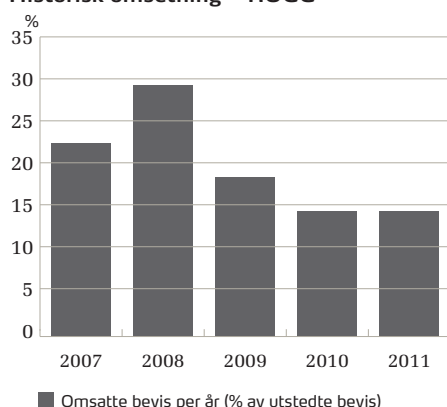
Moody's Investor Services kredittrating av SpareBank 1 SR-Bank var A1 med "stable outlook" ved utgangen av 2011 (uendret fra 2010). Ratingen på kortsiktig finansiering var uendret gjennom 2011 på Prime 1.

Fitch Ratings har i 2011 nedgradert sin kredittrating av SpareBank 1 SR-Bank fra A til A- (long-term) og fra F1 til F2 (short-term). Endringen ble foretatt etter at utsiktene i 2009 ble endret til "negative outlook". Etter endringen har utsiktene vært opprettholdt som stabile.

Historisk avkastning – ROGG

Historisk omsetning – ROGG

Nøkkeltall for de tidligere egenkapitalbevisene	2011	2010	2009	2008	2007
Børskurs 31.12, kroner	40,70	57,00	50,00	27,08	55,21
Ligningskurs pr 1.1. påfølgende år, kroner	41,40	57,50	50,25	32,70	56,10
Utbytte pr egenkapitalbevis, kroner	1,50	2,75	1,75	0,83	3,96
Direkte avkastning 1)	3,7 %	4,8 %	3,5 %	3,1 %	7,2 %
Effektiv avkastning 2)	-23,8 %	17,5 %	87,7 %	-43,8 %	3,2 %
Bokført verdi pr egenkapitalbevis, kroner 3)	48,75	47,45	42,07	37,23	37,64
Resultat pr egenkapitalbevis, kroner 4)	5,42	6,84	6,88	3,00	6,54
Utdelingsforhold, netto 5)	32 %	44 %	42 %	33 %	84 %
Egenkapitalbevisprosent 6)	63,8 %	63,2 %	62,9 %	56,1 %	54,9 %
Antall utstedte bevis 31.12	127 313 361	127 313 361	120 933 730	74 903 345	70 969 909
Beholdning av egne bevis 31.12	133 248	133 248	353 116	294 264	294 264
Antall utestående bevis 31.12	127 180 113	127 180 113	120 580 614	74 609 081	70 675 645
Omsatte bevis pr år (% av utstedte bevis)	17 %	15 %	19 %	30 %	23 %

1) Utbytte i prosent av børskurs ved årets slutt.

2) Kursstigning gjennom året pluss utbetalt utbytte i prosent av børskurs ved årets begynnelse.

3) Egenkapitalbevisseierens kapital dividert på antall utestående bevis.

4) Egenkapitalbevisseierens andel av konsernets resultat etter skatt.

5) Utbytte i prosent av egenkapitaleierens andel av disponert resultat.

6) Eierandelskapitalen, utjevningfondet og overkursfondet i prosent av morbankens egenkapital ved utgangen av året (eksklusiv avsatt utbytte og fond for urealiserte gevinster).

SAMFUNNSANSVAR

DET VI GJØR HAR EN HENSIKT

Vi skal skape verdier for den landsdelen vi er en del av. Det er hensikten med SpareBank 1 SR-Bank, selve fundamentet i vår virksomhetsmodell. Allokering av kapital, til både næringsutvikling og boligbygging, er vår viktigste samfunnsoppgave. Det har vi gjort i over 170 år. Vi er også en betydelig bidragsyter ved at vi årlig gir store beløp tilbake til samfunnet. Vi har alt å tjene på å bidra til et robust næringsliv og gode og trygge oppvekstvilkår for menneskene som bor her.

I 2011 skapte vi målbare verdier for rundt 2,5 mrd kroner.

- 877 mill kroner (35 prosent) føres tilbake til samfunnet i form av skatter og avgifter fra bedrift og ansatte
- 718 mill kroner (28 prosent) kommer de ansatte til gode i form av netto lønn, pensjoner og øvrige personalytelser
- 299 mill kroner (12 prosent) tildeles våre aksjonærer i form av kontantutbytte
- 637 mill kroner (25 prosent) holdes igjen i konsernet med tanke på å være rustet for videre vekst i vårt markedsområde

VARER OG TJENESTER KJØPES LOKALT

I tillegg til den direkte verdiskapingen, skaper konsernets virksomhet også betydelige ringvirkninger ved å etterspørre varer og tjenester fra det lokale næringslivet i Rogaland, Hordaland og Agder-fylkene.

I 2011 gikk SpareBank 1 SR-Bank til anskaffelse av varer og tjenester for over 805 mill kroner. Foruten å være storforbruker av IT-tjenester, bruker konsernet betydelige midler blant annet på kommunikasjon (telefoni, porto og frakt). En stor bygningsmasse spredt over konsernets nedslagsfelt skal også vedlikeholdes, noe som gir oppdrag til håndverkere av alle slag. Vi kjøper de fleste varer og tjenester fra regionale og lokale leverandører, så lenge disse er konkurransedyktige.

VI SKAPER VERDIER SOM TILFALLER LANDSDELEN

SpareBank 1 SR-Bank er blant landsdelens største skatteyttere. 414 mill kroner av fjorårets overskudd tilfaller fellesskapet i form av skatt. De ansatte betalte i 2011 til sammen 280 mill kroner i skatt. Dette er skattemidler som kommer i tillegg til de 414 mill kroner konsernet betaler, og bidrar i sin tur til å opprettholde et godt utviklet offentlig tjenestetilbud i landsdelen. Samlet sett bidrar konsernet og våre ansatte med 694 mill kroner i skatt.

I tillegg til skatt, betaler konsernet også betydelige beløp i avgifter, hovedsakelig arbeidsgiveravgift og merverdiavgift. Beløpsmessig dreier dette seg om rundt 183 mill kroner.

VERDISKAPINGEN KOMMER FRA DE ANSATTE

Om lag 1 300 ansatte hadde sin arbeidsplass i SpareBank 1 SR-Bank i 2011. Til sammen mottok de 718 mill kroner i netto lønn, pensjoner og øvrige personalytelser. Vi er blant de største arbeidsplassene i distriktet, og er svært opptatt av å være en attraktiv arbeidsgiver som tiltrekker seg kunnskapsrike og dyktige mennesker. Våre ansatte spiller også en viktig rolle utenom den verdiskaping de bidrar til i egen virksomhet. Deres kunnskap kommer samfunnet til gode gjennom at en stor andel av de ansatte er engasjert i ulike eksterne nettverk og deltar aktivt i frivillige organisasjoner og lag.

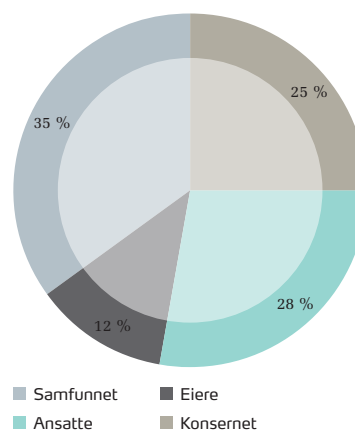
ALLSIDIGE BIDRAG SKAPER ET ROBUST SAMFUNN

SpareBank 1 SR-Bank tar et omfattende samfunnsengasjement. Vi støtter lokale initiativ innenfor kultur, idrett, forskning og utdanning. Dette har skjedd gjennom aktiv bruk av midler både fra bankens fond for allmennyttige formål og gjennom et mangfold av ulike sponsoravtaler.

Det ble i løpet av 2011 gitt tilskudd for omlag 60 mill kroner til ulike allmennyttige prosjekter i landsdelen. I tillegg har vi bidratt med opp mot 16 mill kroner i form av ulike sponsoravtaler spesielt rettet mot barn og unge innen idrett og kultur.

I 2010 avsatte vi 10 mill kroner til utvikling av infrastruktur i og rundt Lysfjorden for å øke fjordens attraktivitet gjennom bedre og enklere tilgjengelighet. I 2011 ble deler av dette tilskuddet øremerket opprustning av de 4 444 trappetrinnene fra bunn til topp i Flørli, samt et nytt bryggeanlegg for fritidsbåter. Arbeidet er allerede i gang. Vi tror at vårt bidrag til utvikling av Lysefjorden kommer fellesskapet til gode gjennom at flere mennesker enn i dag nå får muligheten til å gå de mange trappetrinnene til toppen av Flørli. I tillegg gir økt besøk i Lysefjorden nye muligheter for turistnæringen i området. Vi gjorde det med hensikt.

Fordeling av verdiskaping

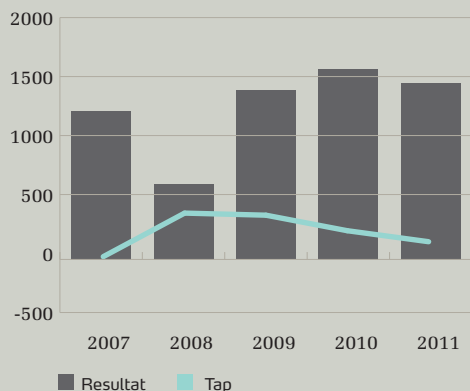

NØKKELTALL SISTE 5 ÅR

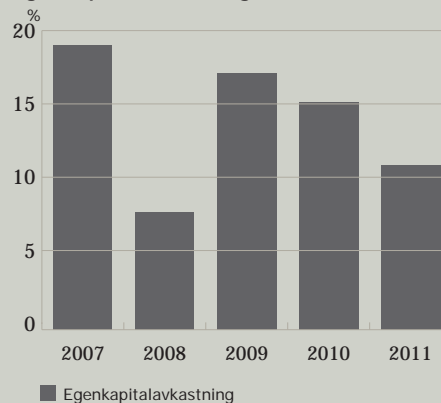
(beløp i mill kroner)

SporeBank 1 SR-Bank konsern	2011	2010	2009	2008	2007
Resultat					
Netto renteinntekter	1 756	1 742	1 676	1 644	1 340
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	89	257	384	-234	142
Øvrige driftsinntekter	1 422	1 415	1 319	1 072	1 141
Sum netto inntekter	3 267	3 414	3 379	2 482	2 623
Sum driftskostnader før tap på utlån	1 633	1 566	1 579	1 453	1 357
Driftsresultat før tap på utlån	1 634	1 848	1 800	1 029	1 266
Tap på utlån og garantier	139	234	368	386	10
Driftsresultat før skatt	1 495	1 614	1 432	643	1 256
Skattekostnad	414	297	321	163	249
Resultat etter skatt til fordeling:	1 081	1 317	1 111	480	1 007
Majoritetsinteresser	1 081	1 317	1 109	469	994
Minoritetsinteresser	-	-	2	11	13
Resultat (% av gjennomsnittlig forvaltningskapital)					
Netto renteinntekter	1,31 %	1,35 %	1,35 %	1,49 %	1,42 %
Netto inntekter fra finansielle instrumenter	0,07 %	0,20 %	0,31 %	-0,21 %	0,15 %
Øvrige driftsinntekter	1,06 %	1,10 %	1,06 %	0,97 %	1,21 %
Sum netto inntekter	2,44 %	2,65 %	2,72 %	2,25 %	2,78 %
Sum driftskostnader før tap på utlån	1,22 %	1,22 %	1,27 %	1,32 %	1,44 %
Driftsresultat før tap på utlån	1,22 %	1,43 %	1,45 %	0,93 %	1,34 %
Tap på utlån og garantier	0,10 %	0,18 %	0,30 %	0,35 %	0,01 %
Driftsresultat før skatt	1,12 %	1,25 %	1,15 %	0,58 %	1,33 %
Skattekostnad	0,31 %	0,23 %	0,26 %	0,15 %	0,26 %
Resultat etter skatt til fordeling:	0,81 %	1,02 %	0,89 %	0,44 %	1,07 %
Volumtall					
Forvaltningskapital	131 142	134 778	124 909	125 858	103 249
Utlån personmarked	47 593	56 492	45 847	51 528	51 095
Utlån personmarked inkl. SB1 Boligkreditt	92 287	82 349	70 601	63 754	56 085
Utlån bedriftsmarked	52 563	48 736	47 063	47 500	36 447
Utlån bedriftsmarked inkl. SB1 Næringskreditt	53 198	49 040	47 063	47 500	36 447
Innskudd personmarked	31 445	28 683	25 180	24 511	21 450
Innskudd bedriftsmarked	32 557	32 054	29 106	28 360	28 764
Utlånsvekst personmarked ekskl. SB1 Boligkreditt %	-15,8	23,2	-11,0	0,8	5,4
Utlånsvekst bedriftsmarked ekskl. SB1 Næringskreditt %	7,9	3,6	-0,9	30,3	26,4
Innskuddsvekst personmarked %	9,6	13,9	2,7	14,3	11,8
Innskuddsvekst bedriftsmarked %	1,6	10,1	2,6	-1,4	23,1
Egenkapital					
Eierandelskapital	3 180	3 180	3 014	1 865	1 764
Grunnfondskapital	2 739	2 477	2 241	2 066	1 970
Utjevningfond	1 639	1 511	971	913	1 114
Øvrige fond	2 199	2 234	1 847	1 110	977
Minoritetsinteresser	-	-	-	12	16
Sum egenkapital	9 757	9 402	8 073	5 966	5 841
Nøkkeltall					
Egenkapitalavkastning %	11,2	15,5	17,5	8,0	19,4
Kostnadsprosent	50,0	45,9	46,7	58,5	51,7
Antall årsverk	1 213	1 163	1 093	1 117	1 021
Tapsprosent utlån	0,13	0,23	0,38	0,41	0,01
Brutto mislighold i % av utlån	0,41	0,42	0,42	0,35	0,10
Andre tapsutsatte engasjement i % av brutto utlån	0,69	0,72	0,81	1,26	0,73
Kapitaldekning %	11,44	12,41	11,86	9,80	9,77
Kjernekapitaldekning %	10,62	10,21	9,61	6,44	7,35
Gjennomsnittlig forvaltningskapital	133 629	128 830	124 283	110 244	94 246

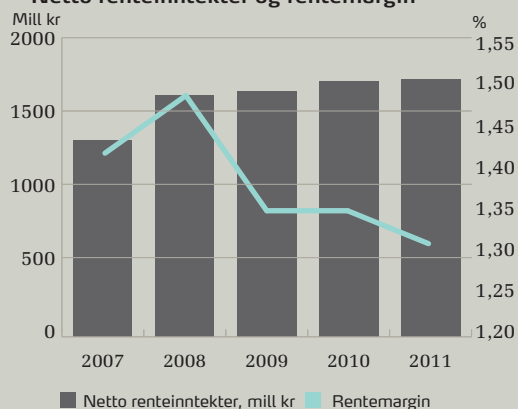
Resultat og tap

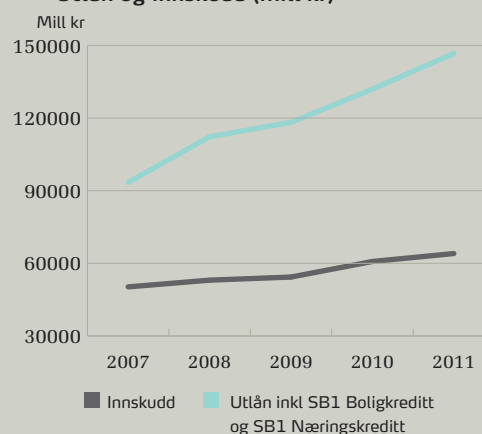
Egenkapitalavkastning

Netto renteinntekter og rentemargin

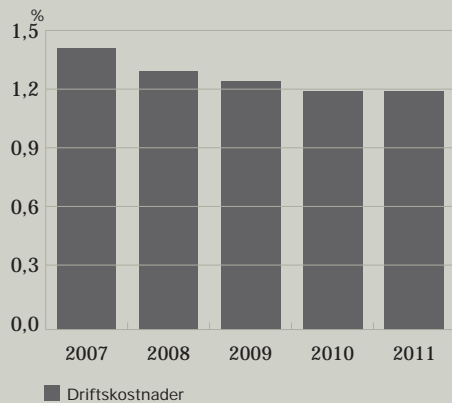

Utlån og innskudd (mill kr)

Driftskostnader

% av gjennomsnittlig forvaltningskapital

Årsverk, konsern

